

انسان او ديوتا

ليکوال نسيم حجازي
ژباړن محمد زبير شفيعي

انسان او دیوتا

لیکوال: نسیم حجازی

ژباړن: محمد زبیر شفیقي

مؤسسه انتشارات الازهر

آدرس: دهکی نعلبندی، قصه خوانی، پست بکس ۶۳ پشاور - پاکستان

تلفون: 091-2564414

alazharco@hotmail.com

د کتاب مشخصات:

◆ انسان او دیوتا

تاريخي او فلسفي ناول

(سر) نسيم حجازي

◆ ليکوال: نسيم حجازي

◆ ژباړن: محمد زبير شفيقي

◆ د چاپ شمير: زر ټوکه

◆ چاپ: لومړې/۱۳۸۲ غزوي

◆ کمپوز: سيد سلیمان هاشمي

◆ ديزاين: علي جان سلطاني

◆ ټايتل ديزاين: صميمي

◆ نشر او طبع: الازهر خپرندويه مؤسسه

دهکي نعلبندي، قصه خواني،

پوست بکس ۴۶۳، پېښور - پاکستان

ټيلفون: ۲۵۶۴۴۱۴

برېښنالیک: alazharco@hotmail.com

د چاپ حق خوندي دي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهدا

هغوي ته چې دکايناتو پر رب
"ج" ايمان لري ، اوله دين خخه
ددنيا دسمون شعارنه جوړوي .
"شفيقي"

دژبارن يادښت

دا دی دستر لیکوال مرحوم نسیم حجازی یوبل شهکار اثر په پښتو ژبه په کتابی بڼه ستاسو مخی ته بردم، زه بیا هم دستر پروردگار شکر ادا کوم چی ماته یی بیا هم دا ویاړ راولور او ه.

نه غواړم په دای گډو وډو کرښو درانه لوستونکی ستومانه او د «انسان او دیوتا» خواره فلسفی ناول له لوستلو لری وساتم، یوازی د داستان پر نامه خو کرښی لازمی بولم. «انسان او دیوتا» داردو ژبې «انسان اور دیوتا» پښتو نوم ایښودل شوی دی. په اردو قاموسونو کی چی د دیوتا کومی معنی گانی راغلی دی، هغه «دخدای استاخی، پیغمبر او یا دخدای نماینده» دی، چی په پښتو کی د اتولی دی پیغمبر په معنی دی چی دخدای د سپیخلو پیغمبرانو لپاره کاریزی. په داسی حال کی چی دیوتا اصلاً د هندی بی شمیره خدایانو په نامه چی کوم بوتان جوړ شوی دی هغو ته ویلی شی، مثلاً دمینی دخدای دیوتا، داور دخدای دیوتا او .... دیوتا. په هندی مذهب او کلتور کی چی خومره دخدایانو شمیر زیات دی، هومره ورسره دیوتاگان هم بی شمیره دی، ځکه خو ماته د «انسان اور دیوتا» پښتو ژباړه د «انسان او پیغمبر» په بڼه نامناسبه ښکاره شوه.

بالاخره می همغه نوم راوری دی، دمرحوم نسیم حجازی په بنسکلی قلم لیکل شوی دغه ناول دهندي ټولنی ډیر مهم اړخونه بنیسی، تر ټولو مهمه دا چی خه ډول ځینو چالاکو انسانانو د مذهب په نامه نور انسانان بنسکلی او ترستم لاندی ساتلی دی؟ دا یوازی د پرون او یا یوازی دهندي کلتور خبره نه ده، دانسانی ژوند له پيله تر ننه همغه نړی ده او انسان دی، همغه بی خصلت دی، دنن او پرون ترمنځ هم په دی انسانی خصلتونو کی هیڅ توپیر نه دی راغلی، درانه لوستونکی چی داستان تر پایه ولولی، په خپل چاپیریال او اوسنی نړی کی به ډیر کرکټرونه د داستان له کرکټرونو سره یو شان ووینی، ددغه داستان یو بنسکلی ټکی همغه دی چی دروغ ضمیر خاوندان تل، دگردلو او پینسو په تل کی خپل لازواله واکمن او پالونکی پیژنی او دهغه لوری ته پناه وروړی. په پای کی لازمه بولم یو ځل بیا دهغو ټولو درنو بناغلیونه «چی دلته بی دټولو نومونه راوړل گران دی» دزړه له کومی مننه وکړم چی زه بی ددغوناولونو دژباړی، دوام او خپراوی ته هڅولی یم. همدهغسی ددرنو ورونو سید سلیمان «هاشمی» او علیجان «سلطانی» خخه مننه کوم چی ددی کتاب دکمپوز زحمت بی گاللی دی.

د (الزهر) له درنو مسؤولینو خخه مننه کوم چی «انسان اودیوتا» بی په بنسکلی بڼه دلوستونکیو تر لاسونو ورساوه.

په درنښت

محمد زبیر «شفیقی»

الفاروق بلوښنگ، دسهار ورځپاڼی دفتر

د ۱۳۸۱ لمریز کال دکب ۲۲ مه

بسم تعالیٰ

د دیوتاگانو سپاهی

دساون ورغ وه، بیاس سیند په خپل پوره شان اوددبده بهیده، پرڅنډه
 یی څوکنستیسو چی په لویوډبرو پوری په پریوتیرلی وی داوبوله څپو سره
 تالونه خوړل. څوتنه ماشومان چی هلته ولاړوو پخپل منع کی په روغیر
 بوخت وو.

یوه بوډا مانوپرخپل تندی لاسونه کیسینودل او بلی غاری ته یی په څیر
 څیروکتل بیایی یوه زلمی ته چی له جاموڅخه پوڅی معلومیده مخ
 راواړاوه اووی ویل:

رینتیا یا داره! ستا باوردی چی هغه به نن خامخا راڅی.

ځوان ځواب ورکړ: هغه به راروان شوی وی.

- نو آیا همدانن هغه باید له سینده راپوری وزی او یوی دوه ورځی به
 داوډوډ کمیدو انتظار ونکړی؟

- هیڅکله هم نه، دپوڅ سالار له ټولو اک سره وعده کړی ده چی په

لسوورڅو کی دننه به دغه کار سرته رسوی.

هغه به یوه شیبه هم ضایع نکړی.

- مگر باداره تاسو هغه خامخا پوه کړې په داسې توپان کې کښتې په سیند کې اچول خطر لری.

- ته لکه چی لوی سالار سکدیو، نه پیژنی، هغه په خپله خبره کلک ولاړ دی.

مانو وپوښتل:

دهغه لامبوزده ده؟

- دچا؟

- دپوڅ دلوی سالار صاحب!

- له دی نه دی مطلب څه دی؟

- باداره! که دهغه لامبوزده نه وی نو په کښتې کې یې له سپریدونه ایسار کړی، دلویو خلکو ژوند ډیرار غښتمن وی.

زلمی و موسکل او ویی ویل:

ته غم مه کوه، دهغه لامبوزده ده، که یې زده هم نه وی په دی پوهیږی چی له مانو گانو څخه کار واخلي.

- باداره! په دغه برخه کې له سینده په تیریدو کې که کښتې واوښتې بیابا به مور ملامت نه یو، مور په دی لاره بلند نه یو، پوری غاړه دلورو کمرونو ترمنځ لاره ډیره تنگه ښکاری.

که مور ته له خپل گودر څخه دپوری وتلو امر شوی وای مور به دډیرو او بو پرواهم نه کوله دلته مو دکښتیو په راوستلو څلور ورځی ولگیدی، هغه وخت اوبه ډیری لږی وی خو خدای پوهیږی چی مور څومره په زحمت دلته راورسیدو، یوه کښتې په لاره کې له کمرونو سره ټکر او ډری وری شوه، اوس هم نه پوهیږو چی څه به کیږی که مور همالته له

سینده پوری وتلی وای څه به شوی وو؟

بودا مانو چی دغه خبری وکړی دزلمی دځواب په انتظار شو خو هغه په بی پروایی د سیند پوری غاړی ته کتل او مانو د اجرئت ونکړای شو چی خپله خبره بیا تکرار کړی.

دزلمی نوم رام داس و، دهغه عمر که څه هم ۲۴ کالو ته نژدی و خود بنی او جوانی له تازه گی نه ۱۸ کلن زلمی ښکاریدو، دهغه په مخ کی د پوځی هیبت د کربنو پرځای یو ډول جدیت او شرافت ځلیده چی پر لیدونکی به یی په همغه لومړی نظر دمینی، اعتماد او یاوراغیز ښینده، دهغه پر شونډو تل موسکا غوړیدلی وه.

لیر ځنډ وروسته رام داس بودا مانو ته مخ را وپراوه او ویی ویل!

ته هیڅکله هم په دی برخه کی له سینده نه یی پوری وتلی؟

مانو ځواب ورکړ:

یاداره زموږ پلار اونیکه هم کله له دی ځایه پر کښتی د تیریدو جرئت نه دی کړی، اوریدلی می دی چی دراجه گویند رام د پوځ سالار پر هغو خلکو د یخنی په موسم کی حمله کړی وه خو هغوی ډیری کښتی دکمرو نوله سره د ډبرو په غرو لودوبی کړی وی، د پوځ سالار صیب هغو خلکو ته د سزا ورکولو لپاره یوه میاشت په غرونو کی سرگردان و، بالاخره یی پنځه تنه ښځی، دوه بوداگان چی یو پکی روند و او دری ماشومان بندیان بوتلل.

رام داس وویل: له همدی امله موږ د گرمی په موسم کی له سینده

پوری وزو.

- باداره! په گرمی کی خود ډبرو وزن کمیی نه.

رام داس و خندل خواب یی ورکړ:

په یخنی کی د سیند اوبه بنکته کیږی او هغه خلک زموږ د حملو خطر احساسوی بیداریږی ، خو په گرمی کی دوی فکر کوی چی له سینده پوری وتل امکان نه لری اوډاډه کیږی.

رام داس داوویل اوبیا د سیند پر غاړه په یوه ډبره کیناست ، ناخا په په پوری غاړه د غونډیو له شانته توری لوخړی اوچتی اود سترگو په رپ کی پراسمان خوری شوی.

د برسات د نمجن موسم شو خپی راغلی اود باران سپک شاخکی را پریوتل ، لږ غنډ وروسته توری ویرینیدی ، وریخی وغرمیدی او شرکند باران پیل شو.

بودا مانو وړاندی ورغی اوخوان ته یی وویل:
باداره! خپری ته راشی.

رام داس له بودا سره روان شو.

شو گامه وړاندی د درگو دخپری ترخنگ یو سپین آس تړلی ؤ. بودا مانو په بیړه خپل خادر را واخیست اوپراس یی واچاوه ، خورام داس وویل چی خپل خادر دی لری کړه دایی له لمدیدو نشی ژغورلی.

مانو دخپل اخلاص پرتا بتولو تینگار کاوه خود شمال یوی توندی خپی خادر دآس له شاخه لس گامه لری وغورځاوه.

بودا مانو په خپل خادر پسی منډه واخیسته اورام داس په خندا خپری ته ننوت ، نور مانو گان هم په یوه کونج کی سره را ټول شول.

یوه مانو خپل خادر پر ځمکه وغورځاوه ، رام داس لانا ست نه ؤ چی یوه بل مانو چی دخپری په مخه کی ؤ چیغی کړی:

ی را غلغل، هغوی را غلغل، دیا چا پو غ را غی!!!

هر
رام داس
سکدیو دپا چا
سوه تنوپوری پلی
خپری ته رانژدی شو سکد
جلب یی ونیو، هغه داس نه پلی
پرغای کر.

سکدیو وپوینتل:

کینتی رارسیدلی دی؟

رام داس خواب ور کر! هوصیب

خومره دی؟

- اووه دانی مگر یوه یی لپ ماته شوی ده.

- دمانو گانو مشر کوم بودی؟

برېږدا مانو په بییره داس قیضه بل ته ور کره او ورمخکی شولاس په

نامه ودریدویی ویل: صیب امر کوئ!

- په یوه پیره کی خومره کسان پوری ایستلی شی؟

- باداره! په یوه کینتی کی خلوینیت کسان تلای شی خو...

- خو شه؟

- باداره! باران خو پخپله وینی، لپ وړاندی دسیند گړندی خپی هم

لیدای شی، په داسی وخت کی له سیند نه پوری وتل ډیر گران دی،

دسیند دغه برخه ډیره خطرناکه ده، غای غای په اوبو کی پت کمرونه

دکینتیو پر خچی الوزوی، په پوری غاړه هم دکینتیو درولو لپاره یو ور

وکی گودر دی چی اوس دبتازان په سبب لیدل کیږي هم نه ، که ز مور کښتی هلته ورسیدی نو ښه تر ښه که نه ښکته بیا تر ډیره لوی لوی کمرونه د دیوال په څیر دریدلی دی ، چی دکښتی درولولپاره هیڅ ځای نه لری . تاسو دبوډا خبره ومني یو دوی ورځی تم شی ، که نن باران ودرید نو تر یل سبا پوری به او به ښکته شی .

سکدیو وویل:

تر یل سبا پوری ! زه دومره انتظار نشم کولی .

زه باید همدا نن له سینده پوری وزم .

- باداره ! ستا امر سر په سترگو ، خو خطر ډیر دی . که تاسو خپله خوښه پوره کوی نو زما یوه خبره خامخا واورئ .

- څه خبره ؟

- مور به کښتی خپل گودر ته بیسره بوزو ، تر سبا پوری به هلته ورسیدو او په همغه ځای کی به مو د سیند بلی غاړی ته پوری باسو .

سکدیو په درانه غږ ځواب ورکړ:

ته یا پخپله کم عقل یی یا مور کم عقلان گڼی ، که مور غوښتلای چی په هغه ځای کی له سینده پوری وزو دومره زحمت گاللو ته مو څه اړتیا وه . که موله دښمن څخه داهیله کولای شوای چی دمقابلې لپاره به ډگر ته راوړاندی شی نو مور به شل میله څه چی څلویښت میله ښکته تللی او له سینده په پوری وتلی وو .

خو ز مور دښمن زمري نه دی چی مخی ته راشی ، بلکی سوی دی چی دپښو د ترپ له اوریدو سره به په میلونو لری وټیستی . د ویده سوی را وینولو او نیولو هڅه هسی بی عقلی ده . په دی برخه کی چی مور له

سینده پوری وزو نوسوی به ویده و نیولای شو.

- باداره! که سوی و نیول شی او که و تبتستی مور ستاسو امر منو، که تاسو نه خپه کیږی نویوه وروستی غوښتنه په عرض رسوم.

سکدیو فطری مغرور نه ؤ، خو یوازی شل ورځی کیدی چی دی دپوځ سالار ټاکل شوی ؤ، او په دی شل ورځو کی یی تل پردی فکر کاوه چی دی تر اترتیا زیات نرم زری دی، یو پوځی باید دو مره دترم زره خاوند نه وی ځکه خو به یی کله کله هغه سرتیری تر ټل چی غوښتا یی که ده سره ځانونه ډیر نژدی کری.

او خپله ښکلی خیره به یی چی پیدا کوونکی دموسکا لپاره پیدا کری وه په جبر غوسه ناکه غوندی کره، خودده اصلی فطرت به دده پر ارادو زور وموند، او دخپلی کلکی ارادی سره سره به یی داهیر شول چی دی اوس دپوځ سالاردی، ده به دنورو په مخکی خپل پخوانی ملگری سخت و تر ټل، خو یوازی به یی بیا ځانته راوغوښتل تسلی به یی ورکوله او ورته ویل به یی: څنگه آشنا، په دومره خیره خپه شوی، ستا څه خیال دی چی دپوځ سالار شوم نو مغرور شوی یم. نه ستا دا گومان غلط ی، زه هماغه سکدیویم هغه وخت زه په بل چورت کی وم.

همدغه لامل ؤ چی بودا مانو ته دکم عقل له ویلو وروسته سکدیو دهغه تسلی لازمه ویلله او په هغه برخه کی یی د سیند نه دپوری وتلو په اړه خپل غرض او هدف ورته بیان کر، خو چی هغه کله دسوی دنیولو په باب بی پروایی یاده کره او بیایی دنوی وړاندیز اجازه وغوښته نو سکدیو دبودا تر خبرو زیات درام داس موسکا پردی ښه وپوهاوه چی دسالار وقار په خطر کی دی، ځکه خو یی هغه ته په سره لهجه وویل:

وایه خه وایی؟

بودا مانو د سکدیو په لهجه کی ددی ناخا پی بدلون په سبب پوه نه شو
، پریشانه شو ویی ویل:

باداره! مور ستانو کران یو، تاسو ولی په غوسه کیږی، که تاسو
امرر کږی نو مور به خپل ځانونه لاس او پښی ترلی سیند ته وغورځوو،
له مور سره د خپلو ځانونو پروانسته خوستا د پوځیانو ژوند ارځښتناک
دی، مایوازی همدومره ویی چې که تاسو غوازی همدا اوس له سینده
پوری وزی نولومری یوازی یوی کښی ته دتلو اجازه ورکږی. که هغه
روغه رمته ورسیده نوری به هم ورسیری.

مانوگان هم لږ دی. مور به یوه کښتی پوری باسو او یی به داسی
نوری هم واچوو. په دری څلورو پیرو کی به ستاسو تول پوځ ورسیری.

سکدیو دا احساس کړه چی پر بودا مانو دده غوسه بلکل بی ځایه
وه، دخپلی پښیمانی دپتو لو هڅه یی کوله ویی ویل:

ډیر ښه، په یوه کښتی کی به څو مره کسان سپریدای شی؟

- باداره که په لومری پیره کی یوازی شل کسان وی نو ډیره ښه ده.

سکدیو رام داس ته وکتل ویی ویل!

له پوځ څخه شل تنه پیاوړی کسان را ټول کړه.

- همدا اوس؟

- نوڅه وخت؟ له سینده دپوری وتلو لپاره تردی ښه بله موقع چیرته

ده، مور دښمن ته دتښتی فرصت نه ورکوو، ماغوښتل چی دشپی

مهال په سیند پوری وزو، خواوس د خدای داستازیو « دیو تاگانو » له

برکته باران پیل شو.

مور بايد له همدې نه گټه او چته كړو ، زه به پخپله هم په لومړي كښت
كي كينم ، كه مور ورسيدو نو پاتې پوځ هم پر كښتيو كي راپوري باسي
كه نه نو بيرته ستا نه شي .

رام داس ځواب وركړ .

دسالار امر منل زما فرض دي مگر دا كله كيداي شي چي دخطر په وخت
كي تاسو مخكي ولاړ شي اوزه وروسته پاتې شم ، په رومبي كښتي
كي ماته اجازه راكړي تاسو خود پوځ سيوري ياست ستا سو ژوند دهيواد
لپاره ډير قيمتي دي .

سكديو وموسكل او دواړه لاسونه يي درام داس پر اوږو كيښودل ويي
ويل :

رام داسه ! ته پوهيږي چي ددغه حمله په باب دراجه په دربار كي
هيڅوك هم له ماسره همغږي نه وو . زه په خپله ذمه واري دسيندله
دغي برخي څخه پوري وزم ، كه له څه پيښي سره مخ شم نو گنگارام
اوملگري به يي يوازي دومره وويلاي شي چي زه دتجربي خاوند نه وم ،
خو څوك به ددي ويلو جرئت ونلري چي زه بي همته اوبى زړه وم .

كه زه پخپله شاته پاتې شم او كښتي ته كومه پيښه وشي نو په دربار
كي به بيازما په پلوي يو غږ هم اوچت نشي ، زه به دټولو تر نظره كم
راشم .

دگنگارام دا ارمان به پوره شي چي دپوځ سالار شي . اوس مور بايد

بیره وکړو که باران و دزید نو زموږ حوره شوی لویه به بیرته وړانه شي .

(۲)

د كښتي پري پرانيستل شول او مانو گانو دسمندر د ديوي اود يو -

تاگانو نومونه واخیستل اود کنبستی پر باهسونوی تنابونه اوچت کړل. بودا مانو دکنبستی له یوی خنډی تربلی منډی وهلی اومانو گانو ته یی لارښوونی کولی، باران شیبه په شیبه توندیده.

کنبستی لاله خنډی نه ډیره نه وه لری شوی چی داوبو خپو بشکته لوری ته ورسره واخیسته.

مانو گانو به په خپل وروستی زیار او زور کنبستی خو گزبره بوتله خو داوبو خپی به بیا پری زوروری شوی او هغه به یی خو گزه بیا بشکته یووړه.

بودا مانو خپل ستونی په چیغو وشلاوه او خپلو نورو انډیوالانو ته یی حوصله او ډاډور کاوه.

سکدیو ظاهراً ډاډه ؤ او دسیند خپو ته یی کتل، خود بودا مانو چیغو او کوکارو به کله کله انډیبنمن کړ.

چی دگرداب منغ ته ورسیدل نو مانو گانو په ډیر جوش او احساساتو دسمندری ډیر تاگانو خنډه دمرستی دعاگانی کولی، اوس دکنبستی پورته بیول خو پر غای پریی ده نیغه چلول هم گران وو.

دمانو گانو له چیغو سره دپوخیانو زړونه درزیدل، سکدیو دهغوی ویریدلی خیری او غمجنی سترگی ښی لیدلی بودا مانو ترخنګ ولاړ ؤ او دخپلی انډیبننی دپتولو اودغان ډاډه ښودلو هڅه یی کوله ویی پوښتل:

زموز کنبستی به په پوری غاړه له کوم غای سره ولگیی؟

مانو پوری غاړه دلاس په اشاره یو غای وښود ویی ویل:

باداره! هلته وگوره د دوو کمرونو ترمنځ یو وړوکی تنگی دی، که زموز

کشتی هفتی ته ورونه رسیدای شوه بیانو بنکته ترخومبله پوری داسی
 مخای نشته چی کبستی پرخته و دزولای شو. ددی خندی سره داوبو
 تگ هم گرنندی دی، که مور دکبستی دبیره راگرخولو هغه هم وکړه
 نو دیروا تن به بنکته درومو په لاره کی ډیر داسی کمرونه شته چی اوس
 اوبو پت کړی دی اونه بنکاری. هغه کبستی ته ډیر خطرناک دی.
 سکدیو چی داووریدل چوپ شو او بوذا مانو بیرته په چیغو او کوکارو
 پیل وکړ.

کبستی دوه ځله په گرداب کی را بنکینل اوله ډویدونه بیج شوه، باران تم
 شو او هغه تنگی اوس نژدی معلومیده خو دمانو گانو په خیروکی د ډاډ
 نخستی اوس هم نه وی، بوذا مانو اوس هم په چیغو پوری غاړی ته په
 لاس اشاری کولی.

مانو گان له ستومانی نه بی سیکه شوی وو، او زیاترو بی داوبو دڅپو
 په وړاندی خپله ماته منلی وه.

کبستی ورو ورو د خندی لوری ته ورنژدی کیدله.

دبوذا مانو غی لوبدلی و، خو چی خنده بی نژدی ولیده په پوره زور بی
 چیغی کړی:

شاباش میرنیو، همت وکړی همت وکړی.

مانو گانو په خپل پاتی ټول توان او خواک هغه وکړه چی کبستی
 خندی ته ویاسی خو داوبو یوه تونده خپه را غله او کبستی بی شو گزه
 بنکته یوړه، بوذا مانو په خطرناک حالت کی خپله پگری په اوبو
 کی وغورځوله او په دواړو لاسونو بی خپل تندی وواژه.

مانو گانو دکبستی د درولو هغه وکړه خو داخل ددوی هخی بی گتی

وی، ددوی په مخ کی دتنگ گودرپرغای اوس خطرناک ا وپروونکی
د کمرونو دیوال ولاړؤ. خومره چی کبنتی له هغه تنگی نه لری کیدله
هومره دغه کمرونه خطرناک کیدل.

دستریا او مایوسی به سبب دمانو گانو همت ختم شو، او په لاسونو کی
بی پر بانسونو او پاروگانو ورو وروزور کمیده.

کبنتی له خندی خندی سره په یوه خطرناک حرکت ښکته روانه وه،
بودا مانو په مخه کی دریدلی ؤ او په غیر غیر بی اوبو ته کتل.

هغه ناخا په په وارخطایی چیغی کړی:

کمرونه دی، کمرونه دی، خبردار!

سکدیو چی په غیر اوبو ته وکتل داوبو له مخ نه لیر اوچت بی دیوه
کمره له خوکی پرته څه ونه لیدل مانو گانو سمدستی دکبنتی دلوری
بدلولو هڅه وکړه خوداوبو توند بهیر کبنتی له کمره سره تکر کړه،

دکبنتی ښکتنی برخه دکمره پرڅو که وسولیده اوتیره شوه، سکدیو
داډمنه ساه واخسته خومانو گانو په یوه غیر شور گډ کړ:

کبنتی ماته شوه ډوبیږی دغانونو ژغورلو ته تیار شی.

دکبنتی په تله کی درز پیدا شو او اوبه د فواری په غیر تری راخوتیدی،
بودا مانو سکدیو ته وکتل چیغی بی کړی:

باداره! کبنتی ډوبیږی، ناتو، شمبو، کالو بادار وژغوری.

سکدیو خپل لینده اوغشی په سیند کی وغورځول ویی ویل:

زه دچا مرستی ته اړتیا نه لرم بیایی توره راواخسته او چی غورځوله بی
څه په خیال کی ورو گرځیدل لاس بی ونیو.

پوځیان ډیر ویریدلی وو کله به بی په کبنتی کی راخوتیدونکیو اوبو

ته اوکله سکدیو ته کتل ، سالار په غمجنه لهجه ورته وویل: دتولنی
 میرینوا! دخدای همدا خوښه وه، د تولنی دسوکالی لپاره زموږ پلرونو
 اونیکنو نوډیری لویی قربانی ورکړی دی دمرگ له ویری تاسو باید
 غمجن نشی، ستاسو په رگونو کی د میرنیو وینه ده، د همت اومیرانی
 خڅه کار واخلي، داوبو څپي چی وینی همت مه بایلی، زه پوهیږم چی
 اوس بیرته ستیندل ډیرگران دی زموږ په مخکی یوازی یوه لاره ده چی
 له همدی کمرونو سره په څنگ کی په لامبو بڼکته ولاړ شو په دی
 کمرونو کی یوځای خامخا دوتلولاره شته، چی څنډی ته ورسیری بنا
 یی ددبښمن سره مخ شی ځکه خو توری درسره وساتی نوری وسلی
 وغورځوی، دچا چی لامبو بڼه نه وی زده هغه دی توری هم وغورځوی.
 دمانو گانو خڅه چی شوک بلی څنډی ته بیرته دستنیدو همت کوی
 ولاړ دی شی.

بودا مانو چیغی کړی:

کښتی ولاړه ، ولاړه خیردار!

(۳)

سکدیو دنورو سرتیرو اومانو گانو په خیر هڅه کوله چی ځان وژغوری،
 مانو گانو هر یوه ده ته ځانونه ورنژدی کول اوغوښتل یی چی مرسته
 ورسره وکړی خو په دی څپو کی تر ټولو بڼه لامبوزن ته هم دا ترهڅه
 ډیره وه چی خپل ځان وباسی، دسکدیو میرانی اوغیرت دانه منله چی
 له چانه مرسته وغواړی.

مانو گانو دپوری غاړی په لور مخونه واړول خو په سرتیریو کی چا په
 دوی پسی دورتلو همت ونکړ، داوبو څپو

پوځیان په وړو کیوډلو سره تیت کړل، دچاچی لامبونه وه زده شخلی
 یی چیغی ووهلی اولاس اوپنی یی غورغول خوبیاد اوپه غیره کی
 ورک شول، دسیند دتونو څپو ټول زور دسیند پرغاړه دکمرونو
 ترڅنگ ؤ، داویو دپرلپسی څپیروله امله د ځینو کمرونو په بشکتی
 برخه کی ژوری ژوری تشی جوړی شوی چی په هغوکی وپروونکی
 خرخوبی جوړ شوی وو.

سکدیو اودهغه شو ملگری په یوه گرداب کی راگیر شول، سکدیو
 هغوی دمرگ په کومی کی پرینبودل پخپله له ډیرو هغو اولاس اوپنیو
 اچولو وروسته تری راووت، په دی څنډه کی دده نور ملگری داویو څپو
 لری ورسره وزی وو، لږ وروسته سکدیو په یوه بل گرداب کی را ایسار
 شو، خو داویو زور هغه دڅنډی په لور ورسره یووړ او داویو پر مخ دکمره
 یوه څوکه راوتلی وه، سکدیو هغه په دواړو لاسورا تینگه کړه خولای
 ساه نه وه اخیستی چی دابویو توندی څپی دغه لټه دمه ځای هم تری
 واخیست او بیا هغه هماغه وپروونکی گرداب ته ورننوت. دډیرو غوتو
 وهلو سره سکدیو یو ډول بی سیکه شو چی دگرداب نه راووت اودسیند
 په غیږکی په لامبوشو. سکدیو نور دلاس اوپنیو خوځولو نه لویدلی ؤ.

بدن یی له یختی نه کسخت شوی ؤ او سربیی د خورو له زوره په
 چاودیدوؤ. هغه څلورو خواؤ ته نظر وچاوه خو خپل کوم ملگری یی
 ترسترگو نه شو. هرلوری ته داویو یاغی څپو دمرگ سندره زمزمه کوله
 . دډیری مایوسی په حالت کی یی دژوندی پاتی کیدو هیللی ترلږ څنډه
 په نیم ژواندو رگوتو کی یوه نوی تودوخه وزغلوله، درنگونو او ورمو په
 نری کی دخو نورو ساه گانو اخیستلو هیللی یی دتولتی دراتلونکی

دېرم اوپرتم اودمذهبی پیشوا دخوښی لپاره دخپل ژوند دنذرانه کولو پراحساس زوروموند. دیوی شیبی لپاره یی دژوندانه هغه ټولی رنگینی اوزره ورونکی ننداری سترگو ته ودریدی چی دغمکی له ذروخغه داسمان په غیبه کی ترستوریو پوری خوری وری وی. سکدیو آسمان ته مخ کړ او په دردمنه لهجه یی چیغی کړی:

خدایه! خدایه زه غواړم چی ژوندی پاتی شم.

زه غواړم ژوند وکړم ، تراوسه پوری عنوان یم ستا داستازیو « دیو تاگانو » راته اړتیا ده.

خدایه! خدایه !!

دسکدیو غره دسیند په شور کی ورک شو، له سترگو خغه یی اوبنکی راوخوتیدی، اوله دی اوبنکو سره یی پاتی لړ او دیر همت هم تری ولاړ، بیا هم ترخو پوری چی په هوښ کی ؤ، وروی لاس اوبنپی وهل، کله کله به داوبو خپو ترخپله غیبه لاندی پټ کړ او بیاباه د نیم یی هوښی په حالت کی ورو ورو بیرته داوبو سرته راووت.

تردیره پوری دمرگ اوژوند سره له لاس او گریوان کیسټو وروسته دسکدیو پرسترگو تیاره راغله او په غوږو کی یی دسیند دخپو شور ورک شو.

(۴)

چی راپه خود شو سکدیو خو نامانوس غره ونه واوریدل، سترگی یی وغړولی چی شوناییزندویی شمیری یی خپلی شاوخوا ته ولیدی سترگی یی بیرته پتی کړی، په یوه شیبه کی یی تیری پیښی ټولی په ذهن کی راتیری شوی، بیا یی په زړه کی وویل: آیا زه ژوندی یم، او سترگی

يی وغرولی په وار خطایی یی هغو خلکو ته کتل چی دده لیدوته رټول شوی وو،

ناشا په یی احساس کړه چی دی ددیری بی وسی په حالت کی دهنو خلکو په منغ کی دی چی دده ترټولو بد دښمنان دی. خو پردی حیران شو چی دهنوی په څیروکی ده ته دکینی اوغوسی پرغای دخواخوږی او اندیښنی نخښی دی. داهغه خلک وو چی دده عدالت خوبښوونکی راجه اومذهبی پیشوا د امر کړی ؤ چی څپری یی وروسوځوی او ترټولو سخت تکلیف ورکړی چی خپلی سمسوری ځمکی پر پردی او بل کوم غای ته کله یوسی.

داهغه کسان وو چی له نژدی یی لیدل، خبری ورسره کول، ددوی غږونه اوریدل او ددوی پریدن یی لاس لگیدل ډیره بده گناه بلله. چی ددوی په مذهب کی ټیټ ذاتی گنل شوی او پر هغوی ظلم کول ددوی ازلی حق ؤ.

داهرڅه وو خو اوس سکدیو ددغو خلکو درحم اومهربانی اړو. ددوی په یوه شریذلی جونگره کی په یوه زړه او ورسته بستره پروت ؤ او دادی ددوی څپیری یی لیدلی، ددوی له خولو راوتلی غږونه یی اوریدل. دهنوی په لاسواویدن لگیدلی شیان دده پریدن لگیدل، هره شیبه دده ددین شتمنی لوټ کیدله.

ددین له ویری یی په زړه لرزه راغله.

په بدن کی یی دومره زور نه ؤ چی له هغه غایه تبتیدلی وای، دی دیوه زورورس تیری په څپیر پر خپل ځان نه ویریده، خو په دغسی بدغای کی دداسی خلکو په لاس وژل کیدل دده نه خو تبتیدل.

ننداره کونکیو دده په باب ډول ډول خبری کولی،
 یوزلمی په منډه هغی خپری ته ورننوت او ویی ویل: لاره خوشی
 کړی سردار راغلی، خلک دجونگری په کونجونو کی سره غونج شول.
 یو ډوا سړی لکنه په لاس خپری ته ورننوت، له هغه سره یوه ځوانه او
 په ونه دنگه نجلی هم وه، ډوا سردار دسکدیو سرته ورغی او په څیر
 څیر یی هغه ته وکتل، پردی سریره چی دی پوهیده چی ژوند یی د
 ډوا په لاس کی دی سکدیو هغه ته وکتل او بیای یی په کرکه مخ تری
 واړاوه.

ډوا سردار وپوښتل:

ته څوک یی؟

سکدیو د سردار له پوښتنی سره هغه ته بیا وکتل خوڅه یی ونه ویل.
 سردار بیا وویل:

ته دلور ذاتو پوځی ښکاری، دلته څه ډول راغلی؟

دسکدیوله چوپتیا سره یوه سړی وویل:

باداره! دی په سیند کی د ډو بیدو په حال کی ؤ، مور په ډیر زحمت را
 ویوست.

- تا ډیر ښه کار کړی دی.

دایی وویل او سردار بیا سکدیو ته مخ واړاوه او ورته ویی ویل:
 ته دلته ډاډه پریوزه، ډیر ستومانه را ته ښکاری، ترسهاره به دی
 وضعیت ښه شی چی د سیند او په تیتتی شی مور به دی بیا پوری غاړی
 ته واستوو. دسکدیو پر پریشانه څیره یو ډول ډاډه نخښی را ښکاره شوی
 خود سردار له خولی د تسلی جملو دهغو زرگونو کیسو دروغوالی نشو

ثابتولی چی ددی خلکو دوحشت او غناور توب په اړه دلور ذاتی ټولن په لوړو ماڼیو کی بیاباندلی اود سکدیو غوړونه یی له ورکوالی په اوریدو روړدی وو.

دده دزړه غږ خپله له تسلی ډکه لهجه بدله کړه ویل یی:

دغه خلک ، دغه جوتیه اوناپاک خلک!! درحم له نامه سره هیڅ آشنا نه دی ، دوی ددی لپاره چی تا په ډیر زحمت ووژنی نولومری تسلی ورکوی او هیله درسره پیدا کوی. ستا په زړه کی دژوندی پاتی کیدو هیلی راپیدا کوی ، تا پر اور له غورغولونه وړاندی په یوه خیالی جنت راگرځوی ، ډیری بی وسی په حالت کی یی یو ځل پر خپل شاوخوا راتولو خلکو نظر واچاوه. بیای سردار ته وکتل او وروسته یی سترگی د سردار په څنگ کی په ولاړه نجلی نسبتی پاتی شوی.

سکدیو ناڅاپه دا احساس کړه چی ددغو ناپاکو ، بی وزلو او غریبو خلکو په منځ کی یو داسی څوک هم شته چی دلور ذاتو دښا پیریانو سره ورته والی لری ، دهغی جامی له نورو ښځو څخه پاکي وی ، دهغی پر مخ دصیح کاذب او سپین سهار دتیارو اورنا له گډون څخه را پیدا زړه وړونکی ځلکاوه ، په خط او خال کی یی بی حده سادگی ، معصومیت او زړه راپنکون ؤ ، په غټو غټو سترگو کی یی دستوریو ځلا اود شپي توروالی ؤ.

خو تر شوی متانت پکی ډیر ؤ ، مزبوط او ښکلی بدن یی دښځینه لطافت پرځای د رعب او وقار هنداره ؤ. لنډه دا چی هغه دانسانی ښکلا یوه داسی ساده او زړه وړونکی ټولگه وه چی په لومړی نظر یی پام وړ اړاوه او په دوهم نظر زړه وړونکی ښکاریده.

دسکډيو په مخکي يوداسي تصوير ؤ چي سترگي پسي واخلي او په زړه کي يوه ناخاپي هنگامه نه را اوچتوي بلکي په لاشعوري ډول دزړه تل ته لويړي په آرام او خواږه سراو تال يي داسي نغمه چيرله چي خپي يي دوخت له مزله سره ورو ورو جگيري اويالاخره دزړه اوماغزو پر ټولو وسعتونو منگولي بنځي کړي.

خود سکډيو پر ضمير د سپيڅلي ذات سره د تړاو احساس داسي زور ورو چي دى نجلي ته يي دوهم ځلي سترگي ورپوته نکړي دى احساس چي نجلي تيب ذاتي ده دده دنظر پرتنده غلبه وکړه.

سردار وويل:

په دغسي موسم کي ته سيند ته دڅه لپاره ورکوزشوي؟ داسي ښکاري چي ښه لامبورن يي، که نه لور ذاتي خلک د بياس د سيند له تيزو او توندو خپو نه په دى موسم کي ډير لري اوسي.

سکډيو سردار ته وکتل، زړه يي ژبي ته دڅه ويلو بلنه ورکړه. خو دشريدليو خيالونو په راتلولو بريالي نه شو. بودا سردار په مينه ناکه لهجه تری وپوښتل؟

ته ولې دومره اندېښمن يي؟

حوصله وکړه، په دى خلکو کي يو هم ستا دښمن نه دى.

ستاسو دراجه زړورو پوځيانو خوځلي زمور دجونگرو سوځولو، زمور دلوتولو او غلام کولو په نيت په دى خاوره قدمونه ايښي دي، خودا دپخوانيو وختونو خبري دي، اوس ښايي ته لومړي څوک وي چي دميلمه په توگه مو زمور سيمي ته دراتلو پيښه کړي ده، که څه هم موږ داتوان نه لرو چي ستاپوره خدمت وکړاي شو خودا ده اوسه، زمور په

سراو مال کی به هیخ شی هم ستا دزیریدو ترخاوره غوره او لوړون بولو.
سردار بیا خلکو ته مخ ورواړاوه او ویی ویل:

تاسو به دا ثابته وی چې زه څه وایم داربستیا دی. هغه بیا وروړاندی شو
د سکدیو پښو ته ورتیته شولاس یی پری کیښودل، سکدیو تراوسه
پردی حیران ؤ چې ده ته یی دته پرځای «تاسو» خطاب کاوه، خو
د سردار پردی حرکت یی په زړه کی د پښیمانی دروند احساس راپورته
شو، په زړه کی یی ورتیر شول چې ددغه څپری څخه چې هر ځلی یی ده
ته په کرکه کتل جگ شی او په یوه منډه ځان سیند ته وغورځوی، خو
په بدن کی یی دومره توان نه ؤ، دی په ډیره اندیښنه راپورته شو
کیناست، خلک دخپل سردار او مشر په تقلید په نوبت سره دهغه
پر پښو وروړیوتل اولاسونه یی پری ایښودل.

خوددوی لاسونه ده پر خپلو پښو له بلو سکروټو څخه هم سوځیدونکی
گڼل، د سکدیو ضمیر په لور غږ ویل:

کاشکی دی بودا دوی ته زما په پښو د لاسو ایښودو پرځای دا امر کړی
وای چې زما تتر پر خنجر سوری سوری کړی.

کله چې ټولو خلکو د سردار امر پرځای کړ.

بیا یی پیغلی ته مخ ورواړاوه او ویی ویل:

لوری کنول! ته څه چورتونه وهی؟ دمیلمه دعزت ذمه واری ترهر چا
زیاته ددی بدمرغه قوم د سردار پر کورنی زیاته ده.

ځوانه نجلی زړه نازړه وړاندی ورغله سکدیو ته یی د حیا، خوښی او
ویری په پردوکی پته زړه وړونکی موسکا وکړه، ورتیته شوه د سکدیو
پر پښوی خپل لړزان لاسونه ورکیښودل او خپل درزیدونکی زړه یی

راقابو کړ، سترگی یې ښکته واچولی بیرته راټوله شوه را پاڅیده اود سردار ترڅنگ ودریده، یوه شنبه دهغی ټوله وینه په غومبوربو کی را ټوله شوه اوبیا ترڅه ځنډه دهغی په مخ کی سرواوسپینوڅپو یو پرېل پسی مندی وهلی.

یوه دبرېښنا څپه د سکدیو له پښو څخه زړه ته او له زړه څخه ماغزو ته وغځیده، خودسپیشلی ټولنی مغرورېچی پر خپل زړه کی کوم نازک خیال ته غای ورنکړ.

ماښام شوی ؤ، سردار له څو تنو پرته نورو ته امر وکړ چی خپلو کورونو ته ستانه شی. او بیایي سکدیو ته وویل:

تاسوپه مانیوکی اوسی، ښایي په دغه بدبویه څپره کی خوب درنه شی، دلته گرمی هم زیاته ده، که تاسو امر وکړی دخوب لپاره به دی بهریندویست وکړو. ورپځی ټولی شوی دی اوبهر هو اډیره ښه ده.

سکدیو پرته له دی چی ځواب ورکړی جگ شو او په سردار پسی روان شو، بهر هوار میدان ته یې چار پایي راوړه سردار سکدیو ته وکتل ویی ویل:

تاسو بیغمه آرام وکړی! زما کسان به ستاسو دساتنی خیال کوی.

سکدیو زړه نازره پر چپر کټ کیناست، سردار څو کسانو ته دښپی لخوا دپهري امر وکړ، اته، لس تنه دسکدیو شاوخوا ته په لاندې چمن کی کیناستل، دده اندینمن ضمیر په لوړ غرچینگی وهلی:

داډیر ظلم دی، زه ټوله شپه ددومره کسانو د ناآرامه کولو حق نه لرم. په هغه زړه کی چی دقوم ځانگړی روزنی ددغو خلکو لپاره ترکانی سخت کړی ؤ چیرته درحم غلی سپرغی راتازه شوه، فکری وکړ چی

که زه له خپل بشپړتولگی سره له سینده راپوری وتلی وای نو ددغه ساده انسانانو به څه حال و، دغه خلک ولی دومره بد نام دی! زموږ د هیواد دستور او ټولنی دوی ته دانسانانو درجه ولی نه ده ورکړی! دوی له ماسره ولی دومره شریفانه چلن کوی؟!

دوی زما پنیو ته دلاسونو راوړو پرځای زما بوتی ولی ونه شکولی ، که له دوی سره ددینمی فطری حق لری ، نو په ماکی کوم داسی بنیگنه ده چی زه یی ددی خلکو درحم حقدار گرځولی یم؟

ده دسپورمی په رڼا کی پودا سردار ته وکتل او د هغه په څیره کی یی دمینی ، میرانی او خواخوږی نخینی ولیدی زه یی راډک شو. سردار وویل:

ښه نوزه درنه ځم، که ستا څه شی ته اړتیا وه ددی کسانو نه کوم یو ماته راواستوه.

سردار ډیر لری نه و تللی چی سکدیو له چپرکت څخه جگ شو او په ریږدیدی غیبی وویل:
ودریه!

سکدیو وویل: ماته ددی خلکو په منځ کی خوب نه راځی. تاسو پر ما باور وکړی زه به دتینستی هڅه ونکړم، .... زه غواړم یوازی وم ، نن شپه....! سردار نژدی راغی او غواب یی ورکړ!
که تاسو غواړی ولاړ شی څوک مورا ایسار ولای شی.

که دسیند وضعه داسی نه وای ښای ما همدانن ته پوری غاړی ته رسولای وای ، ستا په زړه کی دا خیال ولی را پیدا شو چی ته بندی یی ، مادغه خلک ستا خدمت لپاره ځکه پرینودل چی ته ښای یوازی له

خوب سره عادت نه وی، دښار اوسیدونکی په ځنگلونو کې ویریری.
سکدیو په غمجنه لهجه وویل:

زه دوی ته زحمت نه وورکوم، تاسو امرورته وگرې چې خپلو کورونو ته
ستانه شی.

سردار په اشاره ټول خلک پاڅیدل او خپلو کورونو ته روان شول.
بیا هغه سکدیو ته وویل: ماته څه اړتیا وه تا پخپله دوی ته ویلای
شوای چې ولاړشی.

دوی ټول دمیلمنو په خدمت او عزت پوهیږی، او ستاسو غوندی میلمه
د خدمت موقع هروخت نه برابریری.

د سکدیو پر زړه یو ژور زخم جوړ شو او بی سیکه پر چپر کټ ورو لوید،
سردار چې تری رخصت شول وړاندی خپل کور ته ننوت، د کور په پراخ
انگر کې څو بنڅو روغېر کاوه، هغوی چې سردار ولید هر یوی دخپل
کور په لور مخه واخیسته.

(۵)

سردار بیله دی چې کنول ته څه وواپی په انگر کې په یوه چپر کټ ځملا-
ست او په ژورو سوچونو کې ډوب شو،

دهغه نوم ساون ؤ. دی ددغی نیمی غرنی اونیمی سازایی سیمی
د قبایلو مشر اولار ښود ؤ چې د سیند د پوری غازی لور ذاتو او مذهبی
مشرانو دوی تیم ذاتی بللی وو. دغه خلک د پنجاب دهغو پخوانیو
اوسیدونکیو څخه وو چې د منځنی اسیا آریایی فاتحانو پر لپستی
یرغلونو د پنجاب له پراخو اډیتو او میدانونو څخه د شمال ختیځ غرونو
دغو غیږوته رازغلولی او په پناه اخیستو مجبور گری وو، آریایی

فاتحانو اویالور ذاتو خلکو دغه مات شوی قومونه په خپل کلتور کی
تیت ذاتی اوسپک گنل، بیا هم په زرگونو داسی کسان وو چی د خپلی
آزادی په بیه یی د قوم دغه پریکړه ونه منله چی دوی به د تولنی د کرکی
ور پارکی وی.

دوی پراخی او هواری ځمکی پریښودی د کانگری او کشمیر په منځ
غرونو کی سره تیت او اباد شول، دسارایی سیمو هغه آریانی واکمن
چی د خپلی واکمنی څنهی یی له دغو غرنیو سیمو سره نښتی وی
د خپلی میسرانی اوزوررتیا د ثابتولو په هوس وخت پروخت د دغه
خپلواک قوم دلاندی کولولپاره حملی کولی، یوه راجه به چی په دغو
غرنیو سیمو کی څومره زیاته برخه ونیوله او دفتحي بیرغونه به یی پری
ورپول په هغه اندازه به په تولنه او مذهبی کړیو کی دعزت اودرناوی
وربلل کیده، د هوارو سیمو دراجه گانو په څیر غرنیو قبایلو هم
څوسرداران او مشران درلودل،

دنورو قومونو د مشرانو په څیر ساون هم د څو قبیلو سردار او مشرؤ چی
د آریایی فاتحانو له غلامی نه یی کرکه کوله. دده په گاونډی هواره
سیمه واکمن راجه هم دهغو راجه گانو له ډلی و چی د خپلی تولنی د
عزت او دخپل شهرت او نومیالی توب لپاره یی غوښتل چی ساون او
یاغی قوم یی مات کړی او دخپلی تولنی غلامان او خدمتگاران یی
کړی.

دلور ذاتو خلکو اوراجه او مذهبی مشرانو لپاره دغه خلک څه خطر نه
وو خو دایی نه خوښوله چی دانسانانو داسی ډله چی ددوی د خدایانو
دیوتاگانو «استازیو» رتلی ده دغرونو په سمسورو څرغایونو واکمنه

وی او د آسمان د اورښت او ځمکو له حاصل څخه هغه گټی پورته کړی چې د دوی د ټولنی ځواکمن دیوتا یوازی د لوړ ذاتو لپاره ځانگړی کړی دی.

خو د لوړ ذاتو درو حانی ځواک درناوی او دهغوی د بدنی ځواک ویری هغه د غرونو یاغی او سیدونکی وسلو غور ځولو او تسلیمی ته اړ نه کړل. د گاونډی راجه پلرونو او نیکونو په تیرو پیړیو کی یو پر بل پسی پردی خلکو خپل زور ازمايلي ؤ. خو په لوړو څوکو او گڼو ځنگلونو کی تقدیر دی بی وسو خلکو ته دخپلی دفاع په زرگونو مزبوتی کلاوی جوړی کړی وی.

په تیرو ۱۲ کلونو کی که د گاونډی راجه لخوا پر دوی کوم یرغل نه ؤ شوی، د ابه ښایی په دی سبب و چی اوس د حکومت واگی دکومو خلکو په لاس کی وی هغو دخپلو پلرونو او نیکو نوله تجربیو څخه عبرت اخیستی ؤ.

اویاهم ښایی ددی لپاره چی ددی لوړ ذاتو خلکو په قومی دستور کی پخپله دوی ددی خلکو دانسانی حقوقو نه ورکولو په باب خپله پخوانی نظریه بدله کړی وه، لنډه داچی په تیرو ۱۲ کلونو کی امن او آرامی دغه خلک ډاډه کړی وو او دوی له سینده پوری غاړی ته دیوه ځواکمن خو امن خوښی گاونډی قوم په اوسیدو او ژوند روږدی شوی وو.

د معمولی اړتیاؤ لپاره کله کله ځینی کسان له سینده پوری وتل او د لوړ ذات سپیڅلی ځمکی ته ورننو تل، خو هلته هم ددوی سوداگری معاملی له هغو خلک سره وی چی د لوړ ذات د قوم کلتور ته یی غاړه ایښی وه او دامن خوښو غلامانو ژوندی غوره کړی ؤ. ددوی ځینو ساده

گاتو دلور ذاتو دسپيڻځلو مانيزو دزيارت شوق اوميني بشارونو ته دتلو جرت وړکړ، خو په هغوی کې داسې نیکمرغه ډیر لږ وو چې دداسې خطرناکو ځایونو له لیدو وروسته بیرته ژوندی کورونو ته راستانه شول، ځکه ساون له څوکالو راهیسې دا امر کړی و چې ددی قام هیڅوک به هم دخدای داستازيو «دیوتاگانو»، سپيڅلي ځمکي تهنه ورغی، خو بیا هم ځینی خلک له سینده پوری وتل اوله سیل او گرځیدو وروسته به بیرته راستانه شول.

ساون ډیر شریف سړی و. دده هوښیاری اوساد ځی دټول قوم وړوکی اوبودا ځان ورته تابع کړی وو، ده په تیرو څو کلونو کې دخپل اولس جلب په لاس کې نیولی و، په دی موده کې دغه بودا مانو له کوم توپان سره مخ نه شو، خوله سینده پوری غاړی ته ویده توپان دیوه ځوان راجه اویوه بودا پنتوت په څیرو کې بیارا اوچت شو، دځوان راجه دتخت کیناستلو دوه کاله کیدل اودبودا مذهبی پیشوا دمنصب سنبالولو لاشپېر میاشتی نه وی پوره شوی چې دسیندنه پوری غاړی ته داوسیدونکیو آزادو قبایلو پر خلاف دټولنی ددیوتاگانو خپ غړونه بیا را پورته شول، ۱۲ کاله وروسته سکدیو دلور ذاتو خلکو له ډلی څخه لومړی سړی و چې دخپلی لور ذاتی ټولنی دځواک دښکارولو لپاره یی دتیت ذاتو اوبلیدو انسانانو دغه پلیده ځمکه تر خپلو سپيڅلو قدمونو لاتدی سرلوری کړی وه.

(۶۱)

سردار پر خپله بستره غځیدلی و او په دغه عجیبه او حیرانونکی وضعه کې یی دخپل میلمه دراتلو په باب فکر کاوه، کنول دده یوازینی

لور تر لږ ځنډه په کټ کیناستله اوده ته یی کتل بینا ورجگه شوه
اودساون څنگ ته ورغله وی ویل!

پلار جانه! ته نن ډیر پریشانه یی، دود یی راوړم؟
ساون بیله دی چی هغه ته وگوری ځواب یی ورکړ:
نه، زه وړی نه یم.

کنول بیا ورته وویل:

پلار جانه! هغه میلمه بیا یی وړی وی... تا هغه ته دخوراک څه ونه
ویل؟

سردار را جگ شو ځواب یی ورکړ:

زما په زړه کی را تیره شوه خوغم دادی چی لور ذاتی خلک زمور دلا س
څه شی نه خوری.

- ولی پلار جانه؟

- کنول! ته نه پوهیږی، دهغوی دین دوی له دی نه منع کړی، که
مجبور نه وای نو زمور پرچارپا یی به هم نه پریوت.

کنول وویل:

که مجبوری هغه زمور پر کټ څملولی شی نو دمجبوری په حالت کی
زمور دلا سوبه خورو کی څه بدی ده، تاخوبه پوښتنه تری کړی وای.

سردار ځواب ورکړ!

ویریدم چی خپه نشی ځکه می دپوښتنی جرئت ونکړ.

کنول وویل: بیا یی هغه ډیر وړی وی اوخپه شوی نه وای.

- کنول! زمور دود یی په خوړلو دهغه دمذهب سپکاوی کیږی،

دمیلمه دمذهب سپکاوی زه گناه بولم، که هغه وړی وی هم زه دخپل

لوری هغه ته د خوراک بلنه نشم ورکولی.

- که یی هغه پخپله وغواړی بیا ؟

- نوییا هیڅ خبره نه ده، خو هغه یی نه غواړی.

- نو پلار جانه ددی مطلب داشو چی هغه بیچاره ترڅو زموږ سره اوسی نووړی به وی.

- کنول! ته دهغه په باب دومره ولی اندیښمنه یی، موږ به یی سهار

له سینده پوری غاړی ته درسولو هڅه وکړو، ورڅه ته ویده شه!

کنول مایوسه شوه ولاړه پر خپله بستره وغځیده. سترگی یی پتی کړی

او هڅه یی وکړه چی ویده شی خو خوب ورنغی، دښځی دغه فطری

احساس چی دیوه پردی سره یوازی په دی خواخوږی ښیی چی هغه

مسافردی اود پوښتنی شوک نلری- اوچی کوم پردیس ووینی

سمدستی یی دلوری اوتندی اټکل کوی، دکوم ټپی درد پرځان

احساسوی کنول په وار وار دسکدیو دتوندی لوری پراحساسولو مجبور

وله، تردیره یی هغو وریځوته کتل چی دسپوږمی تر مخ تیریدلی بیا

راجگه شوه، سردار په درانه خوب ویده ؤ- کنول خپه چوپه دکوریو یو

خونی ته ننو تله، له یوی توکری څخه یی خو آموڼه راوايستل او په

غولی کی یی واچول، زړه نازړه روانه شوه له کوره ووتله دسکدیو یو

کت تش پروت ؤ، دی تر لړ ځنډه هلته یوی اویلی خواته په اندیښنه

سترگی اړولی، ناڅاپه سپوږمی دوریځو له نقابه راووته اودی تر لری

لری ځایه ولیدای شوای، سکدیو څو گامه وړاندی ځوړند سرور وورو

گامونه اخستل اودکت په لور راروان ؤ، کنول په بیره آم دده پر بستره

وغور ځول اوبیرته روانیده چی څه یی په خیال کی وروگرځیدل او پښه

بی و نیوله. خومره چی سکدیو رانژدی کیده ددی دززه درزازیاتیدله،
یوی نامعلومی ویری دادکور په لور کوشوله خویوه نامعلوم رابنکون بیا
پر همغه غای درولو ته هخوله.

سکدیو چی چپرکت ته ورنژدی شوناخا په بی کنول ته وکتل اوحیران
پرغای ودرید، هغه غوبنتل چی چوپه خوله پرکت وپرربوزی خو چی
دامونو انباری و لید همغسی دریدلی پاتی شو، ترلیغنده له زره نازره
کیدو وروسته بی کنول ته وکتل و بی ویل:

تازما لپاره ولی دومره غان په زحمت کر؟

دسکدیو په لهجه اوخبرو کی داسی خه نه وو چی دا اندببمنه کری،
زره وره شوه پو گام ور وړاندی شوه وی ویل:

پلارجان می ویریده چی تاسوبه خپه شی... خککه هغه تاته ددودی بلنه
درنکره،،، هغه پخپله هم خه ونه خورل... ما دودی نه ده راوری دا ام
دی... که وایی چی دودی اوشیدی هم راورم.

دکنول هر لفظ دسکدیو له زره خخه دوهمونو په زرگونو پردی لری
کولی، دایی احساسوله چی په دغه آرام چاپیریال کی ددغی ساده او
معصومی پیغلی خبری یوازی دده بر غوزونو اغیزه نه کوی بلکی ددی
خلوص دونو پانی اود آسمان ستوری هم تراغیز لاندی راولی.

هغه وویل: نه، اوس می دودی اوشیدو ته اړتیا نشته، ته ورغه ویده
شه.

کنول سرتربایه په عنر شوه ورته و بی ویل:

نودا آم خو وخوره... دخوراکی شیانو په خورلو خه گناه ده... ته بنا-
بی سبا ته هم له سینده پوری نه وتلی شی... بنا بی خورخی نور هم

دلته پاتی شی... دومره ورغی بیلہ خہ خورلو...!
 سکدیو دلومری غل لپاره کنول ته په خیر وکتل... هغه ته ددی
 معصومی خیری داویل:

ته وری یی، که ستا دلوری احساس راسره نه وای نو په دغه مهال به
 دلته نه وای راغلی، سکدیو دا احساس کړه چی دغه لیونی تیت ذاتی
 نجلی ددی لپاره نه ده راغلی چی دی دلور ذاتی تولنی سپیشلی دیوتا
 گنی اونمانخنه یی لازمه گنی بلکی دده پری وسی یی زره سوخیدلی
 دی او وودی ته دبلنی لپاره راغلی ده، دلور ذات مغرور پوخی تردیر
 خنده دتیت ذاتی نجلی په مخ کی خورندسر دریدلی پاتی نشو، آمونه
 یی یوی خواته لری کرل او په کت کیناست، کنول هم چوپه خوله خپل
 کاله ته ستنه شوه.

سکدیو تردیره وخته پر چپر کت ناست و، دتیت ذاتی نجلی په لاسوله
 لگیدوسره دآمونوپه ورم کی هیخ بدلون راغی، دهغه لوره له زغم
 خخه وتلی وه بیا هم دی ته چمتو نه و چی دذات دبرتری احساس
 دآمونوله خواره ورم خخه قریان کړی، سکدیو یو آم راواخیست او په
 تصور کی یی دخپلی تولنی دقانون په خیره دغم اوغوسی نخینی
 احساس کړی، ووریده او ام یی پر خپل خای بیرته وغورخاوه له لری
 ساعت سوچ وروسته یی بیا دآمو نو ویری ته وکتل که ددغو آمونوبیه
 یوازی دخیتی دکولو په یوه شی پرتله کیدای شوای نو سکدیو به دخپلو
 نا کرارو کولمو سره له مشوری پرته هغه لری غورغولی وای، خود تیت
 ذاتی نجلی لخوا راول شوی آم یوازی آم نه وو.
 سکدیو سره له دی چی دیوه پوخی اراده درلوده بیایی هم تردیره پوری

خه پریکړه ونکړای شوه، دضمیر یوه غړه دی دهندی ټولنی اصولو ته په درناوی اړکاوه.

خو دهغه یو هبل غړه ده ته دیوی داسی جذبی د درناوی درس ورکاوه چی خوگرمی وړاندی دی بلکل ورسره اشنا نه و، دده په زړه کی نه له دیو- تاگانو څخه دمخ اړولو همت و اونه دیوه معصوم زړه په لغته وهلو زغم. بالاخره عقل پریکړه وکړه چی دټولنی دیوتا اوس هم ستاد کړو وړو ننداره کوی خوددغه گناه گار قوم ټول خلک ویده دی، ده په یوڅه ډاډ آم په لمن کی واچول او یوی خوا ته روان شو.

(۷)

دخو نگیسو اوچر چریو ترانو داوړبیت له دیو تا څخه دنور کرم اوباران هیله کوله، دسیند څپی دپخوا په خیر دلویو گاتو نه وړوکی اوله وړوکیو نه دریگونو ذرو په جوړولو بوختی وی، سکدیو آموونه په لمن کی ورسره واخیستل اودسیند پرغاړه دیوه کمره پرسر ودریدلکه کوم غل چی دغلی ساتلو هڅه کوی یوی اوبلی خواته یی کتل.

دهند دټولنی هغه زوروزوی چی دغیشو په باران او دتورو ترسیوری لاندی روزل شوی و او ورته بشودل شوی وو چی دهندو ټولنی ددستور ددبسمنانو مری باید تربینو لاندی کړی او په وینو کی یی ولامبی. تردیره وخته دیوی ټیټ ذاتی نجلی نذرانه آموونه په باب خه پریکړه ونکړای شوی.

سکدیو پرخپله بیوسی په کپرس کپرس وخنډل، دخندا غړی یی لږ ځنډ په فضا کی اوچت اوییاورک شو، خو داسی یی احساس کړه چی دده په دغه نه زړه کپرسندی خندا پوری ټول کاینات په کپرس خاندی، داسی

بی احساس کړه چی دسیند خپی ، ستوری او سپوږمی ټول دده
پر خلاف پسپسکی کوی، ده په لوړ غږورته ویل:

که دی په عقیده کی ناتوانی نه وی راغلی ، نو د مذهب پر خلاف
دیوی تیت ذاتی نجلی درناوی شه معنی لری.

ته یو خواته غواړی چی دخدای استازی « دیوتاگان » درنه خوښ
وی بلی خواته داهم غواړی چی دهندو مذهب اوتولنی دښمنان هم ستا
له لاسه آزار نشی. ستازره پردی گواهی ورکوی چی دتیت ذاتو د مشر
شرافت اودتیت ذاتی نجلی میلمه پالنه دبرهمنی تولنی مغرور زامن
شرموی، خو پردی له اعتراف کولو خخه ویریږی آیا ته اوس هم داگنی
که دغه ام دخوړلو پرځای سیند ته وغورځوی او له دی ځایه بیرته ستون
شی نو دبرهمنی تولنی دقانون په زنځیر کی به همدومره برخه لری لکه
پخوادی چی درلوده؟

نه، هیڅکله نه، ته سر تر پښو بدل شوی یی ، ته هغه سکدیو نه یی چی
دتولنی دزنځیر یوه مزبوته کړی بلل کیدی.

اوس ته هغه سرتیری نه یی چی دراجه اومذهبی پیشوا دیوی وړو کی
خوښی لپاره دسلگونو تنو وینو تویولو ته چمتوؤ ، اوس به ته دراجه
اومذهبی مشر په امر سریره پرچاد توری پورته کولو نه دمخه ډیر فکر
کوی کیدای شی تاته په راتلونکی کی په هر تیت ذاتی کی ددغه بوډا
سردار اودغی سیده ساده نجلی اروا تر نظره شی اوددغو خلکو په ملاتړ
دهندو تولنی اومذهب پر خلاف بغاوت ته چمتوشی.

دبغاوت له خیال سره دسکدیو زړه په درزا شو.

داسی یی احساس کړه چی کومه ستره گناه یی کړی ده اویو نامعلوم

ځواک یی د (دیوتاگانو) له پنبو څخه لری کشوی اوددغه ترپنبو لاندی ځپل شوی قوم په زرگونو تنه له څلورو خواؤ څخه مندی راوهی او پرده راتولیدی بودا سردار اودهغه پیغلی لوردی ترلمن نیولی وی اوورته وایی:

ووايه په مور کی څه بدی ده، مور څه گناه کړی ده؟

ته له مور نه ولی کرکه کوی اوولی مودوینو تیری یی؟

سکدیو داسی احساس کړه چی ددغه ستم ځپلو خلکو په منځ کی دیوه مجرم په بڼه ولاړدی اوزره یی د پنبیمانی تریار لاندی دل کیږی، مگر په دغه وخت کی دضمیر بل غږ چی ترڅه اندازی مات شوی ؤ دوروستی ځل لپاره په چیغو شو: سکدیوه! ته بی لاری کیږی دمذهب وقاروساته.

سکدیو ولړزید اوځپل زړه ته یی دتسلی لپاره په زوره چیغه کړه. نه، نه، زماله دی ذلیلو خلکو سره هیڅ اړیکی نشته، دوی زموږ دخدایانو استازو پورتلی دی، زماله دوی سره هیڅ خواخوږی نشی کیدای.

دهغه په مړو رگونو کی یو ځل بیا دژوندون وینه وغغلیده داسی یی گنله چی سپیڅلی دیوتا چی دی یی لیدای نشی داوبو پر مخ دخپل ستر روحانی ځواک په زور دده دمرستی لپاره را روان دی دی پردی وطن ته دیوه بی وسه پردیس په توگه نه بلکی دنالیو تپت ذاتو کلی ته دهندومذهب دنازولی زوی په حیث راغلی دی، هغه دا د من غوندی شو دلمنی نه یی یو آم راواخیست اوپه سیند کی یی وغورځاوه، دام دغورځیدو غږ دسیند دڅپو په شور کی ورک شو، اوسکدیو ته یو

غل بیا ، سیند غرونه ، سپورمی او ستوری داسی بنکاره شول لکه پرده پوری چی په کرس کرس خاندی ، د تیت ذاتو په جامه کی دظلم ځپلی انسانیت فریاد یی یوغل بیادضمیر دروازه وروټکوله ، سکدیو داسی گنله چی دسپڅلی هندو مذهب دخدایانو استازی چی دسیند داویو پر مخ دده مرستی ته راروان وو بیرته پخپلو درمسالونو کی پر یو تل او ویده شول .

اودی بیایوازی پر کمره ولاړدی اودځمکی او آسمان په غیږه کی دظلم له ترخو واقعیتونو سره لاس او گریوان دی ، دڅوشیبو لپاره هغه سترگی پتی کړی او دخیال پر پرده یی ولیدل چی دبدمرغه قوم په زرگونو خلک دخپل سردار سره دده په مخکی ولاړوی اوده بیاکنول ولیده چی ورته ویل یی :

پلارجان می ویریده چی ته به خپه شی ، ځکه یی ددوی بلنه درنکړای شوه ، هغه پخپله هم څه نه دی خوړلی ، ما دوی نه ده راوړی دا آم دی . . . . دخوراک دشیانو په خوړلو څه گناه ده ؟
سکدیو بی سیکه پر کمره کیناست .

داسی یی گنله کوم آم چی ده سیند ته وغورځاوه دسیند په څپوکی بلی غاړی ته ورسید ، هلته چی ددیوتاگانو سپیڅلی خاوره پیل کیږی . هغی خاوری تری مزبوتونه جوړه کړی ده او سپیڅلی دیوتا یی خوړه میوه خوری . دسکدیو له زړه نه دوهمونو پرده له یوه سره لری شوه ، هغه له لمنی نه دوهم آم راپورته کړ او دسیند دڅپو او ددیوتا گانو دخاوری پرځای یی خپله وړی خیته دهغی زیاته حقداره گنله او په خوړلو یی پیل وکړ ، وړی خیتی یی دتیت ذاتی نجلی دآم نذرانه

دزره له کومی قبوله کره او ویی ستایله ، دام له خورلو وروسته یی
غوبستل زری یی سیند ته وغورځوی خوڅه یی په خیال کی وروگرځیدل
اوبیرته یی لاس ونیو، زری یی له ځان سره نږدی کینود.
دټولو امونوله خورلو وروسته یی پوستکی او زری ورسره راواخیستل
اوبیرته راغی دخپل چپرکت ترڅنگ یی وغورځول.

د ټولنی یاغی

لمردختیڅو لوړو لوړو غرونو له شاخه راپورته شو، سکدو
 وغځید او سترگی یی وغړولی، تر ټولو لومړی یی سترگی پرېوډا
 سردار ولگیدی چی ده ته دوه درې گامه نژدی پرېوه چپر کټ ناست و.
 خو تنه نور کسان لاندی په چمن ناست وو، تیری پېښی د برېښنا په څیر
 د سکدو په ذهن کی را تیری شوی اودی را جگ شو کیناست.
 سردار جگ شو وړاندی ورغی اود سکدو پرېښوی د لاسونو اینسودو
 هڅه وکړه، سکدو دهغه لاسونه و نیول او شاته یی وڅنډل بیا جگ شو
 اود دهغه ترڅنگ ودرید.

هغه ددغه چاپیر یال ترخه دیوی غمگینی موسکا تر پردو لاندی د پتپو-
 لوهڅه وکړه او ویی ویل:
 تاسو ما ډیر مه پښیمانه کوئ.
 سردار ورته وویل:

ستاسو خدمت اودرناوی زموږ فرض دی.

- نه زه ستاسو گناهکاریم، یو داسی گناهکار چی په هیڅ حالت کی
 هم ستاسو د نیک سلوک حق نه لری.

- داسی مه وایی تاسو زموږ دیوتا یاست.

- کاشکی زه ددیو تا پرځای ستاسو په څیر یوانسان وای.

سردار پریشانه شو ویی پوښتل:

داتاسوڅه وایی؟

- زه ریښتیا وایم، زه سپیڅلی استازی نه یم، دراجه دپوڅ یو سپاهی یم زه چی په کومه اراده دی ځای ته راورسیدم که تاسو پری پوه شی نو باور می دی چی بیا به له دومره سخاوت څخه کار نه اخلی. واورئ! که دسیند مستی زه بی وسه کړی نه وای اودلته یی نه وای راوستی نونن به پردی ځمکه په آزادی دساه اخیستلو پرځای تاسو دداسی خلکو په لاس کی بندیان وای چی په زرونو کی یی ستاسو لپاره درحم هیڅ ځای نشته. ستاسو څپری اوجونگری به سوځول شوی وی او پرڅرځایونوبه مومور لاس موندلی ؤ آیا اوس هم تاسو مادیو تاگنی؟

سردار ځواب ورکړ:

که تاسو دغوڅرځایونو اوجونگرو ته څه اړتیا لری نو مور په خوښی دی ته چمتو یو چی تاسو ته یی پریردو او مور بل چیرته ولاړ شو، پردی پراخه ځمکه دغسی په زرگونو سمسوری سیمی شته او په لکونو دغسی جونگری جوړیدای شی.

دجگری نه پرته چی څوک خپله ماته منی له هغوی سره جگړه هیڅ د عقل خبره نه ده.

سکدیو داحساساتو لاندی مات شووی ویل:

دخدای لپاره نور مازیات مه خجالت کوی، زه به دنن څخه پخواښایی ددی ورنه وم چی انسان راته وویل شی. تاسو هغه درس راوښود چی

زموږ ٽولنه يي بنايي تر پيريو پوري اړتيا احساس نكړي، تاسو انسانان نه بلكي ديوتايست، زه ستاسو نماښتونكي يم. سكديو داوويل اوبيا تپت شو غوښتل يي دېو د سردار پر پښو لاسونه كيردي خو هغه دى په غيږ كې ونيو، دلور ذات او تپت ذاتي غاړه غږي كيدوسره د دواړوله زړونو څخه په يوه مهال داغیر راپورته كيده چي موږ په دى نړى كې له يو بل څخه د دومره لږي او پردي اوسيدو لپاره نه وو پيدا شوى. زموږ بيلتون ډير غير فطري خبره ده. سكديو ته دهندو ټولنى د ځان غوښتونكو قانون يو چل، فريب اودو كه ښكاره شو، دى يوباغى و. دهغه راجه اومذهبي مشر څخه باغى چي دهغوى لپاره يي يوه ورغ دمخه ځان دمرگ كومي ته په ورغور ځولو هم دريفه ونكړه، د تپت ذاتو د سردار ناولي بدن چي ده پري دخپلي توري د تيره والى از مويښت كاوه اوس دانسانى وروړولى په اساس دكركي وړ نه بلكي دميني اورحم وړ ښكاريده.

سردار وويل:

دلته لمر راغى راغى هلته دونو ترسيوري لاندى كينو، سكديو له سردار سره ملگري شو، دهغه په اشاره خو كسانونوړ چپر كټونه راواخيستل اود سردار دكور سره نژدى يي دآم دونى لاندى كينبول، شوگامه لږى يوه چينه وه، سكديو پريوه ډبره كينا ست او خوله اولاسونه يي ومينځل بيا د سردار سره دونو لاندى يو بل ته مخامخ پر كټونو كينا ستل، لږ غنډ وروسته كنول د يوى كټوى او پيالى سره راغله اود سردار په مخكې يي كينبول بيا ودريده.

سردار حيران شو وي پوښتل:

کنول داخه شی دی؟

- پلار جانه شیدی می راوری دی، تاسونن ناشته نه ده کړی، بیایی سکدیو ته په معنی دار نظر سترگی واړولی.
سردار هم سکدیو ته وکتل اووی ویل:

کنول دشپی هم ټینگار کاوه چی تاسو ته دډوډی بلنه درکړم، خو په دی خیال چی تاسو به مور ټیټ ذاتی گڼی جرئت می ونه کړ اوس دی زمانه له پوښتنی پرته شیدی راوری دی، که ددی څښل تاسو دخپل مذهب خلاف گڼی نوزه به یوه غوا دلته راوغواړم تاسو یی پخپله ځانته شیدی ولوشی.

سکدیو وویل:

ستاسو دام له خورلو وروسته زما مذهب ستاسود شیدو له خورلو نه هم نه منعه کوی، ستاسو آم ډیر خواره وو، زما باور دی چی دغه شیدی به هم ترخی نه وی.

سردار په حیرانی وپوښتل!

کوم آم؟

- هماغه چی دشپی تاسو را استولی وو، زه ریښتیا وایم داسی آم ما په خپل عمر نه وو خورلی.

کنول چی خپل پلار زیات پریشانه ولید وی ویل!

پلار جانه! ته ویده وی ماده ته آم راوړل ماویل ویه یی خوری سردار سکدیو ته وکتل اووی ویل:

ډیر ښه دادی دغه شیدی هم حاضری دی، بیاد هغه په اشاره کنول له کټوی نه خاورینه پیاله ډکه کړه اوسکدیو ته یی ونیوله، سکدیو وری

هم و او تیری هم.

دآمونو په خیرشیدی هم ډیری مزه داری ورته معلومی شوی.
هغه دوی پیالی په خپله خوښه وخبیلی اودریمه یی د سردار په
تینگار پرسر وارپوله.

له سکدیو نه وروسته سردار هم شیدی وخبیلی او کنول لوبنی ورسره
واخیستل اودننه کورته ستنه شوه.

سردار وویل:

زه ویریدم چی تاسو به زموږ د لاسه څه شی ونه خوری.

ځکه می دا اراده وه چی سبا ته دی له سینده پوری غاړی ته ورسوم،
خواوس به دی دلته خوشی نور هم په پاتی کیدو مجبور کړم، ته به
دلته له موږ سره هیڅ په تکلیف نشی.

سکدیو غواب ورکړ:

ستاسو له بلنی څخه مننه، خو که تاسو ماته دابلنه نه وای راکړی هم
دومره په بیره می له دی ځایه دتلواراده نه درلوده، زموږ قانون دا اجازه
نه راکوی چی د نورو قومونو انسانان موسیمی ته راننوزی خوز ما باور
دی چی که څوک دهغه مذهب اودستور څخه گوښه شی او تاسو ته
راشی نو تاسو به یی بیرته شړل نه خوښوی.

- موږ به داسی څوک پرلیمو کینوو، دهغو به ددی ځمکی له
نعمتونو څخه دگتی اخیستلو همدومره حق وی لکه زموږ چی دی.

سکدیو وویل:

پر ما دهغه تولنی دروازی تړل شوی دی.

سردار غواب ورکړ:

زمورجونگری ستاسو پرمخ خلاص اوپراخی دی.

(۲)

خوورخی نوری چی سکدیو په دغه ساده چاپیریال کی تیری کیری داسی بی احساسوله لکه چی کلونه په دی کلی کی اوسیدلی وی، دژوندانه تیر ۲۵ کلونه چی ده د لوړذاتو په منخ کی تیر کیری وو دیوه خوب په خیرورته بنکاریدل، ده ددغو خلکو په سینوکی دداسی مشالونو رها لیدلی وه چی دآریایی فاتحانو په محفل کی له دیرو پیروی راسی چوپ شوی وو، غوینتل بی چی لوری مانی ددغه مشالونو له رها گانوسره آشنا کیری، خو په هغو مانیو کی دویروونکو ویدو شویو توپانونو ویری دده په داسی ارادو غلبه کوله.

سکدیو په سهار اوماننام کله کله له سردار سره اوزیاتره یوازی دسیند اویا غرونو په لوری په چکرو لار، ده ته د طبیعت هره ننداره داسی بنکاریده چی دلور ذاتو پرقانون اودستور پوری خاندی اوملندی پری وهی، هغه دی ته ناکراره و چی بیرته ستون شی اودغولور ذاتو ته یو نوی پیغام ورسوی خو یوه پیآوری رابنکون هغه خو ورخی نور هم په دی غرونو اوسمسوروسیمو کی گرغییدا ته مجبور کیری و، دچا معصومو کتوده دزره چوپوتارونو ته ترنگ ور کیری و چی داسی نغمه بی تری اوچتوله چی په زیرویم کی بی طبیعت تولی ننداری تراغیزی لاندی غوندی وی.

دچا په حیا کی دوی موسکادی دخوبونو بنکلی دنیا ته ورباله، دچاد ژبی هره کلمه ده ته یوراگ گرغیدله.

کنول ده ته ددی بی وسه اوغریب قوم دیوی لور پرغای طبیعت

دینکلو نندارویوه برخه بنکاریدله.

خوسکدیو پردی خبری اعتراف نه خو بنا وه چی دکنول په لوری دده دزره میل دهغی دبدنی بنکلا په سبب دی. ده پردی ویاړ کاوه چی دعالی ذاتوله ټولنی اومذهب شخه یی بغاوت کړی دی اودتیت ذاتو سره یو خای شویدی خودیوی تیت ذاتی نجلی په لاسودده دزره فتحه کیدل ده یوه ډیره بده ماته گڼله. ده چی له څلورو خواو شخه ماته وخوړه نو زره ته یی دومره تسلی ضرور ورکوله چی له کنول سره یی زره لگیدل یوازی دهغه رحم او برابری دهغو سپیشلو احساساتو حاصل دی چی انسان هرلویدلی انسان ته لاس ورکولو اومرستی ته چمتو کوی، خو دتیت ذاتویوه نجلی چی دی ډیوه کړی اویسا دپتنگ په څیرپری طوافونه وکړی دایی دخپل وقار منافی بلل. دی پردی عادت شوی و چی پخواله دی چی چاته د مینی اومهربانی لاس وراورد کړی باید هغه دده د مینی اومهربانی هیله من ووینی خو چی ورخی تیریدی دده دغه وهم لری کیده چی دینکلا اومعصومیت دغه شهزادگی به دخپل غرور تاج له خپله سره راواخلي اودده په پښو کی به یی کیدی.

له سکدیو سره دکنول لومړی خواخوږی دهغه پنځینه احساساتو زیرنده وه چی معمولاً ځوانی نجونی دکوم پردیس درد اوغم دغان بولی ، خو چی کله دسردار دقوم په سلگونو تنو سکدیو ته ددوستی لاسونه وراورده کړل نو کنول یو شخه ډبی پروایی نه کار واخیست، په پیل کی دسکدیو پر پردیسی خپه وه اوهغه یی ددی حقدار باله چی زره یی وساتل شی ، خو چی خومره د سکدیو پردیتوب لری کیده دهغه مردانه وقار داد خوښی اوویری دگهو جذبو تراغیز لاندی راوستله.

د سردار لور دخپل پلار په خیر سرگردانو لارورکوته لارښوونه اوله لویدلیو سره مرسته خپله ذمه واری بلله، خو خپل په درزا زړه اولر زیدونکی بدن لپاره یی دچا دخواکمنو لاسونو تکیه نه خوښوله. هغو سترگو چی دسکدیو پر غمغلی خیره خپگان ښودلو اوس یی په زړه کی د خپانند کیدو توپان دتمو لو هخی کولی.

(۳)

یو ماښام دمعمول په خیر سکدیو دچکر لپاره ووت. پر آسمان وریخی راخوری شوی وی اودساوند نمجن شمال په خپو کی یونیم شاخکی دباران داوریډو پیغام راوړ، سکدیو دسیند پرغاړه په یوه لور کمره ودرید اودسیند دیاغی خپو په ننداره ډوب شو.

دسیند زړه ورونکیو خپو ده ته تیری پښینی وریادی کړی، اوبیاله شاوخوا نه بی خبره یی یوغل بیاد ژوند هغه تر ټولو ښکلی سندره واوریډه چی الفاظ یی داسی وو.

« پلار جان ویریډه چی ته به خپه شی... ماډوی نه ده راوړی دا آم دی... دخوراکی شیانو خورل شه گناه لری.

بیای دکنول اوسنی چلن ته پام وکړ اوداسی یی احساس کړه چی په فضا کی دخپگان خپی خپریږی په خپل زړه کی یی وویل:
زه دلته شه کوم، دلته می شوک دی؟ دکنول په خیر معصومه اوساده نجلی خنگه زما زړه ته لاره کولی شی.

مگر دهغی شه گناه ده ما پخپله دخپل زړه حال له هغی نه پټ کړی دی خو که زه خپل دغه دزړه حالت هغه ته خر گندهم کړم نو بوډا سردار به کله دا خوښوی چی خپله یوازینی نازولی لوریوه پردی سړی ته په نامه

کری۔ دھغه ددومره نیکیونہ وروستہ زہ اوس کله داجرت کولی شم چی
هغه ته ددومره لوی بخشش لپاره لاسونہ وراوردہ کرم۔

هغه مادشرافت مجسمہ گئی، زماله خوا داسی خہ حرکت به ما دھغه
په وړاندی راتیت کسری۔ نه، نه، زہ دانشم کولی، زہ دلته نشم
اوسیدلای خو اوس چیرته تلای شم؟

په خپل هیواد کی زہ اوس رتیل شوی یم اوداوسیدو لپاره غای نه لرم،
چیرته لری به ولاړ شم، په هغو لوړو غرونو کی به چیرته بنیای آرام
اوسکون ومومم۔

سکدیو په خپل زړه کی په زرگونو دغسی لاری جوړی کری او بیرته
راوگرغید، له کمره خخه چی راکوز شو لای شو گامه نه وواخیستی
چی لړ وړاندی بی شوک په چمن کی ناست ولیدل، دمانبام په خره کی
بی هغه نه پیژندل چی شوک دی خو چی ورنژدی شوزره بی په
درزاشو،

کنول وه چی مخ بی بل لوری ته اړولی ؤ او په ځمکه بی دوتنودنهریو
یوراشکول و یوه لوری ته بی غورځول، دسکدیو دپښو دغیر په اوږدو
بی شاته راوکتل اوویریده له غایه راجگه شوه، سکدیو دخپل زړه دد
رزا راقابو کولو هخه وکړه و بی ویل:

کنول! ته په دی وخت کی دلته خه کوی؟

کنول ځمکی ته اشاره وکړه وی ویل:

مادلته دآمزری کرلی وو دبرسات په موسم کی دابنه رالوی شوی دی
ماواښه تری خیشاوه کرل۔

سکدیو لاتدی وکتل، دآم وری وری غوزی دځمکی له زړه نه را

زرغونی شوی وی،

سکدیو وویل : داسی بڼکاری چی له آمو نوسره ډیره مینه لری ،
تا پخوا هم دامونوزری کرلی دی؟ دی زره نازره خواب ورکړ:

نه..... دغه آم په هغه ورغ تاخوړلی وومایی زری راوړل دلته می
بڼخ کرل، اوس ټول راشنه شوی دی.

دکنول دغه ساده او معصوم الفاظ د سکدیو له هیلې نه ډیر اولور وو، زره
بی چی لږ شیبه پخوا یوه ترخه احساس ځبلی و یو ځل بیا له خوښیو په
ټوپونو شو.

دواړو یو بل ته وکتل او بیا بی سترگی بڼکته واچولی.

د مینی بنا پیریو دام دبو ټیو ترمنځ اتڼ کاوه.

سکدیو دبو ټیو ترڅنگ کیناست او دهغو له شاوخوا رازرغون شوی
واښه بی تری وایستل.

دهغو رازرغون شویو زریو په نازکو ډنډرونو او پانو کی بی دکنول دزره
سادگی او بڼا یست تر سترگوشو، نوری په خپله ماته په اعتراف هیڅ
عذر نه درلود.

ناخا په دتوند شمال خپه راغله اود باران غټ غټ خاڅکی را پریوتل،
سکدیو او کنول دواړه په منډه ولاړل او دیوی لویی ونی لاندی ودریدل.
دواړه لومړی یو له بل نه لږ لری دریدلی وو خو چی باران توند شو
اوترونی لاندی هم خوندی ځای پاتی نه شو دواړه دونی تنی ته سره
نژدی شول.

د ټیټ ذات د سپکوالی له احساس څخه نا آشنا او دلور ذات د سپیڅلتیا
نه بی پروا د دوو درزیدونکو زرونو ترمنځ د پردیتوب ټولی پردی لری

شوی وی.

سکدیو وویل: کنول! تاهغه آم ولی وکرل؟

- آم ستانه خوبنییری؟

- ولی نه، ستا دلاس آم خوییا ډیر خواږه وی.

دهغوی آمو نومزه تراوسه پوری زما په خوله کی ده.

- ته وری وی که نه په هغو آمونو کی شه خانگرتیا نه وه.

سکدیو ترلړ چورت وروسته وویل:

کنول! زه ستا سوسره یوازی شو ورغی نوریم.

هغی تکان وخوروی پوښتل:

شو ورغی نور؟

- هو کی کنول! زه ویرییم که زیاتی ورغی پاتی شم تاسو به راسره

ستومانه شی.

- که ته په دی خیال درومی نوپلار جان به می اجازه درنکری، خو که

ته له مور نه ستومانه شوی وی او غی نوخوک دی نشی راییسارولای،

تاسو دخپلی خوبنی خاوند یاست.

- خو په دی کلی کی یوه داسی هستی شته چی ما راییسارولای شی

اود هغو یوه وړوکی اشاره زما ارادی ماتولای شی.

- هغه خوک دی؟

- ته بی نه پیژنی؟

- نه! که بی زه وپیژنم نو پخپله به عنر ورته وکرم چی تل ستا اړیدی

ماتی کری.

- کنول تاته نه ده معلومه چی هغه ته پخپله بی.

- زه!

- هو کی ته!

- نوزه یوغل نه زرغله وایم چی مهغه!

سکدیوپه لړزیدلی غړوویل:

زه نه غم کنول، زه نه غم، زه چیرته تلای هم نشم.

دواړه تر لړ څنډه چوپ شول، تیاره زیاتیدله، شمال دریدلی و
خو باران ښه په زور کی و.

کنول وویل: ښایي باران کم نشی، مور باید ولاړ شو، پلار جان به پر
یشانه وی.

- راځه!

دواړه یوځای شو گامه وړاندی ولاړل چی وریخی وغرمبیدی او کنول
وویریده سکدیو یی ترمټ ونیو.

- وویریدی؟

هغی یی مټ پرېښود ویی ویل: نه!

څو ځلی توری ویرینیدی خو سکدیو او کنول ددی پرځای چی دتورو
په برېښنا کی خپله لاره وگوری دواړو به دیویل دلیدو هڅه کوله.

له کور څخه لړ لری کنول ودریده او ورویی وویل:

ته دلته ودریره، زه به لومړی دننه ولاړه شم لړ څنډ وروسته تاسو
راشی.

(۴)

تیری پښی سکدیو ته یوه معما ښکاریدله، خو چی له کنول سره یی
یوازی لیده کاته وشول بیا ددغه ناڅاپی ملاقات نه وروسته دغه ټولی

پېښی ده ته دومره یو له بل سره تړلی ښکاریدلی چی په یوه نامعلوم
ځواک یی اعتراف ته اړ کړ چی دده په زړه او ماغزو کی غلی ؤ اودیوه
لوړ او عالی هدف لپاره یی کار کاوه.

دخپل دیانت دویچار شوی درمسال دبیارغونی لپاره ده دخپلی
تولنی دهغو دیو تاگانو پرځای چی دده او کنول ترمنځ دتیبه اولوړ ذات
دکرکی او نفرت دیوالونو درولو مجرمان ښکاریدل دیوه داسی ځواکمن
خدای تصور ته ځای ورکاوه چی دی یی په سیندکی له ډوبیدو ژغورلی
ؤ.

هغه خدای ته چی دمصیبت په وخت کی یی دده ترټولو بددښمن ورته
ترټولو غوره دوست وگرځاوه.

چی یوی ساده سیده نجلی ته یی دمیلمه پالنی یو حیرانونکی انداز
ورزده کړی ؤ. اودهماغه خدای د لوی ځواک نه ویری دکنول دلاسو
آمو نو خوړلو ته مجبور کړی ؤ.

سکدیو پردی پوهیده چی کنول په هغه ورځ یوازی ددی لپاره هلته نه وه
تللی چی په خپل لاس دکینول شویو بوتو واتبه لری کړی اووی
گوری، بلکی تقدیر په همدی پلمه ددوی دواړو ترمنځ دلیدو او یوله بل
سره دخبرو فرصت برابر کړ. دوی باور درلود چی ارواوی یی له یو بل سره
دشریک اوسیدو لپاره پیدا شوی دی، اوهماغه ځواک به چی ددی
هدف دسرتو رسیدو لپاره یی داهرڅه وکړل په نژدی وخت کی کوم
داسی گام پورته کوی چی دده اوکنول ترمنځ پاتی درسم اورواج
ظاهری دیوالونه هم ونړیږی.

سکدیو دهغه بندی په څیره په ډاډه زړه دوی میاشتی دهغوخلکو په منځ

کي تيري کړي چي دقاضي پر عدالت يي باوروي اودخپلي بي گناهي له احساس سره په محکمه کي پښي اولاسونه زنجير اوزولني ولاړوي خو پر شونډو يي موسکاوي چي دمحمکي پريکړه دده پر خلاف نشي کيداي.

په دي موده کي ده له سردار څخه هيله وکړه چي ده ته ديوي ځانگړي څپري جوړولو اجازه ورکړي ، خوسردار ځواب ورکړ چي:
ستاسوپه څير ميلمنو لپاره زما کور ډير پراخ دي.

زه داسي گڼم چي په وروستي عمر د يوزلمي زوي خاوند شوم.
سکديو ته دغه انکار هم دهماغه ځواکمن قوت رضا ښکاره شوه
اود سردار دکور يوه کوټه يي دځان لپاره جنت باله.

په دي کلي کي يوازي د سردار کور داسي ؤ چي ديوالونه يي له کانو
اوبام يي له لرگيو جوړ شوي ؤ.
نور ټول خلک د درگو په څپرو کي اوسيدل.

دشپي مهال به يي تل دسکديو چپرکت بهر آزادي هوا ته را ايستلو ،
خو دباران په وخت به په خپله کوټه کي ويده کيدو ، دکوتي دسينگار
اوبنا يست لپاره پيرانگ اوپري پوستکي کاريدلي وو دديوال سره يو ه
توره هم را څړيده.

چي په خپل گومان سکديو نور دتل لپاره غورغولي اولري کړي وه ، خو
کنول يوه دار څښت ورشي گڼله اودلته يي را څړولي وه.

سزا

د «بهادو» ۱ « مياشت چي تيره شوه موسم بدل شو. دغه خلک هم دبهر پرځای په کوټو کي پريوتل ، سکديو چي په کومه خونه کي پريووت دهغي ترڅنگ د سردار خونه وه. د شپي د وډي خوړلونه وروسته به کله سردار دي خپلي کوټي ته ور وغوښت او کله به سردار او کنول دده کوټي ته ورغلل اوسره کينا ستل به ، سردار به دخپلي ځواني دوختونو د ښکار په زړه پوري کيسي اورولي. او سکديو به ياد راجه گانو او پيا چاهانو د جگړو کيسي کولي او يابه يي د تپت ذاتو خلکو سره دهندو ټولني له رواياتو گيلي کولي ، چي کله به دغه په زړه پوري مجلسونه پرنګ شول او ټول به خپلو خپلو کوټو ته ولاړل نو سکديو به سر پرېستړه ورننه پوست او دڅنگ په کوټه کي د پرتي محبوبې سره به يي په تصور کي خبري کولي او ويده به شو. سهار به چي راويښ شوله کلي څخه لري يو دنده هله به ولاړ ، په يخو اورنو او بوکي به يي ولټل بيا به يي دنيلو فرغت غټ غټ گلان

۱- بهادون دهندی کال پنځمه میاشت ده چي داگست له ۱۵-د

سپتمبر تر ۱۵ پوري ده.

راوشکول اورا به یی وړل.

یوسهار دپخوا په خیر کنول دشیدو له گیلای سره دده .

کوټی ته ورغله، سکدیو ددی له ورتلو ناخبره دنیلوفر « کنول » گل
بنکلاوه او دهغه خور بوی یی زړه تازه کاوه.

کنول ترلر ځنډ انتظار وروسته پیاله وروړاندی کړه ویی ویل! داواخله!
سکدیو ټکان وخور او گل یی و غورځاوه، دکنول له لاسه یی پیاله
واخیسته اودی ته یی وکتل.

دهغی پر شونډی زړه وړونکی موسکا وغورځیده ویی ویل:

دا گل ستا ډیر خوښ دی؟

- هو کی! خو که یی نوم (کنول) نه وای نو بنا یی دومره می نه وای

خوښ.

دکنول سترگی له حیانه بنکته شوی، سکدیو دهغه په خیره کی دومره
بنکلا پخوا نه وه احساس کړی.

بیای ویل:

کنول! زه رښتیا وایم ته تردی گلانو ډیره زیاته ....!

ده لاخبره نه وه بشپړه کړی چی هغی پر خپلو شونډو گوتی کیښودی

دڅنگ کوټی ته یی اشاره وکړه.

- هغه تراوسه دلته دی؟

کنول ځواب ورکړ:

هو کی.

- ښه ده نوزه په تیمت غږ وایم چی ته تردی گلانو ډیره ښایسته یی.

هغی په عذر ته ورته لهجه وویل: ته دا شیدی وڅښه!

- ډیر بڼه، هغه د شیدو پیاله جگه کړه اولایی شونډی نه وی پری لگیدلی چی له کور نه بهر دخلکو شور ماشور اوچت شو.

کنول په وار خطایی وویل:

لکه چی بهر جگړه شوه.

سکدیو حیران شووی ویل: جگړه!

نه دا جگړه نه ده ما له کلیو الیو خخه د فریادونو او چیغو غږ ونه واوریدل لکه چی هغوی را ورسیدل.

- شوک؟

- دهندو تولنی توریالی، زه اوس بیرته راعم.

هغه دا وویل او توره یی ورسره واخیسته خودی لاله کوتی نه و وتلی

چی شوک په چیغو او منډو انگر ته ورننوتل دوی تولو چیغی وهلی:

هغوی را غلل، هغوی را غلل مور یی ووژلو سردار چیرته دی؟

سکدیو شوغلی هخه وکړه چی له هغوی نه وپوښتی چی شوک را

غلل.

خه وشول؟ خو هغه هرغل داغواب اوریده چی هغوی پر کلی حمله

وکړه.

سکدیو غوښتل چی په منډه بهر ووزی خویوه غوان ترمټ را ونیو، ده

غوښتل خپل مټ خوشی کړی اولاس یی کش کړ وی ویل: پری می

رده پری می رده چی ووزم.

غوان ورته وویل:

نه، هغوی ډیر زیات دی، تاسو دمرگ کومی ته مه ورغی، هغوی

هی شوک هم نه پریردی.

په دی کی سردار سترگی مینلی له خپلی کوتی نه راووت ، په ویره
بی وپوښتل :

څه خبره ده ؟

هغوی د شپې مهال له سینده راپوری وتلی وو ، ناڅاپه بی حمله راوړه
، شاوخوا ټول کلی بی ویجاړ کړی دی .

زیات پوځیان بی زموږ کلی ته هم راننوتلی دی او څوک چی په مخه
ورغی بی دریغه بی وژنی ، ډیری څپری بی وسوځولی اوس دمقابلی
فرصت نشته په یوه اوبله د تینستی اوځان ژغورلو فکر باید وکړو .
سردار سکدیو ته وکتل هغه وویل :

تاسو ټول دلته پاتی شی زه ورغم هیله ده چی له یرغل څخه بی را
ایسار کړم .

په دی کی څو نور کسان هم په منډه انگر ته ورننوتل او ویی ویل چی
د راجه پوځیان دی لوری ته راروان دی .

د سردار په اشاره ځوان د سکدیو مټ خوشی کړ او هغه په منډه بهرته
ووت .

(۲)

تر لری لری ځایه پر جونگرو اورونه لگیدلی وو او خلک هیبت څپلی
په یوه اوبله خوا تینتیدل ، د زیاترو مخه د غره په لوری وه ، زیاترو لاتر
اوسه پر خپل بودا سردار تر ټولو زیاته تکیه کوله اود هغه دکور په لور
ورمات وو ، د پلیو سرتیرو یو ټولگی دیوه سپاره په مشرتابه د سردار
د کور په لور ورروان ، او په وژلو او ورننولو بوخت سکدیو په منډه هغوی
ته نژدی ورغی ، پوځیانو چی خپل پخوانی سالار ولید حیران ودریدل ،

ددوی خوان افسرچی پراس سپورؤ چی کله یی پرسکدیو سترگی
ولگیدی له آس خخه پلی شو او دپوخ سالار! دپوخ سالار!
چیغی یی وهلی سکدیو ته ورغی او پرپنوی و پرپیوت.
سکدیو هغه په غیری کی ونیو، هغه رام داس و.

- دبگوان (خدای) شکر دی چی ته روغ یی، ووايه خه دربانندی تیر
شول؟

سکدیو وویل:

دادخبروخت نه دی، ته سمدستی پراس پنبه واروه او پوخ دوژلو اولو پ
اوتالان خخه ایسار کره.

- مگر....!

- مگر خه.....زه درته امر کوم.

- ستا امر سرپرسترگو خو اوس دپوخ سالار گنگارام دی.

هغه امر کیری دی چی چاته دافرصت ورنکیری چی ژوندی و تنبستی.

- زه درته امر کوم!!

سکدیو خپل غیر دروند اولور کر.

دپخوانی سالار قهرجنو کتو درام داس په زره کی د اطاعت پخوانی
جذبهر او پنبه کره سمدستی پراس سپور شو او دهغو جونگرو او خپرو
شاته ورک شو.

سکدیو نورو سرتیریو ته هم امر وکړ یوی اوبلی خواته تیت شی اوتول
پوخ ته د احکم ورسوی چی نورو ژنی اولو پ بند کیری، پوخیان له خه
دلیل او خواب پرته له هغه خایه روان شول او خلورو خواو ته دخپاره پوخ
افسرانو او سرتیریو ته یی د سکدیو پیغام رساوه.

ددغه کلي په بل کونج کي گنگارام پريوه لوره غونډي دسپين آس جلب را تينگ کړي ؤ او دخپل ژوند تر ټولو لويي کار نامي ننداره يي کوله، اته- لس تنه سپاره دخپل سالار دساتني لپاره شاوخوا ته ولاړو او تش لاس ټيټ ذاتي يي دنجيب زاده گانو ټولني دتورياليو دوينو څښونکو تورو په مخ کي ليدل چي وارخطا به لويدل او ولاړيدل او په يوه اوبله خواتبستيدل، وژل کيدل او تپيان کيدل.

دوي دخپلو جنگي ديوتاگانو دبري ناري وهلي ناڅا په رام داس رابنکاره شو چي آس يي چارگام رازغلاوه گنگارام دغسي له ميدان څخه دده را تلل نيك شگون ونه گانه رام داس چي نژدي ورغي اس يي ودر واوه او وي ويل:

باداره! دلنکر سالار پيدا شو، هغه امر وکړ چي دغه خلک پريږدي اوله وژلو او لوټ څخه لاس واخلي.

- کوم دپوځ سالار داحکم ورکوي؟، دپوځ سالار خوزه يم، رام داسه فکر خودي پرځاي دي؟

- زما حواس پرځاي دي باداره! ماهمدا اوس دپوځ سالار سکديو وليده، هغه ماته په کلکه امر وکړ چي پردي تش لاسو خلکو باندې تيري ونکړو.

- سکديو! هغه دلته دي، ژوندي دي اودا امر ورکوي چي تاسو زما امر مه مني يعني زما اوراچه پر خلاف بغاوت وکړي!
- باداره! هغه دانه دي ويلی، هغه يوازي دا وايي چي داخلک بي گناه دي بايد ونه وژل شي.

- سکديو وايي چي دغه خلک بي گناه دي؟ دغه خلک چي له پيريو

راسی بی زموږ د حکومت پر خلاف د بغاوت بیسرخ پورته کړی دی هغه چیرته دی؟

رام داس د کلی بل اړخ ته اشاره وکړه ویی ویل:

هغه لوری ته دی تاسو زما سره راځی!

گنگارام اودهغه ملگرو په رام داس پسې آسونه وزغلول. د گنگارام له ورسیدو څخه مخکې د پوځ زیات شمیر سرتیري د سکدیو څخه خبر شوی وو او هلته ورتول شول. د تیت ذاتو سردار او ملگریو بی داسی احساس کړه چی بلا تم شوه، ورو ورو راوتل او سکدیو ته چی نژدی ورغلل د سرتیریو له ډلی نه بیل لږ لری ودریدل، سکدیو یوازی یو نظر د بودا سردار غمجنی څیری اود کنول د کوسترگوته وکتل اوله پینیمانی بی سربښکته و اچاوه.

یوه ځوان بوتپی هلک راوست اود سکدیو په پښو کی بی ځملاوه اودهغه مخی ته ودریده. سکدیو ولیدل چی د ماشوم له تهر څخه دوینو فواره راخوتیږی اودهغه دویریدلیو سترگو نه پرته په نوریدن کی د ژوند نخبی ختمی شوی دی. سکدیو پوهیده چی د دغه ماشوم له مور پرته د ډیرو نورو میندو، نارینهؤ، ماشومانو او بوداگانو سترگی اوس پرده ښخی دی. ده ته د سرپورته کولو پرځای خپل پام هغه ماشوم ته وراړول اسانه وو. دهغه ترڅنگ کیناست توره بی پرځمکه کینسوده اود ماشوم سربی په لاس تکیه کړ راپورته بی کړ او په څیری ورته وکتل، ماشوم یوه اوږده ساه واخیسته اویبایی دوینو داره ترخولی راغله. په ښکلیو ځلیدو نکيو سترگو کی بی د ژوند وروستی ځلام مړه شوه، سکدیو پخپلو لاسو د هغه سترگی پتی کړی، سربی پرځمکه

کیننود، یوه ښځه له زړه لږ زوونکیو کریو سره وړاندې ورغله اود ماشوم مری یی پورته کړ او پر سینه پوری یی ورکلک کړ.

سکدیو جگ شو او ودرید، سر تیریو ته یی وکتل، هغه سرتیری چی سکدیو یی په ډیرو میدانونو کی پر مریو دتیریدو په حالت کی لیدلی و او س پردی هک پکی وو چی هغه دیوه تپیت ذاتی ماشوم په مرگ دومره خپه شو، غینو پرده گومان وکړ چی دماغی وضعه یی روغه نه ده. په دی کی گنگارام اودهغه ملگری له رام داس سردرا ورسیدل، گنگارام چی نزدی راغی چیغی یی کړی:

تاسو دلته ولاړ یاست؟ اودغه بدماشان تپیت ذاتی هم درسره ولاړدی، داڅه وشول ولی له غایه نه خوځیږی؟ هغه داوویل شو گامه نور هم وړاندی راغی اودسکدیو په مخکی ودرید.

دهغه دخبرو په اوریدو دسردار اودهغه دخوتنو ملگریو نه پرته خلک ټول تپت اوپرک شول، خودسکدیو په شته والی کی څوک په هغری پسې ورنغلل.

گنگارام له غوسی څخه له واکه ووت سکدیو ته یی وکتل اوویی ویل: ماچی ژوندی ولیدی خوین شوم اودیوه پوخی په توگه دپوڅ دپخوانی سرلښکر درناوی هم خپل فرض بولم، خاوس ددغه پوڅ سالار زه یم. ته چی زما پوځیان یی لاری کوی دراجه اوټولنی دواړو څخه دبغاوت ثبوت ورکوی. تا پخپله خپله ذمه واری ترسره نکړای شوه او اوس دذاتی دښمنی له امله غواړی چی زده هم ددی بری له ویاره محروم شم.

سکدیو دپوځیانو دهیلی پر خلاف بیله دی چی څه وواپی دبد مرغی ښځی څخه یی دماشوم مری راواخیست او گنگارام ته یی وړاندی

کړوی ویل:

واخله دخپل بری سوغات! دخپل بری ترټولو ستر انعام در سیره یوسه، او ددی په وینو دخپل راجه اوتولنی دشاندارو کارنامو تاریخ ولیکه، چی ستاراتلونکی نسلونه ونه وایی چی پلرونه او نیکنه یی دتورو اونیزو له کارولوخه ناخبره وو.

گنگارام چیغی کړی:

زما راجه اوزما ټولنه! یعنی ستاله هغو سره هیخ اړیکي نشته ته دغوبنی دغه ناولی ټوټه پورته کوی اوزمور په مخکی زمور دمذهب اوتولنی سپکاوی کوی؟

- دغه معصوم بدن ترتازیات سپیڅلی دی.

گنگارام غابنونه وچیچل ویی ویل:

سکدیوه! ته کم ذاته یی هغی دسپی لور درباندي کودی کړی دی.
سکدیو ترخان تیسر دیوی زخم خورلی مورسپکاوی ونه زغملای شو
دگنگارام خبری یی په میرو رگونو کی نوی ژوند پیدا کړ او کنگل شوی
وینی یی غیر معمولی تودوخه ومونده، هغه سمدستی مخ راوگرځاوه
دماشوم مری یی دهغه مورته وسپاره په بیره یی توره اوچته کړه
اودگنگارام مخی ته ودرید، وی ویل:

گنگارامه! ته به زرد هم یی اوبی همته هم، پلی کیږی او کهزه هم
پراس سپورشم؟

گنگارام چی داواوریدل له اس نه پلی شو او توره یی راوايستله
دسکدیو په مخکی ودرید، افسرانو غوبنتل ترمنغ یی شی خو
گنگارام وویل:

دازمور شخصی معامله ده افسران اوسر تیری بیالری شول یوی اویلی
خواته ودریدل .

دسکدیو زنگ وهلی توره دگنگارام له غلیدونکی توری سره و جنگیده .
دزیاترو سر تیریو له گنگارام خخه کرکه کیدله ، خودتیت ذاتی هلک
پرناولی مری دلاس لگولو نه وروسته دوی سکدیو هم د بینه سلوک حقدار
نه باله ، بلکی دوی تردی پوری احساسوله چی سکدیو چی دتولنی کوم
سپکاوی کری دی دهغه سزا باید ورکرای شی اودتولنی دیوتا ، به ده
ته دگنگارام په لاسوسزا ورکوی .

کنول دخپل پلار ترخنگ ولاړه وه ، سترگی یی پتی کری وی اوپه ډیره
عاجزی اویبی وسی یی دځمکی او آسمان ټول خواکونه دسکدیو مرستی
ته رابلل .

دگنگارام دخو گوزارونوله درولو او هغو ته له خواب وروسته سکدیو
یوځل زوروره حمله وکړه او گنگارام یی مجبور کړ چی شاته ولاړ شی ،
دشاته کیدو پروخت دهغه پنبه په وینو کی وینوئیده اوده سره له دی چی
دراسنبالیدو هڅه وکړه ستونی ستغ پرځمکه راوغوځیده خو یی هڅه
کوله چی راپورته شی دسکدیو دتوری شوکه دهغه پرتیر برابره وه ،
گنگارام دډیری بی وسی په حالت کی خپل رقیب ته کتل ، سکدیو توره
لری کړه او ویی ویل :

جگ شه سالار صاحب! زما توره پر لویدلی دینمن پر گوزار عادت نه

..د

پر گنگارام دی خبری دجادو په خیر اغیزو کړ ، جگ شو او چی زاسنبال شو
دمرگ اوژوند خخه بی پروا یی پر سکدیو پرلپسی حملی پیل کری ،

سکدیو پر خپله توره دهغه دخوگوزارونوله دفاع وروسته یوغل بیا یوه زوروره حمله وکړه، خو داغل یی توره په ډیر زور دگنگارام له ډال سره وجنگیده، چی نژدی نیمایی برخه یی ماته شوه اولاندی ولویده، گنگارام دمیرنیو دجگرو اصول په پام کی ونه نیول او ددغه وضعی څخه یی پوره پوره گټه واخیسته پرسکدیو یی ترپخوا زیاتی توندی حملی پیل کړی، له پاتی نیمایی توری سره سکدیو اوس ایله دگنگارام گوزار ونه درولای شوای. اویوی اوبلی خواته په توپونو دغان په ساتنه اودفاع مجبوز شو. په دغه وضع کی هغه پرمت خو وروکی تپونه هم وخوړل رام داس چی کله دهغه له متبو دوینو بهیدل ولیدل نوله سکدیو سره یی پخوانی مینی جوش وخوړ او توره یی کش کړه، خو پخواله دی چی هغه میدان ته راشی ساون ورمندېه کړه د سکدیو او گنگارام ترمنع ودریداو چیغی یی کړی:

ودریی! ودریی! خودسترگو په رپ کی دگنگارام توری دسردار کوپری ورسره والوزوله او هغه په ځمکه راپریووت، هغه ډیر ونه ترپیده او ډیر زری بی حرکت شوه، سکدیو خپله ماته توره وغورځوله پر سردار ورتیب شو دهغه بنی لاس یی په دواړو لاسوکی ونیوراپورته یی کړ او پر خپل تندی یی کیننود ویی ویل:

زما مرستندوی اوزما پلاره! ته زموږ منع ته ولی راتلی!
 دسکدیو دی خیرو پوځیان نور هم خوابدی کړل او په حیرانی یی یو بل ته کتل، گنگارام چی لاهماغسی توره په لاس کی ولاړ و ویل:
 پرده دی ددیو تاگانو لعنت وی، یوه تیب ذاتی ته پلار وایی، سرتیر یو!
 دا دتولنی څخه یاغی شوی دی ویی نیسی!

سرتيريو چي دگنگارام امر واوريد بيا بي يوبل ته وکتل:
گنگارام بيا په درانه غيرويل: تاسو څه ته گوري!
هغه ولي. نه رانيسي!

هغه داوويل اوبيا بي خپلو څو ځانگړيو کسانو ته اشاره وکړه، هغوی
راوراندي شول او په يوه مزبوت، پري بي دسکديو لاسونه وتړل.
سکديو ددوی دهيلي پر خلاف څه مزاحمت ونکړ، رام داس چي دگنگا
رام وضعه وليده پر خپل ځای چوپ ودرید.

پر کنول چي دپلار په وژل کيدو يو ډول سکتته راغلی وه ناڅاپه
وراندي ورغله دبربنا غوندي گړندي بي دسکديو ماته شوی توره راپور
ته کړه او پر گنگا رام بي حمله وکړه، يوه سرتيري سمدستي خپله توره
وروراندي کړه او دهغي دگوزار ددرولو هڅه بي وکړه خو پوره بريالی نه
شو او دگنگارام مټ زخمی شو، دوهم سرتيري په يوه توپ دکنول له
لاسه توره واخيستله.

دسکديو ټول پام دسردار دمپري په لوري ؤ، چي کله بي ناڅاپه
سترگي راپورته کړي کنول بي ددوو سرتيرو په منځ کي دخلاصون په
هلو ځلو وليده، دهغه له خولي ناڅاپي «کنول» چيغه ووته، بيا بي
گنگارام ته وويل چي دغه سپيڅلي پيغله پريږده ماچي هرځای ته بيا
بي درسره يم.

گنگارام ځواب ورکړ:

ته دحکومت گناهگار بي پريکړه به دي حکومت کوي. اودازما
گناهگاره ده پريکړه به بي زما په خوښه کيږي.

- ستا گناهگاره!

گنگارام دخپل مت زخم وروینود ویی ویل:
 هو کی دی ته وگوره ! مگر داسی بنکاری چی زما له مجرم سره ستا ډیر
 ژورزره لگیدلی دی. ته یی نوم هم پیژنی اوبشایی ددی دزره دخوینولو
 لپاره دی هغه ذلیل ته پلار جان وویل.

دسکدیو غیرت یوغل بیا وغوینیده، هغه سرتیری یو اوبلی خواته
 تیل وهل او هڅه یی وکړه چی خپل ترلی لاسونه خلاص کړی.
 خو گنگارام دتوری شو که دکنول پر تیرور کښوده ویی ویل:
 که دی ډیر لږ حرکت وکړ نو ستاد کنول خیر نشته، سکدیو ددغه گواښ
 په وړاندی بی وسه شو او ودرید.

(۳)

سیا ته دری کښتی دبیا س له سینده پوری وتلی، په یوه کی گنگارام،
 رام داس او دپوڅ خو تنه سر تیری وو.
 په دوهمه کی سکدیو، کنول او خو تنه پهره داران او په دریمه کی شو
 اسونه وو، دټولنی دباغیانو د سردار له وژل کیدو وروسته گنگارام پردی
 پوره باوری و چی هغوی به نور بیا رامنظم نشی اویا به مقابله ونکړای
 شی بیا هم ده دا احتیاط لپاره له خو افسرانو او سرتیرو نه پرته نور پوڅ
 همالته پرېښود او قومانده یی خپل ورور چی رام ته وسپارله، دپوڅ
 ځینی افسران دده پر بیرته تلو خوین نه وو خو گنگارام ته دغه بری پر
 سکدیو دووروستی بری په وړاندی هیڅ و.

هغه غوښتل چی راجه ته پخپله خوله دبری زیری ورکړی، او غوښتل
 یی پخپلو سترگو دراجه په دربار کی دغه سړی ذلیل وگوری چی له
 مذهبی پیشوا سره به په یوه لیکه برابر ناست و، او دده په موجودیت کی

به دراجه په پوځ کی هغه ته دیوه عادی سری په نظر کتل کیدل.
په دربار کی دسکدیو ددوسی وړاندی کولو لپاره گنگارام پر خپل کوم
سپاهی اوافسرڅه باور نه درلود.

کنبتیو دیباس سیند په رڼو اوبو کی ورو ورو ټالونه خوړل اودڅنډی
په لور نژدی کیدلی.

سکدیو اکنول یوبل ته نژدی دریدلی وو او په غیبری بلی غاړی ته
کتل.

سکدیو یو سور اسویلی وکینن کنول ته یی وکتل اووی ویل: کنول!
داتول زما په سبب پین شول، خوزه رښتیاوایم چی زه می دخپل پلار
په مرگ دومره غمجن نه شوم لکه ستا په پلار.

دهغه په خواب کی دکنول له ښکلیو سترگو څخه داوښکو غټ غټ
شاڅکی راتوی شول، دواړو تر لړ څنډه یوبل ته کتل ناڅاپه دکنول په
زړه کی څه ورتیر شول اووی ویل:
غواړم زه له تانه یوه پوښتنه وکړم.

سکدیو تری وپوښتل:

څه؟

کنول وویل:

تاولی داوویل چی دا پریدی او ما چی هر چیرته مؤززه غواړی درسره
بوزی، ایا داگومان دی کړی ؤ چی یوه ټیټ ذاتی نجلی ستاسره
دملگرتیا وړتیا نه لری؟

- ته ماته ټیټ ذاتی نه یی کنول. خوماچی ځان ددویدو په حالت کی
ولید نه می غوښتل ددغه توپان خپو ته تاهم راسره راکش کړم. زه ستا

ژوند ترزرگونو ژوندونو گران گڼم.

کنول بيا په غمجنه لهجه وويل:

تاته بنايي دا معلومه نه وي چې زه ستا سره يوځای مرگ له تانه پرته
په يوازي ژوندانه ترزرخه زيات غوره گڼم.

کښتې له خنډې سره ولگيدې ، سکديو او کنول دپه ر دارانو په څارنه
کې له کښتې نه راښکته شول.

گنگارام وويل:

سکديوه! زه دانه غواړم چې ته دراجه دربار ته ديوه عام بندې په څير
لاس ترلی ولاړشی.

دا يوازي ستا سپکاوی نه بلکې دټولنی اومذهب سپکاوی دی، ځکه
خوکه ته وعده وکړې چې دتښتې هڅه به ونکړې نوزه دی همدا اوس
دلاسونو او پښو دخلاصولو امر کوم تاته به ستادشان سره مناسب آس هم
درکړای شی.

سکديو ځواب ورکړ:

زه دا وعده په هغه صورت کې درکولای شم چې ددغه نجلی لاسونه هم
خوشی کړي، اوددی دسپرلی هم وعده وکړي.

ستالومړی شرط منم، نجلی لاسونه دی هم خلاص کړي، خو ټيټ ذاتی
نجلی ته دراجه دپوځ آس نشی ورکول کيدای.

ستا په نظر چې ددی نجلی هر څومره عزت وی خو مور يوه ټيټ ذاتی ته
تردی لوړه درجه نشو ورکولی.

سکديو وويل: په دې صورت کې ماته اجازه راکړې چې خپل آس دی ته
ورکړم.

- زه دا اجازه هم نشم درکولی.

- نوزه به بیا پلی ولاړشم.

- ډیر ښه دی، وعده کوی چی دتینتی هڅه به نه کوی؟

- زه وعده کوم.

- ډیر ښه، نوزه دی لاسونه خلاصوم، گنگارام سرتیریو ته اشاره وکړه او هغوی دسکدیو او کنول لاسونه خلاص کړل.

لږ ځنډ وروسته دغه وړوکی کاروان دبیاس سیند په جنوب نی له یوی سمسوری دری نه تیریده، له شو میله مزله وروسته سکدیو کنول ته وویل:

ستری شوی به یی؟

کنول ځواب ورکړ:

نه، زه چی له تاسره روانه یم ستومانی نه احساسوم.

ماسپښین مهال دغه وړوکی کاروان یوه وړوکی ښارته ورسید، درام داس په تینگاری بی هلته دکنول لپاره یوه دغواپی گادی تیاره کړه او سکدیو یی پردی راضی کړ چی پر آس سپورشی.

مانبام مهال دغه خلک منزل ته ورسیدل. دشپی مهال دشاهی مانیونه نیولی تر عامو کورونو پوری دگنگارام دستیری اود یاغیانو د سردار له ښکلی لور سره د سکدیو د مینی کیسی اوریدل کیدی.

راجه او مذهبی پیشوا دگنگارام پریری دخوښی پرغای دسکدیو پرغموونکی انجام ډیر خپه وو.

دمذهبی پیشوا په تینگار راجه سکدیو او کنول ټوله شپه په بند کی دساتلو حکم وکړ.

(٤)

سبا ته سکديو دراجه په دربار کې څوړند سرو لار ؤ، ده پخپل خيال ځان بې گناه ثابت کړی ؤ، هغه په وار وار داويلی وو چې دانسان له مغزونو راوتلی قانون چې په ملياردونو انسانان يی له خپل فطری حق څخه محروم کړی دی د مذهب درجی ته درسيدهو حق نه لری خودده د برخليک په باب د پریکړی ځاوندانو په اند دده خيالونه باغيانه وو.

سکديو د گنگارام د تورو نور دولو په باب خوله هم چوله نه کړه، ټولی خبری يی د ټولنی دهغو د بنمنانو په پلوی وی چې په قانون او مذهب کې دهغوی په باب درحم هيڅ ځای نه ؤ.

له راجه سره له يوه پلوه د سکديو د پلرونو او نيکونو د خدمتونو پاس ساتل او بل لوری ته د مذهبی مشرانو نجيب زاده گانو د قهر او غضب ويره وه، هغه دا غوښتل چې «دیوتا» هم ناراضه نشی او د سکديو ژوند هم وژغورل شی.

خو سکديو پخپله د ځان بربادولو سببونه برابرول.

دهغه داوینا چې يو برهمن اویو عادی انسان هيڅ توپیر نه لری داسی يوه خبره وه چې دربار یانو واوریده ټول دده پر خلاف ودریدل، ده دخپلو دغو خبرو دبیرته اخیستلو پر ځای دهغو په تائید داسی دلایل راوړل چې پر هغو دده د ډیرو غوره دوستانو هم داگومان راغی چې سکديو پر یوی ټیټ ذاتی نجلی دمینی له امله دماغی توازن له لاسه ورکړی دی.

راجه ته کله کله د سکديو دخبرو تراغیزی لاندی راغی او دهغه په پلوی به یی د څه ویلو اراده وکړه خو چې د مذهبی پیشوا غوسی ته به یی پام شو چوپ به پاتی شو.

سکديو هم پوهيده چې په دې معامله کې راجه د مذهبي مشر په وړاندې بې وسه دى اود دوسې د پريکړې دا اعلان په مهال به هماغه الفاظ دده ترخوله راوړي چې د مذهبي مشر پر ظالمه خيره بې کړنې کښل شوی دى، راجه په باب دى پوهيده چې فطرتاً بې رحمه نه دى خو د مذهبي پيشوا په باب بې باورؤ چې زړه بې ترکانې سخت دى.

تر ماسپښين پورې راجه څه پريکړه ونکړای شوه.

مذهبي مشر ته دا گومان پيدا شو چې راجه له سکديو سره د ذاتي خواخوږي په خاطر هغه ته له سزا ورکولو څخه ځان تيروي وي ويل:

تولواکه! مجرم چې څه ويلای شوای ويلی بې دى، اوس يوازي دا بايد وکتل شي چې دهغه گناه د سزا وړده او که نه، اودا پريکړه به زمور په خوښه نه کيږي. بلکې دابه گورو چې زمور د تولني قانون د داسې گناهگار لپاره څه سزا تا کلي ده، راجه په محکمي کې هر مجرم ته دا حق شته چې ځان بې گناه ثابت کړي خودا اجازه نشي ورکول کيدای چې خپل گناهونه روا وگڼي.

تولواکه! دا ثابت شوی ده چې مجرم يولوري ته له يوې تپت ذاتي نجلی سره مينه کړي او هندو مذهب بې سپک کړی دى. دوهم دا چې د حکومت د ياغيانو په ملاتړ بې د پاچا د سرلښکر سره جگړه کړی ده.

اعليحضرت ته! زه ويريږم چې که له دې سړي سره يوه ذره هم رعايت وشي نو دده په څير په زرگونو سرشاره ځوانان به د تولني مقابلي ته چمتو شي.

راجه چې د مذهبي پيشوا پريکنده خبرې واوريدې تر ديره پورې ځوړند سر په چور تونو کې ډوب شو. بالاخره بې وويل:

ددوسی پریکره به نن ما بنام اعلان شی، مجرم اوس جیل ته بوزی. سپا هیانو سکدیو دجیل په لوری بوتلو، راجه له مذهبی پیشوا، گنگارام او خونورو درباریانو پرته نور ټول رخصت کړل او له دوی سره یی دمجرم پردوسیہ دپریکړی لپاره مشوری وکړی.

(۵)

ما بنام مهال له شاهي مانی څخه بهر دنارینه اوبښغو سخت بیروبار اوشور ماشورؤ، سکدیو دایستلو تورو په سیوری کی دگنی گونی په منع کی تیر شو اوشاهی دربار ته ورغی. تر ټولو رومی دده نظر پر راجه پریوت، راجه دده کتوته ټینگ نه شو مذهبی پیشوا ته یی مخ وروگرځاوه.

اویایی ورمیر ټیټ کړ، سکدیو دراجه نورو مشاورینو ته وکتل، هغوی هم ټولو مذهبی پیشوا ته وکتل. دگنگارام او مذهبی پیشوا نه پرته دنورو ټولو زرونه درزیدل، مذهبی پیشوا وویل:

ټولواکه! مجرم دپریکړی داوړیدو انتظار کوی.

راجه ټکان وخوړ مذهبی پیشوا ته یی وکتل او تر لړ څنډه چوپتیا وروسته یی په غمجنه لهجه ځواب ورکړ.

پریکره تاسو او روئ! اویایی سترگی ښکته واچولی.

مذهبی پیشوا سکدیو ته وکتل او ویی ویل:

سکدیوه! ټولواک دخپلی شاهانه سخا څخه کارواخیست او ستادبغاوت جرم یی ویخښلو خوافسوس چی دټولنی دسپکاوی په گناه تاته دمرگ سزا درکول کیږی، سبا ته به ته د توری دیوی په درمسال کی قربانی کیږی.

د مرگ له سزا اوریدو وروسته سکدو یوغل بیا هم د دربار پر حاضرینو نظر راوگرځاوه، هیچا له ده سره دسترگو پر ستر گو کیدو جرئت ونه کړی شو، دده دزړه له تل نه داغیر راپورته شو چی ته گناهگار نه یی، گناهکاران دغه خلک دی چی سرونه یی دپنیمانی پریوج ښکته شوی دی. ته ددغو بد مرغه خلکو له ډلی څخه نه یی چی په نړی کی له شه نخبو پرېښودو پرته ورکیږی، ستا دوینو په څاڅکو به دژوند دېن په زرگونو مړوای بوتی اوونی بیا تان د شی اوو به غوړیږی.

د ضمیر غیر د سکدو پر شونډو یوه بریمنه موسکا را وغوړوله، خوناڅا په یی کنول ورپه زړه شوه او موسکا یی ورکه شوه، دده په زړه کی یو بل غیر دارا پورته شو چی بیشکه ستا قربانی یوه لویه قربانی ده خو ته له مرگه وروسته یو شین بوتی زهرجنو بادونو ته پریددی اوولار به شی. سکدو ته په دی نړی کی دکنول بی کسی خپله ښکاره شوه، سره له دی چی دده داهیله به ونه منل شی بی اختیاره غوندی وړاندی ورغی اودراجا په پښو کی پریوت.

تولواکه! ماچی څه وکرل هغه می سهی وبلل اوومی کرل، خوکه تاسو هغه گناه گنی او ماته دمرگ سزارا کوی نجلی بی گناه ده، دهغی له دی پرته نور څه قصور نشته چی دخپل پلار مرگ بی په چوپه خوله ونه زغملای شو.

عالی مقامه! که زما دپلار اونیکه دتیرو خدمتونو په سبب پرتاسو څه حق وی نو دغه نجلی وبخښی او په عزت یی بیرته دخپل قوم خلکوته ورواستوی.

سکدو نور څه ونه ویلای شوای، اوبسکی یی پاکی کړی له غایه

جگ شو او دراجه پر خیره یی دخپلی غوښتنی نخښی لیدلی، راجه په عذرته ورته کتو مذهبی پیشوا ته وکتل خو هغه مخ وړاوه. دراجه زغم غواب ورکړ ناڅا په جگ شوبلی کوتی ته ولاړ، سکدیو مذهبی پیشوا ته وکتل او ویی ویل:

زه له تاسو نه رحم نه غواړم، یوازی دومره درنه پوښتم چی تاسودی نجلی ته څه ډول سزا غوره کړی ده؟
مذهبی پیشوا ورته وویل:

مانه غوښتل چی هغه درته ووايم اوته نور هم وغورږی. خو که ته پوښتنه کوی نو غور شه، دغی مکاری نجلی دتولنی یو تکره زلمی پلید کړ، په خپل فریب کی یی راگیر کړ، مذهب یی پری سپک کړ او هغه یی دخپلی تولنی پر خلاف بغاوت ته وهشولو ددی جرم په سزا کی که ته له هغی سره هرڅومره مینه لری دتولنی قانون دانشی بخښلی، ټولواک دی نجلی ته سزا ټاکلی ده، ددی به لاس او پښی ترل کیږی اوستا دمپری داور لمبوته به غورغول کیږی.

دمذهبی پیشوا له دی خبرو سره دسکدیو دبدن رگارگ له غوسی ډک شو په لږ زیدلی غږی ویل:

ذلیل انسانه! کاشکی تاته هم زما په خیر داسی شوک پیدا شوی وای چی ددغه مذهب او عقیددی برجونه یی درته نړولی وای بنا یی ته هم دیوه وحشی ځناور پر ځای انسان شوی وای.

دمذهبی پیشوا دغه سپکاوی دتولنی دزامنوله هیلې لوړوؤ.
دوی ټول له غوسی نه را پورته شول. گنگارام سپاهیانو ته اشاره وکړه او هغوی سکدیو تر متو ونیو او بهر ته یی بوتلو.

دشاهی مانی پر بهرنی دروازی دسکدیو پخوانی ملگری رام داس ولاړ
ؤ، دهغه له سترگو اوښکی بهیدی، سکدیو هغه ته یو نظر وکتل او بیایی
سترگی بلی خواته واړولی.

وروستی تکیه

دشپي مهال سکډيو ته يوازي په جيل کې هره شيبه تراونيو اومياشتو ډيره اوږده بشکاريده ، دژوند رڼا دخپلو ټولو بنياستونوسره دده دسترگو په مخ کې پيکه کيده او دمرگ تياري يې په زړه اوماغزو زور راوړ ، دشپي تر توري پردې لاندې يې دتوري ديوي هيبتناک تصوير په سترگو کې نخيده .

هغه وويريده سترگي يې پټې کړې ، خو وپروونکي تياري د مرگ په هيبتناکو کړسندو خندا گانو بدلي شوي چې دده په غورو نوکي کړنگيدلي ، ساه يې بنده بنده کيده ، او غوښتل يې چې دليونيو په شان چيغې ووهي .

خودغه حالت يې تر ډيره دوام ونه موند ، کنول يې ورپه ياد شوه چې بيا په دغو تيارو گوتونو کې په زرگونو ډيوې ورته بلي شوي په خيال کې کنول وروگرځيده چې له ده څخه بيليده اويوي ځانگړي کوټي ته يې بيوله ، ددې په سترگو کې اوښکي ځليدې خودې سکډيو ته پر شونډو دموسکا غورولو ناکامه هڅه کوله .

دخيالونوزنځير دې دبيلتون له وروستي نندارې څخه دد بدن لومړني نندارې ته ورساوه ، دتير وپيښو ترايو ځل بيا له سره په سوچونو اړکړ ،

چی دکبستی له ډویدو څخه دکنول تر کوره اویا تراوسه پوری دیوه ډیر ستر ځواک په لاسوکی لوبیده، دی پخپله خوښه نه و بی سده شوی چی دتیت ذاتو کورته ورسیری، دی پخپله اراده نه بلکی دکوم بل چا په غوښتنه دآم خورلو ته مجبور شوی و. هغه څوک و چی دده لاس یی سیند ته دآمونو له غورځولو نه را ایسار کړ؟ هغه څوک و چی په نیمه شپه کی یی کنول ته آم ورکړل او وروی لیسرله، چی دده دارادی پر خلاف یی دده دخودی په عبادتځای کی ددیو تاگانو تصویرونه لری کول اود هغوی پرځای یی دیوی تیت ذاتی نجلی تصور کینبود، هغه څوک و چی ددیو تاگانو په شته والی کی یی یوی تیت ذاتی نجلی ته دده پرزړه دتسخیر تولی لاری وروښودلی؟

پردغو پوښتنو له غور وروسته دسکدیو خیال باورته نژدی شو چی یو نامعلوم اوزورور ځواک تراوسه پوری په هر نوی گام کی دده لارښوونه کوی، له دی سره یی داخیال په زړه کی را پیدا شو چی بنا یی هغه زورور ځواک داخوښ نکړی چی ددی لویی وروستی ننداره دده اودکنول پر غموونکیو مرگونو پای ومومی.

دبی وسی اوما یوسی تربوج لاندی ځپل شوی زړه ددغه ځواک دوروسته بناه نه نکلی په توگه دمنلو تائید وکړ، سکدیو پر مخ پر یووت په ډیری عاجزی اوزاری یی دازمزه کړل:

ای دیوتا، ای ددیو تاگانو دیوتا...!!

ده چی دومره وویل ودرید، ددغه ستر ځواک په باب تصور چی دده په مغزکی و ددیو تا په کلمه کی نشو ځاییدای.

ددغه ځواک په صفتونو کی ددیو تا هیبت ورته مناسب ښکاره نه شو،

له لږ فکر وروسته یی خپله دعا داسی پیل کړه:
ای دمظلومانو اوبی گناهو ملاتړ کوونکيه عادل اوسترداته!
ماچی شه وکړل ستا په اشاره می کړی دی په دی وخت کی ته ماته تکیه
اوپناه کیدای شی، که ته شته یی زه مرسته درنه غواړم، که زه دلورذاتو
تولنی دعدل حقدار نه یم نو ستا درحم حق خامخا لرم، که ددیو تاگانو په
خیر ستا عدالت هم ما گناهگار گنهی نوزه په خوبنی له خانه تیریم.
خودبوی بی گناه نجلی دردناک پای ماته ستاله عدالت خخه ډیر لری
بنکاری، ته داسی نشی کیدای کاشکی زما غږ اوفریاد درورسیری!
ای ستره ذاته! ته اوس چیرته یی!؟

(۲)

سکدیو لاسرته وراپورته کړی چی بهیری دپه‌ره دارانو چیغی
اوفریادونه واوریدل، تکان یی وخور راجگ شو اودخپلی تیاره کوتی له
دروازی سره یی غورونیو، دتوروشرنگا یی واوریده اټکل یی وکړ چی
پرپه‌ره دارانو چاحمله کړی ده لږ غنډ وروسته دغه چیغی اوفریادونه
دټپیانو ترزگیروبو پوری محدود شول اوسکدیو دپنبو له تریهارخخه
داسی احساس کړه چی خوکسان دده خوننی په لور راوان دی، زره یی
په درزا شو، له بهر نه دده دنده نوری ته تیل وهل شوه له خو غنډ
جټک وروسته دروازه له یوه درز سره خلاصه شوه، سکدیو په یوه توپ
بهر ته ووت اووی لیدل چی پنخلس - شل کسان ایستلی توری ولاړ
دی، دهغوی پر خیسرونقا بونه غوریدلی وو ځکه ده ونه پیژندل، یو تن
ورانندی ورغی دی یی ترلاس ونیووی ویل:
راغه بیره کوه!

یو پېره دار له مور نه تبتیدلی دی ، په لړ څنډکی به نور پوځیان راورسیږي .

سکد یو د هغه غږ وپېژاند ورته ویی ویل :
رامداسه ! داته یی .

رامداس ورته وویل :

اوس دخبرو وخت نه دی په ما پسې راځه !
سکد یو له رام داس سره دوه درې گامه واخستل خو هغه یو ځل بیا ودرید .

رام داس په غوسه شو ویی ویل :

ته ولی ودریدی ! پوځیان به اوس راورسیږي .
زرکوه ستا لپاره آس تیار ولاړ دی .

سکد یو په غمجنه لهجه ځواب ورکړ :

رام داسه ! هغه مظلومه نجلی ترمازیاته ستا درحم او مرستی حقداره ده ،
که زما لپاره دی خپل ژوند په خطر کی وغورځاوه او جرئت دی وکړ نو له
مانه داتمه مه کوه چی هغه په خطر کی پریږدم او وتښتم .

رام داس وویل :

هغه لکه چی په هغه کوټه کی ده راځه بیرته کوه !

سکد یو ، رام داس او ددوی نور ملگری دپېره دارانو له مریو نه تیر شول
اود جیل دیوی بلی کوټی په لور ورغلل او په یوه ځواکمنه جټکه یی
دروازه ماته کړه . کنول دمخه دوضعی اندازه لگولی وه ، دسکد یو غږ
هم ددی غوږو ته رسیدلی ؤ ، چی دروازه ماته شوه دا بهر ته راووته ،
دټولنی دقانون غله اوباغیان له جیل نه راووتل ، یوه تن چی دام ترونی

لاندي يی آس درولی ؤ ولاړؤ، رام داس وویل:
 بیره کوی لکه چی تنبیدلی بهره دار پوځ خیر کر.
 غورونیسئ! دکلاله لوری غیرونه راخی، سکدیو زر پر آس سپور شو
 او کنول ته یی لاس ورکړ او ترشایی ورپسی سپره کره.
 رام داس سکدیو ته خپله توره، لینده او غیشی ورکړل او ویی ویل:
 داواخه بنا یی درته په کار شی، دوی به په تاسو پسی درشی، تاسو ځنگل
 ته مخه کوی دوی بنا یی د سیند لوری ته پام واړوی.
 سکدیو آس پونده کر او کنول له شا ورپسی جوخته شوه.
 آس دیوه توپ سره دشپی په تورو پردوکی ورک شو.
 رام داس نور سپا هیان یوی او یلی خوا ته تیت کړل او پخپله په همغه
 ځای ولاړؤ او تر دیره پوری یی د آس د پنبو تر بهار ته غور نیولی ؤ.
 دغه تر بهار ورو ورو خپ کیدلو او بالاخره ورک شو.
 اود کلاله لوری اوس غیرونه صفا اوریدل کیدل.

(۳)

درام داس له اټکل سره سم تنبیدلی بهره دار پوځ را خبر کر خودده
 دغه اټکل سهی نه شو چی هغوی به یوازی د سیند په لوری په سکدیو
 پسی ورشی، گنگارام چی له پینسی نه خبر شو د بنار څلور و لوریو ته یی
 سپاره ورپسی واستول او پخپله یی دیوه تولگی سره د ځنگل لاره
 ونیوه.

سکدیو لاتراوسه له بنار نه دری میله نه ؤ لری شوی چی ترشایی د آسونو
 د پنبو غیرونه واوریدل، له یوه میل سفر نه وروسته هغه ځنگل ته ورسید
 خو په ده پسی دور غلیو آسونو د پنبو غیرو ته نژدی شوی ؤ. سکدیو

د تينبتي پرځای چې د د بښمن د غيشو تربريد لاندی به راتلل داغوره وگنله چې دشپي له تياری څخه گټه اوچته کړی هغه په گڼ ځنگل کی اس ودراره پلي شو او بيا يی کنول ته هم لاس ورکړ چې پرپلي کيدو کی ورسره مرسته وکړی.

بيايی د آس جلب دی ته په لاس کی ورکړ او وروبی ورته وويل چې چوپه اوسی.

گنگارام چې په گڼ ځنگله کی د سکديو هيڅ درک ونه لگولای شونو سپروته يی داسونو د درولو امر وکړ ، سکديو په تياره کی د گنگارام دملگریو سم شمير معلوم نکړای شو ، خودده په گومان له ۱۵ څخه زيات او تر شلو لږ وو.

لږ ځنډ وروسته د گنگارام غږ اوچت شو.

زما په گومان څوکه دی لوری ته راغلی وی نو د پروړاندی نه دی تیر شوی ، وړاندی ځنگل دومره گڼ دی چې دشپي په تياره کی اس ځغلو ل پکی اسانه نه دی ، هغه به دلته چیرته غلی شوی وی او د سهار انتظار به کوی ، سهار يی مور هم باید په همدغه ځای کی ولټوو ، دورځی په رڼا کی به دهغوی پل هم معلوم کړای شو.

د گنگارام د غږ په پیژندلو د سکديو وینی په جوش راغلی.

هغه بيا وويل:

مور باید له دی ځایه دوه دوه او دری دری تنه سره تیت شو او تر سهاره دغه ساحه باید ښه ولټوو.

يوه سرتيري وويل:

باداره ! مور باید داهم په پام کی ولرو چې سکديو يوازی نه دی ښایي

هغه کسان چی پنځلس - شل تنه پهره داران یی ووژل او بندیان یی خوشی کړل ورسره وی او هغوی به دوو دریو تنو ته وسلی غورځول خوښ نکړی، زه لاپه دی ویریریم چی هغوی به دلته او هلته غلی شوی وی اوزمور دورتلو انتظار به کوی.

گنگارام وویل:

بی همته کیږه مه، تنبستیدونکی مقابله نه کوی، تر لږ څنډه به زمور پلي پوځ ورپسی راورسیږی، اوس مور یوازی دامعلومو چی هغوی په دی څنگل کی شته که نه؟

دگنگارام له خبرونه سکډیو دراتلونکیو خطر ونو اندازه معلومه کړه او یوی پریرکی ته ورسید. هلته گنگارام خپله وروستی خبره پوره کړه او ورسره جوخت دسکډیو له لیندی څخه یو غیشی ووت او دهغه پر پښتی ونښت.

گنگارام له یوی وړوکی چیغی سره سرپرزین ورکیښود، سپاهیان لاهم پوهیدلی نه وو چی څلور پنځه غیشی نور راغلل او په نورو کسانو ونښتل.

یوه سرتیری چیغی کړی.

وتښتی، وتښتی، هغوی همدلته دی لوی سالاری وواژه، له څلورو لور یو د غیشو باران دی، وتښتی وتښتی.

یو غیشی پر یوه آس ولگید او هغه نور ټول آسونه و ترهول، گنگارام چی راپریوت یوه تن په بیره خپل آس وروړاندی کړ دهغه ترملایی لاس راوگرځاوه، پر خپل آس یی ورسره راواخیست او د آس جلب یی راو گرځاوه، پاتی کسان هم ورپسی شول، او دسترگو په رب کی میدان

تش شو.

سکدیو دکنول له لاسه د آس جلب و نیو ویی ویل:
 که مانن ستا دیلار د بدل په اخستلو کی غفلت کری وای بنای یی ټول عمر
 به می افسوس کاوه.

کنول و پوښتل!

هغه هم له دوی سره و؟

- زما لومړی غیښی دهمغه پر ټټر کی خښ شو، اوس پیره کوه مور په
 شپه شپه کی له دی ځنگل څخه باید تیر شو، دایی وویل او پر اس سپور
 شو او کنول یی له شاوړپسی سپره کړه.

له بيارونو څخه لرې

پرختیځ افق د تیارولمنی مخ پر تولیدو شوی اودسهار نخښی را بڼکاره شوی، په گڼوونو کی دشبنم څاڅکی لاندی پروښولویدل . سکدیو او کنول له ستومانه آس نه پلي شول، په دغه اروا پاله تنهائی کی ددوی زړونو دمینی، آزادی او خوښی زړه وړونکی راگ زمزمه کاوه، ژوند له خپلو زړه وړونکو حقایقو سره په موسکاؤ.

کنول په غیر ارادی توگه یوه خانگه راونیوله او غوښتل یی ماته یی کړی، دڅانگی له تکان سره پرسکدیو دشبنم څاڅکی راپریوتل، دا پریشانه غوندی ودریده اوسکدیو وخنډل هغه بل بڼاخ راونیو اوویی څانده بیا دڅانگو نه خو گامه شاته شو.

کنول په خدا شوه او جامی یی وخنډلی ویی ویل:

زه له باران څخه نه ویریم اوچی ته راسره وی له هیڅ شی نه ویره نه لرم.

سکدیو وویل:

کنول! داسی راته بڼکاری لکه دواړه چی مړه شوی وو اوبیا راژوندی

شوو.

کنول و پوښتل:

ستا باوردی چی اوس مور ته هیڅ خطر نشته؟

سکدیو خواب ورکړ:

اوس مور د خطر له ساحی راوتلی یو، دوه دری میله چی نور ولاړ شو ددغه ریاست له بریده به واورو، پردی سریره دگنگارام انجام چی ووینی لومړی خو به راجه پخپله په مور پسی څوک نه را استوی او که دا مسوولیت چاته وسپارل شی هم ترڅو زموږ د آس پل پیدا کوی او تردی ځایه رارسیری مور به له سر حده اوبتی یو او وړاندی به تیر شوی وو، اوس به ترلړ ځنډه پوری زموږ آس تازه دمه هم شی.

دوی ښکلی مرغی راغلی او په یوه مخامخ ښاخ کیناستلی وچغیدی اویا بیرته والوتی.

دسکدیو له خولی بی اختیاره دآزادی کلمه ووته اویا یی کنول ته وکتل ویی پوښتل:

کنول! ته پوهیږی چی مور چیرته روان یو؟

کنول خواب ورکړ.

ترڅو ته راسره ملگری یی زما داسی پوښتنو ته اړتیا نشته.

سکدیو وویل:

ماترلړ ځنډمخکی پوری دافکر کاوه چی ښایی په دی دنیا کی زموږ لپاره هیڅ ځای نه وی خود هغو مرغیو له لیدلو وروسته می احساس کړه چی په دی نړی کی په زرگونو داسی ځایونه شته چی هلته دآزادی حکومتونه دی دڅوړو نغمو خاوندانو مرغانو په څیر به مور هم چی چیرته خو ساعته تیرو هغه به خپل کور گټو.

کنول وویل:

خومارغان هم پر خپل وخت خپلو خالو ته غی ، مور هم یوځای باید
دارام ژوندانه لپاره پیدا کړو.

سکدیو لږ په غمجنه لهجه وویل:

کنول! زه اوس کوم ښار ته نشم تلای اوپه داسی کوم کلی کی هم پنبه
نشم ایښودلای چی لوړ ذاتی خلک پکی اوسی زه باید داپاتی عمر یا باید
په یوه ویرانه کی تیر کړم او یا دتیب ذاتو په کوم کلی کی پناه واخلو.
هغه غریب خلک به ستا دپلار په څیر بی کسه او مرستندویه خلکو ته
په خوښی پناه ورکړی ،زه به ددغو خلکو په څیر ژوند غوره کړم ، ددوی
وزی به پیایم او ته به ...!

دکنول سترگی راډکی شوی ویی وویل:

زه به څه کوم؟

سکدیو وویل:

ته به زما دزړه درمسال آباد کړی ، هغه ددیو تاگانو له خپه کیدو سره تش
شوی دی ، مگر ستا دا اوښکی!

کنول زه ستا په غم اوویر خپه یم. خو زه ډاډ درکوم چی په ژوند کی
به هیڅ تکلیف درنکړم.

کنول اوښکی پاکی کړی وی وویل:

زه به له تاسره هر ډول تکلیفونه په خوښی وزغمم خو پردی خپه یم چی
زما په سبب تا آرام ژوند پرینسود او داسی دزحمتونو ډک ژوند دی غوره
کړ ، زما په سبب دی دوستان او خپلوان پرینسودل اوپه تیب ذاتو کی به
نوم ورکی ژوند کوی.

- کنول داسی مه وایه، که زه راجه وای هم ټول ژوند به می ستا سرد
دخوشیبو تیرولو دخوشیو قیمت نه گانه. که زما په خیر دغه په دنگو
دنگو مانیو کی پراته لور ذاتی خلک دآزادی او خوښی په نعمت پوه
شی چی دتوپان خپی بی زما په زره کی را پور ته کیږی نوباور می دی
چی خپلی مانی به پریددی او په دغسی ځنگلونو کی به واینه وشکوی او
دخپرو جوړولو ته به تیارشی.

کنول تردیره چوپه ولاړه وه او ده ته بی کتل. دهغی له خیری څخه دغم
او خپگان ورپځی لری شوی وی او دحسن او ښکلا ځلایی دسکدیو دزره
اودماغ ټول ځواکونه مات کړی وو. هغه دعبودیت جذبی چی ده ته بی
دځمکی او آسمان دځواکونو په وړاندی سرپه سجده لگول وربودلی وو،
اوس بی دیوی تبت ذاتی نجلی په مخکی سرتیتو لوت ته اړکړی ؤ خو
سکدیو خپله دغه ماته دخپل مردانه وقار سپکاوی وگانه راسنبال شو
ټکان بی وخوړ او ویی ویل:

کنول! راعه چی ناوخته کیږی.

دوی دواړه یو ځل بیا په ستړی اوستومانه آس سپاره شول.

(۲)

ماښام مهال ؤ، سکدیو او کنول دیوه خوړ پرغاړه له آس نه پللی شول،
سکدیو زین تری لری کړ او په وښوکی بی دخریدولپاره خوشی کړ، پخپله
په شنو وښوکی پر یووت. کنول ده ته نژدی کیناستله.

سکدیو وغځیدوی ویل:

اوس مور ته هیڅ خطر نشته، رښتیا کنول ته به ډیره وری شوی بی؟

کنول ځواب ورکړ:

مور دواړه وړی شوی یو.

- نن شپه ښایي پرايو گوزاره وکړو، سبا وختي ښایي د شپنو کوم کلي ته ورسیرو، که په آس کې دوراندي تلو توان وای نو همدانن به مو کوم کلي ته ځانونه رسولي وای خو هغه ځواب راکړی دی.

زه ترلیدمی جوړولو وروسته شاوخوا التېوم، که می کوم شپون ولید ستالپاره به شیدی تری راوړم.

ته ستومانه یی آرام وکړه، زه ډیره وړی نه یم، سهار ته به بیا گورو، زه دی اوس یوازی نه پریردم چی ولاړشی.

لمر لویدلی ؤ او پر لویدیځ افق خورو ورو دوریځو پرتو تپو او د سرخی پرځای تیاری زور وړی کیدی، د ما بنام دیځ شمال خپو دخوړ په رڼو اویو کی وړی وړی خپی جوړولی ورو ورو پراسمان دستوریو کاروان را ښکاریده.

یخنی هم ورو ورو زیاته شوه، سکدیو جگ شو کنول ته نژدی کیناست.

- کنول!

- باداره څه دی؟

- زه داسی احساسوم لکه له کلونو کلونو چی دواړه یو دبل ملگری یو. او هیڅکله نه ووسره بیل شوی، داسی راته ښکاری چی دهغو ستوریو دشمیرنی په وخت کی پخوا هم ماله تاسره څو ځله خبری کړی دی، ښایي په تیر زیږون کی دواړه تپت ذاتی وو او دمرگ نه وروسته دکومی پخوانی گناه په سبب په دی بیا ژوند کی دواړه له یو بل نه ډیر لری وو خو دمرگ او ژوند دغه پت پتونی زموږ دمینی مزی ونه شکولی شوای

او مور یو غل بیا یو بل سره وموندل.

نه پوهیږم چی ته څه وایی، ماته خو په وار وار داسی په نظر راځی چی ته پر ما دزړه سوی له امله داسی خبری کوی اوتسلی را کوی، که دا خبره رښتیا وی چی په تیر ژوندانه کی دواړه ټیټ ذاتی وو نوزه ویریرم چی کومه رسته هغه وخت زمور ترمنځ وه اوس به پاتی نشی.

- کومه رسته کنول؟ داته څه وایی، ماله تا پرته نوری ټولی رشتی شلولی دی، اوس یوازی ته زمما ژوندی، سکدیو تریوه حده ترا حساساتو لاندی راغی اود کنول لاس بی ونیسو او پر شونډوی کیښود.

کنول له حیانه مغلوبه شوه لاس بی کش کړ او ویی ویل:

زه ستا له مینی څخه انکار نه کوم خود رشتی نه زما مطلب دیوه نارینه او بښځی ترمنځ رواړیکی دی چی بنا یی دیوه ذات ترمنځ کیدای شی، چی کله تاسو کوم کلی ته ننوزی نو خلک به درنه پوښتنه کوی چی دا دتا څه کیږی ته به څه ځواب ورکوی؟ بنا یی ستا دا ځواب کافی نه وی چی مور یو دبل ملگری یو او ددوی پام هغه زنځیر ته نشی چی ددواړو زړونه پری تړلی دی. آیا ته دا خوبوی چی دوی مایوه بی سره بښځه وبولی او ډول ډول خبری وکړی؟

سکدیو وویل:

کنول! چی ته څه وایی زه پری پوهیدلی یم، که ته غواړی نو سر له نن څخه دی ته تیاریم چی ستا خاوند ویللی شم...

زه پردی پوهیږم چی ددی رشتی لپاره مور دمذهبی پیشوا مذهبی سندی او سورنی ته اړتیا نه لرو، بنا یی داسی مذهبی پلار پیدا هم

نشی.

خومور ته ددی ضرورت نشته چی دهغوی په مخکی دارسم پرغای کړو ، ددی پرغای به یی دهغه سترغواک په وړاندی پرغای کړو چی دواړه یی سره یوغای کړو اودتولنی اومذهب دزیاتو هخوسره سره یی موردمرگ له کومی راوايستلو.

زه داسی احساسوم چی هماغه سترغواک اوس هم له موردمره دی. هغه دستور یو په سترگو چی موردمواړه په یوه غای وینی خوین دی ،زه یی نوم نه پیژنم خو چی زه شه وایم همغه راسره تکرار کړه. سکدیو دکنول لاس پخپل لاس کی ونیواووی ویل:

ای ستره عادل غواکه! ته گواه یی چی موردمن دمیره اوبنغی په رشته سره تړل کیرو، موردم به ترمرگه یو له بل سره ملگرتیا کوواو یو دبل لپاره به ژوندی پاتی کیرو، ای ستر اوانصاف خوینوونکی غواکه! زمونږ مرستندوی شه.

کنول ترشونډو لاندی له سکدیو سره دغه الفاظ تکرار کړل. دسکدیو سترگوله ستوریو سره خبری کولی اودکنول په سترگو کی دخوینی اوبنکی ډنډشوی وی.

سکدیو وویل: کنول! دهغه سترغواک نوم باید محبت او یادمینی مرکزوی.

خو کنول دسکدیو په شته والی کی دکوم بل لوی غواک دتصور اړتیا نه احساسوله هغه را تپته شوه اودسکدیو پرپښوی لاسونه کیښودل. سکدیو وویل: نه ، نه ، کنول داسی مه کوه اوبیایی ورکش کړه او په غیبر کی یی ونیوله ، دواړو په ربانده نظر یویل ته وکتل اوبیایی سترگی

پټی کړی، دواړو یو دبل دزړونو درزا واوریدله، دیوبل دساه گانو
تودوخه یی احساس کړه او ددواړو وریږیدونکی شونډی سره ولگیدی.
کنول ویوینتل:

ایا ستا باور دی چی دلته مور ته څه خطر نشته؟

سکډیو ځواب ورکړ:

نه، دلته هیڅ خطر نشته، مور دخپل ریاست له سرحد نه ډیر لری راغلی
یو، دلورډاتو خلکو ښار له دی ځایه په میلونو لری دی، امکان لری مور
دلته دآزاد اولس دشپنو کوم کلی پیدا کړو.

(۳)

دشپی په وروستی مهال دسپورمی په رڼا کی سکډیو او کنول له خوړنه
پورته وتل، کنول پرآس سپره وه او جلب یی د سکډیو په لاس کی ؤ چی په
مخه کی یی روان ؤ، هغوی تردیره ځنډه پوری مزله ته دوام ورکړ خو
دشپنو دکلی هیڅ نخښه نه وه، په لاره کی داوبو کمی نه ؤ خوله لوری
دواړه بی سیکه شوی وو، ستړی، ستومانه آس به یوغل ودرید او دوشپونه
به یی خوله ډکه کړه بیا به یی مزل پیل کړ، ماسپنین مهال یی دونو په
منځ کی شو پسونه او میږی لیدل چی خریدل او دونو په منځ کی له یوه
ځای نه دشپیلی خور غړهم را پورته کیده، سکډیو او کنول چی پسونو ته
ورنژدی شول دیوی ونی لاندی یوه زړه اوشلیدللی بستره پرته وه چی
دکبانو نیولو یو وړوکی جال او یوه خاورینه پیاله پراته وو.

دوی هغه څوک ونه لیده چی شپیلی یی وهله، سکډیو کنول له اس
څخه پلې کړه هغه یی په یوی ونه پوری وتاړه او دواړو بیا دشپیلی
غړوونکی لټون پیل کړ.

کنول بیا یوی ونی ته اشاره وکړه ویی ویل :

هلته وگوره!

سکدیو چی پورته وکتل دونی په گڼو خانگو کی یی دیوه انسان خیره ترسترگو شوه.

سکدیو وړاندی ورغی ویی ویل:

اشنا خنگه لاندی نه را کوزیری؟

شپیلی غیروونکی تکان وخور ویی ویل:

شوک یی؟ له دی سره شپیلی دهغه له لاسه لاندی را ولویده.

سکدیو ویل:

وروره! مور مسافر یو ، ستومانه او ډیروری شوی یو.

شپون دونی پر بنبا خونو ځان را وځراوه اولاندی را کوز شو ، سکدیو او کنول ته یی په اندیبنه وکتل.

ناخا په یی سترگی پر اس ولگیدی او ویی ویل:

دا آس ستا سودی؟

سکدیو ځواب ورکړ: هوکی!

- ډیر بنکلی دی، ما تراوسه پوری دومره بنکلی آس نه ؤ لیدلی.

تاسو دکوم وطن اوسیدونکی یاست؟

- مور دلری وطن اوسیدونکی یو.

- تاسو کله چی زما د شپیلی غیروا ورید دلته راغلی؟

- هوکی ته ډیره بڼه شپیلی غیوی.

- ستاسو خوبنیی؟ داده زه یی بیا درته غیوم.

دایی وویل او بیای یی زر شپیلی راواخیسته اوشونهی یی پری

کینبودی.

سکدیو وویل:

وروره ودریزه! موربه آرام کینواو ستا شپیلی به واورو، لومری خوزمور
دلوزی شه علاج وکره.

- تاو سو وری یاست؟

سکدیو خواب ورکر؟

له دوو ورغو راسی موخه نهدی خورلی.

- اوهو! ولی مو اول راته ونه ویل.

- درته و مو ویل خو تانه اوریدل.

- بس زه اوس ژر راعم، شپانه دومره وویل او په یوه لوری بی منده

واخیستله، دسترگو په رپ کی بی شو وزی راگیر کری اودونو لاندی بی

راوستی د خاورو پیاله بی را واخیسته او شیدی بی پکی را ولوشلی،

سکدیو او کنول تریوی ونی لاندی کیناستل شپانه لومری پیاله سکدیو

ته وروراندی کره.

سکدیو هغه کنول ته ونیسوه، خو هغی تری انکار وکرویی ویل چی

لومری بی ته وخنیه، سکدیو بو غل بیاهغی ته وراندی کره، په دی کی

دشپانه صبرونه شووی ویل:

زمور په وطن کی خو په خوراک، خنباک کی نارینه لومری وی، خو

داسی بنیکاری چی ستاسود هیواد رواج سرچپه دی.

کنول پردی خیره وخنل او سکدیو و موسکل او پر پیاله بی خوله

ورکینبوده.

کنول او سکدیو په مره گیده شیدی وخنلی خو دشپانه تسلی ونه شوه

او تر هغو پوری چی ددوی زغم ځواب نه وړ کړی هغه تینگار ورته کاوه

چی نوری هم وڅښی، سکدیو تری وپوښتل:

شپنه وروره! نوم دی شه دی؟

شپانه ځواب ورکړ: بدهو.

- چیرته اوسی؟

- له دی ځایه دری میله وړاندی دراوی سینه دغاړی ته نژدی

زموږ کلی دی.

- سیند له هغه ځایه څومره لری دی؟

- یومیل.

- ستاسو په کلی کی څومره خلک آباد دی؟

هغه ځواب ورکړ:

ډیر خلک دی.

دڅو نورو پوښتنو نه وروسته سکدیو ته معلومه شوه چی دسیند

پرغاړه د شپنو ډیر نور کلی هم شته چی زیاتره خلک یی وزی اوپسونه

ساتی اوځینی یی بیا کبان نیسی اوگوزاره پری کوی.

د سکدیو د پوښتنو له ځواب ورکولو وروسته شپانه له ده نه وپوښتل:

تاسو څوک یاست، له کوم لوری راغلی او چیرته درومی؟

سکدیو دده په ځواب کی خپل لنډ داستان ورته واوراوه.

شپون دهغه پر کیسه څه وپوهیده اوڅه نه، خو پردی پوه شوی و چی

یوه ښکلی او ښایسته نجلی اویو خور ژبی اود ښو اخلاقو خاوند ځوان

اوس په مصیبت کی دی، همدغه احساس ددوی په باب دده په زړه کی

دخواخوږی د جذبو رابیدارولو لپاره بس و.

سکدیو د داستان له پای ته رسیدو وروسته بدهو غوښتل چی شه وواپی خو کوم احساسات چی دده په زړه کی په غورځنگ وو دهغو د ښکارولو لپاره دده زده الفاظ او جملی کافی نه وی ده دخپل زړه ماغزو او ژبی ټول ځواک په کار واچاوه ویی ویل:

تاسو ډیر مصیبتونه گاللی دی ، تاسوله ماسره ولاړشی زه به مو په خدمت خوښ شم . زمور سردار ډیر ښه سړی دی ، ستاسو داوسیدو بندو بست به وکړی ، که نه زما څپره هم ستاسو داوسیدو لپاره بس ده ، زه یوازی یم ځانته به بله څپره جوړه کړم .

سکدیو د بدهو د دغه سیده اوساده خبرونه ډیر تر اغیزی لاندی راغی اود مننی او احسان دیادولو اړتیا یی نه لیده ، جگ شوله ونی څخه یی د آس پیری را خلاص کړ ، د آس زین اوقیضه یی تری لری کړل ، په شایی وټپاوه اوبیا یی یوه لوری ته دخریدو لپاره وزغلاوه .

آس څو گامه ورو ورو ولاړ اوبیا په وښوکی په خوراک بوخت شو ، سکدیو یوه ډبره راجگه کړه اوداس په لوری ورو غورځوله او آس هم په منډه وړاندی ولاړ .

بدهو تر لړ ځنډه په آس پسې چی منډی یی وهلی کتل بیا یی سکدیو ته وکتل ویی ویل:

آس ډیر لری ولاړ ښا یی بیرته راستون نشی ، زه ورپسې ورشم رایی ولم؟

سکدیو ځواب ورکړ:

نه ، اوس مور دی ته اړتیا نه لرو ، له تاسره پلې ځو:

بدهو پردی ځواب ډاډه نه شو اونه یی ددی بی عقلی دښپرسب

پوښتنه وکړه ، خوسکډيو دده د ډاډ لپاره وويل:

مور د ری واړه دتولنی غله یو، مور بڼایی ستا په خپره کی پناه
واختلای شو خو دآس غلی کول ډیر راته گران بڼکاری.

دی ځواب بدهو نور هم اندیښمن کړ، هغه سکډيو ته دارعايت
ورکولای شوای چی ځان هر څوک بولی حق لری، خودا حق بی نشو
ورکولی چی یوه بڼکلی بڼڅه که څه هم دده خپله بڼڅه وی دخلکو په
مخکی بدنامه کړی او هز ځای بی ورسره وگرځوی. دکنول دمصیبت په
اوریدو بی له هغی سره په زړه کی دورور گلوی مهربانی را پیدا شوه او
دا اراده بی وکړه چی خور به ورته وایی.

سکډيو چی دده په خیره کی کرښی ولیدی چی لاندی باندی کیدلی ،
ویی موسکل اووی ویل:

له غله څخه می مطلب دانه دی چی مور څه غلا کړی ده. مطلب می
دادی چی مور دتولنی له جیل څخه راتښتیدلی یو، بڼه وروره اوس
شپیلی راته واورود.

بدهو دشپیلی په غیولو کی دچا دفرمایش له ردولو سره عادت نه ؤ ،
سمدستی بی هغه راپورته کړه او په چمن کیناست او یوه په زړه پوری
نغمه بی پیل کړه.

سکډيو چی دا ولیدل چی دغه ساده اوامی شپون دموسیقی په ټولو رمزونو
بلدی حیران شو.

دونو سیوری مخ پر اوریدو شول ، خودبدهو سندرې اونغمی پای ته نه
وی رسیدلی ، سکډيو ددی لپاره چی هغه لی نفس وباسی اودمه جوړه
کړی ورته وویی ویل:

بدهو! ته شپیلی ډیره بڼه غړوی، دانغمی تاته چا درښودلی دی.

- هسی په ځنگل کی په گرځیدو کی می زده کړی.

- له دی ځایه به څه وخت بیرته ستښیږی؟

بدهو دونو سیوری ته وکتل ویی ویل:

زما په خیال نور باید روان شو. ما بنام رانژدی شو، تاسو دلته تم شی

زه به میړی راټولی کړم.

(۴)

ما بنام چی په کلیو کی د سپیانو غیا او چیغو خپلو خپلو کورونو ته دشپنو

او —

کب نیوونکیو دراستنیدو خبرور کاو د سکدیو او کنول له بدهو سره په یوه

لوړه تیریدل، له دی ځایه یی هغه لوی ډنډ لیدو چی شاوخوا ته یی

دڅاروی پالونکیو کلی آباد وو. دهغو کلیونه لری دسیند اوبه هم

ځلیدونکی ښکاریدلی، دوی له لوړی څخه رابښکته شول اود ډنډ پرغاړه

غاړه تلل. اوبه یوه کلی ورننو تل.

.د کلی وړوکی ماشومان په لوبو او خندا د بدهو مخی ته راووتل

خوداخل د بدهو وروړ سره دوی نااشناڅیری هم ولیدی چی دوی

د ډیرورنژدی کیدو جرئت ونه کړ، دوی له یو بل سره خپ وپسیدل

اوبیا هر یوه دخپل خپل کور مخه ونیوه، دسترگو په رپ کی په ټول کلی

کی داخبر خپور شو چی بدهو وروړ چی دپیریانو کیسی اورولی نن یی دوه

له ځانه سره راوستی هم دی.

بدهو چی خپل کورته ورسید دوه چپرکڼونه یی راوايستل اوبهری و اچول

، سکدرو او کنول یی پر هغو کښینول.

په لړ څنډ کې دکلی نارینه اوبښځی دبدو په کور کې راټول شول او هلته دپښی ایښودوځای پاتی نشو. له بدو څخه دشلگونو پوښتنونه وروسته دکلی خلک یوازی دومره وپوهیدل چی دغه نجلی دیوه ډیر لوی سردار لورده، ددوی په هیواد کې یو ډیر لوی راجه ؤ، هغه ددی پلار وواژه اونجلی یی جیل ته واچوله، ددغه زلمی سره ډیر یوځ و هغه دراجه سره جگړه وکړه خوراجه دی هم بندی کړ، یوه شپه دوی دواړو دجیل دروازی ماتی کړی اوبهرته راووتل دراجه پوځونه یی بریاد کړل اووتنبتیدل، اوس به دلته له بدو سره اوسیږی.

دبدو دغه کیسه په څو ژبو له مرچ اومسالی سره ددی خلکو لوی سردار موتی ته ورسیده، لړ څنډ وروسته هغه لکڼه لگوله، سیلیدلی او په توخلو راورسید، دموتی په لیدو خلک د درناوی اوادب په سبب یوی اوبلی خواته شول. بدو په منډه ولاړ دگاونډی له کوره یی یوبل کټ راوړ اوموتی ته یی پر هغو دکیناستلو ست وکړ.

بوډا سردار دبدو په حیرانوونکی کیسه چی خلکو نوری مبالغی هم ورسره زیاتی کړی وی له پخوانه تر رعب لاندی راغلی ؤ. اوس یی چی دسکدیو دخیری رعب اوجلال ولید نور هم تراغیز لاندی راغی، هغه پرکټ دکیناستلو پرځای وروړاندی شو او غوښتل یی چی دسکدیو پښو ته ور تیبټ شی خوشکدیو یی لاس و نیول اوجگ شووی ویل:

مامه خجالت کوه ته ډیر مشریی.

- نه باداره! زه ستا خدمتگاریم، ما اوریدلی دی چی ستا پوځونو دراجه مقابله کړی ده، تاسو پراسونو او پیلانو سپرلی کوی اومیرمن دی دیوه ډیر لوی سردار لورده چی راجه په څه دښمنی بندی کړی وه اوتاسو

دراجه په زرگونو پوځونه ووژل خپله میرمن دی له جیل نه را وایستله اودلته راغلی. تاسو خپل هیواد پرېښود اوزمور سیمی ته راغلی یی ستا خدمت پر مور فرض دی، خوزه ویریم چی په تاپسی تردی ځایه را ونه رسیری او پر مور مصیبت رانشی.

سکدیو ځواب ورکړ:

دغه سیمه زمور دریاست له بریدونو څخه ډیره لری ده، ځکه خوزما باوردی چی شوک به دی لوری ته نه راغی، له دی پرته زما له راجه سره څه دښمنی نشته، هغه زما دوست ؤ، ددی ټول مصیبت اصلی سبب له ماسره دراجه دپوځ دیوه افسر ځانگری دښمنی وه، هغه زما دمیرمن پلار وواژه، خو اوس هغه هم ووژل شوی دی اوزه څه خطر نه احساسوم، اوس که ستاسو خوبنه وی پناه راگری که نه مور به بل ځای ته ولاړ شو. موتی پښیمانه غوندی شو پر کټ کیناست اووی ویل: زمور څپرونه ستاسو پر مخ خلاص دی دلته به تاسو ته هیڅ تکلیف نه وی، زه غواړم ستا ټوله کیسه درنه واورم، زه چی دتوریالیو کیسی اورم ډیر پری خوشالییم.

سردار داوویل بیایی مخ خلکو ته ورواړاوه اوزیاته یی کړه:

تاسو دلته څه کوی؟ ورځی خپلو خپلو کورونو ته!

دسرا ددی امر له اوریدو سره هلته راټول نارینه اوبنځی دبدهوله

کوره ووتل، سردار سکدیو ته وکتل ویی ویل: ښه نو کیسه کړه!

سکدیو خپله کیسه لیر په تفصیل سره پیل کړه، دکلی څو نور په

مشرانو کی شمار کسان چی دسرا له حکم سره لیر شاته شوی وو اوس یی

چی هغه دکیسی اوریدو ته غورولید زړه نازړه بیرته راغلل اوسکدیو ته

نژدی پر ځمکه کیناستل، موتی ته ددغه کیسی هره برخه په زړه پوری وه. دسکدیو دکیسی له پای ته رسیدو وروسته یی وویل:

ویخنی تراوسه پوری تر ټولو د ضروری خبری یادونه ونه شوه. تاسو په دوو ورځو کی یوازی شیدی خوړلی دی، تاسو به ډیر وری یاست، خودادبدهو گناه ده، زرشه بیره کوه زمور له کوره ډوډی راوړه! بدهو وویل:

باداره! خوراک دلته هم ډیر راغلی دی ما ویل چی تاسو ولاړشی زه به یی دوی ته راواخلم.

سردار دبدهو سادگی خوبنوله اودهغه په هره ساده خبره به یی وموسکل ورته ویی ویل:

مور به ولاړشو وروره! خو خواره تاته له کومه راغلل؟

- باداره! ستانو کرکالو ډوډی راوړی ده، دولو کبان راکړی دی، مایی سنتی یوه کتوی کوچ راوړل.

باگو دوه سره کړی دغوبنی ورنونه راوړی دی.

نورو خلکو هم ډیر څه راوړل خو ما بیرته وروسپارل.

موتی وویل:

ډیر ښه ته دوی ته ډوډی ورکړه بیایی زما کورته راوله.

په یخنی کی دوی ته بهز ویده کیدل ښه نه دی اوستاڅپره ډیره وړوکی

ده.

بدهو وویل:

نه باداره! زه به پخپله بهر ویده شم، په څپره کی دوه کتونه ښه ځاییی

لیر تر لیره دوی نن شپه دماکره پریرده.

سکدیو دبدو سپارښت وکړ او موتی راضی شو خپل کور ته ستون شو، خو دبدو دبی وسی په باب احساس ورسره ؤ چی کور ته ورسید دوه داو نو خادرونه اودوی روجایی یی راواستولی.

سپاته سکدیو دموتی میلمه ؤ، اویوه اونی وروسته دشاوخوا کلیو خلک راټول شوی وو دبدو دکور تر څنگ یی په یوه میدان کی یو کور جوړاوه پر موتی برسیره دشاوخوا کلیو ورو سردارانو هم ددی کور له جوړولو سره ډیره مینه ښودله.

(۵)

خو ورخی وروسته سکدیو له کنول سره خپل نوی کور ته ورغلل، سکدیو وویل:

کنول! نور زموږ دسرگردانی ورخی پای ته ورسیدی او سرله نن څخه مونوی ژوند پیلیری، کنول چی دننه ورغله وی لیدل چی دکلی خلکو دوی ته دکور پر جوړولو برسیره دخوراک څښاک ښه ډیر شیان انبار کړی دی چی دخو میاشتلو لپاره بس دی.

دکلی په ښځو کی دا آوازه ډیره توده وه چی کنول دیوه لوی سردار لورده اوسکدیو دیوه لوی راجه دپوځونو مشر سالار ؤ- دوی به له کنول سره په ناسته او خبرواترو اودهغی په خدمت ډیری خوښیدی. دوی به چی فرصت وموند دکنول کره به ورغلی، کومی به اور ورته بلاوه، چابه ځای ورته جارو کاوه، دی به منعه کولی خو دوی به په ډیر تینگار داپه آرام کیناستلو مجبوره کړه.

نژدی همدغسی سلوک دکلی خلکو له سکدیو سره کاوه.

کب نیوونکیو دخپل ښکار او شپنو دخپلو کوچو تر ټولو لومړی حقدار

دی گانه، دی به چی بهرته ووت غوینستل به یی له شپنو او کب نیوونکیو سره دهغوی په کارونو کی مرسته وکړی، خودوی به لاس په نامه ودریدل او ویل به یی:

باداره! دا امکان نه لری چی مور وواو ته کوم کار کوی، ستا خدمت ز مور فرض دی.

سکدیو به بدھو ته ورتلو او تینگار به یی ورته کاوه چی وروره ته نن ارام وکړه زه به دی نن وزی خړولو ته بوزم که نه زه به بیاشییدی درنه وانه خلم.

هغه به غمجن شو و به یی ویل:

وروره! گوره داسی مه کوه، ته غواړی چی زه می کنول خورته په مخه دورتلو جوگه پاتی نشم.

په دنیا کی زما هیڅوک نشته، زه داسی گنم چی ورور او خور می پیدا کړل، خو ته بیا په وار وار د پردیو په خیر خبری راته کوی.

موتی به امسال گوله او دورخی به یی یو دوه ځله د سکدیو دوی احوال اخیست، او تل به یی پوښتنه کوله:

کنول لوری! بڼه یی څه تکلیف خونشته؟

هغه به ځواب ورکاوه:

بڼه یم پلار جانه!

ده به په مینه د کنول پرسر لاس کښنود او ویل به یی:

ژوندی اوسی لوری! ته چی ماته پلار جان وایی زه داسی گنم چی په همدی بودا توب می یو پناه او تکیه ومونده.

سکدیو گومان کاوه چی پردوی به ددی خلکو زیاته پاملرنه ورو ورو لری.

شی او ترڅو اونیسو پوری به دوی دهغو خلکو دسڅا په ډوډی له ژونده خلاص شی او دهغو پرځای به په خپل زیار او زحمت د ډوډی خاوندان شی اوله بدهو سره به یوځای دیوه شپانه په خیرد زحمتونو دک ژوند تیروی . خوددی خلکو پاملرنه لازياته شوه ، ددی کلی له خلکونه پرته دنورو کلیو خلک به چی کله دخپل لوی سردار لیدو ته را تلل سکدیو ته به یی یوڅه خامخا راوړل ، که به سکدیو ورور ددوی ددی شیانو له اخیستلو څخه انکار کاوه نو دوی به بیا کنول خورته زاری کولی او پردي به یی راضی کړه چی وایی خلی ، کله کله به ددوی په کور کی شات ، کوچ ، کبان او نور شیان دومره زیات شول چی کنول به پر گاونډیو وویشل .

د سکدیو غیرت او خوی دی تردیره پوری چوپ پرینښود هغه یو سهار چی له بستری څخه را جگ شو نیغ سردار ته ورغی ، هغه پرېستره ناست ؤ او تُوخیده ، د سکدیو پر لیدو یی وویل : راځه بچی ه راځه ! پرون دکالو له کلی نه څو کسان راغلی وو جوار او وریجی یی راوړی وی . جوار می څو ښځو ته ورکړل چی اوږه یی کړی ترسبا پوری به یی اوږه ستاکورته درورسیږی ، وریجی همدا اوس درلیم .

سکدیو وویل :

که تاسو همدغسی کولو ته دوام ورکړی ، نوزده به کوم بل ځای ته ولاړ شم ، زده دلته نه اوسم .

سردار ټکان وخور سکدیو ته یی وکتل او ویی ویل :

زویه داسی مه وایه ، که زده ستاله تکیی نه هم محروم شم نو بودا توب به می ډیر په ضرورشی ، چی وینم دی په مړو رگونو کی می ساده وچلیږی ،

هسي بي سببه خپه كيدل سبي نه دي.

سكديو لوي پنبېمانه غوندي شووي ويل:

زه له تانه خپه نه يم، خوزه ددي خلكو دخولو تويولو په حاصل چي خپله خيټه ډكوم ډير شرميږم، ماته سوتنه خو غلي عرض وكړ چي غواړم خپل بار پخپله پورته كړم.

زما متي بڼي مزبوتې دي او تر تولو سخت كار كولي شم.

- څه كار كولي شي زويه!

سكديو وويل:

ستا وزي چي نور شيپانه خروي، له هغوي نه به يو څه زده و خروم، كومه مزدوري چي تاسو نورو ته وركوي هغه ماته راكړي.

- زويه دا كار ستا له شان سره مناسب نه دي.

- داهم زما له شان سره مناسبه نه ده چي له نورو څخه يي واخلم او ويي

خوړم.

- بڼه نور زما يوه خبره به ومنې؟

- ووايه!

- واوړه! ته زما زوي او كنول مي نړوړده.

څه چي له ماسره دي هغه زما په ژوند هم ستا سودي اوله مرگه وروسته هم، كه ته آرام نشي كينا ستلاي نو چي څومره وزي څرولاي شي تري رابيلې يي كړه، تاته به يو مزدور هم ونيسم.

سكديو وويل:

مزدور ته اړتيا نه لرم، زه به له بدهو سره يو ځاي ځم مور دواړه چي هر

څومره لويه رمه وي سنبالولاي يي شو.

- بنه زويه! نن آرام وکړه، ما بنام چي شپانه راستانه شول له بدهو سره
يوځای ماته راشه.

سبا ته په يوه پراخه څرخای کې د بدهو له رمی سره د سکډيو پنځوس وزی
اوڅلوينيت پسونه هم څریدل، سکډيو تريوی ونی لاندي پروت ؤ
او د بدهو د شپیلی خورزی نغمی یی اوریدلی.

راجہ اومذہبی مشر

دسکدیو له جیل نه تنبیتیدلو اود گنگارام وژل کیدلو پینبی له امله راجہ دباغیانو پر خلاف په خپل چلن کی بدلون ته اړتیا احساس کړه. گنگارام ددی لپاره چی راجه ته دخپلی لومړی سویی زیری پخپله ورسوی اودنور وړاندی تلو لپاره زیات پوځیان وغواړی دپوځ قومانده بی خپل ورور چی رام ته وسپارله او ولاړ، دتلو په وخت کی بی چی رام ته لارښوونه وکړه چی په یوه محدوده سیمه کی خپل عملیات جاری وساتی.

هغه دخپل ورور له تلو وروسته تر ۲۵ میلی پوری دبی وسلو انسانانو پرتیر اوبدن دخپلو تورو اونیزوازمویلو ته دوام ورکړ، هغه خلک چی په پینسو کی بی دبدن دبوچ اوچتولو توان و دسردار پرکلی دزورور دبنمن دیرغل دخبر له اوریدو سره غرونو ته وتنبیتیدل اوپناه بی یووره، بیا هم ددبنمن سپرو په خپلو گړندیو اسونو دزیاتو بوداگانو اوماشومانو دتیبستی لاره ونیوه اوجی رام دهغوی په وژلو کی دسپیشلی دیوتا دهیلو پوره خیال وساته.

تقدیر گنگارام ته پر خپل پخوانی رقیب سکدیو دوروستی بری نه وروسته دبیا راگرځیدو اوددی غرونو پر لورو څو کولور ذاتو دبری

بیرغونو رپولو اجازه ورنکړه اودسکډیو پرغیشو ولگید مړ شو.
 دگنگا رام له مرگه وروسته راجه غوښتل چی رام داس دپوځ سالار
 کړی، خومذهبی مشر چی دگنگا رام په خیر دسکډیو دهر دوست مخالف
 ؤ دجی رام سپارښتنه وکړه، دراجه په نظر چی رام نه زروړؤ اونه
 هوښیار، خودهغه دنویو بریو په باب چی کوم خبرونه را تلل دهغی په
 سبب دبرهنمی سردارانو نه پرته یوشمیر تپت ذاتی سرداران هم دهغه
 پلویان شوی وو.

راجه له مجبوری هغه ته دپوځ مشری وسپارله، دوه زره تنه پوځیان یی
 مرستی ته ورواستول اوامریی ورته وکړ چی پر مختگ ته دوام ورکړی.
 جی رام ددښمن له وارخطایی اوتیت پرک کیدو نه ډیره گټه اوچته کړه
 په خو ورځو کی دهغه پوځ له کوم دیا دونی ورمقاومت پرته ډیره سیمه
 ترواک لاندی راوستله، په لوړو غرونو کی دتونندو لارو له امله ددوی
 دپرمختگ بهیر کراؤ غرنیو قبایلو ته دخپلو کلیو پرینودلو اوشاته
 خوندی ځایونو ته دتلو فرصت په لاس ورغی، دحمله کوونکیو ویری
 دهغو خلکو ځواک فلج کړی ؤ. تریوی مودی یی په ځانگړی ځانگړی
 ډول دځان ژغورلو هلی ځلی کولی اوپه زرونو کی ایسار شوی دبدل
 اوریی دبی وسی په اوبنکو بدل شوی ؤ.

نژدی دوی میاشتی وروسته یوه پښه وشوه چی دقوم دځوانانو وینی
 چی له ویری او وحشت څخه وچی شوی وی بیار اوخوتیدی.
 دجی رام دپوځ یوسالار په یوه دره کی پرکلی حمله وکړه. خلک دحمله
 کوونکیو نه دمخه تنبیدلی وو.

سپاهیانو جونگرو اوخپروته اورواچاوه، دکلی خلکو له لوړو غرونو

څخه خپلې جونگرې ليدلې چې لمبې تری پورته کيدې، دهغوی ځينو خلکو هغه غرونه ددبښمن داسونو له پښو څخه خوندي گڼل او هغوی ته يې بډرد ويل پيل کړل. د راجه سرتيرونه ددبښمن دغه جرئت يوه نوی خبره وه، ددوی سالار امر ورته وکړ چې له آسونو پلي شي او په هغوی پسې ورشي.

کله چې پلې پوځيان پر غرونو وروختل نو دغه خلک وارخطا شول او وتښتيدل، خو يو ځوان په غيرت راغی او پر خپل ځای ودرید، کله چې سرتيري يوه خطرناک گړنگ ته ورورسيدل ده پری له پاسه دکاڼو باران پيل کړ. دسترگو په رپ کې پنځلس - شل تن سرتيري و غورځيدل اولاندی ورغريدل. دهغوی بل سالار پر غره دورختلو پرځای داغوره وگڼله چې بيرته کوز شي.

نورو خلکو چې داننداره له لری ليدله نو دبرښنا په څير په شاوخوا لورو غونډيو راوختل چې بيا ددغی تنگی دري په هر گړنگ کې ډبرې پری وروغريدلې، سرتيري ددبښمن له دی ناڅاپي حملې څخه وارخطا شول دځان ژغورلو لپاره يې يوی اوبلی خوا ته منډی وهل خو باغيان ددغی دري پر ټولو لارو دريدلې وو.

دشپي مهال چې کله جی رام دخپلو افسرانو د عملیاتو راپور اوریده نو دهغو سلو تنو جنگياليو څخه يوازی څلور تنه تېيان ژوندي ورغلی وو.

(۲)

پر تورو ددبرولو مړنی بری پر هغو خلکو د جادو غوندي اغيزه وکړه، ټول پر هغه ځوان ورتول شول چې دا کار نامه يې ترسره کړی وه، دوی دمخ څوړو هغودروکلی ټول تش پرېښودل چې لاری پری تيري شوی وی

اودسختو غرونو په منځ کې يوه دره يې خپل مرکز وټاکه، خو ځوانان له دې درې ووتل اولرې لري تيت شول، چې دخپل قوم څوک به يې وليدل دې درې ته به يې راستول.

جی رام د زور په نیشه مست ؤ، هغه دخو سرتيرو زيان ته هيڅ اړخښت ورنکړ اوله ځنډه پرته يې له خپل ټول پوځ سره پر مختگ ته دوام ورکړ. د ډيرو تشو کليو دخپرونو له سوځولونه وروسته يوه ورځ دجی رام پوځ د يوه تنگي څخه تيريده چې له پاسه ناڅاپه د ډيرو باران پری پيل شو. جی رام په وارخطايي پرغونډي دحلمی امر وکړ، خو هغه څوکه چې ده د يوی غونډي څوکه بلله دغره يوه اوږه وه دې دخپل پوځ دخلورمی برخي په له لاسه ورکولو هغی ته وروخوت، هلته يې وليدل چې دغره له کومې څوکی چې پردوی د ډيرو ويشتل دوام لري دراختلی ځای نه دوه چنده نور جگ دی، د ډيرو باران ناڅاپه ودرید، او جی رام داسی وگنله چې دښمن دده همت وارخطا کړ، ځکه يې پوځ ته د وړاندی تلو حکم وکړ، خودده سرتيري به ايله سل متره پاس ختلی و چې دښمن لاپه جوش اوتوندي د ډيرو اورول پری پيل کړل، له لور غره څخه يوی ډبري په لاره کې نوری ډبري ورسره رارغړولی او يو سرتيري به چې غورځيدو نو يو - دوه نور ملگری به يې هم لاندی ورسره غورځول. د پوځ وارخطايي دجی رام اعصاب خراب کړل او خپلو سرتيرو ته يې د بيزته ښکته کيدو امر وکړ، تردي وخته دجی رام نژدی نيمايي پوځ تباه شوی ؤ، يوه ډبره دجی رام پر تندی ولگيده او ده خپل دوه تنه نور سرتيري هم ورسره ورغړول او په يوه ناوکی وغورځيدل. دستر سالار له مرگ سره د سرتيرو پاتې مورال هم راولويد پرچا ډبره ولگيده او دچا پښه وښوئیده

او شوک خپل ملگری ورسره واخیستل ، چی دسرلنکر نه علاوه ټول دوه نمیم زره تنه سرتیری د مرگ په خوب ویده شول. خلور ورځی وروسته دهرم پور له هر کور څخه دژړا او تندی وهلو غیږونه پورته کیدل.

(۳)

راجه په څومياشتوکی دجی رام دبریاو په باب ډیر داسی خیسرونه اوریدلی وو چی حوصله یی زیاتوله ، مذهبی پیشوا څو ځله ده ته ویلی وو چی دجی رام په سالار کیدو کی ددیوتا گانو خوښه شامله وه هغه به دهر نوی زیری سره راجه ته دغه خبره تکراروله:

ټولوا که ! که تاسو رام داس ته دغه دنده سپارلی وای نو دومره ستری بریاوی به نه وی تر لاسه شوی.

راجه دنوی ماتی او تباهی دخبر له اوریدو نه وروسته خپلو هغو ټولو درباریانو ته کتل چی دکوم یو خپلوان په مرگ یی اوبنکی تویولی اوددی ماتی ټولی پیره یی دبدمرغه مذهبی پیشوا پراورو ورواچوله ، هغه په غوسه وغرمبید ویی ویل:

بنا غلی پیشوا! ووايه اوس ددیوتا گانورضا څه ده؟ دکوم راجه پر سرچی ستاغوندی مذهبی پیشواوی هغه باید تخت اوتاج پریریدی اوکوم ځنگل ته پناه یوسی ، تاتل ماته داسی ځای خپله پښه خیرلی ده چی هلته دی دمداخلی هیڅ حق نه درلود ووايه اوس دی خلکو ته څه ځواب ورکړم؟

مذهبی پیشوا پښیماننه غوندی وویل: واکمنه! دبگوان «خدای» ، همدغه رضا وه.

راجه په غوسه شو ویی ویل:

بڼه! د بگوان دارضاوه چی دده د دین داوچتولو لپاره جنگالیو سرتیریو قومانده یوه خره ته وسپارل شی. ایا دخدای همدارضا وه چی زمور رعیت خخه په زرگونو میړمنی کونډی اوپه زرگونو ماشومان یتیمان شی!، نه دا دخدای رضانه وه، ددی ټولو گناه ستا پر اوږوده.

مذهی پیشوا په عذر سردارانو ته وکتل، یوه سردار وویل: واکنه! اوس پخپلو کی د جگړو وخت نه دی له د بڼمانو خخه د بدل اخستلو وخت دی.

خنګه بدل؟ نن چی تاسو دخپلو عزیزانو او دوستانو د بربادی کیسی اوږی نوپه سینو کی مودیدل اور په غرغڼو دی. خوزه دا پوښتنه درنه کوم چی هغو خلکو چی دخپلو بچیانو، ښځو او ماشومانو وژل کیدل پخپلو سترگو لیدل تر کومه به چوپ پاتی کیدل؟ کاشکی تاسو د سکډیو پر مشوره عمل کړی وای او ددی پرځای چی هغه خلک مو خپل د بڼمان کړل د دوستی لاس مو ورغځولی وای. خو تاسو غوښتل د د بڼمن په وینو خپله تنده ماته کړی خو په نړی کی هیڅ داسی انسان نشته چی دلوتی ځواب په خپله موقع په ډبره ورنکړی.

کله چی تاسو ته فرصت په لاس درغی تاسو پر هغوی هر ډول ظلم وکړ او چی دوی موقع ومونده پر تاسو به یی ولی رحم کاوه؟ هغوی یو ځل رحم کړی و او پایلی یی لیدلی وی، هغوی سکډیو له ډویدونه ژغورلی و، تاسو دهغو بدل څه ډول ورکړ؟

د سکډیو په رگونو کی دمیرانی وینه وه هغه د بڼمن ته دا حسان بدل په ظلم خرنګه ورکولی شوای خو تاسو او ستاسو مذهبی مشر دهغه یوه خبره.

هم وانہ وریده . پر هغه مودول دول تورونه پوری کمرل دمیرگ سزا موورته غوره کره، داهم ددیو تاگانو کرم و چی خان بی وژغوره اوولار، خوپه تاسو کی به شوک دهغه خای دک کرای شی، ایا هغه احمق چی دغره سرته دختلو په شوق بی دوه نیم زره غوانان ووژل ددی وړ و چی دپوخ سرلبنکر اوسالاردی و تاکل شی؟

سردار دراجه درانه غیچوپ کرای شو خود مذهبی پیشوا لپاره دغه خبری دزغم نه وی هغه وویل: واکمنه! زه پوهییم چی دی خبر تاته ډیره صدمه رسولی ده خوته نه پوهیچی چی شه وایی؟

زه دسکدیو دینمن نه وم خود مذهب ساتنه زما ذمه واری اوفریضه ده زموږ مذهب چاته له تیت ذاتو سره ددو مره اړیکو او یو خای ژوند اجازه نه ورکوی. مذهب اودتولنی قانون یولور ذاتی ته له تیت ذاتی نجلی سره دمینی اجازه نه ورکوی سکدیو ددین سپکاو کی دی اود مذهب د ساتونکی په حیث دازما دنده اوفرض وو چی هغه ته سزا و تاکم، که هغه زما زوی وای هم دهغه لپاره به می بیگوان « خدای » نه و ناخوبنه کړی.

راجه وویل: که دهغه په سزا خدای خوین کیدای نو هغه به خامخا خان نه وژغورلی اونه به تبتیده.

مذهبی پیشوا وویل:

تولو اکه! کیدای شی خدای هغه دیوی لویی سزا لپاره ژوندی ساتلی وی.

راجه په غوسه وویل:

ددی مطلب دادی چی خدای هم ستا په خیر یوشی دی چی ته شوک

بخښی اونه یی هیروی.

مذهبی پیشوا پردی خواب فکر کاوه چی رام داس دربار ته ورننوت
اودهغی پریشانه خیری دتولو درباریانو پام ورواړاوه، رام داس وویل:
تولو اکه! بهر ډیر خلک راتپول شوی دی، تاسو لږ ورووخی هغوی ته
تسلی ورکړی.

راجه خواب ورکړ.

مذهبی پیشوا در سره بوزه، زه می رعیت ته په مخ نشم ورتلای.

یوه بوډا سردار وویل:

باداره! چی څه وشول وشول، اوس له تاسره داسی خبری ښی نه ښکاری
، تاسو همت وکړی د دښمن څخه د بدل اخیستولپاره زمور توری ستا سو
په مخ کی حاضری دی توریالی دبدنامی داغونه په اوښکو نه بلکی په
وینو مینځی.

راجه پرغوسه شووی ویل:

بیاهمغه خبره! زه هیڅ نه پوهیږم چی تاسو بدل څرنګه اخستلای شی؟
سردار وویل: تولو اکه! زمور سره اوس هم دوه زره تنه پوځ شته که هڅه
وکړو د مړه نور هم را تپولولای شو، زمور دساتی سبب یوازی داؤ چی
دښمن له سختو غرونو څخه گټه پورته کړه، که نه په میدانونو کی زمور
یو سرتیری ددوی په سلګونو تنه زغلولی شی.

راجه خواب ورکړ:

ډیر ښه، ته له مذهبی پیشوا سره ورشه اود دښمن ته زاری وکړه چی
غرونه پریدی اومیدان ته راکیوسی، ځکه، چی مور غواړو بدل تری
واخلو.

که هغوی ستاسو عذر ومانه نوزما پاتی پوغ بیا ستاسو په واک کی دی، که نه هغو غرونو ته ووايي چی ستاسو له مخی نه لری شی.

سردار ترلی ځنډه سربښکته و اچاوه بیا یی وویل: که تاسو گومان کوی چی دا هرڅه د مذهبی پیشواله لاسه و شول نو تاسو ته ډاډ درکوی چی بیا به په راتلونکی کی هغه په داسی معاملو کی لاس نه وهی.

راجه لیر رانرم شو ځواب یی ورکړ:

تا پخوا له دی چی داسی ویلی وای له مذهبی مشر سره به دی مشوره کړی وه، زه ویریریم چی دی به خپل عادت بدل نکړای شی.

بدنصیب مذهبی پیشوا ته د ځان ژغورلو یو تدبیر تر نظره شو ویی ویل: تولو اکه! وعده کوم چی په راتلونکی کی ستا په هیڅ کار کی لاسوهنه ونه کړم.

راجه ته دا یو لوی بری ؤ پر تخت له کیناستلو څخه تر ننه هغه دی خبری دننه خوړلو چی د حکومت اصلی واک دهغه لویو بریتونو خاوند برهمن سره دی اودده حیثیت دهغه مذهبی مشر په لاسو کی دلویدونکی یوی نانڅکی نه زیات نه دی اودده هره هیله اواراده د مذهبی مشر رضاه اړتیا لری. دهغه پر ماته اعتراف دراجه د غوسی اور سوړ کړ. دخپلی خوښی د پتولو هڅه یی کوله وی ویل:

بنا یی تاسو به گومان کوی چی ماتی زه بی همته کړی یم، نه، زه به پر غلیم بری تر لاسه کوم، خودا به داسی بری نه وی چی د بنمن څلور میاشتی وروسته بیا سر را پورته کړای شی، زه غواړم داسی بری تر لاسه کړم چی د بنمن بیا په پیړیو سر را پورته نکړای شی.

په یاد ولری! مور په تورو اونیزو تریوه وخته پوری د بنمن ماتولی

شو، خو پر هغوی د تل لپاره غلبه نشو تر لاسه کولای، زمور په هیواد کی په زرگونو تپیت ذاتی ژوند کوی.

دوی هم یو وخت زمور د دینمنانو په خیر آزادوو، که زمور پلرونو اونیکونو د داسی مذهبی مشرانو په رایه پردوی هسی ظلم کړی وای نو نن به دوی زمور په امن کی خوین غلامان نه وای، که ددوی خپری او جونگری ورسو غول شوی او بیخی او ماشومان یی وژل شوی وای نو دوی به هم چیرته پناه اخیستی وه او زمور خخه به یی د بدل اخیستلو هخی کولی، خو زمور نیکونو پردغو خلکو دبری تر لاسه کولو نه وروسته دوی ته د پناه ورکړه، دوی ته یی له خپلو بنسارونو سره د کلیو جوړولو اجازه ورکړه، دا دهغوی دهغه سلوک نتیجه ده چی دغه کسان اوس مور د دینمن پرغای باداران گنی او په غلامی او خدمت موویاری مور ته اوس دا حق راکوی چی هر ډول موزره غواړی هسی سلوک ورسره وکړو، مور دوی د سپیانو په خیر ذلیل گنو خودوی پردی خبره هیخ نه احساس کی که مو په وار وار نشتر ورچو خولی نو دوی به مو خامخا په ژوندی دینمن بدلول، خو زمور د مشرانو تپولو دوی د مرگ په خوب ویده کړی دی، زه په خپل لوی دینمن هم د غسی بری غواړم. که مذهبی پیشوا تریوی مودی پتیه خوله پاتی شی زما باوردی چی په خپل مقصد کی بریالی شو.

دراجه اغیزمنی وینا تپول تراغیزی لاندی کړل، تولو سردارانو په یوه غیر دده د تدبیر ستاینه وکړه، بوډا سردار وویل:

واکمنه! که ستا دا اراده وی نو چی خه دی زره غواړی هغه وکړه، مور به ستا په خبرو کی دچا لاسوهنه ونه زغمو.

مذهبی پیشواله دربار څخه دخپل اقتدار جنازه په وتلو لیده، خو دخولی چوله کولو جرئت یی نه درلود.

راجه چی د سردارانو له لوری ډاډه شو مذهبی مشر ته یی وکتل او ویی ویل:

بناغلی پیشوا! زما باوردی چی ته هم زما له نظر سره موافق وی. هغه ځواب ورکړ:

خدای دی ستا په ارادو کی برکت واچوی، دا نوکله کیدای شی چی تاسو دمذهب خدمت کوی اوزه ورسره اختلاف وکړم.

راجه رام داس ته وکتل ویی ویل:

دیرینه رام داسه! له نن نه وروسته ته زما دپوځ سالاری ته نن باید له سینده پوری وزی.

په بنسارکی چی څومره پوځ دی د رسره بوی زه، د بنمن به له غرونو رابنکته نشی او پر تاسو به حمله ونکړی، ته اوس د پرمختگ هڅه مه کوه په غرونو کی چی واورى راپریوزی دغه خلک به پخپله هواری ته راکوزشی، خوستا کار دانه دی چی په نشتر یی زخمی اورا وینن کړی، باید ویی تپوی او ویده یی کړی، زه تاته ډیره لویه ذمه واری سپارم.

رام داس راجه ته په معنی دار نظر وکتل او ویی ویل:

تولوا که زه پوهییم.

لږ څنډ وروسته چی دربار ږنگ شو راجه رام داس همالته ایسار کړ

ورته ویی ویل:

بوی خبری ته پام کوه، په ژوند کی کوم مذهبی پیشوا پر اوږومه سپر وه، برهمنانو سر له اوسه هلته د توری دیوی درمسنال په جوړولو لاس

پوری کیری دی داسی ونه شی چی ددینمن دیوه تن قربانی تول قوم یو
غل بیازمور پر خلاف راویاروی اوزه د پوغ د مشر تابه نه پرتہ دھنی
سیمی سرداری هم تاتہ سپارم.

نوی سردار

وخت تیریدلو، سکدیو دهغو خلکو په منع کی له هره اړخه آرام ژوند درلود، دنړی هر نعمت چی په هغه ساده او معصوم چاپیریال کی بی آرزو کیدای شوای قدرت ده ته وربخښلی ؤ. دتولنی دقانون پر خلاف چی ده په خپل زړه کی دکرکی اونفرت کوم توپان ورسره راوړی ؤ ورو ورو تم شو. هغه تولی ولولی، هیللی اوجذبی چی دعدل او برابری لپاره بی په زړه کی په غورځنگ وی، دژوندانه سره دمینی تر رنگونو لاندی خپ شوی .

دسکدیو له ماغزوڅخه دبرابری دانسانی اصولو پربنیاد دیوی نوی دنیا ابادولو خیال ورک شوی ؤ، دده دپام مرکز اوس یو وړوکی هلک اویوه ماشومه نجلی گرځیدلی وو، سکدیو دهلک نوم مادهو اود نجلی شانتا ایښی ؤ.

کنول به مادهو په واروار پرسینه پوری کلک کړ اوسکدیو ته به یی ویل:

وگوره داکټ مټ تاته ورته دی.

سکدیو به شانتا په غیږ کی واخیسته او هغی ته به یی په مینه وکتل ویل

به یی:

وگوره کنول! ددی پزه، سترگی، تندی اوشونډی کټ مټ تاته ورته دی.

بدهوبه چی کور ته راغی ما دهو به په منډه ورغی او تر پنبسوبه یی لاسونه ورتا وکړل، شاننا چی دهغه نه دوه کاله کشره وه اوتراوسه پوزی گرځیدای هم نشوای پرځمکه به ناسته وه او په نیمه ژبه به یی (کا..... کا) ویل اولاسونه به یی غورځول.

هغه به دواړه واخیستل په چپرکټ به کیناست، ددوی دخوبنی لپاره به یی شپیلی غی و له اوددوی د خندولو لپاره به یی دوزو، گیدرو او میوو غوندی رمباری ترخوله ویستلی. دوی به یی په ځواب کی غورونه و نیول او وینستان به یی کشول، کنول به هر ځل ورته ویل:

بدهو وروره! تادوی شوخ کړل، او هغه به په خدا ځواب ورکاوه:
کنول خوری! ماشومان شوخ ښه وی، زه پخپله په دغه عمر کی ډیر شوخ وم.

موتی به راغی او ماد هو به یی خپل کورته ورسره بوتله، اوچی ما دهو به پخپله دهغه په کور کی په لوبو ستومانه شو بیا به بیرته راغی. په اته کلنی کی به ما دهو په یوه خره سپور شو اوله سکډیو او بدهو سره به ساراته تلو، ترمانبامه به په خر ځایونو کی له هغوی سره گرځیده. بدهو هغه ته په ډنډکی لامبو او په ونو دختلو او شپیلی غی ولوزده کول وربښودل. او یوه وړوکی لینده به یی په لاس کی ورکړه او هغه ته یی دغیشو ویشتل وربښودل، شاننا به دلوی ډنډ پرغاړه د خپلو همزولو نجونو سره زانگواچوله.

موتی ډیر بوذا شوی ؤ اوزیاتره به ناروغ ؤ. دناروغی په حالت کی هم چی تر کومه ممکنه وه ده د سرداری د ذمه واریو سرته رسولو هڅه کوله اوچی نوریی توان پای ته ورسید نو په ډیرو معاملو کی به یی له سکدیو څخه مرسته غوښتله ټولو کلیو پخپلو کی د څرخایونو حدود ټاکلی وو، کب نیوونکو هم په خپلو کی لوی ډنډه سره ویشلی وو پر ځمکو کی د کرنی کاروبار په هغو خلکو کی ډیر لږ ؤ او د دوی تر منځ جگری هم ډیری لږی وی، خود کب نیوونکیو او شپنو تر منځ به کله ناکله جگریه پېښیدله او ټول سرداران به دخپلو خپلو کلیو دخلکو په ملاتړ راپورته شول، په دغسی معاملو کی دموتی پریکړه وروستی پریکړه بلل کیده، چی ده نور دکار توان نه درلود نو هغه دغسی معاملی سکدیو ته سپارلی.

د سکدیو عدالت خوښونی او پر معاملو پوهیدلو دی په خلکو ډیر گران کړی ؤ خود نورو کلیو ځینی سردارانو چی د موتی نه وروسته یی د سرداری خوښونه لیدل، د سکدیو پر خلاف په زرونو کی کرکه او حسد پاله په هغو سردارانو کی را موله موتی نه وروسته د نفوذ او اغیزی له حیثه په دوهمه درجه کی ؤ.

دی دخپل ژوند دیوه لوی هدف د ترلاسه کولو لپاره دهغو خلکو سرداری او مشر تابه ته ناکراره ؤ او په ډیره بی تابی یی دموتی د مرگ انتظار کاوه، ده باور درلود چی نور سرداران به دده په مخکی سرپورته نکړی خوله سکدیو نه ډاډه نه ؤ.

د سکدیو په زړه کی داهیڅ نه ور گرځیدل چی دموتی پر ځای کینی، هغه یوازی دموتی د مجبوری خیال ساته او مرسته یی ورسره کوله.

د ژوند په وروستیو اونیو کی دموتی دبی وسی داحالت ؤ چی د چاله

مرستی پرته له بستری څخه را جگیدلی هم نه شوای خلک به ډله ډله دده پوښتنی ته را غلل، کنول اوسکدیو به یی هروخت چی ده ته نژدی ولیدل په هغوی کی به زیاتره ددوی پر خواخوږی اعتراف کاوه، خو ځینو به چی له رامو سره همنظره وو داکار ددوی ریاکاری گڼله.

سکدیو درامو په باب اوریدلی وو چی پلاری بی د موتی نه مخکی ددی خلکو لوی سردارؤ. دپلار له مرگه وروسته خلکو پریکړه کړی وه چی دی بی د پلار پرځای لوی سردار وټاکي خو په کومه ورغ چی دغه پریکړه وشوه په راتلونکی شپه یی را مو دیوه شپانه دمیرمنی پر آبرو دتیری هڅه وکړه چی دهغی په چیغو او کوکارو دکلی خلک راتول شول. سباته د سردارانو غونډی دی دلسو کلونو لپاره له سیمی نه وشړلو او موتی یی خپل لوی سردار غوره کړ.

رامو چی دخپلی جلا وطنی لس کاله چیرته تیر کړل هیڅوک پری خبر نه وو، خولس کاله وروسته چی بیرته راستون شو، دی خلکو پخوانی خپگان هیر کړی ؤ، موتی هم دده گناه وروبخښله او دیوه وړوکی کلی د سردار له مرگه وروسته یی دی دهغوی مشر او سردار وټاکه. را مو به چی کله له سکدیو سره کتل ددیوی اودیو تاؤ کیسی به یی ورته کولی اودی پوهیده چی دجلا وطنی یوه برخه عمر یی دلورذاتو په کوم ښار کی تیر کړی دی.

راموته دټولنی دستروسترو دیو تاگانو نو مونه یادوو او دهغوی درناوی یی هم کاوه، په هغو خلکو کی رامو یوازینی څوک ؤ چی دسکدیو کیسه یی ډیره په غور واوریده او په پای کی یی دهغه د خیال پر عظمت دا اعتراف پرځای دهغه پر بد مرغی افسوس کاوه اووی

ویل:

سکډيوه! افسوس چي ته د آسمان له لور وڅخه د ځمکي د تل پستيو ته رالويدلی یی. ته ډير بدمرغه یی. په شاوخوا کليو کي را موزيات مشهور ؤ هغه به عجيبی او حيرانوونکی کيسی اورولی اوساده زړی شپانه به یی پرځان ورماتول، دغه خلک د هر حيرانوونکی شی لوری ته په ورتلو عادی وو، خو د سکډيو له راتلونو وروسته را مو دا احساس کړه چي له ده سره دخلکو مينه مخ پر کميدو شوه. ما بنام مهال به د ښځو اونارينه وو په مجلسونو کي چي اوس دده د کيسو پرځای د سکډيو او کنول په باب نوی افسانوی اوریدل کيدی دده په زړه کي یی د کينی اوبدل اور ژبغرانند کاوه. موتی که څه هم ناروغی اوتير عمر ډير ډنگر کړی ؤ خوله هغه سره دخلکو په مينه اودرناوی کي هيڅ کمی نه ؤ را غلی. ځکه خورا موچي په هره خبره کي د سردار لخوا د سکډيو ملاتړ لیده له هغه سره یی دمخامخ د بيمنی جرئت نشو کولی، بيا هم دی ډاډه ؤ چي د سردار له مرگه وروسته به ده ته دلاری ددغه ډبري په لری کولو کي زیاتی ستونزی نه وی.

بودا سردار ډيري اونی دمرگ او ژوند سره لاس او گريوان ؤ چي بالاخره يو ما بنام مړ شو.

(۳)

چي سهار شو د ټولو کليو خلک له خپلو سردارنو او مشرانو سره د موتی پر مرگ د ویر اونی مشراو سردار د غوره کولو لپاره د لویو ونولاندی په لویه چوتره کي راټول شول. تر لړ څنډه د مړی ښيگنی اوستاینی یادی شوی، ورپسې دنوی سردار د غوره کولو لپاره بحثونه تاوده شول.

خو سردارانو په گډه درامو اوخو نورو دسکډیو نومونه وړاندی کړل. درامو پلویانو ویل چی هغه زمور دقوم سړی دی، پلازاونیکه یی مشران اوسرداران وو، دده حق کوم پردی ته نشوورکولی، دسکډیو پلویانو ویل چی کومی بنیگنی په هغه کی دی په راموکی نشته، هغه دلوی راجه دپوځ سالارپاتی شوی دی، پر حکومت کولو پوهیږی، که دی مور مشرو تاکلر ډیره آرام شو.

ورو ورو دغه بحث د سردارانو له مجلس څخه عامو خلکو ته ووت. په سردارانو کی درامو غږ تر ټولو لوړ ؤ او په عامو خلکو کی د بدهو بدهو، یوازی پردی پوهیده چی له سکډیو پرته څوک سردار کیدای نشی، د سردارانو غونډه دده په اند بی معنی وه. هلته د سردارانو په منځ کی چادسکډیو نوم واخیست دلته ده چیغی کړی:

زمور سردار سکډیو دی، سکډیو!!

دسکډیو پلویان له ده سره ملگری شول اوله څلورو خواو دسکډیو په پلوی غږونه اوچت شول.

درامو پلویانو هم دژبو توری راوايستلی خو دهغوی شمیرلږ ؤ اوغږونه یی د بدهو دملگریو په غږونو کی خپ شول.

رامو جگ شو او د سردارانو تر پریکړی پوری یی دچوپتیا غوښتنه وکړه، خو چایی پروا ونکړه رامو دواړه لاسونه اوچت کړل او په لوړ غږیی وویل:

ورونو! مور پوهیږو چی تاسو غواړی سکډیو خپل سردار وټاکی خوزما خبره واورى، زما په نظر سکډیو یو ډیر ښه سړی دی.

خوهغه زمور دقوم نه دی، مور پردی غور کوو چی آیا دبل قوم سړی

زموږ مشر کيدای شی که نه؟! ترڅو ډاډېر پکې نهوی شوی تاسو صبر وکړئ، تاسو ډاډه اوسئ چې موږ ټول د سکډيو درناوی کوو خو که سردارانو ډاډېر پکې وکړئ چې ډبل قوم سړي زموږ سردار نشي کيدای نو تاسو بيا دا اعتراض هيڅ حق نه لري.

خلک کيناستل او سردارانو بيا خبري پيل کړي، د عامو خلکو په څير مشران هم زياتره پردی نظروو چې سکډيو خپل سردار وټاکي چې کله درامو پلويان له هر لوري مایوس شول په کنځلو او بندوږو ویلوي پيل وکړ، سکډيو پلويانو پردوی پسې سوتی راواخيستل، سکډيو چې تراوسه پوری یوی خواته غلی دریدلی ؤ چې دغه وضعه یی ولیدله خلک یی یوی اوبلی خواته تیل وهل وړاندی ورغی او په چوتره ودرید په لوړغړی ویویل:

ورونو! زه ویریریم چې تاسو دهغه چا لپاره جگړه کوی چې هغه ستاسو د سرداری منلو هيڅ اراده نه لري.

زه تاسو ته دیوه بی یار او مرستندویه مسافر په توگه راغلم، تاسو داوسیدو لپاره کور را کړ، د خوراک او څښاک شيان مورا کړل، تاسو تل زه دیوه ورور په شان گنلم، خو مادانه دی هیر کړی چې زه دلته یو پردیسی راغلی یم، زما دورور رامو او ډیرو نورو دوستانو داخیال دی چې زه پخوا هم ستاسو خدمتگاروم اوس هم یم، په ماکی کوم توپیر نه دی راغلی، دانه غواړم چې زما پرسر تاسو پخپلو کی سره و جنگیږی. ستاسو خیر په دی کی دی چې دخپل قوم کوم څوک خپل سردار وټاکي، زه یو مسافر یم او دا ضروری نه ده چې ټول عمر دلته تیر کړم.

د سکډيو د خبرو دوروستی برخی په اوریدو ډېرو سترگی راډکی شوی

، یو بودا سردار جگ شوی ویل:

مور به تاهیشکله پرنیږدو چی ولاړ شی، که ته زمور له مشرتابه نه انکار
کوی نوبیا پخپله خوبه بل شوک راته وټاکه مور به یی ټول امر و منو.

زیاترو نورو مشرانو هم دهغه نظر تائید کړ، سکدیو یو پر بل پسې ټولو
سردارانو ته وکتل اویسای سترگی پر رامو ونښتی، درامو دزړه

ناکرداری زیاته شوه، سکدیو و موسکل اووی ویل:

ورونو! که تاسو ته زما پریکړه دمنلو وی نورامو خپل مشر وټاکي.

ټولو سردارانو د سکدیو پریکړی ته د تائید سرونه ټیټ کړل.

درامو پر سردسردازی پگری ورو تړل شوه خو هغه په زړه کی داسی

احساسوله چی ددغی بری ویار د سکدیو په برخه دی، دی به دخلکو پر

بدنونو حکومت وکړی خو پر زړونو به یی دپخوا په خیر د سکدیو

واکمنی وی، د سکدیو له لوری د ایشار او میرانی شاخکو دده په زړه کی

د کرکی او کینی اور مړ نکړای شو.

درا مو داستان

راموپه یوه کال کی دننه دا ثابتہ کره چی دغو خلکو ترده بڼه سردار نشو موندلی، دده دمشر تابه زمانه ددغو خلکو لپاره دیوه نوی دوران پیل و، ده دکب نیولو اورمو ساتلو پرغای کرنی ته زیاته پاملرنه وکره ځکه خودده دهغو په نتیجه کی دډنډله غاری نه دسیند ترڅنپو پوری دڅنگلی ونوپرغای شته فصلونه رازرغون شول اوله هغو خلکو سره دوزواو میرو پرغای دغو او دساتنی مینه ډیره شوه.

رامو دویسو او بڼاخو نوله څپرونه کرکه درلوده ځکه یی خپل اولس دختینو کورونو جوړولو ته هڅاوه ځکه خو په لړه موده کی یو شمیر خلک دجونگرو نه ووتل او دختیو په پراخو کورونو کی یی ژوند پیل کړ، خو زیاترو په دی معامله کی پخوانی ژوند ته دوام ورکړ.

سکدیو دهرڅه دیوه سوله خوښوونکی نندار چی په حیث لیدل او په څه کار کی یی مداخله نه کوله، دموتی له مرگه وروسته د هغو خلکو په منع کی دده له سیاسی معاملو سره دلچسپی پای ته رسیدلی وه، خلک به دپخوا په څیر ورته را تلل او درامو دنویو نظریو په باب به یی پوښتنی تری کولی، ده به یوازی دومره ورته وویل او ځان به یی تیر کړ چی: ستاسو سردار چی څه کوی، بڼه کوی.

ددی نتیجه داشوه چی ورو ورو له سکدیو سره دهغوی مینه لږ شوه او

درامو د نويو نويو اصلاحاتو په لور يې پام را راوه، رامو د مهنډي ټولني
 ډېر مختگونو افسانې دوي ته ډيري اور ولي او په دې خلکو کې يې نوي
 هيلې او آرزوگانې راويني کړې خلکو ته خپل اوسني ژوند درحم وړ
 احساسيده اود هغه په اشارويي تلل پيل کړل.

سکديو تر ډيره وخته پوري داگومان کاوه چې رامو د خپلي جلا وطني په
 موده کې دلور ذاتو دعيش او آرامي ژوند ليدلي دي، له هغه څخه اغيز
 من شويدي اود دغو خلکو د ژوند بدلولو په فکر کې دي، خوبه ورغ را
 موده ته خپلي ټولي ارادي وروښودي، اوسکديو دخپل آرام ژوندانه په
 سمندر کې دکوم نوي توپان دراتلو نخښي وليدي.

(۲)

ماسپنين مهال سکديو اويدهو د ډنډ پر غاړه ديوي لاندې ناست
 وو، مادھوپه ډنډکې لمبل، شاوخوا ته وزی اوميړي خريدلي، بدھولري
 يوسپور وليد چې ددوي په لور ورنژدي کيدو وي ويل!
 وروره! هلته گوره لکه چې را موراروان دي.
 سکديو د بدهوداشاري لوري ته نظر وراوه اولري يې را مو وپيژاندوي
 ويل:

بنايي نني پر کومه نوي خبره سوچ کړي وي.
 رامو چې نژدي ورغی له خره څخه پلي شو اوسکديو ته نژدي کيناست
 وي ويل:

زه له سهار راسي تالتيوم.

سکديو وپوښتل:

څه ځانگړي کاردی و؟

- غواړم يوه مشوره درسره وکړم.

- دڅه په باب؟

راموبدهوته وکتل اوويي ويل:

بدهو! زه له سکديو سره يوه ځانگړي خبره کوم ته لږ دبلې ونی سيوري ته ولاړ شه.

رام او سکديو تر لږ غنډه چوپ ناست وو او بوبل ته يي کتل بالاخره رامو ويل:

وروره! ته پوهيږي چې زه دخپلو خلکو داوسنی ژوند څخه خوښ نه يم اوله يوي مودې راهيسي ددی خلکو د ژوند دښه کولو په فکر کې يم، زه چې داگورم چې زمور په زرگونو خلک په غرونو، ځنگلونو او دښتو کې خواره واره دي او ددی هيواد په حاصل ورکونکيو ځمکو لوړ ذاتي واکمن دی نو ډير خپه کيږم.

سکديو ځواب ورکړ:

زه هم پردی ډير خپه کيږم.

- زه پوهيږم چې ستازمور له قوم سره ډيره خواخوږی ده، خو تراوسه دی ددوی دژوند دښه والی کوم تدبير نه دی سنجولی.

سکديو وويل:

ددی چاره داده چې ستاسو دقوم ټول تيت او پرک خلک راټول اوله لورې ذاتو سره جگړه وکړي او خپل له لاسه تللی حقوق بيرته ترلاسه کړي، خوددغو تيت شويو دانو په يوه مزی کې راټولول زما اويا ستا په څير انسان له وسه لری دی، ددی قوم ډير لږ خلک داسی دی چې دخپلی بدی وضعی احساس کوی.

خوپه لکونو نور داسی دی چی دهند دتولنی په سیوری کی د خپل
ذلیل ژوندانه په تیرولو برسیره خوبن دی اودوی د خپلوله لاسه ورکریو
حقوقو لپاره د جگری تصور هم گناه گنی.
رامو خواب ورکړ:

زده نه غواړم چی دلور ذاتو سره جگره وکړو زما باور دی چی که مور تولا را
تول شو هم پر هغو نشو بریالی کیدای ځکه چی هغوی ددیو تاگانو
نمانځنه کوی اودغه زورور دیو تاگان به پر خپلو پالونکو څوک برلاسی
کیدو ته پری نیدی، ته که پر هغو دیو تاگانو باور نه لری بيله خبره ده
خو نن تاته دژوند هغه پینښه بیا نوم چی ترننه پوری می بل چاته نه وه
اورولی، تادا اوریدلی دی چی دی خلکوزه جلاوطن کسری وم، زه
خومیاشتی د خپل قوم دشپنو په مختلفو کلیو کی له تیروولو نه وروسته
یوه ورغ له راوی نه پوری وتم. له ډیرو ورغو مزله وروسته یوه کلی ته
ورسیدم.

دی کلی ته نزدی دلور ذاتو یولوی ښار پروت ؤ. دکلی خلک زمور دقوم
وو خو هغوی دلور ذاتو غلامان وو او تپیت ذاتی ورته ویل کیدل، دهغوی
ژوند زمور دسپیانوله ژوند نه ډیر ذیلانه ؤ ددوی سپیان دلور ذاتو
ښارونو ته تلای شول خودوی دا اجازه نه درلوده له لری می چی ددوی
دنگی دنگی مانی اولور لور درمسالونه لیدل په زړه کی می دهغو خلکو
له ژوند څخه دخبریدو هیله راپورته شوه اوپه همدی کلی کی می وارول
یوڅه موده چی هلته واوسیدم داراته معلومه شوه چی ددغه ښار له
جوړیدو نه پخوا دلته په شاوخوا کی دهغو خلکو ډیر کلی وو ښه
څرخایونه یی درلودل اودی خلکو آرام ژوند درلود خو یو ځل دلور ذاتو

خلکو يو کاروان راغي اوچي ددی ځمکي بڼه حاصل يي وليدرا غلغل
اودلته يي واپړول اواباد شول په څو کلونو کي يي ټولي دکرنی وړ ځمکي
له دی خلکو څخه ونيولي اودوی ته يي دځنگل يوه برخه پريښوده.

ددی خلکو زیاتره دلور ذاتو له ظلم څخه په تنگ راغلل او چیرته لری
ولاړل اواباد شول خو يو شمیر يي دخپل پلار اونیکه دزیریدو پرځای
نښتی پاتی شول.

دلور ذاتو کلی لوی شول اوبالاخره په ښار بدل شو او د هغو خلکو کلی
ويجاړيدل چی بالاخره يو کلی تری پاتی شو دغه کلی به هم ويجاړ شوی ؤ
خولور ذاتو دبرسات په موسم کي دسیلاب دمخې اړولو لپاره کله کله
دی خلکو ته اړتیا پيښيده ، ځکه خودښار راجه دی خلکو ته امر کړی ؤ
چی څوک له کلی نه ونه تښتی ، که څوک ځی هم دڅار ويو دبیولو حق
نه لری.

ددی امر له اوریدو وروسته دشپي مهال څو تنو دتښتیدو هڅه و کړه خو
دراجه پوځیان پری خبر شول په هغوی پسی ورغلل اووی نیول، دوه
دری تنه ځوانان يي چی دنیولو په وخت کي يي لاس اچولی ؤ اوبیا يي
هم دتښتی هڅه کوله دتوری دیوی په درمسال کي ووژل دپاتی
نورو گناه يي په دی شرط ويخښبله چی په راتلونکي کي به داسی
حرکت نه کوی. دلور ذاتو په نظر کي دغو خلکو د هغو څاروو حیثیت
درلود چی مور يي داړتیا وپه وخت کي ښکار کوو، خوددوی دنسل له
منځه وړل نه خوښوو ، په کال کي یو دوه ځلی دغه کسان کوم يو خامخا
دلور ذاتو دنمانځنی مذهبی راگ اوریدو او یا دلمر ختو نه مخکي دی
ته دځان وربښودلو په جرم نیول کیده اودتوری دیوی دخوښی لپاره به په

درمسال کی قربانیدو.

مادیره هڅه وکړه چی دغه خلک دلور ذاتو پرخلاف راوپاروم خوداراته معلومه شوه چی دغه خلک له لور ذاتو څخه نه بلکی دهغوی له دیوتا گانو څخه ویریدل. ددوی له خولی می ددیوتاگانو دڅواک ډیری عجیبی اوحیرانوونکی کیسی اوریدلی چی زما په زړه یی دهغوی ویره خپره کړه زما پردی باور شو چی دغه خلک څرنګه چی ددیوتاگانو عبادت کوی اودهغوی په وړاندی قربانی وړاندی کوی ځکه یی مرسته کوی. که مور داسی کولی نو دیوتا به خامخا زمور هم مرسته کوله ، ماته ډاډه خیال کی راوگرځیدل چی بنا یی یو وخت به زمور قوم هم ددیو تاگانو عبادت کاوه چی اوس یی دهیرولو اوپرینودلو سزا گالی:

ډیری ورځی وروسته ماته دتولنی دهغوڅواکمنو دیو تاگانو دلیدو هیله په زړه کی را پیدا شوه او یوه شپه می په خوب کی دهغوی د عجیبو اوحیرانوونکو څیرو له لیدو وروسته چی سترگی وغړولی نو ددیو تاگانو قدمونو ته درسیدولپاره می دلاری دتولو خطرونو اوخندونو پروا ونه کړه اود ښارد درمسال په لور روان شوم.

(۳)

په هرګام کی می داسی احساسوله چی زما سرگردانه اولس را پسی دی اولوی لوی دیو تاگان زما زاری اوریدو اوزما داولس دتیری ګناه بخښنی ته تیار ولاړدی.

دشپې په وروستی برخه کی سپور می په راختو وه په لاره کی څو ځلی ډاډه خیال کی راوگرځیدل چی بیرته ستون شم ، خو همت می دارادی ملګرتیا وکړه او په دریدو ، سوچونو او بیاتلو کی بالاخره درمسال ته نژدی

ورسیدم.

درمسال ته نژدی په هوار میدان کی خوتنه چی بنیای د درمسال ساتونکی وو په خوب پراته وو او خوریدل، زه خپ خپ ورغلم د دروازی له درزنه می دننه وکتل. د بلو دیو په تته ریا کی می عجیبی او حیرانوونکی خیری ولیدی زه وویریدم شاته شوم او غوښتل می چی وتبستیرم، خو کوم لوی خواک مخ پر وړاندی تیل وهلم چی بیا په ویره ویره د درمسال پراخی کوتی ته ننوتم.

تر لړ څنډه می وارخطا د دیو تاگانو حیرانوونکیو خپروته کتل غوښتل می چی د دغو دیو تاگانو څخه دکوم یوه پر پښو سر ورکیدم، ناڅا په می د درمسال په کین لوری دیوال سترگی ولگیدی او حیران ودریدم. د تورو ډبرو په یوه چوتره د شو معمولی بتانو په منځ کی د مرمر ډبرو یو ښکلی بت ایښی ؤ چی په غاړه کی یی د مروو گلونو یو امیل ؤ او په پښو کی یی هم ډیر گلونه انباروو، زه وپوهیدم چی همدغه د قانون د خاوندانو خدای اوددوی د پرمختگ رازدی.

همدغه ستر خواک دی چی خپلو نماښوونکیو ته یی ښکلی مانی اود کښت لپاره حاصلخیزی ځمکی ورکری. دا همدغه دیو تادی چی مور تری لری شوی یو او دنری له ټولو نعمتونو څخه محروم یو. ما غوښتل چی د همدی دیو تاپه پښو کی سرکیدم اود خپل بی لاری شوی اولس لپاره درجم غوښتنه وکړم.

خو په زړه کی می یو نوی خیال را پیدا شو او بیا ناڅا په په یوه خطر ناکه اراده بدل شو، فکر می وکړ چی ددی دیو تاپه وړاندی زما دعا زما د قوم گناه نشی بخښلی د ټولو د ښیگنی لپاره د ټولو دعا ته اړتیا ده خوتول زما

په خیر دی درمسال ته نشی را تلای خوزه ددیو تا دغه بت په آسانی سره وړای شم. زما قوم دی ته اړتیا لری دوی دقانون له بنساره لری ددی لپاره نوی درمسال جوړولی شی. دسیند پرغاړه دگلانو کمی نشته، موربه دمراوو گلونو پرغای تل تازه گلان پردیو تا ورشیندو اوشپه او ورغ به بی عبادت کوو.

دلورذاتو تونلی په درمسالونو کی ددیو تاگانو کمی نشته دوی دداسی بتانو په جوړولو پوهیږی نور به جوړ کړی.

سهار کیدونکی ؤ ددیر فکر کولو فرصت نه ؤ، وړاندی ورغلم ددیو تا په مخکی ودریدم او په ډیره عاجزی می وویل:

خدایه! زه غلاکووم خوته پوهیږی چی نیت می خراب نه دی تابه تل خوین ساتم زما اولس تاته اړتیا لری.

دامی وویل اوریدیدو نکلی لاسونه می دبت پردن را تیر کړل، هغه می وخورخاوه ومی لید چی وزن بی ډیر دروند نه دی، زره می مزبوت کړ اوبت می راپورته کړ په اوږه می کینبود، رپیدونکی ډیوه په گل کیدو وه په بیړه می گامونه واخیستل خو چی بت می په اوږه کاوه سربیی له چت خخه را غږیدلیو هغوزنگونو سره ولگید چی مایه وارخطایی ورته پام نه ؤ کړی فضا دزنگونو کړنگاډکه کړه زره می وریدیده او منیده می واخیسته، خو پنبی می ددهلیز له خنډی سره ونیستی او پرمخی را ولویدیم، له هغو وروسته پوه نه شوم چی نورشه وشول خو چی سترگی می وغړولی ومی لیدل چی په یوه په میدان کی پروت یم جامی می په وینو کی لت پت دی او پنبی می کلکی ترلی وی زه دهغوی بند کی وم، دوی په قهرجنو سترگوراته کتل، زه وویریدم اوسترگی می پتی کړی خو

په غورو کی می په زرگونو غږ و نو ازانگی کولی چی ویل بی:
 ددرمسال بت ، تیت ذات پلید ، لوی گناهکار... تردیره می سترگی
 پتی وی او پروت وم له تندى می مری وچه شوی وه سترگی می وغرولی
 او غوښتل می اوبه وغواړم خو چا په زوره وویل ؟ تیت ذاتی سپی تراوسه
 ژوندی دی او ما داوبو غوښتلو جرئت ونکر.

ترما ښامه په هماغه ځای پروت وم تندى بی سیکه کړی وم.
 ددوی په قهر جنو سترگو کی می درحم هیله نه درلوده ، ددوی خیری
 می چی لیدی داسی می احساسوله چی یوه ډیره عبرتناکه سزایی راته
 غوره کړی ده.

لمر چی ولوید یو د لویو بریتونو خاوند راغی دغه خلک په ادب دهغه
 په درناوی ودریدل ، هغه چی راغی دی خلکو ته بی شه وویل: اودوی
 ټولو دتوری دیوی توری دیوی قربانی ، نذر چیغی بی وهلی او په ورو
 ورو ټولگیسو وویشل شول او خپلو کورونو ته ولاړل . یوازی شپه تنه په
 تورو اونیزو وسله وال سرتیری زما سره پاتی شول.

دشپی څوکسان مشالونه په لاس کی راغلل یو تن راږواندی شو په توره
 بی زما دپنسو پری غوڅ کړل او یوه تن داوبو لوښی راږو او نژدی راغی
 زموږ سربیی راواړاوه ما اوبو ته خوله خلاصه کړه خو غورپه می چی
 وڅښل. داسی می احساس کړه یو ځل بیار ژوندی شوم. داوبو لوښی
 ترپنسو پوری لوند کړم او ښکته وپهیدلی. زما تنده لانه وه لری شوی په
 مخه کی می په یوه وړوکی ژور ځای کی لید او به را ټولی شوی وی ، زه پر
 مخی پری ورپر یو تم هغه می هم وڅښلی.

یوه سرتیری می پر ملا دنیزی څوکه کښوده اود جگیدو بی راته وویل

ماته دهغو خلکو له امر منلو پرته بله لاره نه وه، جگ شوم او ددوی په اشاره ورسره روان شوم دوو کسانو مشالونه په لاس کی اخیستی وو اوزما خخه وړاندی روان وولې وړاندی چی ولاړوومی لیدل چی تر شا پر سرتیرو برسیره دنارینه ؤ ، بنځو او ماشومانو یوه لویه ډله راپسی ده پوهیدم چی چیرته می بیایی په تلوتلو کی می دځان دژغورنی په زرگونو تدبیرونه وسنجول، خوله دغو خلکو خخه دخلاصون هیخ لاره ترنظر رانغله، بیا هم زړه تسلی راکوله چی وژل کییم نه، کله به می فکر کاوه چی بنا بی زلزله راشی اودغه خلک می له وارخطایی خخه پریدی اووتبنتی.

کله به می دعا کوله چی دشمال یوه تونده خپه راشی اوماورسره والوزوی اویومی سی ، کله به چی له څلورو خواو مایوس شوم دتولنی دیوتاگان به می مرستی ته رابلل.

چی درمسال ته نژدی شوو دغه کسان دچاپه انتظار شول، دناقوس اوزنگونو غږونه می چی اوریدل زړه می ورسره درزیده مور تردیرغڼده درمسال ته نژدی ونه دریدو هماغه دلویو لویو بریتو خاوند چی ما بنام مهال می لیدلی ؤ راغی ، سپا هیانورا ته وویل چی ورځه ، ما احساس کړه چی دمرگ کومی ته ډیرر انژدی شوی یم.

اوهیخ ځواک به می اوس ونه ژغورلی شی ناخپه می اراده وکړه چی دبی همتی په مرگ باید ونه وژل شم اوله مرگه وړاندی وروستی ځل باید دځان ژغورنی هخه وکړم ، سره له دی چی ټپی وم خوداسی پوهیدم چی دهغو پنډو او غوښورو خلکو نه زده زیات ځواکمن یم، ځولاس می تش ؤ ، یوازی پنی می دژغورنی وروستی تکیه کیدای شوی.

درمسال ته می چی پنبه وردننه کړه دبی شمیره چراغونو په تیزه رڼا کی می دتوری دیوی بت ولید او له خولی می بی اختیاره یوه کریده ووته دهغی تر توری شپی زیاته تیاره خوله خلیه ونکی او وپروونکی سترگی ، دهغی دوی لویشتی او رده ژبه می چی ولیدل و وپریدم او سترگی می پتی کړی .

بدن می په خولولوند شو اوس می هم دهغی سترگی په مخ کی راگرخی . زه بی دهغی په مخ کی کنبینولم ، دلویو لویو بریتونو خاوند په یوه عجیبه ژبه څه سندرده غوندی ویله په ویلو ویلو کی هغه شاته وکتل یو پلن او بدقواره سری له یوه لوی تیر سرد راغی اوزما تر شا ودرید . هغه یو نوی راگ پیل کړ او په ویلو ویلو کی بی بیا هغه سری ته څه اشاره وکړه هغه تیر اوچت کړ .

په نری کی تر مرگ وپروونکی شی نشته دمرگ دویری په مخ کی دتوری دیوی ویره رانه ولاړه زړه می په چاودون شو یو اورؤ چی په رگونو کی می غغلیده دبریننا په خیر را پورته شوم او په خپله مخه کی می دتورو اونیزوله اوچتولونه وړاندی څوک تیل وهل څوک می وغورځول او دچاپر او رو او او بنتم او له درمسال څخه راووتم .

دیوه سپاهی نیزی می مټ معمولی وگراوه ، دبل توره می دسرنه لپ پاس تیره شوه ، زما کوپری د دوه توتی کیدو نه بیچ شوه ، له درمسال څخه می په تیاره کی یوه شیبه هیڅ ونه لیدل ، کوم خلک چی هلته ولاړ و وارخطا شول او له مخی می لری شول ، او چی کله ددوی حواس را پر ځای کیدل او په ماپسی بی مندی راوهلی زه له درمسال څخه بڼه ډیر لری شوی وم . یوه سپاهی چی له خپلو ملگریو نه ډیر گړندی و زه نه پریښودم چی له

سترگرو یی پناه شم هغه په ما پسی مندی راوهلی او خپلو نورو ملگرو ته یی چیغی وهلی.

ما خو غلی خپل لوری بدل کړ خوزرو پوهیدم چی له ده نه می خلاصیدل آسانه نه دی په ذهن کی سمدستی یو تدبیر راغی یوی اوبلی خواته دکړیدو پرغای می مخامخ منډه واخیسته او خپل رفتار می لږ کم کړ، او چی زما اودهغه ترمنغ پنځه شپه گامه فاصله پاتی شوه او هغه دحملی په نیت توره اوچته کړه زه سمدستی ودریدم په ځمکه دده په لاره کی کیناستم.

ده سمدستی خپل ځان را قابونکړای شو پنبی یی زما له بدن سره ولگیدی او ملاقونه یی وخورل سر په خیری په ځمکه ولگید. زه بیا جگ شوم او په منډو می پیل وکړ او تر دیره وخته می شاته ونه کتل، کوم کسان چی را پسی ووما یی همغسی غیرونه اوریدل.

دباغونو او فصلونو نه چی تیر شوم په یوه وړوکی لوړه وختم او شاوخوا ته می وکتل. خلک لاتراوسه مشالونه په لاس کی د درمسال په شاوخوا کی گرغیدل له لوری څخه ترراکوزیدو وروسته می د منډی کولو توان نه درلود او په عادی تگ می ټوله شپه مزل وکړ.

دشپی په وروستی برخه کی چی سپور می رابنکاره شوه زه د سیند غاړی ته رسیدلی وم، هلته می دخپل اولس یو شپون ولید شیدی یی راباندی وخبلی، له ستومانی څخه بی سیکه شوی وم او غوښتل می چی همالته ویده شم خو دا ډه نه وم اوداسی می احساسوله چی توره دیوی تراوسه پوری را پسی ده او که ویده شوم نو مری به می راباندی خپه کړی. لږ دمه می جوړه کړه او په سیند کی می ورتوپ کړل لامبو می بنه زده وه بیا هم

ماته داسودارالويده چی توره دیوی راته نهنګ نه شی له سینده چی را پوری وتم ترشیپو ورغو پوری دلته هلته سرگردانه گرغیدم او ومه ورغ هغه غای ته را ورسیدم.

را مو چی تردی غای را ورسید ودریداوسکدیو ته یی وکتل ، سکدیو په یوه ژور سوچ کی ډوب و ، درامو له چوپتیا سره یی ورو سترگی راپورته کړی اووی ویل : له دی خبرو سره بیا هم ته دتولنی پردیو تاگانو عقیده لری ؟
را مو غواب ورکړ :

تر اوسه می خبره نه ده بشپړه کړی لومړی چی زه څه وایم هغه واوره .
اوس زه دهغو پېښو نه وروسته یوازی پر یوه خبره باور لرم او هغه دا چی دلورذاتو قانون خاوندانو دخواک راز دمر مرینو ډبرو په ښکلیو دیو تاگانو کی نه دی بلکی دتوری دیوی په ویروونکی بت کی دی ، امکان لری چی ښه دیو تاگان به هم خواک لری خوزمورن پر خلاف چی څه کیږی دا دتوری دیوی په سبب دی توره دیوی دوی ته دتهیت ذاتو د ماتولو سبق ورکوی ، هغه یی زمورن پر خلاف تیری کولو او په کرکه چلن ته هڅوی مورن تر هغو پوری دهغوی سره برابری نشو کولای ترڅو دتوری دیوی په خیر خواک راسره نه وی چی مورن ته دا راوښی چی لوړ ذاتی ستاسو دښمنان دی دهغوی ښارونه لوټ کړی ، دهغوی ځمکی تری ونیسی هغوی په پریو وتړی اوزما په مخکی یی قربان کړی .

زه دادعوه نه کوم چی که یوه ډبره و تراشو او یوه ویروونکی خیره تری جوړه کړو نو هغه به یو ستر خواک هم پیدا کړی ، خودا دعوه خامخا کوم چی مورن پر خپل باور په هغه کی لوی خواک پیدا کولای شو .

که مور هم دخپلو پشانو په مخکی خپل دښمنان ووژنو نولکه څرنګه چې مور ددوی له ديوتاګانو څخه وپريږي هېڅ داسې سبب نشته چې دوی هم ونه وپريږي.

تردی غایه چې راوړسید رامو په جوش راغی او خپل موتی یې اوچت کړ په لور غږ یې وویل:

سکدیه! سکدیه! په غور واوړه مور یوازې له ډبرې څخه تراشلی بت ته اړتیا لرو که په هغه کې څه ځواک وی او ګڼه نه، بیا به ته وګوري لکه مور چې دلور ذاتو څخه وپريږي دغسی به هغوی له مور څخه وپريږي څرنګه چې دوی زموږ کلي لوټوی مور به یې ښارونه لوټ کړو.

څرنګه چې دوی مور تبت ذاتی او سپګ گڼی مور به دوی سپک او ذلیل وګڼو څرنګه چې دوی مور له حاصل ورکونکیو ځمکو څخه وايستلو او هغه یې له مور نه ونیولې دغسی به مور ددوی ډک باغونه اوړسیدلی فصلونه تری واخلو او دوجو ډاګونو او ځنگلونو په لور به یې وشړو. سکدیه! تاوویل چې دغه تبت او پرک دانی په یوډلر کې پیل اسانه نه دی، خوزه دادعوه کوم چې دخپل دیوتا سره مینه او دلور ذاتو سره دښمنی به دغه تبت او پرک دانی به په خو ورځو کې په یوډ مزبوت مزی کې راټولی کړی، په نری کې هېڅ داسې انسان نشته چې په کوم کار کې خپله بنه وګوري نو بیا مخ تری واړوی په څپرونو کې اوسیدونکیو ته یوازې دمانیو د خوب وړلیدلو اړتیا ده.

ماهدغه خبری موتی ته کړی وی خود هغه ماغزه وړوکی او زړه کمزوری ؤ اوس ما اراده کړی ده چې دغه ارمان ترسره کړم خو سره له دې چې زه دخپل قوم سرداریم ستا مرستی ته اړتیا احساسوم ما دکنول ډپلار کیسه

اوریدلی ده اوله تانه داهیله لرم چی مرسته راسره وکری خنگه سکدیوه
ستاخه نظردی؟

سکدیو تردیره فکر کولو وروسته هم دی پویشتنی ته خواب ورنکرای
شو.

ده ته دلومری غل لپاره معلومه شوه چی درامو اصلیت تراوسه له ده نه
پتؤ رامو چی سکدیو چوپ ولید ویی ویل:

زه پوهییدم چی له اولس سره مینه به دی له ماسره مرستی ته اجازه
درنکری ستا وینه به خامخا په خوبن راشی خوزه له تانه دایوه غویشتنه
کوم چی په مخه کی می مه دریره زه ستا دوست یم خو له خپلی مخی
خخه دازغیو لری کول دانسان فطرت دی .

سکدیو په غمجنه لهجه وویل: رامو! زما له هغو خلکو سره مینه نشته
، که ستا اولس له لور ذاتو خخه خپل غصب شوی حقوق بیرته واخلی
نوبنای بی زه تر تا هم ډیر خوبن شم ، خوزه دانه غواړم چی دډبری هغه بوت
چی دقانون خاوندانو لور ذاتو زرونه بی دکانو کړل ستا دقوم ساده
او مهربانه خلک به هم په وینی خنبونکو غنا ورو بدل کړی ، زه دیوه ستر
او عادل ذات پر وجود عقیده لرم او زما باوردی چی دهغه خوبنه وی
یو داسی غواکمن انسان به راواستوی چی ددیوتا گانو له مرستی پرته به
لور ذاتی او پیت ذاتی په یوه کتار کی ودروی. د لور ذاتو له زرونو خخه به
دپیریو خیری لری کا ، هغه به داوردو مودو سره شلیدلی زرونه بیرته
پیسوند کړی ، زه دیوه داسی دیوتا په لته کی یم چی نمانخنه بی یوه
انسان ته دبل په مقابل کی ذکر کی پرغای مینه او محبت ورونیسی .

رامو وویل: سکدیوه! ته به ټول عمر خوبونه وینی خوزه دخپل عمر

پاتی برخه نه غواړم ستا په خیر ضایع کړم زه به دهغه ستر او عادل
ځواک انتظار نه کوم چی له کلونو راسی چیرته ویده شوی دی، لور ذاتی
دکوم ستر او عادل ذات له رضا پرته پرمور واکمن دی او ته به وگوری چی
هغه ستر ځواک زمور په مخکی هم خنډونه جوړ نکړی.

زه یوازی له تاسو نه دا وعده غواړم چی مخالفت به می نه کوی.

سکدیو ځواب ورکړ.

زه به دی مخالفت نه کوم خو ملگرتیادی هم نه کوم.

را موجگ شوی ویل:

داما ته پخوا معلومه وه، بڼه نوزده اوس درنه ځم ته به په خوور ځوکی
وگوری چی زمور دنوی دیوتا غږ به زمور اولس له کوم کوم ځایه یوه
ځای ته راغونډ کړی.

سکدیو چوپ پاتی شورا مور پر خپل خره سپور شو او ولاړ، دهغه له
رخصتیدو وروسته بد هوپه منډه راغی اوله سکدیو نه یی وپوښتل:

هغه چی سوک پورته غور ځاوه تا ته یی څه ویل؟

وروره زده بنستیا وایم تیرمی تیار راسره ؤ او ولاړوم، که څه خبره لاندی
بانندی شوی وای نونن را نه خلاصیدو. آخر څه جک یی وهل؟

- بد هو هیڅ هم نه. څه خاصه خبره نه وه.

نوی ديوتا

دساون میاشتی هغو خلکو ته یو نوی پیغام راوړ، را موخو میاشتی وړاندی دشاو خرا تولو کلیسو خلکو ته دیوه نوی دیوتا دراتلو زیری ورکړی و دهغه دوینا و په واسطه دچا په زړه کی مینه را پیدا شوی وه را مو دهغه دیوتا لپاره ددند پرغاړه د پپیل تریوی ونی لاندی یوه اوچته چوتره جوړه کړی وه دراتلونکی دیوتا لپاره ده دگلانو او تیا احساس کړی وه ځکه یی خلکو ته ویلی وو چی ددند نیلو فرگلان به څوک نه شکوی.

په دغو خلکو کی له سکدیو پرته بل داسی څوک نه وو چی هر ماښام اوسهار به ددیوتا دانتظار لپاره هغه چوتری ته نه ورتلل، چا به سهار وختی دا خبر راوړ چی ما پخپلو سترگو دیوتا ولید چی په چوتره کی و اوچی هغه زده ولیدم نو ورک شو چا به ماښام مهال دا خبر خپور کړ چی دیوتا نن د سپیده چاودنه وړاندی په دند کی لامبل، خوچی زه یی ولیدم په اوبو کی یی غوټه ووهله اویا راونه ووت.

چا به دا آوازده خپره کړه چی دیوتا یی په نیمه شپه کی ولید چی په چوتره یی اتن کاوه، غرض داچی دغه ساده زری خلک ورو ورو درامسو دوینا و تراغیزی لاندی راغلل اود هغه په غور و نو اوسترگو له لیدو او

اوریدو سره عادی کیدل.

سکدپو هڅه کوله چی له دی خبرونه ځان بیل وساتی ، خلکو به دزیاتی تسلی لپاره هڅه کوله چی دنوی دیوتا په باب دده نظر معلوم کړی خوده به یوه اوبله خواخبره اړوله ، بد هو دراموله هری خبری سره په کرکه عادت شوی و خود نوی دیوتا په باب هره ورغ دیوی نوی خبری اوریدو ورو ورو دغه خبری ده ته هم په زړه پوری کړی چی له چانه به یی دا اوریدل چی نوی دیوتا به ددوی جونگری په مانیو بدلی کړی اوددوی په شاپرو ځمکو به دمپوو ، گلانو او پنبی یاران وکړی نودی به ددی پرځای چی خوښ شی پردی به خپه شو چی ددیو تاسره به درامو شهرت زیات شی اویسا به خلک ترسکدپو دهغه زیات عزت کوی ، ده دا احساسوله چی له سکدپو سره دخلکو مینه ورو ورو مخ په کمیدوده ، کو مو خلکو چی له رامونه کرکه کوله اوس پری ورمات شوی دی او چی نوی دیوتا راشی نودغه خلک به سکدپو بلکل هیر کړی .

تردی زیات دی پردی خپه و چی دکلی نبیخی به چی هروخت له کنول سره راغونډی وی اودهغی پرپنبو به یی سر وراښود و اوس یی درامو دکور په لوری پام اوښتی و خوددی ټولو خبرو سره سره ده په ډیره ناکراری دنوی دیوتا انتظار کاوه .

(۲)

یوسهار داسمان پر ټیټر دتورو وریځو کاروانونه دختیغ نه لویدیع لوری ته روان وو . دساون دنمجنی هوا په زړه پوری څپی رالوتی وی ، سکدپو دکور په انگری کی په چپرکت ناست و او په فضا کی یی دوریځو سپینو لرو ته کتل ، کنول وزی لوشلی ، مادهوا و شانتا دانگری په یوه گوښه کی

پر باران لمدی ختی راکیندلی او وروکی غای بی جور اوہ، کنول شیدی
ولوشلی اوپہ یوہ ختینہ کتوہ کی بی راپور تہ کپری د سکدیو سرہ نژدی
ودریدہ، سکدیو دیوہ ژور چورت خخہ سر راپور تہ کپراو لہ خولی بی بی
اختیارہ ووتل:

توپان! یوبل توپان!!

کنول اندینمنہ شوہ ویی ویل!

خہ دول توپان! تہ لہ سہار راسی پہ خہ چورتونو کی ڈوب بی! واخلہ
داشیدی، بدھو کیان راوری دی زہ بہ بی اوس پاخہ کرم.
سکدیو دکنول لہ لاسہ دشیدو پیالہ واخیستہ ویی ویل:
کنول! بنا بی دازما ڈژوند وروستی توپان وی.

- تہ کلہ کلہ داسی خبری کوی چی زما سر نہ پری خلاصی بی.

سکدیو شیدی وخنیلی او پیالہ بی کنول تہ ور کرہ.

بدھو ساہ نیولی انگر تہ ورننوت او چیغی بی پیل کپری!

ورورہ! ہغہ راغی، ہغہ ما پخپلو ستر گو ولید.

سکدیو وپوہنتل!

شوک را غلل، تہ ولی دومرہ وار خطا بی؟

- دیوتا! درامود یوتا!! د دند پر خندہ پر چوترہ ناست دی.

ماہغہ ولید اورا غلم، اوف خومرہ اوردہ ژبہ بی دہ.

زہ تری ویریدم. خلکو بی پہ مخ کی گلونہ انبار کرل.

ماہم ڈیر گلان ورتہ وغور خول اورا غلم. راخہ ورورہ تہ بی ہم ووینہ!

دبدھو دھیلی پر خلاف سکدیو دغہ خبر ڈیرپہ داڈہ زرہ واورید اوپہ بی

پروایی بی خواب ور کر:

ورشه، ستاوی به نن زه بوزم.

- وروره! زه توکی نه کوم، ما هغه پخپلو سترگو ولید.

- ماکله ویلی چی ته توکی کوی، خوستا له دیو تا سره زما هیخ مینه

نشته.

- وروره! که ته زمانه خپه بی نو بیا به هیخکله هم هلته ورنشم، دیو تا چی هر شه وی ماته تر تازیات ارغښت نشی درلودای. که ته دانه خوینوی چی هلته ورشی زه به هم هیخکله ورنشم، خوزه یوازی دومره پوښتنه درنه کوم چی هغه اصلاً خه شی دی؟

نه خبری کولی شی، نه خو غیدای شی نه سترگی رپوی ماته خوداسی ښکاری چی ساه هم نه اخلی.

- بدهو! رامو دهغی په اړه تاته خه ندی ویلی؟

- وروره! رامو خو دهغی په باب ډیری عجیبی خبری کوی، کله وایی چی هغه به مور ته لویی لویی مانی جوړی کړی، کله وایی چی هغه به دلویو پا چاهانو او راجه گانو سره جگری وکړی اودهغوی باغونه، فصلونه او خرغایونه به تری واخلی مور ته به یی وسپاری، خوزه په دی حیران یم چی هغه به چوپ اوبی حرکت نه ناست وی دا کارونه به خه ډول وکړی؟

سکدیو په بی پروایی وویل:

دا پوښتنه هم باید له رامونه وشي.

بدهوله سکدیو سره نژدی په چپرکت کیناست ویی ویل:

وروره په نری کی کوم شی دی چی رامو پری خبروی خو ته پری خبرنه

وی؟ ددی دیو تا په باب داسی کومه خبره خامخاشته چی ته یی له مانه

پتوی، زه گورم چی له کومی ورغی ددیوتا په باب خبری پیل شوی دی
ته ډیر غمگین وی، ددیوتا په باب خلکو غوښتل له تانه ډیری
پوښتنی وکړی خو تاسی یی په یوه اوبله خبره واړوی او ځان تری تیروی،
زما له نورو سره څه کار نشته، خوستا آرامی زما آرامی ده اوستا غم
زما دی وروره!

ماته یوازی دومره ووايه چی آخر دا څه شی دی او ته په څه خبره
اندینمن یی، تاله مانه هیڅکله هم دخپل زړه خبره نه ده پتیه کړی، اوس
له مانه څه غلطی شوی ده؟

دبدهو د پوښتنو په ځواب کی سکدیو ترڅه څنډه حیران و او هغه ته
یی کتل، بالاخره یی وویل:

مادهغه دیوتا په باب ډیر څه ویلای شوای خو زه ویریریم چی ته به په
دی اړه خبری په زړه کی ونه ساتلای شی.
دبدهو ځواب ورکړ:

وروره! په زړه کی هغه خلک خبره ساتی چی له چانه ویرد لری زه له چا
ویرد نه لرم.

- مگر مال را موسره وعده کړی ده.

- څنگه وعده:

- همدغه خبره چی زه به ددیوتا په باب دده مخالفت نه کوم.

- زه کله وایم چی ته دهغه مخالفت وکړی زه له تانه یوازی دا پوښتنه

کوم چی دا دیوتا څه شی دی؟ آخر هغه څه خبره ده چی ته غواړی له مایی
پتیه کړی؟

سکدیو ځواب ورکړ:

بدهو! ته وعده وکړه چې دغه خبرې به دېل چا غوړ ته نه رسېږي!

- زه وعده کوم.

- ښه نو اوږه - داديو تاله آسمانه نه دی را کوزشوی دا پخوا هم ډېره وه

او اوس هم . بدهو په حیرانی وپوښتل:

ډېره؟

- هوکی ډېره! ته په غرونو کی دی ته ورته په لکونو ډبرې ویني.

په هغو اودی کی یوازی یو توپیر دادی چې دا تراشل شوی او دانسان په

څیریدله شوی ده.

که بدهو درامو په لاس جوړ شوی دهغه بوت پرځای چې پر چوتره بی

حرکته چوپ دریدلی ؤ داسی لیدلی وای چې گرځی را گرځی او خبری

کوی هم دسکدیو پر خبرو به بی شک نه ؤ کړی . بیا یی هم دخپل لږ او ډیر

شک دلری کولو لپاره وپوښتل:

خو وروره! ډیرو کسانو پخوا دغه دیوتا دلمبلو ، اتني او گرځیدو په

حالت کی لیدلی دی آیا دا ټول.....؟ سکدیو دده خبره ور لنډه کړه ویی

ویل:

را مویو هوښیار او ځواکمن سړی دی ، دنوروله خولی چې څه وغواړی

را ایستلی یی شی ، که دی وواپی چې مادشپی لخوا یو پسه ولید چې

د آسمان په لور والوت نو په زرگونو نور داسی سادگان به ووینی چې دا

اعتراف وکړی چې مور هم پسه آسمان ته دالوت په حال کی لیدلی دی ،

اوس ته لږ فکر وکړه که زه دا ووايم چې دشپی مهال می دیوتا ولید

چې پرفیل سپور ؤ ، نو په دی خلکو کی به څومره کسان وی چې زما خبره

راسره تائید نکړی؟ که داسی خبره مشهوره کړی وبه گوری چې ځینی

خلک دشپی له خواله لری که کومه ونه وگوری دابه وواپی چی دیوتا پر
 فیل سپور دی اوپه ځنگل کی چی کوم شپون ووینی چی شپیلی غیروی
 دوی به گومان کوی چی دیوتا دی اوشپیلی غیروی، تا په ټول عمر کی
 دیوپه خپلو سترگونه دی لیدلی، خو په مور کی داسی هیڅوک نشته
 چی له دیو څخه ونه ویریږی. ددی ویری سبب دادی چی هره ورغ ددیو
 انو کیسی اوری په توره شپه کی مور ته ونی اوبوتی هم دیوان او
 پیریان شی او تری ویریږو، ددغه دیوتا په باب را موله یوی مودی ډول
 ډول خبری او آوازی خپرولی، خلکو په خپلو سترگو دیوتا نه دی لیدلی
 چی نخسیری او کینی اوجگیری بلکی درامو په سترگویی لیدلی دی
 اوداهم امکان لری چی پر هغه لوړه چوتره دپوت له ایښودو څخه مخکی
 پخپله را مو هلته نخیدلی وی.

دسکدیو هری جملی دبدو په سترگو کی یو ډول ځلا زیاتوله داسی
 بی گنله چی سکدیو ددرستی نری دحکمت او علم خزانی دده په
 مغزونو کی ور تیل وهلی، په وار واری داپه زره کی وروگرخیدل چی
 په منډه ولاړ شی او په هغه لوړه چوتره ور پورته شی اوددیو تا ترڅنگ
 په کپرس کپرس وځانندی خلک ده ته په حیرانی وگوزی خودی ځندا ته
 دوام ورکری. خلک یی وویروی او ویی گواښی اوله چوتری څخه یی
 درابښکته کولو هڅه وکری خودی په لوړ غیز وواپی چی داپه زره ده، ډیره!
 دارامو تراشلی ده اوتاسو ته پری دوکه درکوی. دداسی خیالونو تر
 اغیزی لاندی دبدو زره تپونه وهل ویی ویل:

وروره! دا ډیر لوی شرارت دی. را مو مور ټولو ته دوکه راکوی،
 مور باید دغه ټولی خبری نن دی خلکو ته وکړو.

سکدیو خواب ورکړ:

را مو د اتول ستاسی دخیرلپاره کوی، دهغه نیت خراب نه دی، ماله هغه سره ژمنه کړی ده چی مخالفت به یی نه کوی، ځکه خو که زما دغه خبری دبل چا تر غوره ورسیدی ښه کار به نه وی:

د بدهو پر خیره بیا ما یوسی راخپره شوه، دده وضعه هغه ماشوم ته ورته وه چی مور یی یوه عجیبه دل بو نانه ځکه ورکړی خو ورته وواپی چی دا به بهر ته نه وړی او چا ته به یی نه ور ښکاروی.

هغه په هیله منه لجهه وویل:

ورورده! زه له رامنو نه دڅه خیر تمه نه لرم، دا دهغه دذلیلو لوښه وخت دی. سکدیو خواب ورکړ:

زه پردی خبرو تر تا ښه پوهیږم ته اوس چوپ اوسه.

- ډیره ښه ده ورورده! زه به چا ته نه وایم، یو ځل هلته ورځم وگورم چی خلک به کوی؟

- زه دی هلته له ورتلونه ایساروم، خو هلته بیا څه سادگی ونه کړی.

- ډاډه اوسه، دایی وویل اوبیا بدهو جگ شو دچوتری په لوری ولاړ،

د بدهو له تلونه ډیر ځنډ نه و تیر شوی چی د سکدیو په زړه کی څه ور وگرځیدل او پخپله هم دچوتری په لور ورپسی ورغی.

(۳)

دشاوخوا کلیو خلک دچوتری پر شاوخوا را تولیدل، دنوی دیو تا مخی ته

دگلانو او آمونو انبارونه پراته وو، رامنو دچوتری نه لاندی پر یوه ډبره

ودرید او خلکو ته یی د کیناستلو اشاره وکړه، خلک دده له وینا سره آشنا

شوی وو چی دده اشاره یی ولیده ټول چوپ شول.

رامو د دیوتا له ستاینو وروسته دخپل قوم دشانداري راتلونکي داسي تصوير وښود چي رازي د دغه سپيڅلي بوت دخوښي په ترلاسه کولو کي نغښتي ؤ، دنمانځني او قرباني دارغښت له بيا نولو وروسته ده خپل اولس ته دا ډاډ ورکاوه چي نوره دوی ته څوک ددلته، هلته هرگردانه شپڼو نوم نه اخلي، بلکي ډير زربه دوی هغه له گني گوني ډک ښارونه او ښکلي کورونه ونيسي چي تر هغو لاندی ددوی ډپرونو او نيکونو جونگري ښځي شوی دی هغه ورځ لری نه ده چي ددوی پاچا هان او ملکی پراسونو او فيلانو سپاره شی اوله دښمنانو سره جگړی ته راوړی. چي د همدغه دیوتا په مرسته به دوی پر هغوی ومومي.

دغو خلکو ته دخپلو پاچا هانو او ملکو تصور ددغه دیوتا په مرسته دترلاسه کیدونکیو نورو ټولو نعمتونونه دوی ته ډير زره ورنکی اوله زغم نه اوچت ؤ. دهر چا زره له خوښي نه په ټپونوؤ، دټولو په سترگو کي دامیدونو ډیوی بلی وی.

اودهر یوه ورمیرد دیوتا دمهربانیو او کرم تر بار لاندی ټیټیده، غرض داچي نوی دیوتا درامو په ژبه دی خلکو ته دنوی ژوند، نوی ریا او نو یو خوښیو پیغام ورکاوه.

سکدیو چي پر غونډی وربکاره شو، سره له دی چي دنوی دیوتا له را تگ سره دی دخلکو په نظر نور پخوانی شوی ؤ خودیوی شیبی لپاره یی دټولو پام خپل لور ته ورواړاوه، دوی غوښتل دنوی دیوتا په اړه دده په څیره کي د احساساتو نڅښی ووینی خودده په غمجنو سترگو او مړای څیره کي دنویو خوښیو هیڅ نڅښه نه معلومیده.

بدهو چي هغه ولید لندورغی او په غوړو کي یی ورته وویل: ته دوی ته

ووايه چي ټول احمقان اوخړه ياست.

دسکډيو تندي تريوشو او ورو يي ورته وويل: چوپ شه. له دې سره دهغه شونډي وگنډل شوي.

را موسکډيو او بدهو ته وکتل او په فکر کې شو، لږ ځنډ وروسته يي وويل:

ورونو! تاسو ووايي چي دديو تا په خوبن ساتلوکي موگټه ده او که تاوان؟

له څلور و لوريو غيړونه اوچت شول:

گټه، گټه.

رامو وويل:

مور ددغه ديو تا دخوبيي په ترلاسه کولو سره دځمکي او آسمان ټول نعمتونه حاصلولي شو. په ياد ولري که دغه ديو تا ناراضه شونو مور ټول به په مصيبت کې را گير شو ددغه ديو تا ناراضه کونکي به زمور تر ټولو بد دښمن وي که چا ددې له عبادت او نمانځني نه انکار وکړ مور به يي له خپلي خاوري وياسو، څوک چي زمور دسپيڅلي ديو تا په شان کې بي ادبي وکړي. مور به ډيره سخته سزا ورکړو.

خلکو درامو خيره ورسره تائيد کړه وي ويل:

بي شکه، همداسي به وکړو.

درامو له وينا وروسته يي ديو ي وزي سرد ديو تا په پښو کې غوڅ کړ له هغو وروسته وريغي وغږ مبيدي او دباران څاڅکو ورو ورو دديو تا په پښو کې د وينو څاڅکي ومينځل، خلکو گومان کاوه چي داد ساون معمول اورښت نه دې بلکي دديو تا دمهرباني اثر و.

رامو هر سهار خلکو ته لمر له راختو مخکی د ديوتا په مخکی
 د حاضریدو او عبادت امر وکړ او بیا یی غونډه ږنگه کړه ، سکډيو غوښتل
 چی دخلکو ورپام نشی خودده غینو مینه والو را ایسار کړ او د دغه ديوتا
 په باب یی دده خخه دڅه اوریدو هیله وکړه .
 سکډيو په غمجن غږ وویل:

زه خوښ یم چی یوزرور مرستندوی مو وموند خو سکډيو غوښتل نور
 هم څه ووايي خودخلکو په سترگو کی د خوښی ځلاله نور څه ویلورا
 ایسار کړ ، ده داونه غوښتل چی هغوی له دغه خیالی جنت څخه را
 وباسی .

یوه تن وپوښتل:

خو څه ؟!

سکډيو یوی اوبلی خواته وکتل پوښتنه یی وکړه:

ودرپړه! بدهو چیرته ولاړ؟

یوه سړی ځواب ورکړ:

هغه دا اوس پر چوتره ولاړؤ .

سکډيو چی دا اوریدل خلک یی یوی اوبلی خواته کړل او چوتری په
 لوری مخه کړه ، چی ورنژدی شو ویی لیدل چی خو ځوانان بدهو تیل
 وهی او د هغه له خولی او پزی څخه وینی روانی دی ، بدهو په لور غږ دوی
 ته کنځلی کوی ، سکډيو په منډه ورغی د بدهو اونورو ځوانانو ترمنځ شو
 بیایی یوزلمی تیل واهه او ویی ویل:

ودرپړه!

ځوان له بدهو څخه لاس واخیست او سکډيو ته یی وکتل .

سکدیو تری و پوښتل :

څه خبره ده؟

دده په ځواب کې رامو څو گامه وړاندې ورغی ، تر لږ ځنډه دواړو یوبل ته وکتل ، داد رامو دبری ورغ وه ، که یی غوښتلی پر سکدیو به یی هم یو کاری گوزار کړی ؤ . خو هغه یو هوښیار دښمن ؤ ، پوهیده چی سکدیو د خپل عمر یوه برخه په پوځ کې تیره کړی ده پر هغه کورگوزار هوښیاری نه ده ، پردی سر بیرته هغه پردی هم پوهیږی چی دخلکو مینه ورسره لږ شویده خو ختمه شوی نه ده ، دنوی دیوتا له درناوی سره سره ډیر داسی کسان شته چی له سکدیو سره به بدسلوک ونه زغملای شی .

سکدیو وپوښتل :

بدهو څه گناه کړی ده؟

رامو ځواب ورکړ :

له ده نه پخپله وپوښته!

سکدیو بدهو ته وکتل او ویی ویل :

بدهو تاڅه وکړل ؟ ما په وار وار ورته ویلی وو چی څه بی عقلی ونه کړی .

بدهو ځواب ورکړ :

ما هیڅ نه دی کړی ما یوازی د الیدل چی وگورم دیوتا له ختو څخه جوړ شوی دی که له ډبرې څخه .

دبدو له دی خبری سره سکدیو رامو ته په معنی دار نظر وکتل او هغه یی په دی ډول کتو پریشانه کړ او دجوړی لوی دیورانیدو اندښنه ورسره پیدا شوه ، خو سکدیو داخل هم دده له هیلې څخه زیات شریف ثابت

شوهغه وویل: *

وروره! دی وېخښه دیوتا یې په عمر کی نه دی لیدلی.

را موږاډ منه ساه واخیسته ځواب یې ورکړ:

زه پوهیږم دی ناپوه دی خوته یې پوهولی شی:

-ته ډاډه اوسه، راځه بدهو کورته ځو!

دباران له توندیدو سره د بوت شاوخوا ته راټول خلک ورو ورو لږ شول،

خلکورا موته وویل چی ولاړ شی، خو هغه ځواب ورکړ:

تاسو ولاړ شی زه له دیوتا سره څه خبری کوم.

(۴)

بدهو سکدیو کورته ورساوه اوبیا خپل کورته راگرځیده چی هلته نژدی

دکلی څو تنه تیریدل اود دیوتا په باب یې خبری کولی.

یوه له بل نه پوښتنه وکړه:

مگر اوس را موهلته څه کوی؟

بل ځواب ورکړ:

ولی تاوانه وریدل چا وویل چی هغه په یوازی توب کی غواړی له دیو-

تاسره څه خبری وکړی.

نور په یوه غږ وویل:

له دیوتا سره خبری !!

- واوړه داڅو څه لویه خبره نه ده.

لومړی سری بیا وویل:

وروره که رښتیا رانه پوښتی اوس یوه خبره هم عجیبه اود حیرانی نه ده،

اوس معلومه نه ده چی څه به کیږی.

دغه خلک په خبرو بوخت وو او تیر شول، بدهو ترډیره په باران کې ولاړ
ؤ، بالاخره هغه پخپل زړه کې وویل:

دادروغ دی، دادروغ دی، اویسا په منډه خپل کورته ولاړ له هغه غایه
یې تیر او اخیست اویسا دهغی چوتری په لور ولاړ.

بدهو دپپیل دلویی ونی له لوری چوتری ته ورو جگ شواو دونی دتنی
له شانہ یې چوتری ته وکتل.

رامو له باران څخه بی پروا آموڼه خوړل او پوستکی اوزری یې د دیو
تامخی ته انبارول، هغه چی پر مړه خسته ام و خوړل بوت ته یې مخ
ورواړاوه اوویې ویل:

- غوره دیوتا! نور می په خسته کی غای نشته، تا ډیر و خوړل دغه زری
او پوستونه ستا دینې اشتها د ثبوت لپاره بس دی زه به یې خورم
اوشهرت به ستا زیاتیی خو ماته یوازی دآم د خوړلو لپاره نه یې جوړ
کړی، دوینو د څښلو لپاره می جوړ کړی یې، د خپلو دښمنانو د وینو،
زما د اولس د دښمنانو د وینو اود پاچا هانو اولویو واکمنو د وینو لپاره
د بدهو غونډی ناپوهو اوسکدیو غونډی هوښیارانو. زما ښه دیوتا! زه
به دی په مخکی د وینو لښتی وبهوم.

ستا د خوښی لپاره نه بلکی د خپلی خوښی لپاره، زه پوهییم چی ستا
لپاره خوښی او غم هیڅ معنی نه لری، ته ډیره یې خوانسان له تانه دگتی
اوچتولو په چل پوهیږی. اوس ماښام کیدونکی دی زه درنه غم.

رامو دا وویل له چوتری څخه راکوز شو، خوڅو گامه چی ولاړ بیرته یې
مخ راوگرځاوه او بوت ته یې وکتل ویی ویل:

ستا ساتنه به زه کوم، چاچی ته جوړ کړی یې هغه به دی ماتوی؟

نه په هغو کی دومره جرئت نشته، که دی مات کړی هم پروا دی نه لرم، نور به جوړ کړم، ترڅو چی په غرونو کی ډبرې شته ترهغی به پردی لوړه چوتره تاته ورته کوم بوت دریدلی وی.

را مود او ویل اوبیرته یی مخ واړاوه، گړندی گامونه یی واخیستل اوله چوتری څخه راکوز شو، دماښام څړه دشپی په تیارو بدلیدله باران هماغسی توند اوریده، بدهو خپ خپ دونی دتنی له شانته راووت پر چوتره کیناست اودپا تی آمونو په خوړلوی پیل وکړ، یو آم لږ تروش و هغه یی د بوت پر مخ وروویشته اووی ویل:

را موبدماش ټول خواړه آمونه خوړلی دی.

هغه له دیو تاسره درامو خبری اویدلی وی، دهغو القاضی تکرارول اودام دخوری شیری سره یی دزهرو گوټ هم تیراوه: ددهو په څیر دناپوهانو اودسکدیو په څیر هوښیارانو وینی!

هغه تردیره پوری د آمونو خوند وانه خیستلای شو دتورو په برښنا کی یی ددیو تاهیبتنا که څیره ولیده اوراجگ شو.

دوهم ځلی چی دبرښنا رڼا شوه ده تیررا اوچت کړ او وړاندی ورغی، سره له دی چی فطرتاً زروړو زړه یی ودرزید.

چی توری بیا وبریښیدی ورسره جوخت ددهو تیرد بوت پر ورمیږو. نښت اوپر چوتره دیو درانه شی دغورځیدو غږ اوچت شو بدهو غوښتل وتښتی خو څه خیال یی په ذهن کی وروگرځید اوتم شو، دتورو په رڼا کی یی ولیدل چی ددیو تاسر دده په پښو کی پروت و. دایی په فکر کی وروگرځیدل چی مات شوی سرله تنی سره پیوند کیدای شی د بوت سربیی راواخیست اود ډنډ لوری ته دچوتری پر څنډه ودرید اوسریی ډنډ

ته وروغور غاوه له دی سره بیا توری و برښیدی او دوریځو ویروونکی
غرمبا پورته شوه، باران نور هم توند شو، دوریځو نوره گېزا دومره زوروره
وه چی دی له ویری په ځمکه کیناست، دتورو په برښنا کی یی پر
سترگو تیاره راغله او داسی یی احساس کړه لکه ځمکه چی ریږدی.

دبدهو په ذهن کی درامو دغه خبری چی که دیوتا خپه شونو مصیبت
به راشی دوهمونو په بڼه ورته په مخکی نخیدلی، د شیشکو او دیوانو
کیسی چی ده پری باور کړی ؤ دیوه زړور شپانه دژوند یو کمزوری اړخ
ؤ.

ده دیوه خطرناک دښمن مقابلی ته خپل ټول توان او زور په کار اچولی
شوای ځکه یی یو وخت په تیاره کی خپله یوه وزه پیری گڼلی وه، وژلی
یی وه خودی له هغه شیانو څخه ډیر ویریده چی مخامخ نه را تلل بلکی
په زړه کی پتیدل او پر دماغ یی حمله کوله. د ډبری بوت یی دورغی لخوا
ښه پلټلی اولیدلی ؤ او ماښام یی چی درامو خبری او وریدی نور هم ډاډه
شوی ؤ خو که ده را مونه وای لیدلی چی ددغه ویروونکی بوت په مخکی
یی آمونه خوړل، دی به یی مخی ته نه ؤ ناست او په جرئت به یی آمونه
نه وو خوړلی. داویل به غلط وی چی که را مو په خپلو خبرو کی ددی
بوت د ماتیدو اندیښنه نه وای ښودلی نو بدهو به پر هغو دحلمی جرئت
نه ؤ کړی، دسکدیو په باب درامو د نیت څخه د خبریدو نه وروسته که
دبدهو په مخکی له دغی ډبری نه غر جوړ شوی وای هم ده به یی له ماتولو
ډډه نه وای کړی. دسکدیو د ژغورلو لپاره ده هر خطر ته اوږه ورکولای
شوای، دپیریانو، شیشکو، دیوانو او دیو تاگانو سره جنگیدلی شوای،
خو اوس دسکدیو دښمن وژل شوی ؤ، دهغه سر ډنډ ته غورځیدلی ؤ،

اصلی خطر لری شوی و خو و همونه پاتی وو، و همونه چی په رنا کی مخی ته نه را تلل. او په تیاره کی پر دماغ حمله راوړی د بدهو دسترگو په مخ کی مارتیر شوی و خولیکه یی پاتی وه، هغه له مار سره جنگیدلی شوی خودومره یی پر ځان باور نه و چی له هسی ښی نه مار ورته جوړ نشی.

بدهو له ویری دکور په لور منډه واخیسته، دوهمونو شیشکی ورپسی وی، چی له لومړی چوتری نه را کوز شو پښه یی وښوئیده، پر مخی ولوید او خو گامه نور هم وښوئید.

ملایی معمولی وگریده، دتورو په برښنا کی یی یوه اوبله خوا وکتل. شاوخوا هیڅ نه وو، که وای نو خامخا به یی مقابلی ته را پورته شوی وو، برښنا بیا وغلیده بدهو چیغی کړی وی ویل: بدمعاشه! په تیارو کی راپسی یی په رنا کی مخی ته نه راځی!

هغه جگ شو بیای دمنډی وهلو اراده وکړه خو ورپه یاد شول چی شیشکه هغوی نه پریردی چی تری وویریری اومنډه واخلی له دی سوچ سره ورو ورو روان شو بیا به یی هم چی دوه دری گامه واخستل یو ځل به یی شاته وکتل، چی کلی ته ورسید بدهو ولیدل چی دکلی پراخی کوخی پرویالو او خوړونو بدلی شوی دی. دی دخپل کور پر ځای نیغ دسکدیو دکور په لور ورغی.

سیلاب

دسکدیو دخپری په یوه کونج کی خراغ بل و هلته ورسره په یوه کت شا
نتا او مادهو پراته وو، په دوهم کونج کی له دوو چپرکتونو څخه پر یوه
سکدیو ناست و، دهغه په خیره کی دژوروسوچونو اوذهنی کشمکش
نخبی وی.

په دوهم کت کنول پریشانه ناسته وه او ده ته یی کتل.

کنول وپوښتل:

نن ته څه سوچونه کوی! دادیو تایی لاشه بلاوی؟

سکدیو کنول ته وکتل اوځواب یی ورکړ:

اوس ماد دیوتا په باب فکر نه کاوه، کنول تاته دی خپل وطن نه یاد پیری
؟

دسکدیو دی خبرو دکنول له سترگو نه دماضی پرده پورته کړه او څو

شیبی په هغو غرونو، درو او ډنډونو کی ورکه شوه.

سکدیو بیا وویل:

کنول! ماته نن ستا وطن را یاد پیری، زه داسی فکر کوم چی په دلته

اوسیدو می دخپل عمر ډیره برخه هسی ضایع کړه.

که له جیل نه دراوتلونه وروسته مور دیاس له سینده را پوری وتلی وای

اوستا دقوم له خلکو سره ملگری شوی وای نو مابه ډیر لوی کار کړی

وای.

هغه ډیر بښه خلک وو، دوی یوه پوځی لارښود ته اړتیا درلوده، مابه په خو میاشتو کی له دوی نه سپا هیان جوړ کړی وو دوی به می سره یو کړی وو او دراجه د پوځونو په مخکی به می داوسپنی د دیوال په څیر درولی وو.

کنول ته به بیا دخپل هیواد یوه ملکه وای اوزه به ستا د پوځ سرلښکر وم. د ټولنی او کلتور لوی لوی پاچا هان به دی مقابلی ته را تلل او مابه هغوی ته ماته ورکوله.

کنول په سادگی ځواب ورکړ:

کنول به دملکی په نامه دومره خوښه نه وای لکه اوس چی ستا د خدمتگاری نوم ورپوری دی. که ته هلته تللی وای هم مابه په خوښی نه وی پرېښی چی جگړی ته ولاړشی مور به لری چیرته غرونو ته تللی وو او یوه څپره به مو آبا ده کړی وای.

که اوس هم ستا اراده وی نو په هغو غرونو کی به داسی ځایونه وی چی د پاچا پوځونه نه وی ور رسیدلی.

سکدیو وویل:

کنول! ښایی وضعه داسی راشی، چی مور له دی ځایه تللو ته مجبور شو مگر اوس هلته زما له څه شی سره مینه کیدای شی ستا اولس به اوس دلور ذاتو د قانون له غلامی سره روږدی شوی وی، دوی به اوس هغه څوک دیو تاگان گنی چی ددوی آزادی یی تری اخیستی وه.

ددوی وضعه به اوس داسی وی لکه زمور د پاچا درعیت د شاوخوا تپیت ذاتو غلامانو چی وه.

کنول وویل: ما اوریدلی دی چی را موله لور ذاتوسره دجگری خیال لری؟

سکدیو غواب ورکړ:

هغه ناپوه دی ددی کلیو دشپنو نارینه اوبنځو ټول شمیر ترلسو زرو زیات نه دی دی ددی خلکو په زورد پاچاهی خوبونه وینی.

- نن چی ته بهرته تللی وی دهغه میرمن دلته راغلی وه ماته بی ویل چی زه ملکه کیږم.

شانتا دخپری په بل کونج کی په کټ کی را جگه شوه ویی ویل:

دشیشکی لور!

کنول او سکدیو وخنډل:

سکدیو تری وپوښتل:

لوری همدا اوس را وینه شوی؟

• پلار جانه ویده وم په خوب کی می دیوتا ولیدو ویریدم.

- ویده شه لوری هغه شه دوی شی نه دی.

- بدهو کاکا ویل چی دهغه ژبه ډیره اوږده وی او ماشومان خوری:

- بدهو دروغ وایی ته ویده شه.

شانتا بیرته پر پوته خوځه په خیال کی ورتیر شول بیرته راپورته شوه

اود مادهور سرته کیناستله، ورویی هغه ته وویل:

وروره! سهار به ددیو تالیدو ته ورځو.

مادهورا وینښ شو سترگی یی ومنښلی وی ویل: درومه شیشکی!

پلار جانه دامی خوب ته نه پریدی.

کنول غوسه شوه ویی ویل:

شانتا! دی ولی پہ تنگ کوی، کہ بی یوہ خپیرہ ووہلی بیا بہ ترنیمی
شپی پوری ژاری۔

شانتا بیرتہ پہ خپل کت پریتہ اوترلی ځنڊ پوری بی چت تہ کتل بیا
بی وویل:

موری! باران لہ کومہ راخی؟

کنول چوپہ وہ خومادھو ہماغسی چی پروت و ځواب ورکری:

لہ وریخو نہ راخی نور لہ کومہ راخی۔

- وریخی لہ کومہ راخی؟

- لہ غرونو نہ۔

- غرونہ لہ کومہ راخی؟

مادھو چوپ شو، شانتا لہ سکدیو نہ پوہنتنہ وکرہ:

پلار۔ جانہ! غرونہ لہ کومہ غایہ راخی؟

کنول پہ غوسہ شوہ وی ویل:

ستالہ سرنہ، اوس ویدہ شہ کہ نہ وھل خوری، شانتا سترگی پتی کری

خولہ ځنڊ وروستہ بی بیا وویل:

مور جانی!

کنول پہ توندی ځواب ورکری:

خہ دی؟

- ہیخ ہم نہ

- چی ہیخ ہم نہ نو ولی غی راتہ کوی؟

- مور جانی بدھو کاکا نن را نہ غی۔

- چی رانہ غی زہ خہ وکریم، پہ دغسی باران کی ہغہ چیرتہ را تلای

شی؟

بهر په ختو او ابو کی دچا دپنبو ترپهار اوچت شو.

شانتارا پور ته شوه او ویی ویل:

بدهو کاکا، بدهو کاکا راغی. بدهو چی دروازی ته را نژدی شو سکدیو

ته یی غیر وگر.

وروره!

شانتا په منده ورغله دروازه یی خلاصه کړه، بدهو دننه ورغی، سکدیو

ورته وویل:

بدهو په دی باران کی دی هم طاقت ونه شو؟

یخنی به دی ووهی له کومه غایه را غلی؟

- له کوره.

- نه جامی دی ټولی لمدی دی، داسی بسکاری چی له غنډه په باران کی
گرځیدلی.

- وروره! ډیر توند باران دی ته لیر وروغنه پخپله به یی وگوری چی

جامی لمدوی که نه؟

- مگر ته خور یی دی هم.

کنول وویل:

کرتی دی لری کړه دغه خادر واغونډه زه به دادرته ونیښتیځم

- نه دابه اوس وچه شی، دایی وویل بدهو بیسا دسکدیو دکت له یوی

خنډی خخه توشکه لری کړه کیناست او ویی ویل:

وروره! لکه چی درامو دیوتا ډیر شوم دی داسی یاران هیڅکله هم نه و

شوی که ترسهاره همدغسی واوریدل نود سیند او به به را پورته شی اودلته

به راشی، که دسیند او به هم را نشی مورد دوزواومیر و لپاره مجبور یو کومی غونډی ته وخیژو ماهمدا اوس چی دوزو خپری ولیدی دننه ډیری او به ورغلی دی، ډنډ هم ډک شوی دی او او به نوری زمور د کلیو په لور راماتی دی.

ډنډ دنامه په اوریدو سکدیو تکان وخور ویی ویل
ته اوس ډنډ له لوری راغلی یی؟

- وروره! هلته می تلوته څه اړتیا وه ته بهر ته ووزه پخپله وگوره،
د کلی کوخی په ویالواو خورونو بدلی شوی دی.

زما په گومان خوبه درامو، نتهو اولکهو کلی او به ورسره یوسی، درامو
کلی تر تلولو تیت پروت دی، که دهغوی کلی او به یوسی نودی به وایی
چی دیو تا دچا دگناه سزا را کره، دابه ونه وایی چی ما دخپلو دروغو سزا
ولیده.

سکدیو حیران شو ویی ویل:

څه ډول گناه؟

مدهو پریشانه شو سکدیو ته یی وکتل، هغه یی چی جدی او غوسه
ولید پر خپل جرم دا اعتراف جرئت یی ونکړای شو، که ده د سکدیو پر
شونډو یوه پیکه موسکا لیدلی وای هم نودا اعتراف ورته گران نه و چی
و وایی:

ماهغه مصیبت ختم کړ او راغلم، خود سکدیو تیز نظر دده حوصله
ماته کړه په ویره یی جواب ورکړ: هغه به دا و وایی چی تاسو په دیو-
تاباندی ولی تر څه آم خورلی دی.

شاننا تری وپوښتل:

کاکا هغه آم خوری؟

بدهو خواب ورکړ:

هغه یی نه خوری خورامو به یی و خوری اوزری او پوستکی به یی
دهغه مخی ته وغورځوی.

کنول وخنډل، سکډیو هم وموسکل اووی ویل:

بدهو! ته اوس ډیر چالاک شوی یی، زه ویریریم چی ستا په سبب به شه
مصیبت کی راگیر نه شو.

سکډیو دغه خبره په خندا وکړه خو بدهو ونه زغملای شوه.

زړه یی ولوید، په ډکو سترگویی سکډیو ته وکتل او ویی ویل:

زما په سبب به تاسو شه مصیبت کی راگیر شی؟

وروره! ته ولی داسی نه وایی چی ورک شه چیرته په اویو کی ډوب
شه.

- او هو! ته خو خپه شوی ماخو ستا ستاینه وکړه! بڼه اوس لږ شپیلی
راته وغږوه!

د شپیلی غږولو غوښتنی له بدهو څخه هر څه هیر کړل ویی ویل:

زما شپیلی خو په کور کی پاتی ده.

- شان تا دما دهو شپیلی ورکړه!

مادهو به دویده کیدو په وخت کی تل خپله شپیلی ترسرلاندی ایښودله.

شان تا ورجگه شوه چی شپیلی یی را اخیسته هغه یی په ورمیږه

وچیچلو، مادهو وارخطاراپور ته شو، سترگی یی مښلی ویی ویل:

موری! دامی بیا خوروی که می وو هله بیا به شه نه وایی.

کنول شان تا ورتله ورتله ویی ویل:

شانتا ته ډیره شوخه شوی یی!

شانتا شپیلی بدهوته ورکړه او راغله پر خپل غای کیناستله، مادهو هم
پریوت خود شپیلی غږی یی چی پر غوړو لگید را جگ شو او ویی ویل:
بدهو کاکا، بدهو کاکا

شپه تر نیمایی واوښته، مادهو، شانتا او کنول د شپیلی خوړو نغموته
خوب یوړل او ویده شول، د سکدیو پر سترگو هم خوب زور راوړ خونه یی
غوښتل چی د بدهو زړه مات کړی، رییدونکی ډیوه هم گل شوه او د بدهو
د شپیلی وروستی تالونه د باران په شرکنده ترانه کی ورک شول، هغه
وویل:

وروره "ډیوه مړه شوه زه نور غم".

سکدیو وویل:

همدلته ویده شه. زه به له مادهو سره یو غای ویده شم.

- نه وروره زه به دوزو احوال هم راسره واخلم، باران ونه درید تر سهاره
به د سیند اوبه خامخارا او خیزی.

بدهو داوویل اوجگ شو خودروازی ته نژدی ودرید د سکدیو خیره چی
تراوسه ده دڅه ویلو جرئت نشو ورته کولی اوس تری پناه وه، د بدهو زړه
و درزیدد چی جرئت څخه یی کار واخیست ویی ویل: وروره!
- څه خبره ده بدهو!

د بدهو د زړه درزا گړندی شوه، الفاظ یی شونډو ته راغلل او ودریدل:
وروره! .....زه .....زه غم، هغه داوویل دروازه یی وازه کړه او ووت،
په زړه کی یی غان ملامتاوه، د بدهوله وتلو نه لیر وروسته سکدیو پښی
وغزولی او غوښتل یی چی پریوزی چی دکلی له څلورو خواوی دښځو،

ماشومانو اونارينه وچيغی اوفريادونه واوريدل، هغه را جگ شو کنول
بی راوينه کره اووی ویل:

کنول! لکه چی اویه را غلی، مادهو اوشانتا راجگ کره بنا یی تینستی
ته ار شو.

کنول چی راجگه شوه او پینی یی له بستری نه بهر کیسنودی ووریده
وی ویل:

اویه خوزمور دکور دنه هم را غلی دی وری لمدی شوی دی
داوویو په باب داندیسنی وخت نه دی زمور کور دیر په جگه دی، که
دلته اویه را غلی وی نو مطلب یی دادی چی شاوخوا خپری به سیلاب
ورسره وری وی.

سکدیو بهر په انگر کی دشارویو دپنسوغیر واورید په بیره را جگ شو
دروازه یی وازه کره، بدهو دری خره په منډه ورسره راوستی وو، هغه په
زوره وویل:

وروره! بیره کوه سیند را پورته شوی دی، خلک دغونډیو په لور
تینستی، ته په بیره سامان پرخرو بار کره زه به وزی یوه لورغای ته ورسوم
او بیرته به راشم بدهو داوویل اود سکدیو د خواب په انتظار نه شو اویه
منډه بیرته بهر ته ووت.

(۲)

سهار وختی سکدیو، بدهو اود دوی بال بیچ له کلی نه نزدی یو میل او
دنوی دیوتا له چوتری نه نیم میل لری په یوه غونډی ولاړ وو او دکلیو
خلک یی لیدل چی شاوخوا غونډیو او لورو ته یی منډی راوهلی او چیغی
بی وهلی، باران دریدلی و.

داسمان پر تتر د «پورب او پچهم» پرافق دخپرو شویو تورو وریغو په منځ کی د سپینو وریغو یوه نسبتاً نری نقاب لاندی په ډول ډول رنگونو وریغی د لویدیځ څخه ختیځ لوری ته خوځیدلی وی، داسی ښکاریده چی د سمندرونو واکمن چی خپل پوځ بی دهمالیی پر عظمت او سپیڅلتیا دخپلو خزانو او شتمنیو د شیندلو لپاره رااستولی ؤ دخپلی شتمنی یوه برخه بی ساتلی وه اود پنجاب پراخو میدانونو ته بی مخه کړی ده.

دراوی سیند په میلونو میلونو اوزود غزیدلی ؤ، اوبه هماغسی را پورته کیدلی په کلیو کی دبانس اودرگو خپری نه تر سترگو کیدی.

ځای ځای دختینو کورونو دیوالونه داوبو نه راوتلی ښکاریدل.

چی هغه هم وروورو نریدل اود اوبو په غیبه کی ورکیدل.

شاوخوا دښځو له ژړا اوفریاد څخه ښکاریدله چی دشاوخوا کلیو څخه خلک پوره اوسلامت نه ووراوتلی، دغه وړوکی غونډی اوس دیوه لوی ډنډ وړو کوټاپو گانو ته ورته دی، دسیلاب زیاتیدو دهغو ترمنځ دتلور اتلو لاری هم بندی کړی وی.

سکدیو خو ځله دی ته چمتو شو چی په اوبو کی په لامبو پوری وزی اوشاوخوا خلکو ته ورشی اوتسلی ورکړی، خو کنول او بدهو به را ایسار کړ، بدهو به په وار وار ورته ویل:

وروره! دومره لری په لامبو تیریدل آسانه نه دی، او داتول ناپوهان زمور دښمنان دی مورز باید له هغوی سره هیڅ اړیکی ونه لرو چی اوبه ښکته شی مورز به چیرته لری ولاړ شو.

دیدهو ټولو دلایلو سکدیو پردی قانع نه کړ چی دغه خلک —

ددوی دښمنان کیدای شی ، خودکنول زاریو او دسیلاب مخ پریزیا تیدو
 اوبو دی دخپلو ارادوله عملی کولو نه را ایسار کړی ؤ.

دسکدیو دا اراده هم نه وه چی له نور و خلکو څخه دی بیل په یوه لوره
 وخیژی اوځای دی ونیسی ، خودشپی مهال چی کله بدهو څاروی
 ورسره راوستل اوله کلی را ووت نو په لاره کی یی څو لوری پریښودی
 اودځان لپاره یی داسی یوځای غوره کړ چی دبل چادورتلو گومان نه
 کیده ، دشپی مهال زیاترو شپنو دنوی دیوتا نسبتاً لویې او اوچتی
 غونډی ته مخه وکړه ، ځینو هڅه وکړه چی بدهو هم ورسره بوزی خوده
 صفا انکار وکړ او ورته ویی ویل چی نه زه له تاسو سره ځم اونه به تاسو
 زموږ سره ځی.

(۳)

شاننا اومادهو له سکدیو بدهو اوکنول څخه لږ لری یوه څنگ ته ناست
 وو اودختیو کورونه یی جوړ ول ، مادهوداسمان په لور وکتل اووی ویل:
 شاننا! وگوره وریځی تښتی ، دوی به اوس خپلو خپلو کورونو ته ولاړ
 ی شی اولی ځنډ وروسته به لمر راوخیژی.
 شاننادسر له خوځولو سره ځواب ورکړ.

نه وروره! دابه اوس میړی ، پسونه وزی اوغوايان اومیښی شی
 اولویو لویو ډنډونو ته به مخه کړی هلته به اوبه وڅښی بیرته به راشی
 اوبیا به باران واورى.

- که نور باران ونشی دکلی په څیر به دغه غونډی هم ډوبی شی مور
 به بیا څه کوو؟

- په لوړو لوړو ونو به وخیږو.

- زموږ پسونه اووزی به څه کوی؟

شاننا په سوچونو کی شوه، خولې غنډ وروسته یی ځواب ورکړ:

موږ به په ونو نه څیږو غرونو ته به ولاړ شو، بدهو کاکا ویل غرله ونو

نه ډیر جگ وی مادھوتا غر لیدلی دی؟

- نه!

- بدهو کاکا ویل چی ما غر لیدلی دی، هلته په ځمکه کی سوری وی

چی تل یخی، خوری اورنی اوبه تری بهیږی، دهغو څوکی وریځو ته

ډیری نژدی وی، که موږ هلته ولاړ و له وریځو سره به لوی کوو،

دا ډیری گړندی زغلی، هلته به خلک پردی سپارلی کوی.

مادھو آسمان ته وکتل اووی ویل:

زه به هم هلته ولاړ شم او په وریځو به سپارلی کوم.

- زه هم.

- نه ته نه، نجونی پر وریځو سپرلی نه کوی.

دایی وویل بیایی بدهو ته وکتل اووی ویل:

بدهو کاکا! زه غره ته ځم پر وریځو به سپریم، ته هم راسره ځی که

نه؟

- هوکی بچی! موږ دلته نه پاتی کیږو.

مادھو سکدیو او کنول ته وکتل اووی ویل:

مورجانی، پلار جانه!!

اوس به نور باران هم وشي. دغه غونډی به ډوبه شي، ځی چی دغرونو

په لوړ ولاړ شو، موږ دلته نه پاتی کیږو.

مورجانی تاغر لیدلی دی؟

کنول دغواب ورکولو پرغای سکدیو ته وکتل اوسترگی بی رادکی

شوی.

مادهویا وویل:

مورجانی تاغر نه دی لیدلی؟

- زوی جانہ! زہ غرونو ته نژدی زییدلی یم.

- هلته له غمکی خخہ اوبہ راخوتیپی؟

- هوکی!

- نو زہ به خامخا هلته غم، کنول بیا سکدیو ته وکتل.

سکدیو وویل:

کنول مور به هلته ولاړ شو.

مادھو دهغه ترینو لاسونه ورتا و کرل ویی ویل:

پلار جانہ مور به کله هلته خو؟

- چی کله اوبه بنکته شی.

کنول وویل:

مگر که هلته ستا دبنمن و نوبیا؟

- اوس مور شوک پیژندلی شی، ستا قوم به داگومان هم ونکری چی

ته ددوی د سردار لوری، اوس که دراجه پوخیان هم هلته وی نوداگومان

به هم ونکری چی یو وخت زہ ددوی دپوځ لوی سالاروم، کنول مور به

خامخا هلته خو.

بدهوله داسی خبر و سره ډیره مینه بنسودله، خو اوس بی ټول پام هغه

لوری ته و چی دیوتا پری دریدلی و.

ده په هغه لوره غونډی دخلکو دگنی گونی یو څرک لیدای شوای ، له دومره لری څخه ده دهغوی غیونه نشو او ریدای ، بیایی هم دا احساسوله چی هغوی ټول دده لوری ته راگوری اودده په باب خبری کوی. دده دغه وهم غلط هم نه و ، دنوی دیو تانمانغونکیو ته دهغه د سرورکیدو سبب معلوم شوی و .

دبدهوزیاتو کلیوالو شپنو دده تیرپیژندلی و چی دشیپی مهال له وارخطایی څخه ده په چوتره پرینسی و . دوی دخپلو بریادیو ټوله پره دبدهو پرسرورغورغوله او هیڅوک داسی نه وو چی ددی بوت دساتوونکی غوښو شکولوته چمتونه وی خو رامو دخپلو تودو او احساساتی ویناوپه واسطه دا ثابته کړی وه چی ستاسو اصلی دینمن بدونه بلکی سکدیو دی بدهو یو بی عقله انسان دی هغه پخپله اراده دا کار نشی کولای .

بدهو به داسی کار ته خامخا سکدیو هغولی وی سکدیو دلورذاتو څخه دی زموږ نیکی هغه زموږ ورور نشی کولی .

هغه نه غواړی چی موږ داسی دیو تا ولرو چی مرسته راسره وکړی ترڅو موږ پر مختگ وکړو ، خپل له لاسه ورکړی حقوق بیرته ترلاسه کړو اود قانون او ټولنی له خاوندانو سره برابر شو ، هغه ددینمن جاسوس دی ، دلورذاتو ټولنی به له دی ویره درلوده چی موږ په کوم وخت دکوم زورور دیو تا په مرسته ددوی پر خلاف دریږو . ځکه یی ډیر کلونه دمخه خپل جاسوس زموږ منځ ته راواستاوه .

موږ دهغه هر ډول خدمت وکړ ، خودهغه خدمت میوه یی نن داراکړه چی اوس موږ دلته شاوخوا دسرپناه کولو ځای نه مومو .

پر مور د امصیبت ځکه راغلی دی چی له دیوتا سره بدسلوک شوی دی، کومی بڼځی ماشومان اوسری چی ډوب شوی دی، د هغوی دوینو پور پرسکدیو دی، تاسو ټول ډیر ناپوهان یاست، زما باوردی چی له ده څخه به بدل وانخلی خودیو تا خپل بدل اخلی او خامخا به یی اخلی.

دیوتا مری نه بڼه بدلوی، زما باوردی چی زموږ دیوتا به یوه ورغ بیرته په بدله بڼه راشی، سکدیو دهغه له غضب څخه ځان نشی ژغورلی، هغه گناه کړی ده سزایی باید وگالی.

(۴)

مانیام مهال آسمان شین شوی ؤ، لمر داوردسکروتی په څیر بدل شوی ؤ، دشفق سرخی داوبو تر تل پوری داوردیوی لږزیدونکی ستنی په څیر بڼکاریده، بیا ډویدونکی دلمر سترگی پراویو تندی کیښود اود اورخلی د اوبو پر مخ خپور اودوینو پر سمندر بدل شو.

بالاخره دکایناتو دمحفل ډیوه په پردو کی پته شوه اودځمکی پر مخ دخپگان توری تیاری وغوریدی.

خوپراسمان دیوه لمر له مشال څخه دمحرومیدو په بدل کی دستوریو په زرگونو ډیوی بلی شوی.

دشپی دیوی برخی له تیریدو وروسته دختیځ دیوی غونډی له شاخه دتنی رنا وړانگی راپورته شوی اوپراسمان دنیمی دایری په بڼه خپری شوی، اولر ځنډ وروسته دغره په څوکه دسپو ږمی سپین تاج وځلید.

بدهو دورخی لخوا دغونډی په شاوخوا کی په اوبو کی دډوبو اغزنونو وچی خانگی راتولی کړی وی او بڼه کافی خس یی برابرکړی وو، خو دوچولرگیو دنشتوالی له امله دوی اوربل نکړای شو اوکبان یی پاخه نکړل.

دورځی په اوږدو کی وزی دغونډی په څوکه په وینو کی خریدلی خو مری نه شوی، بیا هم دهغولرځه شیدی ددوی لپاره بس وی شانتا اومادو یوازی دشیدو پر څښلو تسلی نه کوله شانتا دمادهو په غور کی ورو څه وویل اوهغه داوبو څښلو په پلمه یوی خواته ولاړ لږ ځنډ وروسته بیرته راغی اوله شانتا سره نژدی کیناست، شانتا چی دهغه موتی بند ولیدل دموسکا په مطلب یی وپوهیده او ورجگه شوه دواړه لاسونه یی مادهو ته وروغځول مادهو بدهو ته وکتل ویی ویل:

کاکا! بیا بی شانتا په لاسو کی د دوریجو دک موتی ورپرانیستل. لږ ځنډ وروسته بدهو دخبرونه ناڅا په چوپ شو او ویی ویل:
تاسو څه کوی؟

دواړو خولی بندی کړی اوبدهو ته یی وکتل.
شانتا ورته یی شوه په غور کی یی ورته وویل:
کاکا خوله دی وازه کړه!

بدهو خوله خلاصه کړه اوشانتا په بیره شو دانی وریجی په خوله کی ورواچولی.
بدهو وویل:

هی لیونی اوبیا چوپ شو، بیا دری واړو اومی وریجی ژوولی.
هریوه چی خپله خپله برخه خلاصه کړه اوتولو یوبل ته وکتل.
مادهو وویل:

کاکا جانه! نوری راوړم. بیا ورجگ شو اودکتوی څنگ ته کیناست خو لپی وریجی یی په لمن کی راواچولی اوبیرته راغی دبدهو ترڅنگ کیناست، بدهو وویل:

او هو! داڅو ډیری زیاتی دی اوبیا یی دواړه لاسونه هغه ته و

درامو کسات

دشپي په دريمه برخه كې دكنول درد ناكې چينغې بدهوله خوبه راوينن كړ، هغه سترگې منښلې اوله غايه راجگ شو، په ويره يې بوي اوبلې خواته وكتل، خو گامه لري كنول د سكديو پر سينه سرايښي ؤ او پرمخې پرته وه، ده دغه كريغه هسي خپل وهم و باله اوغوبنتل يې چي بيرته پريوزي چي دسكديو دزگيروي غيبي واوريد.

بدهو په وارخطايي وويل:

وروره!

سكديو د خواب پرځاي ورو خپل لاس راپورته كړ يوه شبيبه يې لاس په هوا كې ؤ او بيا دغوبنو ديوي بې روحه توتي په خير بيرته لاندې ولويد، بدهو وارخطا شو چينغې يې كړي:

وروره! وروره!! اودسكديو په لوري يې منډه ورواخسته، چي نژدې ورغې يوه ويروونكي ننداره يې وليده چي ويني يې په رگونو كې يخې ودريدې.

دسكديو له سرخڅخه وينو داري وهلي. دكنول يومت چي دسكديو ترسرلاندې ؤ په وينو لوند شوي ؤ هغې د سكديو پر سينه سرورايښي ؤ اوبې هوبڼه شوي وه بدهو خوشيبي هك پك ولاړ ؤ.

بيا يې سترگې پټې كړي اوزره ته يې په دروغو تسلي وركوله:

نه، نه داسی نشی کیدای، زه هسی خوب وینم، داسی نشی کیدای!!
خودسهار دتازه هوا چپویی په خوشیسیو کی د بدن ټول حواس راویښ
کړل، په دردناکه لهجه یی وویل:

وروره! بیاد سکډیو ترڅنگ کیناست، چی دسکډیو د لاس له خوځولو
اوده ته په غړونو ستری او مایوس شونو بیایی د کنول متی په خپلو
مزبو تولا سونو و خوځولی او غړونه یی پری وکړل:
خوری! خوری!!

شاننا او مادهو هم وارخطا راغلل او په چیغو یی ددوی ترڅنگ ژړل.
کنول له شو ځله ژوری ساه اخستو وروسته سترگی وغړولی بدهو په
دیره نا کراری تری وپوښتل:

خوری! داڅه وشول ووايه زما په ورورڅه وشول؟

کنول ترڅه ځنډه بدهو ته حیران حیران کتل بیایی په رگونو یوه غیر
معمولی لړزه راغله او د برښنا په خیر گړندی راپورته شوه داوبو غاړی ته
ور کوزه شوه بدهو هم ورپسی و دی وویل:

هغه درومی! خوزه یی نه پریدم زه دسکډیو بدل اخلم، هغه بییا په منډه
راغله او سرته راوختله بدهو په ځیر او بو ته وکتل هلته یی له څنډی لړ
لری خو ځنډونکی شی ولیدل، زره یی گواهی ورکړه چی رامودی.
لړ ځنډ وروسته کنول بیرته راغله او په لاس کنی یی دسکډیو توره وه
چی له نن نه شو کاله وړاندی ده ته رام داس ورکړی وه، کنول چی داوبو
څنډی ته ورغله پری ورکیوتله چی بدهو ور وړاندی شو او ترمپت یی
ونیوله:

دسکډیو ورور تراوسه ژوندی دی ته ماشومان کرار کړه، دایی وویل او

په تش لاس یی په اوبوکی ورتوپ کړل.

هغه بی پایه ځواک چی دکسات جذبی دکنول په زړه کی را پیدا کړی و
ناڅا په رخصت شو، چی بیرته پاس وختله د مادهاوشانتا کریریوی
زړه ولرزاوله.

پر خپلو پنبو یی له زغم نه زیات بوج احساس کړ، دی دخپل میړه
دکسات لپاره له مرگ اوژونده بی پروا دتویان څپو ته ځان
ورغورځولی شوای خودخپل ژوند دیوه یی چی ترستر گولاندی په
چوپیدو لیدله چوپ پاتی کیدل ورته یولوی از مویسب و. دا دخپل
ژوند له یوه ډیرستر غمومونکی حقیقت سره دمخ کیدو ته وړاندی ځانته
په دروغو دتسلی لپاره شو ځلی په تلوکی ودریده، سر ترپایه دبی کسی
تصویر شوه آسمان ته یی مخ وړاوه اوپخپل کمزوری غیږی وویل:

ای ستر او عادل ذاته! زما ژونده ته وروبخښه، په دی بی رحمه نری
کی زما بچیان ترمازیات ده ته اړتیا لری.

له دی الفاظو سره دکنول له سترگوداوبنکو چیننی راوخوتیدی .
ځلیدونکی سپورمی اوستوری یی له سترگو ورک شول. ورو ورو
دسکدیو په لوری ورغله، مادهاوشانتا په ژراورغلل اوددی ترپنبو
یی لاسونه راوخرخول، مورولی یی یوځل بیا په مهورگونوکی دژوند
ساه پوکړه.

په مینه یی اولادونه یوی خوا ته کړل سکدیو ته نژدی کیناستله اودهغه
سریی په غیږکی ونیو.

مادهو په سلگیو کی وپوښتل:

مورجانی! په پلار جان می څه وشول؟

دهغه له سرخڅه وینی ولی بهیری؟!

-بچی! ته په منډه په کتوی کی اوبه راوړه!

مادهو شاننا ته وکتل او ویی ویل:

شاننا ته هم راسره راځه!

مادهو او شاننا اوبه راوړی، کنول ډیره زحمت د سکدیو په غابښونو کی گوتی ورکړی او خوله یی پری وازه. کړه، مادهو یی داوبو کتو پر خوله ورکیښوده، د شو غوړپه اوبوله تیروولو نه وروسته سکدیو سترگی وغړولی او یو پرل پسی یی مادهو، شاننا او کنول ته وکتل ویی پوښتل: بدهو چیرته دی؟

کنول احساس کړه چی دستراو عدل خوښوونکی ځواک په مخکی یی دعابی اغیزی نه ده په تسلی یی ورته وویل:

ستا سرمعمولی زخمی دی، بدهو به اوس راشی، همدا اوس ستا په دښمن پسی ورغی، سکدیو بیله دی چی څه وواپی سترگی یی پتی کړی.

کنول مادرته وویل: بچی! لیدی دپلار سرته تکیه ورکړه، زه به پتی پری وترم، مادهو په دواړو لاسو د سکدیو سرتکیه کړ او کنول دهغه دپگری یوه برخه راغوځه کړه او پرسری پتی وروترله، بیایی سرپه غیږکی کیښود او کیناستله، سکدیو بییا سترگی وغړولی او ویی ویل: کنول! بیایی بدهو ناوخته شی، هغه ته ووايه چی زه می خپل اولادونه تاته سپارم او ځم، که هغه رانغی، نو داوبو له ښکته کیدو سره خپل وطن ته ولاړه شه.

دبیاس پر خنده بری خواته ولاړه شه.

تاته هغه غرونه بټکاری!... هغه غرونه!
بیا د سکدیو په سترگو کی او بټکی راغلی.

کنول وویل:

ته داسی خبری مه کوه، ته به روغ شی، له مور سره به یوځای ولاړ شی.
سکدیو څه ځواب ورنکړ ماد هو او شاننا ته یی وکتل او دواړه لاسونه
یی وغځول دهغوی سرورنه یی پر خپل ټټر پوری کلک کړل بیا یی
سترگی پټی کړی په کمزوری اوبی سیکه غیری وویل:
ای ستر او عادل ذاته! ته ددوی ساتندوی شی.

ستا څخه پرته په دنیا کی ددوی هیڅوک هم نشته.... هیڅوک یی
نشته. د سکدیو شونډی هماغسی رپیدلی، خود کمزوری په سبب یی
غړنه اوریدل کیده.

دسهار دنخبسو له رابریدونه وړاندی سکدیو شوځلی سترگی وغړولی
او څو بی معنی خبری یی ترخولی ووتی.

وروسته بیا په وار وار بی هوښی پری را تلله، او کنول به دما د هو په
مرسته هرځل اوبه ورځنبلی اود را په خود کولو هڅه یی کوله.

(۲)

بدهو په شپنو کی غوره لامبوزن بلل کیده، هغه څوکاله پخوا له یوه
شپانه څخه د برسات په موسم کی پرسیند د پوری وتلو په شرط کی دوی
وزی گټلی وی، رامو باوری ؤ چی هغه به د سکدیو مرگ په چوپتیا ونه
زغملای شی.

ځکه یی ددوی دواړو دوژلو په اراده ځان خطر ته ورکړی ؤ او هلته
راغلی ؤ. خو سکدیو اوبدهو له یو بل څخه تقریباً ۲۰-۲۵ گامه لری

پراته وو

چی ددواړو ترمنځ پسونه او وزی پندې وی.

رامو ته دا اسانه ښکاره نه شوه چی پر یوه حمله وکړی اویا سمدستی بل ته ځان ورسوی، ده پریکړه وکړه چی دیوه په تپی کیدو که بل راوینن نه شو نو دواړه به وژنی، که نه په یوه به مرگونی گوزار کوی اود تینستی لاره به نیسی، هغه داهم احساس کړه چی له سکدیو څخه وروسته به بدهو دومره خطرناک نه وی څومره چی دبدو نه وروسته سکدیو کیدای شی. بدهو ناپوه دی، خو سکدیو دمقابلې وردی دبدو له کسات نه د ځان ژغورلو امکان شته خودسکدیو دکسات له تصور نه دده زړه په لرزه شو.

دسکدیو پرسر دتبر گوزار کنول راویننه کړه او دهغی وپروونکی کړیږی درامو حواس اوفکر له کاره وایستل.

ده دواړخطایی په حالت کی تبریاراپورته کړ خو په هغه خلکو کی دښخی وژل یو داسی کارؤ چی درامو غوندی انسان ضمیرهم ونه زغملای شوی، کنول دخپل تپی میره پر سینه سرورکیښود اوبی سده شوه اورا مو تبروغورځاوه اوبو ته یی ورتپو کړل.

هغه ترلیځنډه په خپل ټول توان لامبو ووهله، له غونډی نه نژدی پنځوس گزه لری یی چی شاته راوکتل څوک یی ورپسی ترسترگو نه شول، داډه شو او آرام یی لامبو ووهله، کله چی بدهو په اویو کی ورتپو گړل نورامو ښه لری تلل و.

بدهو تازه دمه و او درامو نه یی رفتار ډیر گړندی و چی ددواړو ترمنځ واټن ورو ورو کمیدو، بدهو اوس هغه دسپورمی په رڼا کی ښه لیدلای

شو، دده باورؤ چی که په ټول توان لامبو ووهی نورامو به ډیرزر را لاندي کړی، خو هغه پردي هم ویریده چی که رامو دی ولیده نوسیده دیوی غونډی پرځای به چیرته شاوخوا په کومه بله وړوکی غونډی کی پټ شی.

چی هلته راغلی پناه راوړونکی به یی ملاتړ وکړی ځکه خوده له خپلی خولی پرته نور ټول بدن په اوبو کی پټ ساته اورا موته یی ددی شک ځای نه پرېښود چی څوک ورپسی دی.

له وړوکیو وړوکیو غونډیو نه چی تیر شول بدهو وپوهیده چی رامو نور له لویی غونډی پرته بل لور ته مخه نشی کولی نو غږ یی پری وکړ:

بدماشه ودریږه! بیای یی په خپل ټول توان اوبه څیری کړی اودرامو په لور ورغ

را یر چالاکه ؤ، خو چی نه لری کیدونکی بلایی مخی ته ولیده دیوی گیدری دمکر او هوبنیاری پرځای یی دیوه څیروونکی ځناور دپریکړی له ځواک څخه کار اخیستل غوره وبلل، ددیو تا غونډی چی دده وروستی دپناه ځای ؤ تراوسه ډیر لری ؤ، که هغه لوړه را نژدی وای نودبدهو غونډی زر ورسری په وړاندي به یی د خپلی سربازی دازموینی پرځای تینسته ډیره هوبنیاری بلله، خواوس له مقابلی پرته بله لاره نه وه، را موغوبنتل دخپل لوړ قد نه گټه اوچته کړی اوبه نسبتاً لږ وژورو اوبو کی یی دپښو تینگولو اراده وکړه خودبدهوگر ندیتوب چی هغه ته خو مره فرصت ورکړ هغه په خپل وروستی توان هم داسی ځای ونه موند لای شو. اوبه هری خواته دده له قد څخه زیاتی وی مایوسه شو اوبدهو

ته یی وکتل ، بدهو چی ورنله شو ودرید ساه نیولی یی وویل:
 رامو ته نور نشی تلای.

رامو زروپوهیده چی ددهو ساه سوخیدلی ده اوغواری چی دمه جوړه
 اوبیا حمله وکړی ځکه ده داموقع ورنکړه اوپه دواړو لاسونو یی اوبه
 خیری کړی وړاندی ورغی او هڅه یی وکړه چی بدهو ترستونی ونیسی
 اوساه یی وربنده کړی.

خویدهو ناخا په غوټه ووهله ، رامو اندیننمن شولایی داوبو خپو ته
 کتل چی ترشایی ددهو سرله اوبو راووت ، له دی سره جوخت یی رامو
 دسرتروینستانو نیو اوبیا دواړه په اوبو کی ډوب شول.

(۳)

شانته بدهو ولید چی پر لوره ورختلو ویی ویل:
 مور جانی! کاکارا غی.

سکدیو ددهو دنامه په اوریدو سترگی وغړولی. بدهو په منډه نژدی
 ورغی اونړدی ورته کیناستلو ویی ویل:

وروره! وروره!!

سکدیو بیله دی چی څه وواپی پر هغه یی سترگی بنخی کړی.

بدهو ته چی تر نن پوری سکدیو درعب ، جلال او خپلواکی یوه مجسمه
 بنکاریده دهغه دغمجنو کتو تاب یی رانه وړ ، په سترگو کی یی
 اوبنکی راوخوتیدی اوپه ژړه غونی غړی ویل:

وروره! چورت مه ووه ډیر زربه روغ رمپ شی.

مارا مو وواژه اورا غلم ، نور زموږ هیڅ دینمن نشته ، ورور سکدیو ه!

وروره زه ستا بدهویم.

دسکدیو پر شونډو بوه دردناکه موسکارا وغورږیده او له بدهو څخه یی
 نظر آسمان لوری ته کړ، ستوری ورو ورو دسهار په رڼا کی ورکیدل،
 دسپورمی رڼا هم ورو ورو پیکه کیدله، دسکدیو په بی روحه رگونو کی
 ناڅا په لرزه پیدا شوه اولاسونه او پښی یی وخوځیدل په سترگو کی
 یی ویروونکی رڼا وځلیده، په ناکراری یی ساه واخیسته،
 مادهو، شانته، کنول اویدهو ته یی وکتل بیا یی دری ځلی کنول ته غږ
 وکړ او غږ یی خپ شو، له سترگو داوښکو چینی را خوتیدی او له یوی
 اوردی ساه سره دسکدیو دژوند ډیوه دتل لپاره مړه شوه، کنول دشانته
 مادهو اویدهو د موجودیت له احساسولو پرته دلیونیو په خیر دهغه
 سترگی شونډی او تندی ښکلول.

دوهمه برخه

دهغه په مخ کې د آزادۍ او خوښۍ هغه دنيا وه، چې په اوبو کې
 يې خپې راپورته کيدې، گلان غوړيدل ونود شمال په خپو کې
 تالونه خوړل... هلته چې ژوند له خپلو ټولورنگينيو او ښکلاوو
 سره موجود ؤ.

... هغه د بې وسۍ په حالت کې آسمان ته وکتل او ويې ويل:

خدايه! تا هغه ټيټ ذاتي ولي پيدا کړ؟

او چې هغه دى ټيټ ذاتي پيدا کړى ؤ نوزه دى ولي په لور ذاتو

کې پيدا کړم؟

خپل وطن

خو ورغی له یوی او بلی خوا سرگردانی وروسته کنول دبپاس سیند
ولید، پنځه ورغی د سیند پر غاړه له مزله وروسته یی پر بله غاړه دخپل
پلرني وطن هغه سمسوری غونډی لیدلی چی تر اوردی مودی پوری یی
د تهنذیب او ناپوهی تر منځ دبیلتون کربنی حیثیت درلود. چی دهغو په
سبب ډیر کلونه د آزادو قبایلو خپری د برهمنی ټولنی دکسات له اور څخه
خوندي پاتی وی.

له راوی څخه تر بیاس پوری کنول په لاره کی ډیر کلی او ښارونه لیدلی
وو. هغه ښارونه چی پر لوړو مانپو یی د ټولنی دبچیانو د عظمت بیرغونه
رپیدل، او هغه کلی چی د تیت ذاتو په کمتری او ذلت یی اعتراف کاوه.
په ښارونو کی داوسیدونکیو انسانانو په باب کنول ډیر څه اوریدلی وو،
بدهو څه له کنول او سکدیو سره په یو ځای اوسیدو او څه درامو دکیسو له
اوریدو څخه پردی پوره عقیده پیدا کړی وه چی دانسانیت ډیری بد مرغی
په دغو لوړو مانپو کی پالل کیږی. ځکه خوبه یی چی کوم ښار ولید نو له
کنول سره له مشوری پرته به یی لاره بدله کړه.

د سفر په پیل کی ده کلی د ځان په څیر خلکو هستوگنځی بلل، خو په
لومړی پړاو کی ورته معلومه شوه چی د ښارونو دغه ویا کلیو ته هم راغلی

وه، يو ماښام دوى يوه كلي ته ورسيدل. بدهو له خرونه بارونه لري كړل او ماشومان يې كنول ته پريښودل، پخپله داور راوړو لپاره كلي ته ولاړ. په كلي كې ده د درگو دخپرو پر غاى ښكلي كورونه وليدل.

ناڅاپه يې ديوه كور له منځه چې دروازه يې خلاصه وه دناقوس او زنگونو غرونه واوريدل.

بدهو دانديښنى په حالت كې دننه ور وكتل. د ديوې په رڼا كې يې ديوې توري ډبرې بوت وليد، بدهو بيرته پر شا راوتښتيد چې كنول ته رالښو، ساه نيولى يې وويل:

زه هم حيران وم چې دلته داسې كورونه له كومه شول.

څه خورى چې دلته تم كيدل ډير خطرناك دى، كه چا وليدونو مصيبت به جوړ شي.

هغه په بېرته سامان بېرته پر خرو بار كړ او له كلي نه يو ميل لري يې دمه وكړه. تردې وروسته به بدهو كوم كلي ته له ننوتلو نه وړاندې لومړى دا ليدل چې هلته لاد درگو خپرى دى او كه نه دخټو كورونه.

تبيت ذاتو بدهو او كنول مساپر گڼل او په ډير اخلاص به ورسره مخ كيدل. داور پر غاى به يې دوى ته دپخو خوړو په وركولو ټينگار كاوه. دوى به يې دى ته مجبورول چې كورونو ته يې ورشى او شپې ورسره تيرى كړي.

بدهو ددوى دا ټول عادتونه خوښول، خو د شپې لخوا به يې چې له هغوى نه د ديوې او ديوتا په باب حيرانوونكى كيسى اوريدلى نو وپه وپريده او ترى جگ به شو.

د رامو د ديوتا وپروونكى او د سكديو مظلومه څيره به يې سترگوته ودرېده، ټوله شپه به يې وپروونكى خوبونه ليدل، له خوړو نه وروسته

ده دا پريکړه کړې وه چې بيا به دکوم تپيت ذاتي کره هم شپه نه کوي.
 کله کله به هغه په تلو تلو کې انديښمن ودرېد او کنول ته به يې وويل:
 زه ويريږم چې هغو خلکو ته هم دديوتا گانو ناروغی نه وي رارسيدلی.
 دبدو لهخوا کله کله ددغسی انديښنی ښکارولو به کنول هم پريشانه کړه
 او په خپل زړه کې به پردی پوښتنو مجبور شوه چې زه چيرته غم؟ هلته به
 زما لپاره څه شی وی؟

خو لږ وروسته به يې پروايی پری غلبه وکړه او بدو به داسی احساسوله چې
 کنول دنیم بیداری نه وروسته په لټ واوښته او په درانه خوب ویده شوه.
 که به بدو په وار وار کومه خبره تکراروله نو دی به حیرانی سترگی ور
 واړولی چې بيا به يې لږ او ډیره پاتی خلا دادوښکو تر پردو لاندی پته شوه.
 پر کنول داسی حالت غلبه کړی وه چې پر يوه انسان دبی وسی او مایوسی
 دبی ساری څپي له راتلو وروسته راځی. چې له يوه ژوندی انسان څخه
 بالاخره د ډیری بوت جوړ کړی.

دی ته پرله پسې خپگان یو سکون او آرامی وربخښلی وه. ددی په زړه
 کې چې دغم په وروستی تل کې یی غسوتی وهلی نور د ژوند په باب
 د فکر هیڅ پاتی نه وو.

بدو به په وار وار هڅه کوله چې دا پر خره سپره شی.
 خو هغی به پر پلي مزله تینگار کاوه. دخپل هدف او منزل په لور به یی کله
 گامونه چټک او کله سست شول خو دا توان یی نه درلود چې ودریږی.

(۲)

ډیره مایوسی کله کله انسان پر داسی څه قایل کړی چې امکان یی نه
 وی. په سارا کې تږی دسراب پر حقیقت پوهیدو سریرره بیا هم پرهغه

دسیندگومان کوی او هغه لوری ته منډی وروھی. لوپ شوی سوداگر په هر تیاره غار کی دخپلو جواهر وخیال کوی.

کنول ته ماضی خوب ښکاریزه او اوس یی تعبیرونه ورته پیدا کول. کله کله به یی دا په خیال کی وروگرځیدل چی سکدیو مړ شوی نه دی. دی لکه چی دا هر څه په خوب کی لیدلی وی. خو چی ما دهو، شانتا او بدهو به یی ورسره یو ځای ولیدل په وار خطایی به یی له بدهو نه پوښتنه وکړه:

وروره! هغه رښتیا مړ شوی دی؟

بدهو به یوه شیبه مخ راوگرځاوه او دمایوسی او خپگان تیاری مجسمی ته به یی وکتل او درپیدونکیو شونډو نه راوتونکی غږ به یی راقابو کاوه، ویل به یی:

کنول خوری! اوس مور له صبر پرته نور څه کولای شو؟

دکنول په څیر بدهو ته هم دسکدیو مرگ دژوند مفهوم بدل کړی ؤ.

لمر هر سهار په خپل پخوانی شان او شوکت راختو. ستوری هر ماینام راینکاره کیدل. سپورمی هره شیبه خپله بڼه بدلوله، ونی همغسی ولاړی وی. په فضا کی دپخوا په څیر مارغان په الوتلو وو. دیباس خپوله راوی سره هیڅ توپیر نه درلود.

خو بدهو داسی گڼله چی په دی کایناتو کی یوه داسی خلا پیدا شوی ده چی بیا به ډکه نشی.

دژوندون دنغمی هغه تار چی په هر خوځښت او ترنگ کی یی دبدهو دساده او سپیڅلی ژوندانه خوښیو گها کوله شلیدلی ؤ.

دی دهغه چا په څیر ؤ چی لاس او پښی یی تړلی وی او ژوری کندی ته یی ورغورځولی وی.

بدهو ته خپله ساه بنده بنکاریدله. د ډیر درانه غم له زوره یی غوښتل چی
بنی کریغی و کړی او دخپل زړه بوج سپک کړی.

خوهغه توپان به چی له زړه نه د درد ناکو چیغو په بڼه راپورته شو تر
شونډو پوری به یی چی رارسیده په سویو اسویلیو او آهونو به بدل شو.

کله کله دکنول او ماشومانو خیال دی پر شونډو چوپولو مجبور کړ او د
اور هغو لمبی چی له زړه به یی راپورته شوی وی په اوږو به بدلی شوی او د
سترگو له لاری به بهیدلی. د آسمان له ستوریو پرته چی په واژ وار یی
دبدهو دکی سترگی لیدلی وی د خاورو د هغو ذرو نه پرته چی په وار وار یی
داوښکو غمی ور خخولی ووبل چاته دا معلومه نه وه چی دده په وړوکی
دنیاگی کی خه ډول توپانونه را الوتلی دی.

دکنول غورونه دده له اسویلیو سره او سترگی یی دده د اوښکو له لیدو
سره نا آشنا وی. دهغی په گومان بدهو یو نارینه ؤ، یو داسی میره چی
دژوند دهر توپان مقابله یی کولی شوی.

یوازی یوه شپه کله چی دوی د سیند پر غاړه ویده وو او کنول دپخوا په
خیر پرته وه او داسمان ستوریو ته یی کتل دی له بدهو نه چی هلته نژدی په
ریگونو کی پر مخی پروت ؤ، واوریدل:

وروره! ته چیرته یی؟ او بیا یی تر ډیره دهغه سلگی اوریدلی.

کنول دلومړی ځل لپاره دا احساس کړه چی دا داسویلیو او اوښکو په

نړی کی یوازی نه ده ورته یی ویل:

وروره! ته ژاری؟

بدهو په لټ واوښت دی ته یی وکتل او ویی ویل:

خوری! ته لا وښه یی؟

- ويده کيدل اوس زما په وس کي نه دی.

بدهو ليراسنبال شو، ويی ويل:

کب... کيو ويل چي ستاسو له کلي نه اوس بنار جوړ شوی دی او هلته د پاچا د سرتيريو واکمني ده. مور ته به د بنار دننه اجازه رانکړای شي.

- وروره! مور به له بناره بهر چيرته خپره جوړه کړو.

- مگر که هلته غو او بيا له بناره بهر خپري جوړوونو بيا ولي دلته له دی

کب نيونکيو سره پاتي نشو؟

دغه خلک که د ديوتا گانو په باب دومره خبري ونکړي نو بد خلک نه

دی.

- وروره! دا ستا د ورور وروستي هيله وه.

- مگر ده ته دا معلومه نه وه چي د ديوتا گانو نما نغو نکيو هلته پښي

تپنگي کړي دی. خوري زما سره دغان نه بلکي ستا د ماشومانو غم دی.

- وروره! داسي خبري مه کوه. آخر هلته خو زما د قوم نور خلک هم

اوسيري.

- خوري ستا خوښه. خوزه به دانه خوښوم چي څوک دی ماد هو او شان تا

ته د ديوتا گانو په باب خبري وکړي.

ځکه خوزه ستا د قوم له خلکو سره اوسيدل هم نه خوښوم.

ز مور جونگړه به له دوی ټولو نه بيله وي.

- وروره! زه پخپله له چا سره يو غای اوسيدل نه غواړم.

(۳)

دسهار ستوري دلمر دراختو پيغام راوړ. دسپورمي پر شا و خوا دنور دايره

وړوکی کيدله. دستوريو کړسندی خدا گاني په غمجنو موسکا گانو

بدلیدی .

توله شپه په شاوخوا کی په الوت ستومانه اورا ورکی په وینو کی غلی کیدل . په شاوخوا ونو کی دمرغانو نغمی پیل شوی .

دختیځو لوړو غرونو له شانه ، دسری رڼا پلوشی داسمان په لور راپورته کیدلی او د شپې تور څادر دلویدیغ لوری ته ورتولیدو ، لمر چی داورد سکروتی په څیر سور او تر خپل حجم لوی ښکاریدو ورو ورو دغره پر څوکه راپورته شو . چی دسرو وړانگو له امله یی دبیس درنیو اوبو څپې له وینو سره گډې ښکارولی .

بیا دلمر سترپرگه دوپلی شوی اوسپنی په څیر سپینوالی زورور شو . حجم یی وړوکی غوندی شو او دونو اوږده سیوری سره راټول شول .

په شاوخوا بوټو او څانگو کی دغنی پر جالونو او پانیو دپرخی رڼه څاڅکی درنگارنگ قیمتی غمیو په څیر ښکاریدل .

کنول دپخوا په څیر ترټولو رومی راوینسه شوه او دزو شیدي یی لوشلی . مادهورم را جگ شوی ؤ او ناست ؤ . شانتا لاپرته وه او سترگی یی منبلې .

بدهو د شپې تردیره دوین پاتی کیدو له امله اوس په درانه خوب ویده ؤ . کنول شیدی ولوشلی راجگه شوه او مادهور ته یی وکتل ، ویی ویل :
زویه جگ شه ولامبه ، کاکا دی هم پاڅوه .

دکاکا په نامه شانتا رابیداره غوندی شوه جگه شوه او مادهور چی لاغځیده دا په منډه ورغله او بدهو یی راوین کړ .

بدهو یو دوه غله سترگی وغړولی غوښتل یی بیرته ویده شی خوشانتا هغه په وار وار وخواوه راجگ شو او وغځید دخپل خوب دتښتولو هڅه

بي وکړه.

کنول وويل:

-وروره! طبيعت خودی جوړ دی؟

هغه ځواب ورکړ:

بدن می خوړيږي.

کنول وويل:

کب نیونکی تر اوسه پوری نه دی راغلی.

بدهو د سیند پر غاړه دريو وړو کيو کبنتیو ته اشاره وکړه، ویی ويل:

هغوی هغه دی راځی.

مادهو جنوب لوری ته اشاره وکړه ویی ويل:

مورجانی! هلته وگوره هغه دی راغلل.

کنول، بدهو او شاتنا ته وکتل، کوم پنځه سوه گامه لری له یوه وړوکی

کلی نه څو تنه کب نیونکی د سیند په لور را روان وو.

بدهو وويل:

زه به په بیره ولامیم، مادهو راځه!

بدهو او مادهو په منډه سیند ته ځانونه وغورځول. تر څو ځله غوتو وهلو

او لږ لامبو وروسته دواړه له سینده راووتل، په دی ځنډ کی کب نیونکی

کنول ته را تږدی شوی وو.

یو تن بی چی نورو مشرؤ د کنول مخی ته دبانس یوه وړوکی ټوکری

کینودله او ویی ويل:

مور خپه شو و چی تاسو ونه غوښتل چی زموږ په کلی کی تم شی. اوس

مو د خپل خوراک نه درته راوړی. تاسو بی و خوری مور به موبیا له سینده

پوری غاړی ته ورسوو.

کنول ورته وویل:

تاسو ډیر ځانونه په زحمت کړل، بیایې د ټوکړی له سر نه پلنی پانی پورته کړی، ویی لیدل چی لاندی خوږوږی او یوه کتوډه چی له تازه کوچوډکه

ده.

د ږوږی له خوړلو وروسته دوی له خپلو میړو او وزو سره په کنبستیو کی سپاره شول. د سیند اوبه که څه هم گړندی وی خو په څپو کی یی د برسات د لومړیو ورځو مستی نه وه.

د سیند په منځ کی توندی یوی څپی کنبستی څو گامه لاندی ورسره پوری څو ماڼوگانو زربیرته را قابو کړی او دری واړه کنبستی پوری غاړی ته ورسیدی.

کنول د ماڼوگانو مننه وکړه او هڅه یی وکړه چی یوه وزه ورکړی خو هغوی دیوی کونډی څخه د مال اخستلو نه انکار وکړ.

د ماڼوگانو له ډلی څخه دوو تنو غوښتل تر وروستی منزل پوری له کنول دوی سره ملگر تیا وکړی، خو بدهو له هر ناپیژندوی سره ډاږیکو سره مخالفت کاوه. هغه وویل: تاسو اوس هم زمور سره ډیر زحمت وگاله اوس زمور منزل ډیر لری نه دی تر ماڼیامه به هلته ورسپیږو.

یوه ماڼو تری وپوښتل:

تاسو به چیرته ولاړ شی؟

مادهو اندیښمن شو، کنول ته یی وکتل هغی دیوی غونډی په لور اشاره

وکړه، ځواب یی ورکړ:

هلته د غونډی شاته جوین پورته!

يوه بودا مانو په حيراني وويل:

هغه خوډيره موده شوه چې ويجاړ شوی دی، اوس هلته دلورډاتو بښار جوړ شويدي. بښايي دهغه بښار شاوخوا ته د تپت ډاتو کوم وړوکی کلی نوم به جوین پوروی.

ما اوریدلی دی چې د بښار سردار ډیر بښه سړی دی او زموږ پر خلکو چې د بښار په شاوخوا کی اوسیدي هیڅ ظلم نه کوی.

هغوی ته یوازی د بښار درمسالونو او څاگانو ته د تلو اجازه نه ورکوی. نور هر ډول آزادی لری.

په پیل کی پر هغو خلکو ډیر ظلمونه کیدل، د پاچا د پوځ مشر گنگارام او دهغه ورور جی رام ډیر ظالمان وو.

د گنگارام د نامه اوریدو سره د کنول په تصور کی په وینورنگینی کوڅی راوگرځیدي چې له مریوډکی وی. او هر لوری ته خپری داور په لمبو کی رابښکیل وی.

دی د سوځیدونکیو خپرو په منځ کی خپل پلار لیده چې په خاورو او وینو کی یی تریکی وهلی. د کونډو او یتیمانو کریزی یی اوریدی.

دبرهمنی ټولنی د زامنو پر خلاف د سردار دلور په زړه کی د کسات چوپ خورن بیا په لمبو شو. خو دهغو لمبو په منځ کی یی د سکدیو څیره ولیده چې داور لمبی او په تریکو تپي انسانان یی ورو ورو له نظره لری شول.

د تپیانو او کونډو کریزی او فریادونه یی له غورو ورک شول. دی یوازی سکدیو لیده، دهغه خور او په زړه پوری غزی یی اوریده. خو گامه وړاندی ولاړه د سیند پر غاړه دیوی ونی ترڅنگ کیناستله او خپل منځ یی په خپلو خپرو پټ کړ.

بدهو تر ډیره پوری له مازوگانو سره روغبر کاوه. د بیرته ستنیدو په وخت کې هغوی له کنول سره د سمی خدای پامانی هیله وکړه، خو بدهو په اشاره را ایسار کړل.

مازوگان په خپلو خپلو کښتییو کې سپاره شول او ولاړل.

بدهو تر لړ ځنډه چوپ ولاړ و او سیند ته یې وکتل. شاندا او ماد هو هم پر داسی مهال زده کړی وو چی باید چوپ وی. دوی حیران وو بدهو ته یې وکتل.

بالاخره ورو ورو ورغلل او کنول ته ورنژدی شول، بدهو ورو په غمجنه لهجه وویل:

خوری، کنول خوری!

کنول سر را پورته کړ او بدهو ته یې وکتل. د سردار دلور په زړه کې د کسات لمبی دغم په اوښکو بدلی شوی وی.

بدهو وویل:

واوره کنول! مور هلته نه ځو.

کنول په عذر ته ورته نظر بدهو ته وکتل او ویی ویل:

-وروره! یوازی یو ځل می هلته بوزه. زه وعده کوم چی هلته به پر پاتی کیدو تینگار ونه کړم. زه به له لری یوازی خپل ویجاړ کور یو ځل وگورم او بیرته به راځو.

وروره! دا امکان نه لری چی زمور د قوم دنورو خلکو په څیر د ښار شاوخوا ته چیرته مور ته هم دیوی جونگری آبادولو ځای پیدا شی؟

بدهو ځواب ورکړ:

که د پاچا خلک پردی څیر شول چی ته د سردار لور یې بیابا به ددی

ماشومانورا تلونکی شه ډول وی؟

- نه وروره اوس به مورر شوک وپیژنی؟ په هغو خلکو کی یو سری زموږ دکلی ؤ. هغی زما په باب هیخ شک هم ونه کړ. اوس که ستا ورور هم راشی ما به په دی وضعه کی ونه پیژنی.
بدهو وویل:

بښه خوری! چی څنگه دی خوبښه ده هغسی به کوو. جوین پور به اوس څومره لری وی؟

له دی ځایه به نژدی دری میله لری وی.
بدهو وویل:

نو غرمه همدلته تیروو.

مادهو وویل:

راځه کاکا په سیند کی ولا مېو.

بدهو وویل:

نه په دی څنډه کی اوبه تیزی دی ، خو مادهو د ټولی خبری له اوریدونه مخکی په یوه ټوپ ځان سیند ته ور واچاوه.

بدهو وویل:

ناپوهه له څنډی نه وړاندی مه ځه! دایی وویل او پخپله یی هم سیند ته ځان وغور ځاوه.

مادهو و خندل او غوټه یی ووهله.

(۴)

دلمر لویدو نه لیر وړاندی دغه کاروان په یوه غونډی خوت، کنول تر ټولو مخکی وه. شانتا پر یوه خره سپره وه.

بدهو او مادھو په دوی ټولو پسی رمه لاری ته برابروله. د دزړه د درزا سره کنول کله ورو او کله کړندی گامونه اخیستل، ددی دژوند پراسمان له تورو تیارو پرته نور څه نه وو، مایوسی یی دیوه نه انکار کیدونکی حقیقت په بڼه ستر گوته ولاړه وه، دهیلو، آرزوگانو او احساساتو نړی یی ویجاړه شوی وه، دامید ټول باغونه یی دمایوسی دوپرونکیو دښتو په وسعتونو کی ورک کړی وو. بیا هم یوه وهم، یوه جنون چی دیوه انسان په زړه کی پر ماته دعقل او شعور داعتراف نه وروسته را پیدا کیری داله هر ځل لویدو سره جگیدو او پرمخ تلوته هڅوله او تکیه یی ورکوله، دوهمونو په ښکلیو پردو کی حقیقت دخپلی بدرنگی خیری دپتو لوهڅه کوله. دی دخپل چاپیریال په تیارو کی دعقل او شعور دمشال تکیه پرینسوده دنامعلومو امیدونو دیوی یی بلولی، دیوه دوکه خوړلی ماشوم په خیر به یی ټوله نړی دروغجنه وگڼله، کله ښه به تیری ټولی پښی هسی یو یووهم ورته ښکاریده، اودی به خپل زړه پردی منلو مجبور اوه چی ددی دپلار اونیکه کلی ویجاړ شوی نه دی بلکی همغسی آباد دی، سکدیو هم ژوندی دی اوله کلی نه بهر دډنډ پرغاړه ددی دورتلو انتظار کوی.

اوچی داوړینی په منډه به راشی او په غیږ کی به یی تینگه کړی اوتری و به پوښتی:

کنول ته چیرته وی؟ دابه ورته وایی:

سکدیوه تازه ډیره وژرولم.

ددی دزړه له درزا سره به گامونه هم سم گړندی شول. خودنامعلومو امیدونو دیوی به له لړ ځنډو وروسته بیرته مړی شوی اوددی لړ او دیرو

پاتی حواسو به دحقیقت له شومی خیری څخه دوهمونو ښکلی پرده لری
کړه اوله دی سره جوخت به یی پښی بیرته سستی اودزړه درزا کمه
شوه.

خوپه زړه کی به یی بیایونوی غیرگون راپورته شو، اودوهم اوشعور
گپوا احساساتو به یوه نوی دنیا جوړه کړه، دی به خپل زړه ته ویل چی
سکدیو مړشویدی خوا یا دا امکان نه لری چی هغه بیایوندی شوی وی،
سکدیو په کومه بله لاره جوین پورته رارسیدلی وی اوددی له پلار سره
یوځای دسیند پرغاړه ولاړ وی، ددوی دورتلو انتظار کوی! ددی دقوم
وژل شوی هم بیرته راژوندی شوی وی اوله خپل کلی څخه یی
دبرهنی کلتور حمله راوړونکی بیرته شپړلی وی اود لوړ ذاتو مانی
بیرته دتیت ذاتو په څپرو او جونگرو بدلی شوی وی!؟

دل مردورانگو جال دلویدیغ لوری ته ورتولید و، پرافق دخپرووریڅو
یوه توتیه ورو ورو په سره رنګ بدلیده، ختیغ لوری ته دکانگری دلورو
غرونو څو کی داسی ځلیدی لکه دسپینوزرو تاجونه یی چی پرسروی
چی د شفق له سرخی سره هغه هم دیا قوتو دغرونو په څیر ښکاریدل.
کنول دغونډی پرسرولاره وه اودخپل کور بدله شوی نقشه یی لیدله،
شاوخوا لوری اوتیتی غونډی او پکی ولاری ونی په همغه پخوانی
حالت وی، سیند هم دپخوا په شان بهیده، لاندی دلوی ډنډ په ولاړو
اورنو اوبو کی دونو سیوری همغه دپخوا په شان ښکاریدل خو هغه
وړوکی کلی چی کنول ته یی تصور تردی هرڅه زړه وړونکی ؤ اوس په
یوه ښکلی ښار بدل شوی ؤ.

کنول خپل دواړه لاسونه پرزړه ونیول او هغه شانداری مانی ته یی کتل

چی ددی دپلار اونیکه د جونگری ایری بی ترتاداوونو لاندی ښخی وی ، دښار شاوخوا ته ورو ورو خپرو پردی گواهی ورکوله چی دبرهمنی ټولنی له باغیانو څخه عینی امن خوښی غلامان شوی دی.

دمايوسی اوبی وسی دسمندر په تل کی له غوتی خورلو نه وروسته دکنول له خپل زړه څخه لومړی پوښتنه داوه چی :

زه دلته دڅه لپاره راغلم؟ دی بدهو، مادهو اوشانتا ته وکتل اوسترگی بی راډکی شوی، بیا بی خپل مخ په شلیدلی ټیکری کی پټ کړ او په زوره زوره بی وژړل، شانتا ووریده د مور غیږی ته بی ځان واچاوه او په سلگیو شوه ، مادهو په دغسی شیبو کی ددهو دکرو ورو په تقلید عادت شوی و خوداغل هغه هم تردیره ځنډه له زغم نه کاروانه خستلای شو او اوبنکی بی وبهولی.

کنول چی خپل بچیان په ژړا ولیدل دمورولی احساس بی پرهرڅه غلبه وکړه، اوبنکی بی پاکی کړی او یو پر بل پسې بی مادهوا وشانتا په غیږ کی ونيول بیا بی بدهو ته وکتل وی ویل:

وروره درځی!

بدهوو ویل:

اوس چیرته ولاړ شو خوری؟

راځه وروره! ددی ښار نه بهر به چیرته مور هم واپروو.

اوس شپه راغله ، که تانه غوښتل چی دلته پاتی شو سهار به بیا بل

لوری ته روان شو.

مادهوو ویل:

کا کا ځی چی زه تیری شوم.

دغونډی نه له بڼکته کیدو وروسته دتیمت ذاتو دیوه وړوکی کلی
سپیانو ددی وړوکی کاروان ډیر تودهرکلی وکړ، خو تنه نارینه اوبڼخی
چی د سپیانو غښیدل یی واوریدل له کورونو څخه راووتل اوله بدهو
اوکنول نه یی ډول ډول پوښتنی کولی:

له کوم لوری راغلی؟ څوک یاست؟ چیرته غی؟
دشپی دلته ولی نه پاتی کیږی؟

کنول چوپه وه بدهو هم چاته څه ځواب ورنکړ، اوسپیان یی په یوه
اوبله وشړل له کلی نه ووتل او تیر شول دکنول په غوښتنه یی دډنډ
پرغاړه دخو گڼو ونو ترڅنگ خره ودرول اوبارونه یی تری وارول.
نیمه شپه وه، بدهو، مادهاوشانتا په پرڅه لاندې چمن شلیدلی اوزری
بستری غوړولی وی اوپه درانه خوب ویده وو، کنول خوځلی پریوبل
اړخ واوښته او هڅه یی وکړه چی ویده شی داسمان ستوریو ته یی کتل.
دختیغ دیوی لوری څوکی له شانه سپررمی رابڼکاره شوه اودستوریو
ځلاپیکه شوه، کنول ته ناڅاپه څه وریاد شول او جگه شوه دلوی ډنډ په
لوری ورغله.

په ډنډ کی ځای ځای دنیلو فرگلان غوړیدلی وو او اور کی په فضا
کی په نڅاوو، کنول په خپل ماشومتوب کی په زرگونو ځله دغه
ننداری لیدلی وی خواوس یی دهغه زړه رابڼکون هیڅ درک نه و، په
ماشومتوب کی به دی دغه ټول شیان دخپل ژوند یوه برخه گڼل، دی به
پراور او رکیو پسی منډی وهلو اودنیلو فرگلانوراشکولولو او پانی پانی
کولو کی یو ډول خوښی احساسوله.

دابه په غونډیو اودروکی گرځیدله او په لوی ډنډ کی به یی لنیل اوپری

خوبنيدله به ، بيا سکديو را غی ، هغه دسکديو ځمکی او اسمان ته يو نوي رنگ ورکړ ، اودی ته دنړی په هر بڼا ایسته شی کی دسکديو دکومی بڼیگنی څرک بڼکاریده دی ته په غرونو کی دسکديو دعظمت ، په سپورمی کی دهغه زړه راښکون ، په لمر کی دهغه جلال اوددبه ، په ستوریو کی دهغه موسکا اودنیلوفر په گلانو کی دهغه سپیڅلتیا اوپاکی ترسترگو کیده ، خودسکديو له مرگه وروسته دطبیعت بڼکلی خیره ددی په نظر مسخ شوی وه او دژوند خوره نغمه ترخه شوی وه .

کنول دډنډ پرغاړه غاړه روانه وه ، دیوی لوری په لمن کی یی دآمو نو خو ونی ولیدی دا ودریده اویا په منډه ورغله دیوی ونی نه یی غیږ راوگرځوله دادهغو آمونو نیالگی وو چی سکديو کرلی وو .
کنول په درد ناکه لهجه وویل :

سکديوه ! زمور دمینی نیالگی اوس په لویو ونوبدل شوی دی ته چیرته یی ؟ چوپو کایناتو دکنول ددی پوښتنی ځواب ورنکړ اودا دچورتونو په نړی کی ډوبه شوه ، سکديو یی په مخ کی ولاړؤ اودی پر چپرکت پرتو آمونو ډیری ته اشاره وکړه اوویل یی :

دخوراکی شیانو په خورلو څه گناه ده ؟ ته بڼایي تربل سبا پوری له سینده پوری نه وتلای شی .... بڼایي خو ورځی نور دلته پاتی شی ، دومره ورځی له څه خورلو اوڅښلو پرته ....

اویا چی کله دی پرخپل لاس دکینولیو نیالگیو نه واښه اوبوتی خیشاوه کول هغه له غونډی نه راکوز شو دی ته ودرید ، کنول په خپل درزیدونکی زړه لاسونه کیښودل ویل یی : دا آمونه په هغه ورغ تاخوړلی وو ، ما یی زری راوړل دلته می وکرل ، داتول راشنه شوی دی

ناخا په دآم له ونی نه د بوم وپروونکی غیر اوچت شو او دکنول دخيالونو
بنکلی دنیاگی ورسره وړانه وړانه شوه، ددی بچیان وریاد شول او په
گړندیو گامونو بیرته راوگرځیده.

سهار وختی چی کله بدهوراجگ شو او دلنبلو اراده یی کوله دکنول
غیری واورید هغه دخپلو بچیانو ترڅنگ په درانه خوب ویده وه او ویل
یی:

زه به همدلته پاتی شم دازما وطن دی ، دامی دبچیانو وطن دی ، زه به
همدلته اوسم ، همدلته اوسم .

بدهوترلر ځنډه لاس پرتندی ایښی ؤ او چورتونو یوړ ، بالاخره وغځید
او جگ شو ما دهویی وخوځاوه ، هغه راوینښ شو سترگی یی ومبلی .
بدهو ورته وویل:

راځه چی ولامبو!

دلاملبولنی دمادهو توله سستی لری کړه اوله خوښی نه په تو
پونوشواو په منډو منډو دبدهو په مخکی روان شو .

په همدی ورځ د گاونډیانو غلامانو په مرسته بدهو یوه څپره جوړوله
، دهغو تیت ذاتو نو کړانو له خولی ورته معلومه شوه چی دینسا
راوسیدونکی نیم میل دخپل مذهب دساتنی حریم کافی گنی دډنډپه
بله غاړه دینار لوی درمسال ؤ ، خودینسا په خیر دغه درمسال هم له دی
ځایه په ښه فاصله کی پروت ؤ . بدهو ته دهغو نوکرانو له خولی داهم
معلومه شوه چی ددی ښار سردار دپاچا دنورو سردارانو سره ډیر توپیر
لری . که هغه ته معلومه شی چی د پاچا کوم پوځی د کوم تیت ذاتی
سره بیله څه سببه ظلم کړی دی نوسخته سزا ورکوی .

ورځی په اونیاو اوونی په میاشتو بدلیدل، دوخت پتی که څه هم دکنول دنه لری کیدونکو تپونو دوانشوای کولی، بیایی هم د درد زیاتوالی ورو ورو لیر شو. دمره شوی میره مینه یی دهغه دژوندیونخنیو په لوری راگرځوله، دکوندتون مایوسی یی دمورولی په هیلو بدلی شوی ددهو ورځی په میرو او وزویسی دسیوری په اوردیدو اورا تولیدو تیریدی هغه به ما بنام ستومانه راغی اوډوډی به یی وخوره ویده به شو.

او که به مادهاوشانتا تینگار و کر نو د شیشکو او دیوانو کومه کیسه به یی ورته وکړه، د شاوخوا کلیو له شپږو نه ده دلور ذاتو د ټولنی او کلتور د دیوتا گانو به باب ډیر څه اوریدلی وو، خوده ته د دیوتا مفهوم د ډبرو او یا ختو دیوه وپروونکی بوت نه پرته بل څه نه و، د غرنی قوم د شپږو له یوه چانه چی ده د دیوتا نوم اوریده داسی یی گنله چی کوم رامو دوی تیر ایستلی دی په لس میاشتو کی کومه دیادونی وړپېښه ونه شوه د برسات لومړی میاشت مادهاوشانتا لپاره له خوښیو ډکه وه، دوی به کری ورځی په ډنډکی لنبل او ما بنام به په کومه لوړه وختل اود سیند ننداره به یی کوله.

ماشوم عبادت کوونکی

کری شپه له اوربنت وروسته سهار دوریغو وړی وړی توتی دیوه
 لوپ شوی کاروان په خیر تیت اوپرک دلویدیخ په لور روانی وی. له
 لری ددرمسال دزنگونو کړنگهار اوریدل کیده، ددبرونه جور شوی یوه
 کور په پراخ انگر کی دآم تریوه ونه لاندی شو غوایان ولاړ وو، په برنډه
 کی یوه کم عمره نجلی چی نوی له خویه راوینسه شوی وه غځیدله، له
 بستری راجگه شوه اوسترگی بی سره مینلی ویل یی:

مورجانی! مورجانی!!

- لورکی! شیدی لوشم.

نجلی انگر ته راغله اووی پوبنتل:

مورجانی! پلار جان می ولاړ؟

موریی خواب ورکړ.

لوری هغه به وختی ددرمسال ته رسیدلی وی.

نجلی په غوسه شوه ویی ویل:

زه بی ولی له خانه سره بونه تلم، مادشپی درته ونه ویل چی سهار می

ورته را پاخوه؟

موریی دلاسه کړه ورته ویی ویل:

لورجانی! هغه په تیاره کی پاڅیدلی ؤ، او چی تلو ویی ویل چی لمر

راوخیژی موهنی دی ناشته وکری بیا یی راواستوه، اوس ته لاس اومخ
 ومینځه شیدی وڅنبه موهنی داوبوکوزه مخی ته کیښوده اوکیناستله
 چی دمخ مینځلو اراده یی کوله رندهیری ولیدچی په منده د ننه ورغی
 اوپه سوځیدلی ساه یی وویل: راځه موهنی چی دډنډپه لوری ولاړ شوله
 هغه ځایه به نیلو فرگلان راوړو رام، سروپ، اندر او لچهی هم تللی دی.
 دموهنی مور وویل: گوره رندهیره! که ځی نو موهنی درمسال ته بوزه
 که نه نو داهمدلته په کور پریږده.

موهنی مخ ته داوبو لپی ورواچولی ویی ویل:

موری! مور به د ډنډنه بیا درمسال ته ورشو.

ستا لپاره به نیلو فرگلان هم راوړم.

مور یی په غوسه شوه ورته ویی ویل:

گلان دی خاوری شه په اوبو کی ډوبه نشی.

- نه موری! گلان به رندهیر راوشکوی، زه به اوبو ته ورنژدی هم

نشم.

- ښه نورندهیره زویه پردی پام کوه واخله لوری دغه شیدی وڅنبه!

موهنی داوسپنی یو جام را واخیست او ورغله له مور سره ودریده

مور یی جام وردک کړ داخپ خپ رندهیر ته ورغله وروی ورته وویل:

واخله بیړه کوه!

رندهیر سرورته وخوځاوه ویی ویل:

نه ماشیدی وڅنبلی اورا غلم.

- او هو! دابه څښی که نه زه نوله ځم.

رندهیر موسکی شو جام یی واخیست شیدی یی وڅنبلی اوبیرته یی

ورکړ موهنی بیا په منډه مورته ورغله او ورته یی ویل:
 مورجانی! نن دوه جامه خښم ، موری رندهیر ته مخ ورواړاوه ، هغه
 وخنډل اودی په موسکابل جام ورته ډک کړ ، موهنی شیدی وخنډلی
 اوجام یی پر برنده کیښود له رندهیر سره ولاړه موری له شانه ورپسی
 غږ کړ:
 لوری ډیر خنډونکړی .
 - نه زربه راشو .

موهنی له دی ویری چی موری بیسته ورونه غواړی د رندهیر نه
 مخکی مخکی یی منډی وهلی . درندهیر عمر لږ او ډیر لس کاله ؤ
 اوموهنی دوه کاله تری کشره وه ، دموهنی دمور نوم ساوتری ؤ رندهیر
 ددی ښار د سردار زوی ؤ او موری مړه شوی وه .
 دډنډ پر غاړه ددوی ملگری دیوی نا آشنا نجلی سره ولاړ وو او یوه نا
 آشنا هلک ته یی کتل چی دډنډ په ژورو اوبو کی یی غوتی وهلی .
 لامبوزن هلک دوی ته په داسی نظر وکتل چی فرین پری وواپی بیا یی
 وویل:

شاتتا! وگوره زه دلاندی له تل نه خاوره راباسم .
 شاتتا دهغو ماشومانو دپاکو اوسوتره جامو تر رعب لاندی راغلی وه
 اندینمنه شوه دخندی په لوری ورغله اووی ویل:
 راځه مادهو چی کور ته ځو ، مور به انتظار کوی .
 مادهو ویل:

اوس راځم اویا یی غوته ووهله ، هلکان خوشیسی پریشانه ولاړوو ،
 موهنی تر ډیره صبر ونکړای شو رندهیر ته یی په عذر من نظر وکتل او

ویی ویل:

هغه بیچاره لکه چی ډوب شورا ویی باسه!

رندهیر به بیره کورتنی وایستله اوپه اویو کی یی ورتوپ کرل هغه
لاژورواویو ته نه ورسیدلی چی مادهو خندی ته راورسید اوسریی له
اوبو راویوست، شانتا ته یی یو صدف راوغورغاوه ویی ویل:
واخله:

موهنی شانتا ته ورنژدی شو، ویی ویل:
واه واه صدف!

شانتا صدف هغی ته و نیول وی ویل:

واخله ته یی اخلی!

موهنی صدف دهغی له لاسه واخستل ویی پوینتل:
هغه ستا وروردی؟
- هوکی!

لچهی مادهو ته وویل:

مورت ته هم صدف راویاسه!

- بڼه ده تاسو ته به یی هم راویاسم.

مادهو شوغلی غوتی ووهلی اوهریوه ته یی یو یو صدف ورکړ،
رندهیر هم شوغلی د صدف درایستلو هڅه وکړه خولاس ته یی څه
ورنغلل مادهو پوینتل: تاته یی هم راویاسم؟
رندهیر ځواب ورکړ:

نه زه یی پخپله راویاسم!

رام، سروپ او انرد ډنډ پرغاړه په لږ واویو کی ورگډ شول اودنیلو فر

گلان یی راوشکول، موهنی په اویو کی دورگدیدیو پرځای له خنډی نه دیوه گل را شکولو هڅه وکړه اولاس یی وروغځاوه خو پینې یی و بنوییدی او غرم په اویو کی وروغورځیده.

نورو ماشومانو په کرس کرس وخنډل رندهیر ددی مرستی ته وروړاندی شو، خودده له وررسیدو څخه هغه راپورته شوه لړی شونډی بوڅی کړی او بیای یی له نورو سره کړسند خندا بدرگه کړه. مادهو له ژورو اویو څخه دنیلو فرخو دانی لوی لوی گلونه راوشکول او چی له ډنډ نه راووت زړه نازړه یی موهنی ته و نیول.

موهنی بیله دی چی څه وویای دده له لاسه یی گلان واخستل، مادهو تری وپوښتل:

نور راوشکوم؟

موهنی ځواب ورکړ: نه دا ډیردی.

مادهو نور لړزه احساسوله، خوزړه یی نه غوښتل چی دغه ماشومان پریږدی او کورته ستون شی هغه بیا په ډنډ کی ورتوپ کړل او رندهیر ورغی ویی ویل:

زه غوټه وهم ته به می راو نیسی؟

- هوکی!

مادهو غوټه ووهله رندهیر دهغه دنیلو هڅه وکړه خو هغه ډیر لری تری ولاړ، له هغه وروسته بیا رندهیر غوټه ووهله خو مادهو هغه راو نیولو، مادهو اورندهیر تر ډیره ځنډه په همدی لویو بوخت وو موهنی ډیری چیغی ورته وکړی خورندهیر په دی نوی لویه اومشغولتیا کی درمسال ته دتلو اویا کورته دستنیدو خیال پریښی ؤ، نور ماشومان

خپلو خپلو کورونو ته ستانه شوی وو موهنی چی درندهیر له بی پروایی
 څخه ډیره غوریده له شانتا سره یی د آشنا کیدو هڅه کوله.
 هغه شانتا ته نژدی په چمن کی کیناستله او ویی پوښتل:

ستا هم لامبوزده ده؟

- هو کی اوستا څنگه؟

- زه له ژورو او بوڅخه ویریریم.

شانتا تری وپوښتل:

ته له ښاره را غلی یی؟

- هو کی ، ته دکومه ځایه؟

- مور همدلته د ډنډپر غاړه اوسیرو.

- ښار دی لیدلی دی؟

- نه. بدهوکا کا وایی چی د ښار دیو تا انسانان خوری.

- لیونی هغه ستا ساتنه کوی.

- نو تا دیو تا لیدلی دی؟

- زه یی هره ورغ وینم ، ته غوازی ویی وینی؟

- چیرته؟

- په درمسال کی.

- په درمسال کی؟ زه هلته نه ځم

- ولی؟

- زه ویریریم.

- لیونی له دیو تا نه هم څوک ویریدلی؟

- ته له هغو نه نه ویریری؟

- نه ولی؟

- که دی هغه ونیسی اوودی خوری شه به کوی؟

- داتاته چاویلی چی دیوتا خلک خوری؟

- بدهو کاکا.

- هغه شوک دی؟

- زها کاکادی.

- هغه به کرم ځنگلی وی؟

- ځنگلی شه شی وی؟

- ځنگلی هغه وی چی بناری نه وی لیدلی.

- نوبیا مورد تول ځنگلیان یو، په مورد کی هیچا هم بنار نه دی لیدلی،

دبنار خلک دځنگل خلک وژنی؟

- نه ولی؟

شاننا غوبنیتل چی دبنار په باب نوری پوښتنی هم وکړی خو مادهاو

رندهیر له ډنډه راوتل او ددوی پام هغوی ته ور واوښت.

مادهاو له رندهیر نه وپوښتل:

سبا ته دلته راځی؟

رندهیر ځواب ورکړ:

هوکی راځم.

- ته شپیلی غیولی شی؟

- نه.. ته ځنگه؟

- زه یی غیولی شم، ودریږه درته ویی غیوم.

دمادهاو کورتی دیوی ونی په ځانگه کی څریدلی وه دی ورغی شپیلی

یې له جيبه راوايستله شونډی یې پری کيښودی او په موسکا یې رندهیر او موهنی ته وکتل.

موهنی وویل:

رندهیره راځه چی کورته ځو.

مادهو نه غوښتل چی دخپل کمال دښودلو موقع له لاسه ورکړی ، وړوکی گوتی یې پر شپیلی راوگرځیدی او په فضا کی زړه راښکونکی نغمه وکړنگیدله.

درندهیر او موهنی غوړونه دموسیقی له خوند څخه ناخبره نه وو. خو د شپیلی نغمه دوی ته ډیره په زړه پوری معلومه شوه. ښایي ددی لپاره چی د شپیلی غوړونکی ددوی همزولی ؤ. دوی یو دبل دا احساساتو او اغیزو داندازی معلومولو لپاره په وار وار یو بل ته کتل ، درندهیر سترگو د حال په ژبه ویل چی گوره تا کورته دتلو ضد کاوه ، او دموهنی کتو ځواب ورکاوه چی کاشکی تا هم داسی شپیلی غوړولی شوای .

مادهو دغه نغمه پای ته ورسوله او پر فضا سمدستی چوپتیا او خپگان غلبه وکړه. رندهیر او موهنی په ډیره مینه هغه ته کتل.

شاننا دونی له خانگی څخه د مادهو کورتي راوړه ده. ته یې ورکړه او ویی

ویل:

واخله! اوس دی کورتي واغونډه چی کورته ځو.

رندهیر وویل:

مور سبا ته بیاراځو ، تاسوراځی؟

مادهو کرتی اغوستله ځواب یې ورکړ:

رابه شو.

رندهیر جامی واغوستی او له موهنی سره ملگری شو شو گامه ولاړ خو
بیرته راوگرځید او له مادھو نه یی پوښتنه وکړه:

تاسو چیرته ځی؟

- مور دډنډ پر هغه بله غاړه او سپړو.

- زه به سبا ته شپیلی راوړم ته یی رازده کوی؟

- درزده به یی کړم.

- ستا نوم څه دی؟

- مادھو! او ستا څه؟

هغه ځواب ورکړ:

- رندهیر.

مادھو بیا له موهنی نه وپوښتل:

ستا نوم؟

- زما نوم موهنی دی.

- تاته د ډینگ بچیان دروښیم؟

- هو کی چیرته دی؟

- ته خو هغه وژنی نه؟

- نه یی وژنم.

- ښه ده راځه زه یی دروښیم.

دشاننا دصبر کاسه ډکه شوی وه هغی وویل:

ما د ډینگ بچیان لیدلی دی وری شوی یم، زه کورته ځم.

- ښه ده ته درځه!

شاننا دخپلو څپرو په لور ولاړه.

رندهیر وویل:

راغه موهنی هغی ته به بیا راشو!

- زه به بی همدا اوس ووینم. تاچی لمبل زما خبره دی نه اوریده، زه
غوارم ددینگ بچیان وگورم او ته غواری چی وتبستی.

- بنه نوراغه!

رندهیر او موهنی په مادهو پسی ور روان شول.

خوگامه چی ولاړل مادهو په یوه ونه کی وخوت او له خالی نه یی دوه
وروکی بچیان راکوز کړل او دموهنی او رندهیر په مخکی یی کینودل.

موهنی وپوښتل:

دامنیوکی ولی خلاصوی؟

مادهو ځواب ورکړ:

وری سوی دی.

موهنی وویل:

نه ته دروغ وایی دا بگوان نوم یادوی.

- بگوان! دا څه شی دی؟

موهنی حیرانه شوه ځواب یی ورکړ:

او هو ته بگوان نه پیژنی؟

هغه ته پیدا کړی یی.

مادهو تری وپوښتل:

ته بگوان (خدای) جوړه کړی یی؟

- هوکی!

- او زه هم؟

- ته هم هغه جوړ کړی بی.

- هغه گلان چا؟

- دا هم خدای پیدا کړی دی ، پلار جان می وایی چی ټول شیان خدای پیدا کړی دی.

مادهو اندینمن شو پوښتنه یی وکړه:

هغه چیر ته دی؟

- تاتراوسه خدای نه دی لیدلی؟

مادهو سر و خو څاوه او ځواب یی ورکړ:

نه!

- هغه په درمسال کی دی ، مور یی هره ورځ وینو.

ته غواړی چی ویی وینی؟

- مگر بدهو کاکا خو ویل چی په درمسال کی دینار خلک ماشومان

خوری.

- هغه تاهسی داروی ، راڅه رندهیره ده ته درمسال وروښیو.

- مگر ناوخته به شی.

- نه مونږ به زر راوگرځو.

(۲)

مادهو زره نازره دویری او اندیننی ترا حساساتو لاندی له موهنی او

رندهیر سره روان شو. بدهو ده او شانتا ته د درمسال په باب په زرگونو

ویروونکی کیسی اورولی وی. خو موهنی چی ده ته وویل هغه ته هسی

ویروولی یی دده ډیر وهمونه یی لری کړل.

ده فکر کاوه چی بدهو کاکا به تل زه ویرولم.

کله چی دی ډیروروکی ؤ په ونو کی له ختلو نه بی ویراوه او ویل بی، چی هلته شیشکی دی او لاندی به دی راوغرغوی. کله چی لیرالوی شو دډنډی لوری ته به بی له تلو نه را ایسار اوه او ورته ویل به بی چی هلته نهنگان وی خو اوس هغه په ژورو اوبو کی لامبو وهلی شی او نهنګ دده دخورلو لپاره نه ورغی که په درمسال کی کوم دویرولو شی وای نورندهیر او موهنی بی ولی نه ډارول.

مادهو په خپل زړه کی دا ویل چی بدهو کاکازه په ونو کی له ختلو نه ځکه را ایسار ولم چی تری را ونه لویم. له اوبو نه بی ددی لپاره ویرولم چی پکی ډوب نشم، اوله درمسال نه می بنیایی ددی لپاره ویروی چی زه لاره هیره نه کړم او دبنار نه چی هغه زه ډارولم امکان لری دبنار په باب هم هغه ماته دروغ ویلی وی. که دبنار خلکو ربتیا هم ماشومان خورلی نو رندهیر او موهنی او نور ماشومان به بی ولی پریښودل. کاکا دروغ وایی زه به نن هغه ته ووايم چی له درمسال نه راغلم او تا دبنار په باب هم ماته دروغ ویلی وو.

دمادهو زړه له خوبښیو نه په تیوونو ؤ، خوبیا بی په زړه کی یو خیال وروگرغید چی بګوان «خدای» به څنگه وی؟ په درمسال کی به چی ناست وی دا هرڅه به څه ډول جرړوی؟ دده په مغزونو کی دخدای هیڅ خیالی تصویر جوړ نه شو، په هر صورت هغه پردی ډاډه شوی ؤ چی بګوان «خدای» به کوم ویروونکی شی نه وی.

ددرمسال نه بهر شنکرا وګویال ددرمسال دوه خدمتګاران او نماخنوونکی دونو په ګڼ سیوری کی په درانه خوب ویده وو. دموهنی او رندهیر سره یوغای مادهو په ذهن کی دخدای له عجیبو خیالی خیرو سره

درمسال ته ننوت، ددرمسال په پراخه خونه کې یې چې ډول ډول بوتان
ولیدل هیبت پری راغی.

هغه بیرته وگرځید او ویی ویل:

زه ویریریم.

موهنی تسلی ورکړه ویی ویل:

له خه شی ویریری؟ دا ټول ښه دیوتا گان دی.

هغه په حیرانۍ وویل:

دیوتاگان! تاسو خوزه ددی لپاره راوستم چې خدای راوښیسی هغه چې

مور یې جوړ کړی یو.

موهنی ځواب ورکړ:

هلته گوره! هغه تر ټولو اوچت خدای دی، راځه له نزدې یې وگورو ولی

ویریری؟

مادهو په ویره ویره وړاندې ورغی درندهیر او موهنی په خدا کې دده

ویره هم ورو ورو لری کیده. پر هغه بوت چې دټولی نری له شیانو نه پرته

یې دنیلوفر گلان او موهنی غوندې ښکلی زړه ورونکی څیری پیدا کړی وی

دده مینه راغله.

دی نور هم وړاندې ورغی او خو ځلی یې ریږدیدلی لاسونه پر بوت

کیښودل او بیایې دهغه پر بدن راتیر کړل. موهنی ته یې وکتل او ویی

ویل:

دا خو ځیدلای او گړیدلای ولی نشی؟ دا خودیر کلک دی ښایې له ډبرې

جوړ شوی وی!

موهنی ورته وویل:

داسی مه وایه خدای به درنه خپه شی ، دده په مخکی خلک سرود غیوی
راغه موزی بی هم ووايو .

- سرود خه شی دی ؟

- ستا سرود هم نه دی زده ، بڼه ته غورونیسه موزی بی وایو .

دموهنی او رندهیر خواړه غیونه په درمسال کی وکړنگیدل ، مادهو شو
غلی ددوی الفاظ په زړه کی ورسره تکرار کړل او بیا دسرود په ویلو کی
ورسره شریک شو .

دمذهبی سرود نه چی وزگار شول مادهو وپوښتل :

زه دخدای په مخکی شپیلی وغیوم ؟

رندهیر ځواب ورکړ : وغیوه !

مادهو یوه په زړه پوری نغمه او چته کړه ، له درمسال نه بهر د شپیلی پر
غی شنکر او گوپال څک شول .

گوپال وویل :

ای شنکره ! څومره خور غی دی ؟

شنکر ډانگ راواخست راجگ شو ویل :

وای تباہ شوو ، دا خو هماغه تیت ذاتی هلک دی چی د ډنډ په غاړه

شپیلی غیوی .

شنکر د درمسال په لوری منډه واخسته او گوپال ورپسی شو مادهو چی
دوی ولیدل چی په منډه درمسال ته ور ننوتل وارخطا شو شپیلی بی له لاسه
وغور ځیده او دی د رندهیر تر شاپت شو .

شنکر چی مادهو ولید په غوسه بی ډانگ اوچت کړ او پخوا له دی چی
موهنی او رندهیر دهغه د ژغورنی خه هڅه وکړی دهغه ډانگ دمادهو پر

سرولگید او بیا هغه ځای پر ځای پر ځمکه راوغورځید.

له سر څخه یی د وینو داری او چتی شوی، شنکر دوهم ځلی ډنډه او چته
کړه خو گوپال وروړاندی شو. دهغه لاس یی ونیو او ویی ویل:
شنکره! دا د خدای درمسال دی، د توری دیوی درمسال نه دی.

رندهیر که څه هم کشر و خو په رگونو کی یی دیوه زړور لوړ ذاتی وینه
چلیده او بیا د بنار تر ټولو دلوی سردار د زوی په مخکی دیوه معمولی
نمانځونکی داسی کړه وړه نوی خیره وه.
هغه په غوسه وویل:

تا هغه ولی وواهه، تا ته یی څه تاوان رسولی و؟

د درمسال خدمتگار د غوسی په حال کی دخپل سردار د زوی په پیژندلو
کی لږ ځنډ وکړ، هغه وویل:
دا تا دلته راوستی و؟

- هوکی! مور راوستی و، زه یو ځل کور ته ورسیم بیا گوره چی پلار جان
می څه در سره کوی.

- احمقه ستا له پلار سره به هم گورم. ته دا نه پیژنی چی یو تپیت ذاتی دی
او درمسال ته یی راوستل لویه گناه ده. هغه دا وویل او بیا یی ماد هو تر
پنبو و نیو او له درمسال نه یی په کشولو بهر ته ویوست. د وینو کر بنه
د خدای له بوت نه پیل وه او د تورو ډبرو پر غولی یی لویه نښه پریښوده له
درمسال څخه بهر په وینو او چمن کی ورکه شوه.

رندهیر له غوسی څخه لړزیده او موهنی ژرغونی په هغه پسی روانه شوه.
گوپال رندهیر وپیژندلو او هغه په ټولو پسی وروسته و.

شنکر ماد هو له درمسال څخه بهر پریښود کنځلی یی کولی او بیبرته

راوگرځید. رندهیر ته یی وکتل او په گواښ یی ډانگ وروښود چیغی یی
کړی:

تا دی راوستی و؟

په دی ځنډ کی گوپال رندهیر ته ورورسیده.

هغه د رندهیر پر اوږه لاس کیښود او ورته ویی ویل:

نور له دی ځایه تښته!

دگوپال پردی خبره د رندهیر غیرت ځوښ وخور په بیره یی لاس ښکته کړ
او یوه ډبره یی را پورته کړه او شنکر یی پری وویشت، ډبره پر نښه برابره
شوه شنکر دو ډره لاسونه پر تندی و نیول او پر ځمکه کیناست.

په دغسی معاملو کی گوپال تر شنکر زیات د آزاد فکر خاوند نه و ځو
دشنکر سره کوم پخوانی خپگان یی لاس او پښی ورتړلی وو. شنکر د ډیری
غوسی په سبب رندهیر ونه پیژاند، که هغه دگوپال په څیر په سره سینه
فکر کړی وای نو ښایي ډبری دلگیدو نه وروسته یی هم دبی ځایه او توبو تر
پرځای به یی زړه ته تسلی ورکوله او ویل به یی چی دغه ډبره ویشتونکی
لاس دکوم عادی ماشوم نه دی.

شنکر دخپل تندی څخه وینی پاکولی راجگ شو او ډانگ یی بیاراپورته
کړ، دتپی زمري په څیر د رندهیر په لور ورغی خو گوپال یی لاره ونیوه
ورته یی ویل:

ته لیونی شوی یی دا پیژنی چی څوک دی؟

دا د سردار رام داس زوی دی.

دگوپال دی خبرو دشنکر په لمبه شوی دماغ دواوری ایښودو کار وکړ او
هک پک ودرید، دډانگ هغه سر چی دآسمان په لور پورته کیده دځمکی

په لور خم شو خجالت غوندی شوی ویل:

بڼه زه مذهبی مشر ته ورځم. دا که د سردار زوی دی او که د پاچا دا حق نه لری تپیت ذاتی را ولی اوز مور در مسال پری پلید کری.
گوپال وویل:

ستا د منډو رانډو تر ټولو وروستی پایله به داوی چی بیا به له سینده مور اوبه را وړو او در مسال به پری مینځو ، شنکره په یاد لره چی دده پلار آبله ورغ مذهبی مشر ته دری غوایی او یو آس ورکری ؤ ، هغه به ټوله پره پر مور راواچوی او له رام داس سره د ټکر پرځای به هغه ته دا ډیره آسانه وی چی ز مور پرځای در مسال ته دوه نوی خدمتگاران ونیسی.

شنکر بی له دی چی څه خواب ورکری رندهیر او موهنی ته یی کتل او یوی خواته ولاړ ، گوپال له شاخه ورپسی غړو کړ:
چیر ته ځی؟

- په سیند کی ځان پاکوم ته له در مسال نه وینی پاکی کړه.

گوپال خواب ورکړ:

خپله بلا زما پر سر مه راغورځوه ، ته در مسال صفا کړه زه به ستا لپاره ځان وللمبوم.

د گوپال طنز د شنکر گامونه نور هم گرندی کړل.

موهنی په منډه مادهو ته ځان ورورساره ، گوپال رندهیر ته وویل:

ولاړ شه زویه! ته دا نه پیژنی چی څومره گناهکار دی.

موهنی کور ته بوزه هغه دی نجس تپیت ذاتی سره څه کوی ورغه مذهبی

پیشوا همدا اوس راتلونکی دی زه باید در مسال صفا کړم که نه ما به تر

کورده رسولی وای.

سبا ته به ماته فيرنی راوری که نه؟

رندهير بيله دی چی خه خواب ورکری دموهنی پر لور ورغی او گوپال
درمسال ته ولاړ.

مادهو چی راپه خود شو سترگی بی وغرولی او جگ شو کیناست.

رندهير وویل:

موهنی! دده وینی لانه دی دریدلی، توکر راوړه چی زخم بی وروترو.
موهنی په بیره خپل تیکری راواخیست رندهير ته بی ورکړ. رندهير
دمادهو زخم پری وتاړه، موهنی سلگی وهلی او اوښکی بی پاکولی
دمادهو مخی ته کیناستله.

ورته بی ویل:

درد به درته کوی؟

مادهو په ویریدلی لهجه خواب ورکړ:

نه!

رندهير وپوښتل:

ستا کور کوم لوری ته دی؟ راڅه چی کورته دی ورسوو.

موهنی تسلی ورکوله و بی ویل:

ته غم منه کوه رندهير ستا بدل واخیست، په لویه ډبره بی پر سر

وویشتلو.

مادهو وویریده یوی اوبلی خوا ته بی وکتل او بی ویل:

درغی! له دی ځایه وتښتو!

رندهير خواب ورکړ:

تښتیدو ته اړتیا نشته. هغه به نور تا ته هیڅ هم ونه وایی.

دري واره ماشومان له هغه ځايه روان شول.
 مادهو لومړی له دوی سره دگامونو اخستلو هڅه وکړه خو چی څو گامه
 یی واخیستل تگ یی کرار شو هغه وویل:
 زما سر درد کوی لږ کرار ځی.
 رندهیر او موهنی یی پل راوینو.

(۳)

د ډنډ غاړی ته چی ورسیدل مادهو خپله مور او شانتا ولیدل. کنول په
 حیران نظر یوی او بلی خوا ته کتل چی مادهوی ولید خو ښه شوه او گړندی
 دهغه په لور ورغله د خوښی او ښکی یی په سترگو کی ډنډ شوی
 ویل یی:

زما بچی، زما غمیه! مادهو چیر ته وی!
 اوه... دا څه دی، ستا سر په وینو سور دی. وینی تری راغلی... ته چا
 ووهلی...

بیای یی رندهیر او موهنی ته اشاره وکړه:

دوی وهلی یی!

- نه مور جانی دوی ماته هیڅ نه دی ویلی.

- نو ته چا وهلی یی؟

دمادهو پر چوپتیا موهنی ځواب ورکړ:

شنکر وواهه.

کنول دمادهوله سره پتی راخلاصوله ویی پوښتل:

شنکر څوک دی! هغه زما نیاز بین بچی ولی وهلی؟

رندهیر ځواب ورکړ:

- ما هم بدل تری واخیست.
- کنول تری وپوښتل:
- ته شوک یی بچییه؟
- زه رندهیریم، مور دی درمسال ته بیسولی وچی بگوان «خدای» ور
وښیو، هلته شنکر دی وواهه او ما هم دهغه سر پری مات کړ.
- کنول وارخطا شوه ویی ویل: درمسال ته...
- دخدای ورښودلو لپاره؟!
- هوکی ده ویل چی ما خدای نه دی لیدلی.
- دماضی ډیر تصویرونه دکنول سترگو ته ونڅیدل.
- او بیا په یوه ژور چورت ډوبه شوه.
- موهنی تری وپوښتل:
- ته دده مور یی؟
- هوکی لوری داتیکری ستادی؟
- هوکی!
- داپه وینو ککړ شوی دی زه به یی اوس درته ومینځم.
- نه دا یی همدغسی پر سرور پریدلی.
- نه لوری که دی مور پوښتنه وکړی څه خواب به ورکوی؟
- ما ډیر تیکری ورک کړی دی، هغه له ما نه پوښتنه نه کوی، تاسو دده
زخم ښه وتړی.
- ستا نوم څه دی لوری؟
- موهنی.
- ژوندی اوسی لوری! راغه مادهو!

رندھیر وویل.

راخہ موہنی مورہم نور ولاڑ شو.

موہنی پہ تلو تلو کی ودریدہ ویی پوہنتل:

شنکر ویل دا تیت ذاتی دی، تہ ہم تیت ذاتی یی؟

کنول پہ درد من غیر وویل:

زہ تیت ذاتی ہم خوزمازوی...

موہنی دکنول پہ مطلب ونہ پوہیدہ خو سرہ لہ دی چی ماشومہ وہ مگر

دایی احساس کرہ چی دی بنہ پوہنتنہ ونہ کرہ، ودریدہ بلہ پوہنتنہ یی

وکرہ:

تیت ذاتی خہ شی وی؟

- تاتہ نہ دی معلوم؟

- نہ.

کنول جواب ورکر:

تیت ذاتی انسانان وی، مینہ کوونکی انسان خو پہ دی دنیا کی ہغوی

انسانان نہ گنل کیڑی. راخہ مادھو! بچیہ تاسو ہم ولاڑ شی!

موہنی او رندھیر دبنار پہ لور روان شول.

مادھو، کنول او شانتا تر لیر خندہ ہمالتہ ولاڑ وو او دوی تہ یی کتل.

موہنی خو خلی شاتہ مخ ورواڑ اوہ او ورتہ ویی کتل او پہ سترگو کی یی

مادھو تہ یو نہ ہیریدونکی پیغام ورکر.

کنول تہ دموہنی پہ لور دمادھو دغسی کتل بنہ ہنکارہ نہ شول.

خو دبنار نیک خویہ او دبنکلیو جامو خاوندان ماشومان دومرہ دپام ور

وو چی خپلو سترگو یی ہم تردیرہ پوری خارل، بالاخرہ یی مادھو تہ وکتل

او په زړه کې یې وویل:

زما نازولیه! ته تر هغوی په هېڅ کې کم نه یې، ستا رنگ تر دوی ډیر سپین او سترگی دې تر دوی ډیری ښکلی دی خو ته دخپلې مور له گیدې څخه دیوه تپت ذاتی له برخې سره زیږیدلی یې، بیا یې مادو ترمټ ونیو ویی ویل:

راځه بچیه څه ته گوری ستا نړی له هغوی نه بیله ده.

څپری ته چی نزدی شوه دکنول څه په خیال کې ور وگرځیدل ودریده او دمادو پر سر یې لاس کینود ویی ویل:

بدهو ته څه مه وایه، که هغه خبر شی چی ته چا وهلی یې خو دی بدل وانخلي آرام نه کښینی او مور ټول به په مصیبت کې راگیر شو.

مادو تسلی ورکړه ویی ویل:

نه مور جانی نه ورته وایم، ورته ویه وایم چی له ونی نه راو لویدم.

- دا وعده هم راسره وکړه چی بیا په هغه لوری ته نه ځی او له هغو ماشومانو سره به دلیدو هڅه نه کوی.

- ولی موری زه خو هغوی وهلی نه یم.

- زویه! که دهغوی پلار او مور ته معلومه شوه چی ددوی ماشومان ستاسو سره لوبی کوی نو مور به له دی ځایه وشړی، ته د ډنډ بل لوری ته مه ورځه.

- ډیر ښه دی موری زه به هغه لوری ته نه ورځم.

(۴)

ارجن دموهنی پلار دخپل کور په انگر کې د آم ترونی لاندی سیوری ته پر چپرکت ناست ؤ. ساوتری ویریدلی غوندی له بهر څخه راغله.

ارجن تری و پوبنتل:

موهنی نه ده راغلی؟

ساوتری خواب ورکړ:

خدای پوهیږی چیرته تللی، زه درندهیر دوی کورته د پوبنتنی لپاره
ورغلی وم. هغه هم تراوسه پوری نه دی راغلی.

نوبیا به بنیای له هغه سره چیرته په لوبو بوخته وی. دومره ولی
اندینمنه یی چی وری شی پخپله به راشی.

-ته دلته څه کوی ولاړ شه ورپسی ووزه. هغوی د دند لوری ته تللی ووزه
ډیره ویریریم...!

ارجن د ساوتری د غورولو په نیت وویل:

موهنی ستا په خیر ناپوهه نه ده درمسال ته به تللی وی.

-بڼه ده پری رده چی راشی زه به یی نن حساب واخلم.

-هغی ته څه مه وایه. په دغه عمر کی مور هم ټوله ورغ بهر تیروله.

-ستا مینې هغه بی لاری کړی ده.

-بڼه نور می ماغزه مه خوره! دادی پسی ورغم.

ارجن جنگ شو بوتونه یی په پښو کول چی بهر دروازه خلاصه شوه موهنی

اورندهیر دواړه کورته ورننوتل.

ارجن بیرته پر چپرکت کیناستلو ویی ویل:

دادی هغوی راغلل تا هسی شور گد کړی ؤ. بیای لور ته مخ واړاوه

ویی ویل:

څنگه لوری! تا دومره ځنډ ولی وکړ؟

-پلار جانه مور دند ته تللی وو او هلته... موهنی وړاندی نور څه ونه

ویل ستونی یی را دک شو او سترگی یی او بنلنی شوی.

- هلته خه وشول؟ ته ژاری و خو وایه چی هلته خه پینن شول؟
ساوتری وویل:

لوری ولی نه وایی ددند سره خه وشول چا خوبه وهلی نه وی؟
موهنی دخپل زره راقابو کولو هخه وکره ویی ویل:
په دند کی یوه هلک لنبل هغه دا گل ماته راوشکاوه.

مور ته یی ددینگ بچیان هم راو بنودل، مور هغه دبگوان دزیارت لپاره
درمسال ته بوتلو شنکر پر دانگ وواهه او سری مات کر، موهنی دا وویل
او په سلگیو شوه.

ارجن تری وپو بیتل:

شنکر هغه ولی وواهه؟

دموهنی پر چوپتیا رندهیر خواب ورکر:

هغه ویل چی دا تیت ذاتی دی.

ارجن وارخطا غوندی وویل:

تیت ذاتی! هی هی! تا سو تیت ذاتی درمسال ته بیولی و او موهنی تا دا

گل دیوه تیت ذاتی له لاسه اخیستی دی؟

- هوکی او دغه سیپی هم ماله هغه نه اخیستی!

- لری یی وغورخوه موهنی! دا ناولی دی، ساوتری ته موهنی ولبوه او

پاکی جامی ورواغونده.

موهنی ددغو گلاتو دناولتوب په راز ونه پوهیده ویی ویل:

پلار جانه! دا خو هغه ددند له صفا اوبو نه راشکولی دی.

- اوبه خری وی که پاکی، دتیت ذاتی په لاس راشکول شوی گل پاک

نشی کیدای.

- پلار جانہ دہغه لاسونہ ہم پاک وو. مورچی ورغلو ہغه لنبل.

ارجن پہ درانہ غیر وویل: تیبہ ذاتی پہ لنبلو نجیب کیدای نشی.

ختہ چی کلکہ کبری غمی نشی کیدای، وغورخوہ گلان!

موہنی دارجن تر منطق دہغه له درانہ غیر نہ ڈیرہ تراغیزی لاندی راغله

او گلان بی وغورخول. پہ انگر کی ولاړ خوشکی ورغی ہغه گلان بی بوی

کرل او بیابیر تہ تری پہ شاشو.

ارجن وویل:

ودی لیدل ز مور غوایان ہم دتیبہ ذاتو له لاسہ خہ شی نہ خوری.

رندھیر چی تراوسہ پوری چوپ ولاړ وی وی ویل:

نیلوفر گلان خو غوایان نہ خوری. کہ بی تاسو پخپلو لاسوراوشکوی او

ور تہ وایی چوی ہم خوله بہ ورنہ وری.

کہ ڈیر وری وی بنایی وی خوری.

ازجن دخیل خجالت دپتولو هخه وکړه وی ویل:

تہ چوپ شه!

ارجن چوپ شو، موہنی دہغه دزړہ دساتلو پہ غرض دی بحث تہ دوام

ورکول ضروری گنل وی ویل:

پلار جانہ! دہغوی لاسونہ کتہ متہ ز مور پہ شان دی، کہ دغه گلان ز مور

پہ لاسونہ ناولی کیپی ددوی پہ لاسو بہ خنگہ ناولی شی؟

- لوری! ہغوی له سرہ تر پینو ناولی دی، او له دوی سرہ پہ لگیدو هر

شی چتیل او ناولی کیپی.

- پلار جانہ! ہغوی درمسال تہ بیول ہم گناہ دہ؟

- ډیره لویه گناه.

- ولی؟

- ځکه چې خدای ددوی په لیدو خپه کیږی. د خدای درمسال ناولی

کوی.

- خدای له دوی نه ولی کرکه کوی، آیا دوی یی پیدا کړی نه دی؟

- ته ډیره ناپوهه یی موهنی، خدای دوی پیدا کړی دی خو تپیت ذاتی.

- دوی ولی تپیت ذاتی دی؟

- ځکه چې خدای له پلیدی او ناپاکی خاوری څخه جوړ کړی دی.

- خدای دوی له ناپاکی خاوری نه ولی جوړ کړی دی؟

- موهنی که دی نور چتیاات وویل ژبه به دی دربانندی تاو کړم. د خدای په

اراده کی مور لاس نشو وهلی. هغه چې څوک غواړی په لوړ ذاتو او څوک

په تپیت ذاتو کی پیدا کوی، د نری ټول شیان یو ډول نه دی، سپورمی تر

لمر وړوکی اوستوری تر سپورمی وړوکی دی.

په بڼ کی یوه ونه لویه او بله وړوکی وی، ازغی لرونکی بوتی او میوه

لرونکی ونی په یوه بڼ کی راز رغونییی. خو یوه غوشوی او اورونه پری

بلوی او دبلی د تاندی ساتلو لپاره اوبه ورکوی.

موهنی ظاهراً ډاډه او چوپیه شوه، خو په زړه کی یی داسی بی انصافه

خدای ته بد ویل چې دشکر غوندی بد اخلاقه سړی یی لوړ ذاتی او مادهو

غوندی بڼکلی هلک یی د ناولی خاوری نه جوړ کړی دی.

ددی خبرو اترو په پای کی ددی سره د خدای په باب تصور یوزورور

خوبی انصافه او یولوی خو ویروونکی ځواک ؤ چې د عادل اورحیم خدای

پرځای دانوی تصور ددی پر معصوم زړه یوله زغم وتلی بوج شو.

په عامه وضع کی دمونه کی په عمر کشری نجلۍ بتایۍ پردی مسئله
زیات فکر نه وای کړی خودا غیر معمولی هوښیاره وه.
او کومی پینځی ته هسی په سرسری نظر کتلو عادی نه وه. ددی پر ماغزو
چی دخدای د بڼه تصور په رتیا روښانه وو په ناپامی کی ورو ورو تیارو زور
راوور.

د خدای استازی

خلور کاله ذهنی او بدنی و دی دغه ماشومان دلور ذاتو او تیت ذاتو پر ازلی توپیر اعتراف ته اړ کړل .

د رندهیر او موهنی چاپیر یال دا وروښودل چی دوی د پخوانی زیرون دکومی نیکی په سبب دلور ذاتو په کورونو کی زیږیدلی دی .

مادهو ته دځان په باب دا معلومه شوی وه چی یو بد مرغه تیت ذاتی دی خوده ته ددی پوښتنی ځواب ورکونکی نه ؤ چی دی تیت ذاتی ولی دی ؟ دخپلو خپرو نه بهر ددوی الوت یواځی دهغو خلکو تر کورونو پوری محدود وو چی ددوی په خیر بی دهندی کلتور او ټولنی دسپیشلی او ښکلی ښار له دیوالونو بهر په خپلو وروستو جونگرو کی دژوند ښی او بدی ورځی تیروولی . او پردی بی د فکر کولو اړتیا نه احساسوله چی دوی تیت ذاتی ولی دی .

دوی دلور ذاتو پردی عقیده هم نه وو خیر چی دوی درومبی زیرون دکومی نه بخښوونکی گناه دسزا گاللو لپاره تیت ذاتی شوی دی .

په عادی وضع کی مادهو ته ددی امکان نه ؤ چی په دغسی مسایلو فکر وکړی . خوله موهنی او رندهیر سره په لیدو کی دوی ته دانوی راز څرگنیدل چی ټول کاینات خدای پیدا کړی دی ددوی دژوندانه په وړوکی کتاب کی یو نوی فصل زیات کړی ؤ .

دوی به سهار او ماښام په یوه غونډې وختل کله به یې ښار او کله د تپت
ذاتو کلي ته کتل یو لوری ته خوښی په نخیدو وی او بل لوری ته د بې کسی
اوبشکی بهاندى ښکاریدلی .

دوی به د خپرو د بې وسی او زړه ماتوونکې ژوندانه له نندارونه سترگی
واړولی او د ښار دلورو ماښو شان او شوکت او په هغوی کی داوسیدونکیو
عظمت به رعب پری واچاوه . کله به چی د لمر لویدو نه وروسته ښار ته نژدی
د درمسال زنگونه وکړنگیدل او په فضا کی به د ناقوس آزانگی خپری
شوی نو د دوی خیالونه به دهغه شاندارى مانې پر شاوخوا راخرخیدل چی
د دنیا هر غوره او بد شی پیدا کوونکی پکی وجود درلود .

د درمسال دخدای خیالی تصویر به یې سترگو ته ودرید .

او ده به خپله بې وسی او غریبی هیره کړه دکاینا تو د دغه سترغواک په
وړاندی به یې سر ښکته شو چی دهغه په دم د سیندونو داوبو خوځښت ،
د غرونو ښکلا او رنگینی او د گلاتو تازگی ولاړه وه .
په اشارو یې باد چلیده او وریخی الوتلی او توری بریښیدلی .

چی لمر ته یې جلال او دبدبه ، سپوږمى ته یې ښکلا ، ستوریو ته یې زړه
راښکون او گلاتو ته یې تازه گی وریځنیلې وه .

مادهو ته دخدای دروښانه خیالونو په وړاندی د چاپیریال تیاری په
تولیدو ښکاریدی ، پرځمکه او آسمان کی دخدای پر سترتوب داعتراف
کوونکیو لپاره ډیر شیان وو ، که دغه زړه وروونکی ننداری نه وای هم نو
مادهویه هغه خدای ته ولی بدردو یل چی موهنی او رندهیر غونډی
ښکلی تصویرونه یې جوړ کړی وو .

که دمادهو او هغو ماشومانو ترمنځ د ټولنی د قانون او پت دیوال نه

وای دریدلی که له هغوی سره د دوی دلیدو ټولی لاری بندی نه وای نو دانړی به دوی ته څومره بښایسته اورنگینه وه؟

د کایناتو دغه ننداری دوی ته څو مره بښایسته بښکاریدلی، رندهیر دده یادیده خو په دغه یاد کی دومره ناکراری نه وه لکه دموهنی په یادیدو کی له موهنی پرته ده ته دخدای دغه نړی له ټولو بښکلاؤ سره نیمگری بښکاریدله کله به چی دشپی تیارو د تیت ذاتو جونگری نوری هم بی خونده اوسری کړی او د بشار په هره کوڅه او واټ کی به ډیوی وغلیدي نو دمادهو په معصوم زړه کی به د دردیوه څریکه وزغلیده، ده به پخپل زړه کی ویل چی رندهیر او موهنی به دلور ذاتو له نورو ماشومانو سره دهغو ډیوو او چراغونو په رڼا کی لوی کوی کاشکی زه هم له دوی نه یو وای.

له دوی سره می لوی کولای، دوی ته می شپیلی غیولی . د دوی سره می دخدای د بښکلو درمسالونو سیل کولی، دوی به زه هیر کړی یم ! نه نه دوی به زه هیر کړی نه وم دوی به یوه ورغ زما په لتون پسې خامخاراشی، زه به رندهیر ډنډ ته د سیل لپاره بوزم موهنی ته به د ژورو اوبو گلان راوشکوم او ور به یی کړم، هغه به ډیره خوښه شی خونه.... زه یو تیت ذاتی یم، هغه به زما په لاس راشکیدلیو گلاتو ته لاس هم ورنه وړی، هغه به ماته په کتلو کی سترگی پتی کړی زما غږ چی واورى په خپلو غوږونو کی به گوتی نه باسی... مگر دڅه لپاره؟

مادهو به دشپی مهال له ویده کیدو نه دمخه زیاتره وختونه دا اراده کوله چی سهار به د ډنډ بلی غاړی ته ځی او درندهیر او موهنی لاره به څاری، خود شپی د تیارو د بښکلیو خیالونو او چورتونو نړی به یی

دسهار په رڼا کې گډه وده شوه، هغه به کله د ډنډ بلی غاړې ته د تلو اراده بدله کړه او کله به یې د امید او ویرې په گډو احساساتو کې د بدهو او کنول له سترگو څخه ځان گوښه کړ او دخپل هدف په لور به یې مخه وکړه.

خو تر درمسال پورې به خو رسیدو مصلحتونو به یې پر هیلو خاوری ورواړولی.

هغه به په واز وادې خیالونو غوراوه چې د ښار خلکو به دوی ته دلورې-ذاتو او تیبې ذاتو توپیر ورنښودلی وی، امکان لری چې هغه ماته وگوري په حقارت مخ رانه واړوی. که بدل شوی نه وی هم زما له دوی سره لیدل ښه نه دی که د ښار خلک پردی خبر شول چې مسور له لور ذاتو ماشومانوسره دنړدې کیدو هڅه کوونو مور به په ډبولو وشری بیا به له دوی سره دلیدو هیله د تل لپاره ختمه شی، له دې سوچونو وروسته به ما د هو بیره راوگرځید خو عقل تل له زړه سره ملگر تیا نه کوله کله کله به دارادی سیلاب د مصلحتونو بندونه ورسره ونړول او ما د هویه د درمسال لاری ته نژدې په بوتیسو کې غلی شو او یا به په کومه ونه کې وخوت دموهنی دراتلو لاریه یې څارله خو غلی هغه درندهیر او موهنی په لیدو هم بریالی شو چې درمسال ته تلل خو هغوی یوازی نه وو د ښار خو نجونی او هلکان به نور هم ورسره وو او ما د هویه د اجرنت ونه کړ چې مخی ته ورشی.

(۲)

یوه ورځ په ونه کې وخوت او د هغوی دراتلو انتظار یې کاوه چې رنډه-هیر، موهنی او د ښار اته، لس ماشومان نور ورسره راغلل او د ډنډ پر

غاړه په لوبو اوسات تیر یو بوخت شول ، مادهو چی رندهیر له نورو هلكانو سره په لامبو بوخت ولید شو غلی بی په خیال کی ورغلل چی له ونی راکوزشی اوډنډ ته ځان وروغورغوی خودیوه تیب ذاتی دځان کم گنلو احساس دی له دی نه ایسار کم موهنی له خپلو نورو ملگریو تجونو سره دده له ونی نه پنځلس شل گزه لزی دډنډ پر غاړه ولاړه وه ، مادهو ته نژدی یوی قمری په بله ونه کی په غاړو پیل وکړ موهنی ونی لوری ته مخ وروړاوه او تر قمری بی په خو چنده خواړه غږ دهغه دغاړو او نغو ځواب ورکړ .

مادهو ته اوس دهغی مخ بڼه ښکاره کیده دبتار له نورو نجونو سره داپه ستوریو کی سپور می ښکاریده ، موهنی دکوهو ، کوهو ، ناری وهلی اود قمری د لیدو لپاره دونی په لور ورغله دمادهو زړه په درزیدو شو ، ده موهنی له سترگو دځان پتولو هڅه کوله او په شاخونو کی بی له یوی ونی څخه بلی اوله هغی څخه دریمی ته ځان ورساوه ، اوس دډنډ پر غاړه دلویدونکو ماشومانو له نظره پناه اولری و . ده یوازی موهنی لیدله قمری غاړی بس کړی وی او موهنی دونو په منځ کی ولاړه وه یوی اوبلی خواته بی کتل ، مادهوله ونی راکوز شو اوموهنی ته بی کتل دهغه زړه دخوبنیو په سمندر کی غوتی وهلی موهنی دقمری له لیدو څخه مایوسه شوه اوبیرته ستنه شوه .

مادهو داسی احساس کړه چی دتقدیر لاس دی دخوبنیو دآسمان څخه دځمکی ویروونکیو کندو ته راکشوی له دومره هیلو زاریو اودعاگانو وروسته موهنی راغله او اوس بیرته درومی ، مادهو دا ونه زغمل دتیب ذات دکمتری احساس له منځه ولاړ دانسانیت خپ کړای شوی شعور

راوین شو، اوددغه شعور دبی پایه سیلاب یوی خپی هغه ټول دیوالونه چی له پیر یوراهیسی دتیت ذاتی اولور ذاتی ترمنخ دریدلی ووونړول، مادهو په بیر له جیبه شپیلی راوايستله اودموهنی دپام وراړولو لپاره یی یوه غوره نغمه وچیر له دغه ملایمه نغمه دتیت ذاتی دزندی شوی غیر ترجمانه وه موهنی چی دشپیلی غیر واوړید ودریده خه فکری وکر او بیرته راوگرځیده اوداندینینی، خوینی اوویری له گډه وډو احساساتو سره یی یوی اوبلی خوا ته کتل اودمادهو په مخکی ودریده، دمادهو په زړه کی یو توپان رااوچت شو اوشپیلی یی له شونډو بیله شوه.

موهنی وویل: شوک یی... مادهو.... مادهو! مادهو چی دموهنی په غیر کی دکرکی اویا سپکاوی پرځای دمینی اوانس احساس ولید دموسکا هڅه یی وکره خوله موسکا سره یی دهغی دمینی او احساس جذبو سترگی وراوبتلنی کړی.

- موهنی ته راغلی! زه دی وپیژندلم؟

مادهو داوویل سترگی یی ورپولی چی داوینکو خاڅکی یی بیا له بنو پر بار خوگانو وڅخیدل اویا ځمکی ته تویی شوی.

موهنی وویل:

زه اورندهیر شوځلی ډنډه ته راغلو خو ته موونه لیدی دا دومره موده

چیرته وی؟

مادهو خواب ورکړ:

نوزه تاسو هیر کړی نه یم زه همدلته وم مور می ډنډه ته له راتلو ایسار

کړی وم خوزه پت شوځلی راغلم، ته می هم شوځلی لیدلی یی خوله

تاسره به می چی نور ولیدل په مخه به نه درتلم.

موهنی ترلې ځنډه مادھو ته چی په ژورو سوچونو کی ډوب وه وکتل ، هغه دښار له ټولو هلکانو څخه ډیر مناسب اوبشکلی ؤ خوبیا هم هغه یو تمپت ذاتی ؤ او موهنی پردی حیرانه وه چی له هغه څخه یی کرکه ولی نه کوله دی هغه لیده ، غریبی اوریده بیای یی هم له ځایه نه خوځیده دتمپت ذاتی اوبشکو ترلې ځنډه ددی دهلته تم کیدو بیه ادا کړی وه .

ناڅا په درندهیر غږ اوچت شو:

موهنا! موهنا! چیرته یی راځه چی کورته ځو!

موهنی په ویریدلی لهجه وویل: زه ځم.

مادھو سرتربیا په عنډر شوی ویل:

بیبا به راشی؟

- کیدای شی ....زه نه پوهییم. موهنی دډنډ په لور منډه واخیسته

او ترشایی ځواب ورکړ.

دمادھو دژوند رڼا دونوشاته پټه شوه خودده دزړه په غمجنه فضا کی د هیلو په زرگونو دیوی بلی شوی په توپونو منډو اوشپیلی غږ ولو کورته ورسید ، کنول چی ډوډی په مخکی ورته کیښوده خو نمری یی وخوری بیای یی وویل:

مورجانی نوره اشتها نه لرم.

- نن ډیر خوښ یی زویه ، ته چیرته تللی وی؟

- همدلته وم موری! زه شپیلی درته غږوم!

دایی وویل او شپیلی یی راواخیسته اونغمه یی پکی اوچته کړه،

دشاوخوا جونگرو ماشومان ورو ورو پری ورتول شول.

ماښام مهال دپخوا په خیر مادھو دیوی غونډی په لور مخه واخیسته،

نن یی بدن ورته چست اوسپک ښکاریده اود عادی تگ پرځای یی مندی وهلی، دغونډی سرته چی وخوت څلور وخواوته یی نظر واچاوه نن دخدای دنیا ورته بشپړه ښکاریده، نن یی دخدای پرستر ځواک اعتراف کاوه، موهنی دهغه په اشاره ددند غاری ته راغلی وه، دهغی دپام وراړولو لپاره قمری هم هغه را استولی وه دده دښپیلی سرته خدای داسی اغیزور ښخنیلی ؤ چی موهنی په تلو تلو کی بیرته راوگرځیده، اوداهم دهغه ورکړه وه چی یوی لوړذاتی نجلی څو کاله وروسته هم هغه ولیدوی پیژندلو او له هغه سره یی په کرکه چلن ونه کړ.

خدای په اړه ددغسی په زړه پوری تصور سره دده زندگی شوی هیلې په وینوشویوولو لوبدلی شوی.

دی په خیال کی دورستو جونگړونه وتلی ؤ اود ښار په ښکلیو مانیو کی گرځیده، ده دیوی داسی دنیا د جوړولو خوبونه لیدل چی هلته ټول اوسیدونکی د لوړذاتی اوتیټ ذاتی له نومونو سره نا اشنا وو.

خدای پر ستر ځواک دده داعتقاد اوباور په سبب دژوند هرافق ده ته دمایوسی په وریځو کی دسهار دراتلو پیغام ورکاوه، مادهاوسمان ته وکتل اوویی ویل:

خدایه! زه پوهیږم چی یوتیټ ذاتی یم ماته ستا په درمسال کی دپنی ایښودلو حق نشته، زه دهغوی ښارته هم نشم تلای خوته خدای یی اوتاته دا آسانه دی چی له نړی څخه دتیټ ذاتی او لوړذاتی ترمنځ توپیر ورک کړی.

له دی دعا وروسته مادهاو په لوړغی هغه مذهبی سندره وویل چی څلور کاله پخوا یی په درمسال کی درندهیر اوموهنی څخه زده کړی وه.

سڀا ته دلوی ډنډ پرغاړه له لمدو خټو مادھو په ډول ډول بنو بوتان جوړ کړی وو او دهغوی دخوښی لپاره یی مذهبی سندره زمزمه کوله.

(۳)

دوه کاله نور تیر شول مادھو په دی موده کی دخټو په بوتانو جوړولو کی ښه مهارت ترلاسه کړ، ډیر بوتان یی جوړ کړل او بیرته یی مات کړل بیا یی یوداسی بوت جوړ کړ چی ترټولو پخوانیو ښایسته ؤ مادھو هغه دلوی ډنډ پرغاړه په بوتو کی پټ کړ.

هغه به دورخی لږ تر لږه یو غل خامخا دلوی ډنډ غاړی ته راتلو پخپلو لاسو دخدای دجوړ کړی بوت په مخکی به یی له موهنی او رندهیر نه زده کړی مذهبی سرود ووايه او بیرته به تلو.

یوه ورغ رندهیر او موهنی چی له درمسال نه بیرته راگرځیدلی وو دلوی ډنډ پرغاړه دشپیلی خور غیر واورید، موهنی په تلو تلو کی ودریده او ویی ویل: رندهیره! دغه شپیلی غیروونکی به شوک وی؟؟

رندهیر ځواب ورکړ:

زه چی هغه بله ورغ له دی ځایه تیریدم دغه غی می واورید ډیره ښه شپیلی غیوی.

- تاهغه هیڅکله نه دی لیدلی؟

- نه هیڅکله نه!

- لیدلی دی دی خو هیر شوی دی دی.

- لیدلی می دی! څه وخت؟

موهنی وویل:

ستا هغه ورغ په یاد ده چی دلوی ډنډ پرغاړه مویو هلک ولید او بیا مو

درمسال ته بوتلو!

- هو کی هغه.... رندهير پر خپلو مغزوزور راوړ او زیاته یی کړه:
چی شنکر ووايه.... څه نوم یی ؤ.... ما دهو! موهنی په تائید سرو
خوځاوه او ویی ویل:

راځه چی ویی وینو!

- مگر هغه لکه چی ټیټ ذاتی ؤ.

دموهنی زړه ولوید ویی ویل:

مگر زما باور نه راځی چی هغه دی ټیټ ذاتی وی ته یی هم چی ووینی
بنا یی ټیټ ذاتی یی ونه بولی.

رندهير ځواب ورکړ:

ټیټ ذاتی خوله بهی څخه نه بنسکاریږی.

موهنی وویل:

رندهيره! مور له ټیټ ذاتو نه ولی کرکه کوو؟ رندهيره ته دموهنی

اودهغی دپلار ترمنځ بحث ورپه زړه شو، ځواب یی ورکړ!

ماتراوسه په دی اړه هیڅ فکر نه دی کړی.

دشپیلی غږ غلی شو او بیا دچا دسندری خور غږ اوچت شو. داهمغه

مذهبی سرود ؤ چی مادهو په یوه بنسکلی راگ کی وایه.

رندهير څک شو ویی ویل:

نه، دا کوم ټیټ ذاتی نشی کیدای، مذهبی سرود وایی او غږ یی زموږ

دبشارد ټولو مذهبی سرود ویونکیو نه خور دی راځه موهنی چی وی

وینو.

موهنی غوښتل چی رندهير ته ووايي چی داهماغه سرود دی چی مادهو

له دوی نه په درمسال کی زده کړی ؤ خود مادهودلیدوهیلی دوی
 پرهره هیله زور راړو اوله څه ویلو پرته له رندهیر سره روانه شوه.
 له لړ لاری تلو وروسته رندهیر او موهنی مادهورولیده چی بی خبره
 دیوه —

بو تې ترڅنگ دخپل راگ په تل کی ډوب ؤ، رندهیر دی ونه پیژندلو
 مادهو چی راگ پای ته ورساوه سترگی بی پورته کړی چی رندهیر او
 موهنی بی په مخ کی ولیدل هک پک شو، لړ ځنډ وروسته راسنیال
 شوو بی ویل: تاسوراغلی خدای راواستولی.
 پردی خبره رندهیر او موهنی یویل ته وکتل، بالاخره موهنی ځواب
 ورکړ:

مور ستاغیز اووریدراغلو ته ډیرنبه سرود وایی.

- زما سندرده ستاسو خوبنه شوه؟

- ولی نه، رندهیر همدا اوس ویل چی زموږ په بنار کی ترتابنه سرود

ویونکی نشته.

رندهیر وپوښتل:

ته مادهو بی؟

- هوکی ودی نه پیژندلم؟

- دغه سرود دی چیرته زده کړی دی؟

- ستا په یاد نه دی، تاراښودلی ؤ.

- چیرته، څه وخت؟

- په هغه ورځ په درمسال کی.

رندهیر ته ډیری خبری ورپه زړه شوی هغه بیا وپوښتل: داخو ډیری

مودی وړاندی خبره ده دغه سرود دی تراوسه پوری څنگه په یاد پاتی شو؟

- زه یی هره ورغ دخدای په مخکی وایم:

- ستا خدای چیره دی؟

- په هغه بوتی کی ، ودریری زه یی درونیم مادهو په بوتی ورتیپ شو دلاندی بیخ څخه یی دخاوری بوت راویوست اوددوی په مخکی یی کینبود.

رندهیروپوبنتل:

داتاله کومه غایه راوړ؟

مادهو خواب ورکړ:

مایخپله جوړ کړی دی داستاسوله خدای څخه ډیروړوکی دی زه به اوس یولوی خدای جوړوم.

کټ مټ ستاسو دخدای په شان تاسو به یی لیدو ته بیاراشی؟

دهغه په خواب کی رندهیر اوموهنی چوپ شول.

مادهو سرتړپایه عذر شو په سترگو کی یی اوبنکی راغلی ویی ویل:

خامخاراشی زه هر ماینام پرغونډی خیزم اوستاسو بنکی بنار گورم په

کال کی یوه شپه هغه ډیر روښانه وی په هر کور کی ډیووکتارونه

ترسترگو کیی موهنی وویل:

هو کی هغه « دیوالی » شپه وی.

- دیوالی څه شی وی؟

- په هغه ورغ رام چندر صاحب لکنافتحه کړه او بیرته کورته راستون

شو او دبنار اوسیدونکیو دده دراتلو په خوشالی کی چراغونه بل کړی

و.و.

- رام چندر صاحب څوک دی؟

- هغه دخدای استازی ؤ.

- دخدای استازی څه شی وی؟

- یو داسی انسان چی په هغه کی دخدای غوندی زوروی.

- په انسان کی دخدای غوندی څواک څنگه پیدا کیدای شی؟

- دهغه په نمانځنه او - زه به هم دخدای نمانځنه وکړم. خو مور جانی

می راته وویل چی ته هر څه وکړی بیا به هم دلور ذاتو سره برابری ونکړای

شی. آیا زه دخدای په نمانځنه ستاسو په شان نشم کیدای؟

موهنی چوپه شوه، دهغی سترگو له رندهیر څخه ددی ځواب غوښتنه

کوله.

مادهو ناکراره شو ویی ویل:

وواپی! دخدای لپاره وواپی، آیا زه به ټول عمر تبت ذاتی وم؟

موهنی ځواب ورکړ:

- نه، نه خدای به ستا مرسته وکړی.

چا دلوی ډنډ له لوری غږ وکړ:

وروره! وروره!

مادهو د شاننا غږ وپیژانده، په بیره یی بوت په بوتیو کی غلی کیښود او

ویی ویل:

شاننا! زه دلته یم.

رندهیر او موهنی غوښتل چی ولاړ شی خو چی شاننا یی ولیده ودریدل،

شاننا دونو له منځه ورنیکاره شوه، ویی ویل:

په لتولو دی ستومانه کړم ، ته دلته څه کوی؟

مادهو ځواب ورکړ:

هیڅ هم نه ، شانتا راشه.

دمادهو سره چی هغی موهنی او رندهیر ولیدل لږ پښه نیولی غوندی

شوه او ورو ورو ورغله.

رندهیر وپوښتل:

دادی خور ده؟

- هوکی تا ونه پیژندله؟

رندهیر مادهو ته څه ځواب ورنکړ ، هغه څو ځلی سر تر پایه د شانتا له

لیدو وروسته په زړه کی وویل:

آیا دا امکان لری چی دغه خور او ورور دی تبت ذاتی وی؟ زمور په ښار

کی ددوی په څیر برهن او نجیب زاده نشته. آیا خدای داسی کوی چی

دغسی ښکلی څیری پیدا کړی او بیا کرکه ورسره وکړی؟

رندهیر وویل:

ښه مادهو نور مور ځو. خوزه یوه خبره درته کوم.

- ووايه!

- هغه بوت پت درسره وساته ، او بیا د ښارد کوم سړی په وړاندی دغه

سرود مه وایه.

- بوت خوزه دکاکا له ویری پت ساتم ، خود مذهبی سرود په ویلو کی څه

تکلیف دی؟

- ته نه پری پوهیږی ، خو په دی کی ستا خیر دی. راځه موهنی!

رندهیر او موهنی روان شول ، مادهو او شانتا تر ډیره هلته ولاړ وو او

چارلی بی.

شانتا بیا وپوبنتل :

دا شوک وو؟

مادهو خواب ورکړ:

دخدای استازی.

-داخه شی وی؟

-ته نه پری پوهیږی، راخه چی کورته شو.

شانتا خوله بوخه کړه ویی ویل:

واه واه ، نوزه ستا په اندازه هم نه پوهیږم ، ستا مطلب دا ؤ که نه چی

دبیار اوسیدونکی وو؟

مادهو وخنډل.

تراوه ی درندهیر ټولی مشغولتیا وی چکر ، بنکار نيزه بازی او

پر آس سپرلی وه. دا لومړی ځل ؤ چی ده دخدای ، دیوتا ، لور ذاتی ، تیت

ذاتی په اړه جدی فکر کاوه. هغه په تلو تلو کی ودرید او له موهنی څخه

بی وپوبنتل.

دا کیدای شی چی خدای دشانتا او مادهو په خیر خیری جوړی کړی او

بیا کرکه تری وکړی؟

موهنی خواب ورکړ:

رندهیره! زما په خیال خو خدای له هیچا نه کرکه نه کوی، کله چی یوه

مور دخپل بنکلی او بدرنگه ماشوم سره یو ډول مینه کوی نو دا کله

امکان لری چی خدای چی مور ټول بی پیدا کړی یو، ټولو ته بی یو ډول

سترگی، لاسونه او پنبی را کړی دی، هغه بیا یو انسان سپیڅلی او بل

ناولی وگنی؟!

تیری تو زونگی

ما بنام مهال وریخی پر آسمان را خپریدی، بدهو، شانتا، کنول او مادهو
دو دی خور لو نه وروسته بهر پر چپر کتونو خملاستل، دلویدیخ لوری ته
توری ویرینیدی او بدهو را جگ شو کیناست.

کنول وویل:

خه خبره ده وروره! تاخو ویل دیر خوب راخی؟

بدهو چپر کت ورسره واخیست خواب یی ور کر:

دغه وریخی به خامخا و اوری اوزما خوب به خراب کمری زه دننه خم نن
خو هسی هم گرمی نشته.

شانتا وویل:

زه هم دننه ویده کیرم، راخه وروره ته هم دننه ولاړ شه!

مادهو شانتا ته د خواب ور کولو پر خای خپلی مور ته وویل:

موری جگه شه زه دی کت دننه یوسم. که باران راشی بیا به دی دشپی له
خویه ویاسی.

کنول جگه شوه جونگری ته ننوته او مادهو یی چار پایی ورواخیسته
دننه یی یووره.

کنول پر خپل کت پر یوته ویی ویل:

زویه ته دی هم کت دننه راوړه.

مادهو بهرته دوتلو په حال کی خواب ورکړ:

ماته اوس خوب نه راغی موری. دتنه گرمی هم ده، زه به وروسته راشم.
 بدهو ویل:

چی باران راغی بیا مور راوینن نه کړی.
 - نه کاکا! زه به چوپ دتنه راشم.

مادهو بهر پر خپل کټ کیناست، له لری ددرمسال دزنگ غیراتلو او
 دمادهو زړه درزیدو.

شانتا دتنه نه غیر پری وکړ:

وروره ماته نکل وکړه!
 مادهو خواب ورکړ:

چوپه شه! کاکا له خوبه وزی!
 بدهو پر اړخ واوښت ویی ویل: شانتا شور مه کوه.
 - نوزه هم بهر ته غم، او بیا په خپو پښو بهر ته ووته.
 مادهو زړ پر بستره وغځید او په خریدو شو.

- هن ته مکار ته گوره چی تراوسه یی خبری کولی او اوس بیا په خریدو
 شو!

- گوره شانتا! مامه غوروه که نه وهم دی.
 کنول دتنه نه غیر پری وکړ:

شانتا ولی یی آرام نه پرید دی، ته دشپی هم په کرار نه شوی!
 بدهو یو ځل وغومبید:

شانتا ولی دی شور گډ کړی دی؟
 شانتا مایوسه شوه او خپ دتنه ولاړه.

مادهو له بستری څخه جگ شو او خپ خپ د جونگری تر شا دلوی ډنډ په لور ولاړ، لیرچی لری ولاړ دلاری څخه یی ځان ونواو یو تپو ته کړ، د درمسال لاره یی ونیوه او په منډو یی پیل وکړ، دلوی ډنډ پر غاړه چونگنبو او چرچریو آسمان پر سر اخیستی ؤ خودمادهو غوړونو یوازی یو غږ اوریده چی هغه د درمسال د زنگ غږ ؤ.

په لوی زنگ هر نوی گوزار دده د زړه درزا او گامونه گړندی کول، هغه په منډو منډو کی په وار وار دا خبره تکراروله:

زه به دخدای استازی له ځانه جوړوم.

... زه به دخدای استازی شم!!

(۲)

له درمسال څخه لیر لری مادهو ودرید او تر لیر ساعت دمی جوړولو وروسته یی یوی او بلی خواته کتل او کرار کرار د درمسال په لور وروان شو. د درمسال له دروازو څخه د چراغونو رڼا ښکاریدله هغه داسی احساسوله چی د درمسال دساتونکیو وپروونکی سترگی یی څاری.

پر آسمان دوریغو تورخادر ځای ځای شلیدلی ؤ او ستوری ښکاریدل.

مادهو دونو خواته ورغی او تر تیاره لاندی یی ودرید، د درمسال زنگونه بند شوی وو، او دننه چا مذهبی سندرې وپله. مادهو د مذهبی سرود الفاظ ښه نه اوریدل، زړه نازړه وړاندی ورغی او تر ټولو دوروستی ونی وشاته ودرید چی د درمسال له برنډی نه کوم شل گامه لری وه.

د سندرې الفاظ اوس ده ښه اوریدل، د درمسال له دروازی سره ده دخو کسانو پښی لیدلی، دی تپت شو ویی لیدل چی څلورو تنو دشا دیوال ته مخونه اړولی او دیوه بوت په مخکی لاس په نامه دریدلی دی.

په هغوی کی یوه مذهبی سندره ویله، مادهور له هغه سره دسرود الفاظ
تکرارول، مذهبی سندره پای ته ورسیده او خلور واړه نمانځونکی بهرته
راووتل، مادهور د چراغ په تتره رڼا کی هغوی ونه پیژندل بیا هم ددوو تنو
په باب دده دا شک وچی هغوی ددرمسال پخوانی ساتونکی دی.

یوه بی وویل: پندت « پیشوا صیب! »

تیاره ده زه به دی کور ته ورسوم او بیرته به راشم.

هغه خواب ورکړ:

نویا به ستا سره تردی غایه شوک راځی؟

بل تن وویل:

ښه ده پندت جی! شنکر له پیریانو ډیر ویریری زه به درسره ولاړ شم!

پیشوا بیا خواب ورکړ:

شنکر ویریری خوزه نه ویریریم، زه یوازی خم.

تاسو دواړه دجسونت جی خدمت وکړی، پیشوا دا وویل او یوه دتیت قد

خاوند ته یی اشاره وکړه زیاته یی کړه:

تاته خو دلته شه زحمت نشته؟

هغه دتیت قد خاوند ورته وویل:

نه دلته ماته هیڅ تکلیف نشته.

- بوت به تر کله پوری تیار شی؟

- بس اوس لږ کار پاتی دی، دوی اونی به ولگیږی.

- ښه نو امن مو غواړم!

دده په خواب کی دری دنمسکار «احترام» غړونه اوچت شول.

مذهبی پیشوا چی دآم دونی سره نژدی تیریده مادهور ساه ونیوه او

ونی ته ورجوخت شو

پاتی دری کسان ددرمسال په انگر کی یوه لوری ته پر کتو نو پر یوتل.

شنکر پوښتنه وکړه:

تا تر اوسه پوری څومره بوتان جوړ کړی دی؟

تیت قدی سړی ځواب ورکړ:

تر دوو سوو پوری به وی.

-ته دتوری دیوی بوت هم جوړولی شی؟

-درام نگر ددرمسال بوت خو ما جوړ کړی دی، راجه پر هغو یو فیل

راویاښه.

-فیل! هغه به تا څه کړی وی؟

-هیڅ هم نه، هسی یو مصیبت ؤ، ما مذهبی پیشوا ته ورکړ.

گوپال وویل:

درام نگر دتوری دیوی بوت خود یر مشهور دی، ویل کیږی چی هر کال

هلته څو تنه قربانی کوی.

-هوکی په لومړی ورځ یی اووه تنه تیت ذاتی په پښو کی قربان کړل.

شنکر وویل:

تراوسه پوری دلته دتوری دیوی درمسال سور پروت دی او دتیت ذاتو

نسل دومره زیات شوی دی چی هره ورځ یی یو حلال کړی هم لږ به نشی،

خو اوس یی په مخکی هسی دکوم څاروی قربانی اینبودل کیږی.

دتیت قد خاوند وویل:

اوریدلی می دی چی ستا سوسردار پر تیت ذاتو یر مهربانه دی؟

شنکر ځواب ورکړ:

چی څنگه پاچا وی همغسی بی سرداران! لوی مذهبی پیشوا شو ځلی
دده شکایت پاچا ته یو ور خو وایی نه وریده .

-نوبیا به دا واکمنی تر ډیره پاتی نشی .

- تاسو ته به څه ووايو ، دلته تبت ذاتی دومره زړور شوی دی چی مور
تری پزی ته راغلی یو ، هغوی په ډنډونو کی لامبی ، په سیندونو کی کبان
نیسی ، او که په لاره چیرته ورسره مخامخ شی نو دا مجال چیرته دی چی
گوبنه شی او لاره درکړی مور پخپله لاره تری چپوو .

گوپال وویل:

جسونت صاحب! په دی کی نه دراجه گناه ده او نه دسردار ، دغه سیمه
چی مور و نیوله ډیره موده بی لانه ده وتلی . په پیل کی له دوی سره
سختی وشوه ، خودهغو پایله داشوه چی دغه خلک لری غرونو ته وختل
او زموږ سره به بی جگره کوله ، دپاچا پوځونو ته ډیر زیان واوښت .

مخکینی سردار چی پر دوی ظلم وکړ دومره بری بی تر لاسه نکړ لکه رام
داس چی په نرمی کی تر لاسه کړی دی . هغه پخوا له دی چی له دوی سره
دغلامانو سلوک وکړی دایی ضروری وبلله چی دوی بغاوت پریردی او
غلامی ومنی .

دسردار رام داس دچلن په سبب اوس دی خلکو دا هیر کړی دی چی دوی
زموږ غلامان دی ، دوی ورو ورو په خدمتگارانو باندی بدلیری ، خو تر
اوسه پوری په دوی کی تر یوه حده د بغاوت روحیه شته . که نن مور له
دوی سره بیا سختی پیل کړو نو دوی به مور خپل دښمن وبولی او دخپلی
له لاسه وتلی آزادی دبیا تر لاسه کولو لپاره به پاڅیری ، آیا ددښمن
راوینلولو او جگره ورسره کولو نه دا آسانه نده چی دوی ویده کړی او بیا

یې مری ورغوڅی کړی؟

د تیتا قد خاوند وویل:

ته ښه وایی.

گوپال وپوښتل:

شنکر ویده شوی دی.

د گوپال په خبرو به زیاتره شنکر ته خوب ورغی، هغه په خریدو راغلی ؤ. په دی خبرو کی دمادهو دژوند د کتاب یوه نوی پاڼه واوښته، نړی یې په مخ کی دیوه لوی ډنډو په څیره چی هلته لویو کبانو وړوکی له کومی تیرول، ده دا احساس کړه چی خلک دخدای درضا تر لاسه کولو پرځای دهغه تر نامه لاندی د دنیا په کمزوریو انسانانو باندی د تل لپاره خپله واکمنی تینگول غواړی.

هغه خدای چی ټول یې پیدا کړی دی پر یوه مهربانه او دبل دښمن نشی کیدای، آیا دهغه ورپڅی پر ټولو نه اوروی؟ دهغه شمال ټولو ته نه رسیږی، دهغه لمر ټولو ته رڼا نه ورکوی، او دهغه ځمکه د ټولو لپاره خوړی میوی، دانی حاصل نه ورکوی؟ خدای بدنه دی، هغه زموږ دښمن نه دی، دغه خلک پر تورو او نیزو برسیره دمکر او فریب په خطرناکه وسله سمبال دی، خو موږ څه کولی شو؟ موږ ددوی داسونو او فیلاتو مقابله نشو کولی او نه دوی ته لاسونه ورغځولی شو.

زه به دخدای عبادت کوم دخدای استازی به شم.

مادهو تر ډیره پوری هلته ولاړ ؤ، چی ښه ډاډه شو چی ددرمسال ساتونکی ویده شول بیا یې پر ځمکه لاسونه کیښودل او دیوه حیوان په څیر په څلوریو ورو ورو ددرمسال په لور ورنژدی شو. په برنډه کی یې

یوه نابشپړ شوی بوت او دهغو د جوړولو سامان ته څه پاملرنه ونه کړه او درمسال ته ننوت ، د خدای د بوت په مخکی لاس په نامه ودرید ، هغه په خپ غږ ویل :

خدایه! غواړم ستا استازی شم ، آیا ته له ټیټ ذاتو نه کرکه کوی ، آیا تا مور پیدا کړی نه یو ؟
خدایه ، خدایه!

مادهو د بوت په پښو کی ور ولوید او په سلگیو شو .
بهر په ونو کی د شپی مرغه « خفاش » دوزونو څرپهار مادهو و ویراوه او راپورته شو او له دروازی سره غلی ودرید ، د درمسال د ساتونکیو خرهار ددوی پر بی خیری گواهی ویله ، مادهو بیرته راوگرځید بوت ته بی وکتل او په خپله لهجه بی وویل :

خدایه! ستا د درمسال دروازی زما پر مخ بندی دی .
خوزه غواړم ستا نمانځنه وکړم ، غواړم ستا استازی شم ، که ستا پالونکیو او خدمتگارانو زما لاره نه وای بنده کړی نو هر ه ورغ به دلته راتلم ، تا ته به می شپیلی غږوله ، ستا ستاینه به می کوله او سرود به می درته غږاوه ، دلوی ډنډله پاکو او بو نه به می دنیلوفر لوی لوی گلونه راوړل او ستا په پښتو کنی به می انبارول .
مادهو چی دا وویل څه بی په خیال کی ور وگرځیدل او د خوښی یوه څپه بی په زړه کی راتیره شوه :

ستا لاسونه چی له غوړی ختی نه بوتان جوړولی شی آیا د ډبری نه بوت نشی تراشلی ؟

دهغه سترگو د خدای د دریدلی بوت اوږده او ساره اندازه او لږزیدلی

لاس یی دبوت پردن راگرځاوه.

بیای یی په زره کی له ځان سره وویل:

مگر سپینه ډبره! بیای یی له لیر چورت وروسته پخپله ځان ته ځواب ورکړ:
په سیندکی ډیری دی.

(۳)

سهار ددرمسال په برنده کی دنابشپړ شوی بوت ترڅنگ دبوت تورلو
ډیر سامان ورک و. تگ بوت تورونکی اسمان پرسراخیستی و:

هغه خو تک می له ډیلی خخه راوړی و، هغه تر بنغ می له بنارس نه
راوړی وه، پلانی پلانی سامان می له پلانی پلانی ځای خخه راوړی او
اخیستی و. اوس به زه بیارام نگر ته ځم، دخدای پار دی، دخدای له
درمسال نه غلا وگوره!

بل لوری ته، شنکر گوپال ته او گوپال شنکر ته بدر د ویل:

او یو پر بل یی تورلگاوه چی دخره غوندي ویده و.

-ستا خریدل د خونگنښی په څیر غیر لری.

بالاخره دواړو پر یکره وکره چی دشپی دلته هیڅوک نه دی راغلی.

لنډونی بوت تورونکی غاښونه چیچل پوندی یی جگی کړی په دواړو
لاسوی تندی ته شرق ورکړ ویی ویل:

خامخا څوک راغلی دی، دشپی زما سامان پر ځای و.

که څوک راغلی نه وی نو زما دسامان غله تاسو یاست.

زه به مذهبی پیشوا ته په شکایت ورشم. سردار ته به ورشم، پاچا ته به

ورشم، زه.... زه...؟

گوپال او شنکر حیران وو چی دا همغه سپری دی چی نورو ته یی فیصل

وربخنیلې و؟

ماسپښین مهال په ښار کې مذهبي پیشوا، شنکر، گوپال او ډېره
تورونکې وارخطا ولاړ وو.

ډېری تورونکې دخپل له لاسه تللی سامان ترلاسه کولو هڅې کولې،
شنکر دتپت ذاتو پر خلاف دحکومت دسختو کړو وړو غوښتنه کوله.
مذهبي مشر غوښتل چې دخپل درمسال خدمتگاران له سزا وژغوري،
له رام داس سره دحکومت بدنامی ویره وه.

هغه دتپت ذاتو په اړه دشنکر له خبرو نه دراپیدا کیدونکیو شکونو او
بدگومانو لری کولو هڅه کوله.

گوپال تراوسه پوری چوپ ولاړ و، رام داس تری وپوښتل:
گوپاله ته څه وایی؟

گوپال پردی پښه دشنکر او مذهبي پیشوا په خیر خپه نه و.
له درمسال نه غلابیشکه بدکار و خو گوپال پردی خوښ و چې بوت
جوړوونکې دفیل بخنیلو دخبرو په اړه سزا وگاللہ.
اوس ده ته له ډېرو تورونکې نه دټولو کنځلو دبدل اخستو فرصت و هغه
ځواب ورکړ:

خدای چې تاسو ته کوم عقل درکړی دی مور نشو ورر سیدای.
خوزه فکر کوم چې دا څه وشول دخدای پری خوښه وه.
خدای غل هم را استولی شی او دوطن ساتونکې ته هم امر کولی شی چې
دده سامان پټ کړی. زما په خیال کوم پېره دار دده سامان ورک کړی
دی، ځکه چې دی چې پر هغو کوم بوتان جوړول هغه دخدای خوښ نه وو.
دا ځکه چې هغه دخدای په درمسال کې مور ته زینت زیات دروغ وویل

چی دا دهغه دروغو سزا وه.

ډبره تورونکی له غوسی نه بی واکه شووی ویل:

دروغ، دروغ، پلیده ما تاسو ته څه دروغ ویلی دی؟

گوپال ځواب ورکړ:

ودریده! زه درته وایم!

بنه مذهبی پیشوا! دده عمر به څومره وی؟

مذهبی پیشوا تیره تورونکی ته په څیر وکتل وی ویل:

دشپیتو کلونو په شاوخوا کی به وی!

ډبره تورونکی په غوسه وویل:

شپيته نه پنځوس کاله، دري میاشتی لاکم.

گوپال له مذهبی مشر نه بله پوښتنه وکړه:

بنه مشره! درام نگر دتوری دیوی درمسال څه وخت جوړ شوی دی؟

هغه ځواب ورکړ:

پر هغو پیری تیری شوی دی.

- دبت یی څومره موده کیږی؟

- هغه هم ډیر پخوانی دی.

- دی وایی چی دتوری دیوی بوت ماجور کړی دی.

چی بیامی په انعام کی یو فیل گبلی دی.

بوت تراشونکی بی قابو شو، ویی ویل:

دی هسی اوتی بوتی وایی، چتییات وایی!

گوپال وویل:

باداره تاسو له شنکر نه پوښتنه وکړی.

رام داس وپوښتل:

شنکره څه خبره وه؟

په عادی وضع کې شنکر هیڅکله هم د گویال په گټه گواهی نه ورکوله.

خو دده پر زړه د ډبرې تورونکې دکنځلو اغیزه لاپاتې وه.

ځواب یې ورکړ:

بـداره! یوازې دراه نگر د سوری دیوی بوت نه دی، ده خو ویل چي د هندوستان د تړلو لویو درمسالونو بوتان ما جوړ کړی او پاچا هانو او تړلو اکانو د مرده فیلان په انعام کې را کړی دی چي اوس می په کور کې دهغو د تړلو لپاره ځای نشته، ما د هندوستان په نامه لویو لویو مذهبي مشرانو ته ور څښلې دی.

اوس د مذهبي مشرو او وچی ویی خندل او ویی ویل:

ماته خو یی یو سیرلی هم نه دی را کړی.

د ډبرې تورونکې پښې پر ځمکه نه لگیدی او له ډبرې غوسې ټول

ریږدیده، په لږزیدلی غږ یی وو ویل:

دا گناه ده! بی انصافی ده، زما سامان دی بدماشانو غلا کړی دی، زه به

بدل تری واخلم زه به پاچا ته ورشم!

رام داس له خپل جیبه درې دسرو زرو سکې را وایستلې ډبرې تورونکې

ته یی ورو غورځولی او ویی ویل واخله او نور له دی ځایه تښته. مورستا

په لاس جوړ شوی بوت ته هم اړتیا نه لرو.

تییږی تورونکې په ریږدیدیو لاسونو سکې راپورته کړی او بهر ته

ووت.

د مذهبي مشر، گویال او شنکر له سره بلالری شوه.

چی ددرمسال په لور تلل شنکر گوپال ته وویل:
شباباش بچو! دروغ ویل ستا کار دی، له هغه احمق نه دی ښه شی جوړ
کړی.

ماښام گوپال رام داس وروغوښت او چی بیرته هغه له ښاره راستون شو
شنکر ته یی له لری چیغی وهلی:

شنکره بچو! سردار ماته غوا راښخبللی ده. په شیدو او کوچو کی یی
راسره شریک یی، یوازی دومره وکره چی وابښه به ورته راوړی.
شنکر لاسونه و مرورل.

(۴)

ماښام مهال ارجن چی ډوډی و خوره ساوتری ته یی وویل:
تا واوریدل، تیره شپه چاله درمسال نه دبوت تراش سامان غلا کړی
دی.

ساوتری حیرانه شوه ویی ویل:
دخدای له درمسال نه غلا! دومره ستره گناه خوک کولی شی؟
- دا دکوم تپت ذاتی کار دی.

دموهنی تندی تریو شو ارجن ته نژدی ورغله او ویی ویل:
پلار جانه دغله درک معلوم نه شو؟
- لور جانی لټون یی روان دی، که پیدا شو نو ډیره لویه سزابه ورکول
کیري.

- څه ډول سزا پلار جانه!
- زما په خیال به هغه دبوت په پښو کی حلال کړی.
- که کوم لور ذاتی غلا کړی وه هم؟

- لیونی! لور ذاتی شوک هم له درمسال نه غلا کولای شی!
دا دکوم ټیټه ذاتی کار دی.

موهنی چوپه شوه او ارجن او ساوتری تر لړ ځنډه له خبرو وروسته ویده شول، موهنی تر ډیره پوری وینښه وه، هغی ته په وار وار مادهو په خیال کی راتلو او هر ځل یی ځانته دا تسلی ورکوله چی نه هغه دا کار نشی کولای، هغه هیڅکله داسی نشی کولای.

خدای دی وکړی چی هغه داسی نه وی کړی، له نیمی شپې وروسته دهغی خیالونه په خوبونو بدل شول، دی په خوب کی لیدل چی دلوی ډنډ پر غاړه له مادهو سره خبری کوی.

- هغه ورته ویل:

موهنی زه یو ډیر لوی خدای جوړوم، کټ مټ ستا سو د خدای په څیر، ما د ډېرو تراشلو سامان پیدا کړ.

او دی ورته ویل:

مادهو دغه سامان غلی کړه، هغوی به تا ونیسی بوبه دی زی او بیابه دی قربانی کړی.

په بوتیو کی د سردار سرتیری رابنکاره شول او هغه یی ونیو ورسره بویی تلو، موهنی هغوی ته زاری کولی:

دی پریدی، هیڅ گناه نه لری. هغوی د توری دیوی د بوت مخی ته بوتلو، د توری دیوی دوپرونکی څیری په لیدو د موهنی له خولی وروکی کړیږه ووته.

ساوتری وویریده را جگه شوه او غږ یی وکړ:

موهنی څه خبره ده؟

موهنی له ویری لږزیده ځواب یی ورکړ:

- هیڅ نه موری!

- لور جانی که ویری راښه له ما سره یو ځای ویده شه.

موهنی بیا ځواب ورکړ:

نه موری اوس سهار کیدونکی دی، زه به دخدای عبادت کوم.

دارجن دکور یوه کوټه دنمانځنی او عبادت لپاره وقف وه.

دیوه بوت مخی ته لاس په نامه کیناستله. په خواږه غږ یی څو مذهبی

سندری وویلی، بیا یی په دردمنه لهجه دعا وکړه:

خدایه! ته پوهیږی چی هغه بی گناه دی، هغه ته ستا نوم هم معلوم نه و،

دا هرڅه هغه ته مور وروښودل.

مور ددرمسال لاره وروښودله، خدایه! هغه دزړه له اخلاصه ستا سره

میننه کوی اوستا سره مینه کول گناه نه ده، آیا تا هغه پیدا کړی نه دی؟

هغه چی په څه ډول ستا په اړه فکر کوی، په کومو لاسونو چی ستا بوتان

تراشی. په کومه ژبه چی ستا مذهبی سرود وایی او په کوم زړه چی ستا

سره مینه کوی، دا ټول تا جوړ کړی او پیدا کړی دی، دا کله کیدای شی

چی ته دخپلو پیدا کړیو انسانانو دمینی ځواب په کرکه ورکړی، بیا دهغه

څیره هم داسی نه ده چی پیدا کونکی یی دی کرکه ورسره وکړای شی.

دموهنی په سترگو کی دمادهو څیره راوگرځیده، دی دسهار په تته رڼا

کی بوت ته وکتل او له مادهو سره یی پرتله کاوه. دمرمردبری په بی روحه

بوت کی له یوه مرموز هیبت نه پرته نور هیڅ نه وو.

دده په مقابل کی دمادهو دڅیری خط او خال څو چنده زړه ورونکی او

بنکلی و، دبوت دبی روحه او آرامو سترگو په مقابله کی دمادهو دتورو

او ځلیدونکیو سترگو په تل کی دی ته دژوند یوه په زړه پوری ځلاتر سترگو شوه.

په وار وار دزار یو او دعاگانو په وړاندی د بوت مرموزی چوپتیا یی زړه غورځولی ؤ، ددی تودی او توندی ساه گانی په سرو اسویلیو بدلی شوی وی خودمادهو تصویر یی په مرو رگونو کی یو نوی خوشبخت پیدا کړ.

دی ددغه سپیڅلی بوت له درشل نه لری په هغو زړه وړونکیو فضاؤ کی الوت کاوه چی هلته او بوڅپی وهلی، گلان غوړیدل، ونی زنگیدلی، اود شپیلی له سر نه نغمی راوتلی هلته چی ژوند له خپلی ټولی رنگینی سره ؤ هلته چی دهری سطحی نه لاندی ژوری وی، داسی ژوری چی غوتی وهونکی کله هم ځان پکی ستومانه نه احساساوه دغه بوت د خپل عظم او سپیڅلتیا سره سره دیوی ځلیدونکی سپینی ډبری نه پرته غیڅ نه ؤ، د نمانځونکی په سترگو کی دتندی، په غیځ کی، سوز او په زړه کی یی د درزا او ټکانو نو له را پیدا کولو څخه بی وسه ؤ.

موهنی په وار وار خپل تیت او پرک خیالونه سره را ټول کړل او هڅه یی وکړه چی دخدای سپیڅلی بوت دخپلی پاملرنی مرکز کړی خوبالاخره یی پر خپله بی وسی اعتراف وکړ هغی دخدای د بوت په پښو کی سرکینود ویی ویل:

خدایه! ماوېخښه هغه یو تیت ذاتی دی زما هیڅ خواخوږی ورسره نشته، زه غواړم لری تری واوسم زه به لوی ډنډته هیڅکله هم ولاړه نه شم، که هغه ته سزا ورکړای شی زه به هیڅکله پری خپه نه شم، دمادهوڅیره بیا دهغه په سترگو کی راوگرځیده دهغه دشپیلی غریبا ددی په غوړو کی وکړنگیده، هغه پوښتل:

موهنی رښتیا هم ستاله ماسره هیڅ خواخوږی نشته، که ما د بوت په پښو کی قربان کړی بیا به څه کیږی؟

موهنی ووبریده سړی را اوچت کړ دهغه له سترگو اوښکی بهیدلی، سلگی یی وهلی ویی ویل:

خدایه! مادروغ وویل ما دروغ ویل ما دروغ ویل، زه بی وسه یم، او هغه بی گناه دی هغه غواړی یوازی ستا عبادت وکړی که تر رښتیا خدای یی نو مرسته یی وکړه.

موهنی چی دومره وویل ناڅاپه ووبریده او جگه شوه، دهغی زړه احتجاج وکړ، رښتیا خدایه! دادی څه وویل؟ ستا دده پر خدای توب کی شک دی؟

موهنی سمدستی ددی پوښتنی ځواب ورنکړای شو لاس په نامه د بوت مخی ته ودریده دسهار دریا په زیاتیدو یی سام او هیبت مخ پر کمیدو شو.

ایا د بوت، داپه لاسو جوړه شوی ډیره خدای کیدای شی..... آیا داستا غیر اوریدای شی؟ ستا د زړه په راز پوهیدای شی؟.... آیا همدی ټوله نړی پیدا کړی ده؟

موهنی ددی پوښتنو په باب په فکر کولو ووبریده، د ډیری اندیښنی په حالت کې له کوتی راووته، په انگر کی دآم په ونه کی یوی قمری زړه رابښکونکی غاړی کولی ارجن بهرته وتلی ؤ اوساوتری غوا لوشله.

موهنی تر ډیره پوری چوپه وه او قمری ښکلیو غاړو ته یی غور نیولی ؤ او ددی خیالونو یو ځل بیا دلوی ډنډه په غاړی گڼو ونو ته ورسوله- اودی په ناپامی کی د قمری د غاړو په ځواب کی دهغی پښی کولی.

ساوتری شاته وکتل اووی ویل:

نن دی چی پلار جان په عبادت ولیدی ډیر خوښ شو.
ستاسری چی دخدای په پښو کی اینسی ولید ویی ویل چی زمالور
نور هوښیاره شوی ده لوری دشپی دی څه ډول خوب لیده؟

- موری په یاد می نه دی خو په څه خبره ویریدم.

دبهرله دروازی څخه رندهیر دوه دری ځلی وروکتل خوچی موهنی
ورپام شو بیا دننه ورغی اووی ویل:

موهنی دپرانگ بچی گوری؟

- چیرته دی؟

- زموږ په کور کی! دشپی یوه ښکاری نیولی و رای و ساوتری
ووویل:

لوری شیدی وڅښه بیا ولاړه شه.

موهنی له رندهیر سره دیوازی خبرو لپاره ناکراره وه، ویی ویل:

زه اوس بیرته راکم موری!

له کوره چی راووتل موهنی رندهیر ته په غمجن نظر وکتل رندهیر
دهغی په خیره کی ددی دوضعی له اټکل سره عادی شوی و پوښتنه یی
وکره:

موهنی ته چوپه یی څه خبره ده؟

- رندهیره زه غواړم یوه خبره درته وکړم خپه کیږی خونه؟

- زه اوله تانه خپگان! ووايه څه خبره ده؟

- تاد درمسال نه دغلا په باب خبره اوریدلی ده؟

- چی مذهبی مشراود درمسال خدمتگاران په شکایت راغلل زه په

کور کی وم.

- رندهیره! که غل و نیول شی پلار به دی سزا ورکری؟

- خامخابه سزا ورکوی. ددرمسال غل خوک بخنبلی شی؟

موهنی له لپه خنډ چورت وهلو وروسته وویل:

رندهیره! که دغه سامان چا ددی لپاره غلاکری وی چی دخدای

بوت تری جور کری چی عبادت یی وکری بیابه هم سزا ورکول کیچی؟

رندهیر حیران شوویی ویل:

موهنا! ته خه غواړی راته ووايي؟

موهنی وویل:

رندهیره ستا به یاد وی چی مادهود خدای دبت جورولو سره مینه

درلوده!

رندهیر له ژورو سوچونو سره موهنی ته وکتل هغی بیا وویل:

رندهیره! که په هغه ورغ مور دی درمسال ته نه وای راوستی نو خبره

به تردی غایه پوری نه رسیده.

اوس دده ژغورل زموږ پر غاړه دی که چاله هغه سره دغه سامان ولید

وبه نیول شی خوته دی ژغورلی شی ته لوی ډنډ ته ورشه تری وپوښته

چی که هغه سامان ده غلاکری وی چیرته یی دی غلی کری.

که درندهیر له یوه ټیټ ذاتی سره خه خواخوږی هم نه وای دموهنی

اشاره ورته دحکم په معنی وه هغه موهنی ته ډاډ ورکړ وی ویل:

زه همدا اوس ورغم کورته غم آس به راوالم، ته راخته زموږ په کور کی

دپرانگ بیچی ووینه، زه به زر بیرته راوگرغم.

موهنی غواب ورکړ:

نه، چی ته له لوی ډنډنه راوگرځی بیامی کورته درسره بوزه.

(۵)

شاننا دلوی ډنډ پرغاړه پریوه ډبره ناسته وه دنیلو فرگلانو پانی یی شکولی اویوه یوه یی ډنډته ورغورځولی، شاوخوا ورته وزی اویسونه خریدل، چی دونوله منځه یی د آس ډپنسو ترپهار واوړید وزی اومیږی سره څکی شوی همغه لوری ته یی مخونه واړول او په خپله ژبه یی یو بل ته څه سره ویل:

شاننا هم جگه شوه ودریده، درندهیر آس دونو په منع کی راښکاره شو او وزی اومیږی وترهیدی یوی اویلی خوا ته سره تیت شوی، سپاره پرخپل ټول ځواک داس جلب راکش کړ، آس په دریدو دریدو کی د اوبو څنډی ته راوړسید، شاننا وویریده اوشاته ولاړه پښه یی له ډبری سره ونښته اوشا پر تخته په اوبو کی ولویده.

رندهیر نه آس څخه پلې شو او په اوبو کی یی ورتوپ کړل، شاننا یی له مټ څخه راوښوده راجگه یی کړه ویی ویل: بخښنه غواړم دغه آس ډیر یاغی دی، زه لومړی ځل پری سپور شوم ته خوبه خور شوی نه وی؟ شاننا درندهیر په څیر نیک خوبه ځوان ځان ته دومره نژدی تصور هم نه کاوه ددی په سپین اوسره مخ کی خورنگه څپی واوښتی، رندهیر ته یی څو ځلی سترگی تیتتی کړی اوبیا به یی ورته وکتل، د زره درزا اوساه گانی به یی کله توندی او کله کراری شوی چی له اوبو راووتل رندهیر یی مټ پرینود اوبیا یی تسلی وکړه ویی ویل:

خور شوی خوبه نه یی؟

شاننا دموسکی کیدو هڅه وکړه ځواب یی ورکړ: نه، تاهسی په اوبو

کی ځان و اچاوه رندهیر پریوه تپیت ذاتی لاسونه لگولی وو، دهغی موسکی اونه هیریدونکی خیره بی لیدلی وه، دهغی غیری دغورونو له پردونه دزره تل ته کوز شوی ؤ بیا هم ده دپنیمانی پرځای دخپل زره درزا احساسوله.

شانتاده ته د ځواب پرځای چوپه وه او ورته کتل بی، دی دلومری ځل لپاره په خپل نامه کی بشیگنی احساس کړی، دی په وارواد رندهیر له خولی دخپل نامه اوریدل غوښتل.

رندهیر بیا وویل:

شانتا! ستانوم شانتادی که نه!

شانتا دهوپه دود سروخوځاوه.

- گوره شانتا! زه دیوه ضروری کار لپاره راغلی یم.

ستا ورور چیرته دی؟

شانتا ځواب ورکړ:

هغه... خو هغه ویلی وو چی چاته می مه ورنیسی.

شانتا چی دا وویل بیایی بیله دی چی اراده وکړی بنی لاس گڼو ونوته بی وکتل.

- هغه داهم ورته وویل چی که زه راشم هم دی به نه رانیسی؟

- نه تا او منهنی خودیر یادوی.

- نوتو دهغه درک نه را کوی چی، چیرته دی؟

شانتا په سوچونو کی شوه.

رندهیر وموسکل ویی ویل:

ښه ده مه بی رانیسه، زه پوهیږم چی هغه چیرته دی!

شانتا وموسکل اویا بی هغو گڼوونو ته وکتل ویی ویل:

نه ته نه بی خبر چی هغه چیر ته دی.

رندهیر وویل:

هغه په هغو ونو کی پټ شوی دی.

شانتا په کرس کرس وخنډل.

- ته دلته څه کوی؟

- بدهو کا کا بنکار ته تللی دی، نن زه او ورور می وزی څروو، ته به

چاته نه وایی ورور می په هغو ونو کی ډبری توری زه به ورشم را به بی ولم.

- نه زه له تاسره ورځم.

رندهیر آس پر یوه ونه و تاره اوله شانتا سره دما دهو په لور ورغی، په

گڼو ونو کی یو پرل کی ننو تلیو خانگو اولاندی راز غورن شویو بوتواو

وښود وړاندی تلو لاره ستونزمنه کړی وه.

رندهیر او شانتا له سخت زیار وروسته څه لاره ووهله.

رندهیر وپوښتل:

څومره نوره لاره باید ولاړ شو؟

- څومره چی راغلی یولی تر هغو زیاته.

شانتا بیا زیاته کړه:

دلته ماران ډیر دی، نن می ورور یو تور مار وواژه. چی هلته ورسیدو

زه به بی دروښیم، ما پخپله هم څو ماران وژلی دی.

رندهیر ذاتاً زړه ورؤ خودتولنی تربیی اوروزنی دده په زړه کی له

مارسره ددښمنی پرځای له هغه نه ویره اودرناوی پیدا کړی ؤ، هغه لږ

وویریده اوله شانتا سره روان ؤ، لږ وړاندی چی ولاړل هغه دیوی ونی نه

یو لرگی رامات کړوی ویل:

راځه اوس څه خطر نشته.

شانتا وویل:

زه خومار په لاس کی اخلم بیایی وژنم، دادروغ وو خو که نن مار مخی
ته ورته راغلی وای شانتا به رندهیرته دخپلی زړورتیا دوربندلو اوبا
دهغه دساتنی لپاره دهغه په نیولو کی هم زړه نازړه شوی نه وای .
یوځای یی دخوډبرو په منځ کی یو مړ مارولید دوی لږ ځنډ ورته ودریدل
او پرډبره یی دتربښځی دگوزارونو غږ ونه واوریدل شانتا وویل:
بس نور راورسیدو.

لږ نور چی وړاندی ولاړل دتربښځی ټک ، ټک ناڅاپی بند شو ، شانتا
رندهیر ته وکتل اووی ویل:
ورور به وپروو ته شور مه کوه.

شانتا په احتیاط دونوڅانگی یوی اویلی خواته کړی او وړاندی تله
رندهیر ددی پرسادگی خندل اوله شا ورپسی و.

دیوی لویی ونی لاندی شانتا ودریده او حیرانه شوه او یوی اویلی خوا
ته یی وکتل ، چادونی په څنگ کی په وینو کی دکیناستلو لپاره ځای
جوړ کړی و ، د توزل شویوډبرو څو ټوټی خوری وری پرتی وی . شانتا
په وارخطای رندهیر ته او هغه په اندیښنه دی ته وکتل .
بالاخره شانتا وویل:

هغه دلته و، دایی وویل بیایی په لوړ غږ چیغی کړی:

وروره! وروره چیرته یی؟

دونی له پاسه دیوی زوروری خندا غږ اوچت شو اوبیا مادهو دونو له

بیا خونو شخه رابنکته او ددوی په مخ کی ودرید.

هغه زړه نازره پوښتنه وکړه:

موهنی هم راغلی وه؟

دمادهو پرخوله دموهنی نوم رندهیر ته ښه ښکاره نشو، ویی ویل:

موهنی به دلته دخه لپاره راتله؟

مادهو وویل:

تاسو چی راغلی پر ما موډیر احسان وکړ، زما د اتمه نه وه چی تاسو به

زما په لټه پسې تردی غایه راغی.

رندهیر وویل:

مادهوزه دیوی ضروری خبری لپاره راغلی یم.

- ووايه!

- تادله خه کول؟

مادهو پریشانه شو شانته ته یی وکتل، دهغی ویریدلو سترگو

داگواهی ورکوله چی رازی رندهیر ته ویلی دی.

رندهیر تسلی ورکړه ویی ویل:

ویریه مه، تاچی خه کول زه پری خبریم.

تابوت تورلو او دډبرو تورلو سامان دی له درمسال نه راوړی دی.

مادهو خواب ورکړ:

رندهیره زه تاته دروغ نه وایم خو ویریم چی را نه خپه نه شی.

رندهیر وویل:

زه یوازی ددی لپاره دلته راغلی یم چی درته ووايم چی ته هر وخت په

خطر کی یی.

- زه پوهیږم ځکه خودلته پټ کار کوم.

مادهو ونی ته نژدی یوه بیلچه لری کړه اووی ویل:

داوگوره! ماچی ستاسودپښو غیر واورید داهرڅه می غلی کړل.

رندهیر دبیلچی دلری کیدونه وروسته ولیدل چی لاندی دډبری

تورلوسامان اینبی دی وی ویل:

ته ډیر هوبنیاری می موهنی دتاپه باب اندیښنه درلوده، هغی زه

راواستولم.

مادهو ویل:

رندهیرد! زه حیران یم چی ته او موهنی دینار له نورو خلکو سره څومره

توپیر لری زه به ستا دنیکی بدل هیڅکله درنکړای شم.

رندهیر ځواب ورکړ:

مور هم حیران یو چی تاسو دواړه خو په بڼه اوخیره کی تپت ذاتو ته

ورته نه یاست.

درندهیر له دی خبری سره مادهو خپه شو او سړی بڼکته وچاوه

خودشانتا سترگی له خوښی نه وغلیدي.

رندهیر ویل:

بڼه نوزه اوس بیرته ځم راباندی ناوخته کیږی.

- راعه دلو ډنډ ترغاری زه درسره ځم، بیای سامان بیرته دبیلچی

نه لاندی پټ کړ او دشانتا اورندهیر نه مخکی شو.

دلوی ډنډ پرغاره چی مادهو آس ولیدوی پوښتل:

داچا پریښی دی؟

رندهیر ځواب ورکړ: دازمادی.

مادهو ویل:

رندھیره په ډنډ کی نه لامبی؟

درندھیر کورته دتلو بیره وه خو چی شانتا هلته وه دمادهو غوښتنه ورته دمنلو وړ وه، لږ غنډ وروسته لور ذاتی او تیت ذاتی په یوه ډنډ کی لښیدل، سره له دی چی رندھیر په ښار کی یو غوره لامبوزن و خو هغه ته بیا مادهو په دی کمال کی ترخان اوچت ښکاریده.

له ډنډه چی راوتل دواړو نیلو فرگلان راوشکول رندھیر خپل گلونه شانتا ته و نیول، مادهو بیا رندھیر ته و نیول او ویی ویل:

دا درسره واخله موهنی ته یی ورکړه، دهغی دغه گلان ډیر خوښ دی.

دمادهو له خولی چی رندھیر بیا دموهنی نوم واوړید تریخوالی یی احساس کړ، خود شانتا په مخ کی هغه دمادهو دگلانو له اخیستلو نه انکار ونکړای شو.

(۶)

رندھیر اس زغلاوه او ښار ته ننوت، موهنی له خپل کور نه بهر دیوی ونی لاندى دهغه په انتظار ولاړه وه، هغه چی نژدی ورغی له اس نه پلى شو او دموهنی دځورولو په نیت یی هغی ته په غمجن نظر وکتل دمیرته ښکېنگ سمدستی تک زیر شو.

په ژړه غونى غیبی وپوښتل:

رندھیره! څه خبره ده؟

- موهنی ډیر بدکار وشو، هغه و نیول شو.

موهنی لاس پر زړه کینښود او کیناستله ویی ویل:

رندھیره! هغه وژغوره، دخدای لپاره هغه وژغوره بی گناه دی

دموهنی په سترگو کی اوښکی وځلیدی.

رندهیر کړس کړس په خدا شو او موهنی سر تر پایه عنر شوه او هغه ته

یی وویل:

رندهیره! دخدای په روی توکی مه کوه رښتیا ووايه تا هغه ولید؟

- هو کی! ته دهغه غم مه کوه، هیڅ خطرو ته نشته راخته کورته!

- ته خوراته ووايه هلته څه وو؟

رندهیر ټوله کیسه تیره کړه بیا یی گلان ورته ونيول ویی ویل واخله

دادی گلان! موهنی دهغه له لاسه گلان واخستل، رندهیر له شراره په

دکی موسکا ورته وکتل ویی ویل: موهنی ته ناولی شوی دا گلان

مادهورا شکولی وو. موهنی په موسکا خواب ورکړ: ماته څه معلومه

ده چی چاشکولی دی، خو گناه یی دراوړنکی او ماته را کوونکی

پرسر ده.

بدهو اوشنکر

نژدی ترڅلورو میاشتو پوری کنول اوبدهو دمادهو له مشغولتیاؤ ناخبره وو، دیکنی په موسم کی دلوی ډنډ پر هغه بله غاړه دمشغولتیا اوسات تیری هیڅ شی نه وو، پر غاړه وابنه وچ شوی وو، دونو پانی رژیدلی وی اود نیلو فرگلان خوداسی ورک وو چی تابه ویل دلته به هیڅکله هم نه وو خو مادهو به دورخی یوځل هلته خامخا تلو.

بدهو دخپلی ساد، گی خلوص او ایشار په سبب په شاوخوا کلیو کی په خلکو کی ډیر عزت تر لاسه کړی ؤ، دی به له هغوی سره ښکار ته تلونو هغوی به تر خپله وسه د سیند په یخو اوبو کی له ورکوزیدو نه ایسار ولو اود خپل ښکار د ویش په وخت به یی ده ته له نورو نه زیاته برخه بیلوله ددوی په جگړو کی د بدهو پریکړه وروستی بلل کیده.

د ښکار په وخت کی به د بدهو په غیر حاضری کی وزی او میړی پوول د شانستا او مادهو پر غاړه وو او مادهو به بیا د ډبری تونولو لپاره ټوله ورغ فرصت درلود، خو کله کله به هغه بدهو دمیر وپولو او د کبانو نیولو لپاره ورسره بوتلو، بدهو په خپل ژوند کی نه غوښتل چی دمادهو پرسرخه ذمه واری ورو تپی خو غوښتل یی چی هغه یوښه شپون او غوره ښکاری وی.

دهغه په اند دیوه ښه ځوان تر ټولو ستړی ښیگنی همدغه وی، د شپیلی

پہ غیرو لو کی بدھو دھغہ پر کمال اعتراف کری ؤ، خود دھغہ دا گیلہ وہ
چی مادھو دکبانو پہ نیولو اور می خرو لو کی زرستومانہ شی اوتری
راتبنتی.

یو ما بنام یی کنول تہ وویل:

خوری! دمادھو بھر زہہ ہیخ نہ لگیری آخر دی پہ کور کی کری ورغ خہ
کوی؟

کنول حیرا نہ شوه خواب یی ور کر:

کور تہ خو دھغہ لہ ما بنام نہ مخکی نہ راخی کومہ ورغ چی تہ لہ کورہ
وزی دی ہم لہ سہارہ تر ما بنامہ چیر تہ ورک وی.

- نو دھغہ چیر تہ غی؟

- زہ تل دھغہ دلوی ڍند لوری تہ پہ تلورا تلو وینم، کلہ کلہ شان تا ہم
ورسره ورکہ وی.

شان تا! تاسو دواہہ چیر تہ درومی؟

شان تا خواب ور کر! ہیچیری ہم نہ، دلوی ڍند پر غارہ دبتو یوہ جوہہ
اوسیری مور دھغوی لیدو تہ ورغو. پہ دی غند کی مادھو راور سید او

بدھو چی ولید ورتہ ویی ویل:

خن گہ بچو دبتو جوہہ دی ولیدلہ اورا غلی؟

مادھو اندی بنمن شو خواب یی ور کر:

دبتو جوہہ! چیر تہ دہ؟

- تہ لہ کومہ غایہ را غلی؟

- زہ، زہ لہ لوی ڍند نہ را غلم.

- هل تہ دی خہ کار ؤ؟

- کاکا! هلته می شپیلی غړوله، مایوه نوی نغمه زده کړی ده درته
وایی وروم.

شانتا په بیرته ورته وویل:

واوروه وروړه!

مادهو پر شپیلی شونډی کینبودی او بوی دردوونکې نغمی یی د بدهو
غوسه په مینه بدله کړه، بیا هم دهغه زړه گواهی ورکوله چی مادهوڅه
خبره تری پتوی دشپی یی دویده کیدو پروخت مادهوته وویل:
مادهو! زه سهار وختی بنکار ته غم ته میږی درسه سنبال کړه.
سهار چی مادهو د بدهو کټ تش ولید خوبښ شو.
شانتا یی راویننه کړه ورته ویی ویل:

شانتا! مور چی شیدی ولوشلی میږی اووزی د ډنډ غاړی ته درسه
راوله، زه به همالته یم، شانتا غلی سرورته و خوځاوه او مادهو په خوښی
د لوی ډنډ په لور مخه وکړه، د ډیرو گردونو په سبب څو گامه وړاندی
سترگوڅه نه لیدل، د لوی ډنډ غاړی ته چی مادهو ورسید څلورو لوریو ته
یی وکتل او چی ډاډه شو په گڼوونو کی ننوت، د یخنی په موسم کی دده
دهدغ غای ته لاره ډیره سخته نه وه، وچو پاناو او مړاوو خانگویی مخه
نشوای نیولی، مادهو په تلوتلو کی شاته څه کړ یا احساس کړه او وار
خطا شو بوی او بلی خوا ته یی وکتل چی څه خو غنډه شی یی ترسترگو
نه شول پر خپل وهم یی وخنډل او وړاندی ولاړ.

چی دونی لاندی ورسید بیلچه یی یوه لوری ته لری کړه او د ډبری
د بوت مخی ته کیناست. د ځوان ډبره تورونکی دغه هڅه ډیره بریالی وه
بوت بشپړ شوی ؤ یوازی غینی زیری برخی پاتی وی چی باید ښوی

شوی وای، دورو کی خیری انسانی خط اوخال ډیره غوره نمونه وه، په سترگو کی یی دمرموزه هیبت پرغای، درحم، مینی اویخنینی لافانی ځلکاوه، مادهو یو سامان راپور ته کړ اود زیو برخو په گرولو اوبنیو لویوخت شو.

دونوله شانگونه دپرخي شاخکی ورتوی شول خو مادهو دخپل شاوخوا نه ناخبره په خپل کار بوخت ؤ لپوروسته یی په درمسال کی زده کړی مذهبی سرود پیل کړ، دهغه غیر ورو ورو اوچت شو.

ناخا په یی مادهو، مادهو! غیر واورید اوسترگی یی پورته کړی اوبیاهک حیران ودرید په مخکی یی بدهو ولاړ ؤ.

ده په ویریدلی غیر وویل:

کاکا ته ښکاره نه یی تللی؟

بدهو په یوه بله نری کی ؤ، دهغه ټول حواس په سترگو کی راټول شوی وو او هغه بوت ته یی کتل.

مادهو وویریده بیایی وویل:

کاکا دادخدای بوت دی ماجور کړی دی...

کاکا ته خپه شوی؟

پریدهو دی خبرو هیخ اغیزه ونه کړه، دی دیوه داسی کمره په خیر پرغای ولاړ ؤ چی داوبو دناکراره خپو دڅپیرو غواب دحقاتر نه ډکی چوپتیا نه پرته بل هیخ نه ؤ، مادهو ورجگ شو وړاندی ورغی او بدهو یی ترمت ونیو او په عنذر من نظری ورتو وکتل ویی ویل:

کاکا ماداله تانه نه پتاهه، غوښتل می بشپړی کړم بیایی درو ښیم

ستا خوښ نه شو؟

بدهو په لاس مادھو له مخی یوی خواته کړ او دبرېننا په خیر گړندی ورغی تربیغ یی اوچته کړه او د بوت د ماتولو هڅه یی وکړه خو مادھو په یوه لاس دهغه مټ او په بل یی تربیغ و نیوله او ویی ویل:

کاکا . کاکا!

له خو شیبو کشمکش وروسته مادھو له بدھو نه تربیغ واخستله او دی یی شاته تیل واهه بدھو دلومړی ځل لپاره خپل بود اتوب او دمادھو ځوانی احساس کړه.

کله به یی بوت او کله مادھو ته وکتل، داسی یی گنله لکه دواړه چی ورپوری خاندی، دی چی هرڅومره داسی څوک و چی پر ماته یی اعتراف نه کاوه خو په مخکی یی یو داسی ځوان و چی دسکدیو وینه یی په رگونو کی چلیده.

اودا داسی وینه نه وه چی دبدھو په زړه کی دبل شوی اور لپاره داوبو کار ورنکړی. دهغه په سترگو کی داوړ سپرغی په اوښکو بدلی شولی او په ژړه غونی غږ یی وویل:

بچیته ته اوس له مانه ځواکمن شوی یی، ستا پوهول نور زما په وس کی نه دی له دی خبرو سره دبدھو په سترگو داوښکو هغه څپی چی تراوسه یی دپتو لو اتم کولو هڅه کوله وبهیدي.

دمادھو زړه پخوا پښیمانی ځپلو ددی ننداری تاب یی رانه ووړ بی اختیاره ورغی او دبدھو په پښو کی ورولوید ویی ویل:

کاکا! ماویخښه!

بدھو لکه چی یو ځل بیای له لاسه وتلی پاچهی گتلی وی مادھوی وراوچت کړ او په غیږ کی یی ونیو:

زما زويه! زما مادھو! زه نن ډير خوښ يم چي ستا په مټو کي دومره زور وينم. ستاهغه ورغي په ياددي چي په وړو کيسو خپرو به دي پر مخ وهلم او مابه ستا لاسونه ښکلول، ته ماته اوس هم هماغه مادھويي.

بدهو داوويل او دمادهو پر مټويي لاسونه را تير کړل، مادھو خپلي اوبلني سترگي ورپورته کړي بدهو ته دهغه په خيره کي دغم تټ سپوري هم دروند ؤ، هغه پر خپلو غمجنو شونډو دموسکا غوړو لوڅه وکړه ويي ويل:

بچيه! ته به گومان کوي چي زه ستا دښمن يم خودا کله کيداي شي چي زه دسکديو زوي وينم چي ځان اورته غورغوي خوزه چوپ پاتي شم.
- کاکا ماهيخ بدکار نه دي کړي مابوت جوړ کړي دي.

دهغه خدای بوت چي مور ټول يي پيدا کړي يو هغه چي ځمکه او آسمان يي پيدا کړي دي.
بدهو وويل:

راموهم داسي خبري کولي هغه هم يو بوت جوړ کړي ؤ. خوله هغه سره دحکومت هوس ؤ، هغه غوښتل دختو له بوت نه دام جوړ کړي او انسانان پکي ښکار کړي.

غوښتل يي خلک له بوت نه وويروي او خپل غلامان تري جوړ کړي، هغه له ديوتا گانو څخه هماغسي کار اخستل غوښتل لکه لور ذاتي يي چي دتيت ذاتو د حقوقو دغصبولو لپاره کوي، دهغه لومړني ښکار ستاپلار ؤ، خو مادھو زه تانه پريريدم چي رامو درنه جوړ شي.

مادهو پریشانه شو او خواب يي ورکړ.

مگر کاکا زه نه غواړم چي له چانه غلام جوړ کړم.

زما خدای دلور ذاتو خدای نه دی چی له چاسره مینه اوله چانه کرکه کوی، زه خدای هغه ذات گنم چی ټولو ته په یوه سترگه گوری، چی دهغه جور شوی لمر اوسپورمی دټولو کورونو ته یو ډول وړانگی او تودوخه ورکوی، چی رااستول شوی وریخی یی پرهر فصل اوری، چی دهغه په امر چلیدونکی هوا مور ټولو ته ساه راکوی، ځمکه یی دهرچا لپاره پنبه اومیوی پیدا کوی له هر چاسره مینه او عدالت کوی. ایا داز مور ذمه واری نه ده چی دداسی خدای بوت جور کړو اونمانځنه یی وکړو!

- مگر زه نه پوهیږم چی دډبری دغه بی روحه ټوټه چی تریرون پوری داهم معلومه نه وه چی چیرته پرته وه نن ستا د ترینځی په گوزارونو ولی ددی ور شوه چی مور یی عبادت وکړو، ته پخپله وایی چی خدای هغه دی چی لمر اوسپورمی یی پیدا کړی دی اوس ته ووايه چی چادغه شیان پیدا کړی دی هغه باید څنگه وی؟

ایا ددی تورل شوی ډبری له هغه سره څه نسبت اوتراو کیدای شی؟
مادهو ځواب ورکړ:

کا کا! دا خود هغه بوت دی، زه کله وایم چی دا خدای دی ترڅو دهغه کومه بڼه زمور په مخکی نه وی مور یی نمانځنه څه ډول کولای شو؟
- زویه! زه همدغه درته وایم چی دغه شکل چی تا جور کړی دی دخدای بڼه نشی کیدای، ستا خپله څیره تردی ډیره غوره اوبڼه ده اوبیا که دا ضروری وی چی دعبادت لپاره ستا په مخکی یو شکل باید وی نو آیا داهداف یوازی په تراشلی ډبره پوری کیدای شی! آیا دلمر اوسپورمی په لیدو دخدای دنمانځنی مینه ستا په زړه کی نه را پیدا کیږی، آیا دنری

ټول تیږی توږونکی کولای شی دلمر او سپوږمی په خیر کوم شی جوړ کړای شی؟

لمر او سپوږمی خوله دی ځمکی نه لری دی، ته هره ورځ دختیغ لوړ لوړ غرونه وینی چی پرڅو کویی ۱۲ میاشتی واورې څلیږی، چی په لمن کی یی شرشری او خوړونه بهیږی، ددی غرونو نه لوړ بل غردی چی څوک یی له اسمان سره لگیږی، که ته هلته ولاړ شی نو دابه احساس کړی چی څوکه تراشلی ډبری (بوتان) خدای گنی دا پر هغه ملنډی وهل دی. که ستا دا گومان وی چی خدای دیوه داسی ځواک نوم دی چی دنړی هرڅه یی پیدا کړی دی نو په مینه یی نمانځنه او عبادت وکړه، هیڅوک تانسی منعه کولای ستا پلار هم یو ستر او عادل ذات مانه اونمانځنه یی کوله، خوزه وایم چی که ستا په زړه کی ددی ډول ډول شیانو په لیدو دخدای د عبادت تلوسه نه را پیدا کیږی نو په خپلو لاسو تراشلیو بوتانو نه به څه ترلاسه کړای شی؟

(۲)

د بدهوله دی خبرو نه وروسته ماد هو داسی احساس کړه چی دیوه درانه خوب نه را وینی شوی وی. د ساده زری شپانه هری خبری دده پر زړه دنشتر او غشی کار کاوه، د بوت تراشلی نقش او کرینی یی تر نظره ورکیدلی، او په تصور کی یی د سیند پر غاړه یوه پرته ډبره لیدله چی پیږی پیږی دخدای د سپیڅلی بوت د جوړیدو لپاره دکوم ډبره توږونکی دمهریانی نظر ته په تمه وه.

ماد هو په خپل زړه کی پوښتنه وکړه!

ایا دهغه ستر ځواک تصور کولی شی چی د ځمکی او اسمان واکمن

وی؟ آیاددی تراشلیو ډبرو له هغه ستر ځواک سره څه تړاو اونسبت

کیدای شی چی ته یی پیدا کړی بی؟

دا خبره د بدهو په خیال او خاطر کی هم نه وه چی دده د وینا هر لفظ دمادهو دخیالونو نړی گڼه وډه کوی. هغه دمادهو چوپتیا دده ضد او شله توب گانه خپه شووی ویل:

مادهو زویه! زه پوهیږم چی زما دخبرو پرتاهیخ اغیزه نشته، زه تانه منع کوم خو ته دا کار دلته په اوسیدو نشی کولی، مور باید ډیر زر داسیمه پریردو، بنیایی ته خبر نه وی چی لوړ ذاتی تیت ذاتو ته ددی کار اجازه نه ورکوی.

که چاته معلومه شوه نو ستا سزا به مرگ وی.

مادهو ځواب ورکړ:

کاکا! ماته معلومه نه وه چی ته دخدای په باب دومره خبریی خومانه غوښتل چی چاته دوکه ورکړم، بلکی پخپله په یوه دوکه کی راگیروم، تازما سترگی راخلاصی کړی ډبرو بوت یوازی ترهغه مهاله ماته خدای ترسترگو کیده چی سترگی می پتی وی. نن زه دسترگو پر غړولو دا احساسوم چی هغه زموږ له نظرونو ډیر لری دی.

مور یوازی دهغه د جوړو شویو شیانو څخه دهغه دعظمت اټکل کولای شو، پخپلو لاسو د تراشلیو بوتانو څیری دهغه څیری ته ورته نشو جوړولی، هغه په هر ښکلی شی کی شته دی.

د بدهو زړه له خوښیو په توپونو شو، هغه یو ځل بیا ور وړاندی شو او

مادهو یی په غیږ کی ونيو ویی ویل:

زویه! نن می ته ورک کړی بیرته پیدا کړی.

- مگر کاکا! رښتیا ووايه ته خدای منی؟

بدهو ځواب ورکړ:

زه یو داسی ځواک منم چی دځمکی او اسمان هر شی یی پیدا کړی دی، چی دهغه له رضا پرته هیڅ کار نشی کیدای، چی مور ته له یو بل سره دمینی درس را کوی، پاتی شوه خبره ددیوتا گانو او بوتانو، زما له هغو سره هیڅ کار نشته.

دا زموږ ددښمنانو دژبی لفظونه دی چی په دی نومونو مور په دامونو کی رابښکیلوی. که رښتیا رانه پوښتی نو زما له دی نه کرکه ده.

مادهو موسکی شو، ویی ویل:

کاکا! ماته دا نه وه معلومه چی ته په دومره شیانو پوهیږی.

بدهو وویل:

سکدیو هم زه ناپوه گنلم، خو دهغه په ژوند کی ماته ددی اړتیا نه وه چی ځان هوبښیار کړم، چی کله به هغه زما په لاره کی کوم ازغی لیده ماته به پر هغو ورتلل مزه را کوله او له دومره بوج سره زه په هر ډول سمو او کړو لارو تلای شوای. خو اوس زه دځان لپاره نه بلکی ستا په خاطر په لاره کی پام کوم او بیا گام اخلم. زه ناخبره وم خو دسکدیو مرگ دی ته اړ کړم چی فکر وکړم.

زه زړه وروم خوشتاسو دساتنی ذمه واری ډارن کړی یم.

کاشکی نن سکدیو ژوندی وای او دغه ناپوه بدهو دمیر وپوولو، پرونو ختلو، شپیلی غړولو او په سیند کی دور توپ وهلو نه پرته پر هیڅ نه پوهیدای.

دبدهو په سترگو کی بیا اوښکی وځلیدی.

مادهو پر ځمکه پرته تر بنځ راواخيسته او بدهوته يې وروړاندې کړه
،ويي ويل:

کاکا! واخله دغه بوت دی پخپلو لاسو مات کړه ، زه وعده کوم چي بيا به
ستا له خوښي پرته هيڅ نه کوم.

بدهو تر بنځ واخسته له څه فکر کولو وروسته بوت ته ورنژدی شو ،
دماتولو په نيت يې دوه ځله لاس اوچت کړ ، خو تر بوت پوري له رارسيدو
وراندې به يې لاس پخپله ودرید ، بيا يې مادهو ته وکتل ويي ويل:

مادهو! تا به ددی پر تر اشلو ډيري ورځي لگولي وي!
- هوکي کاکا .

- زه دا نشم ماتولی . راځه دا چيرته وغورځوه .

- چيرته يې وغورځوم؟

- په لوی ډنډ کی ، مگر اوس به دی څوک ووينی .

- کاکا ما بنام به يې وغورځوم ، راځه اوس کورته ځو .

مادهو بوت راواخيست او دوني لاندي يې کيسنود په وچو پانو کی يې
پټ کړ بيا دواړه کورته روان شول .

(۳)

سپا ته شنکر چي سهار له خپلي کوټي نه راووت ددرمسال ددروازی په
مخه کی يې يو ښکلی بوت وليد ، بلي کوټي ته ورغی او دگويال
دراوینسولو پرځای يې ژوندی دی وی خدای! ناری وهلی او نيغ يې دبشار
لاره ونيوه . گويال په ناوخته راوینسیدو عادت ؤ خوشنکر ويریده چي که نن
دمعمول پر خلاف وختی راوینن شو نو بشاريانو ته به ددغه حيرانوونکی
خبر په اورولو کی راسره برخمن شی ځکه خويی لس پنځلس گامه يو ځل

تر شاراکتل او لابه گړندی شو، تر ښاره پورې چې رسیده سره له دې چې ډیره یخنی وه پرده خولی راماتی وی.

له ښار نه بهر شو تنو دی را ایسار کړ او دواړو خطایی پوښتنه یې تری وکړه خو ده غوښتل ددغه گران بیه شی لومړی خبر دښار د سردار غوړو ته پخپله ورسوی. ځکه خو یې هر پوښتونکی ته دډاډ من غواب ورکولو پرځای وړاندې ځان ورساوه. ددی نتیجه داشوه چې ډیرو کسانو په ده پسی مندی وهلی او چیغی یې وهلی:

شنکره ودریره څه خبره ده!؟

چې ښار ته ننوت مخامخ یې رندهیر ولید چې را روان دی.

دخلکو چیغو او کوکارو دهغه پام شنکر ته وراړولی و.

هغه هم غږ پری وکړ:

شنکره ودریره!

خو شنکر ځان بلی کوشی تپه وواهه او غوښتل یې لاره بدله کړی، رندهیر دده پردی کار هم وخنډل او هم غوسه ورغله په منډه ورغی شنکر یې تر مټ ونيو او ویی خوځاوه، ورته ویی ویل:

شنکره څه خبره ده! غلا خوبه دی نه وی کړی، ولی ټول ښار درپسی دی؟

شنکر چې ډیره بده ساه یې سوځیدلی وه او سیلیده تر لړ ځنډه یې هیڅ خبره تر خوله نه راوتله بیایې وویل:

دخدای لپاره ما پریده چې ستا پلار جان ته ورشم.

رندهیر غواب ورکړ:

چې ماته ونه وایی څه خبره ده نه دی پریدم، په دی ځنډ کی دشنکر او

رندهیر پر شاوخوا ډیر خلک راټول شول او درندهیر دغوښتنی تائید یې

کاوه.

شنکر وار خطا شو شاوخوا ته یی وکتل او په مایوسی یی خواب ورکړ:
ما په درمسال کی دخدای نوی بوت ولید، چی دیوتا پخپله جوړ کړی او
دشپی مهال یی هلته ایښی ؤ.

رندهیر دشکر مټ پرینود، خواوس دنورو وار ؤ.
درندهیر له لاسو چی ووت اوس خو نورو راگیر کړ او خو ژبو په یوه وخت
ډول ډول پوښتنی تری کولی.

ښه شنکره! هغه څه ډول بوت دی، د ډیری دی که داوسپنی، دسروزرو به
وی! څومره لوی دی او تا څه وخت لیدلی...

شنکر غوښتل دوی ته لنډ لنډ ځوابونه ورکړی او ځان تری خلاص کړی،
خو پردی پوه شو چی دخلکو دتسلی نه پرته یی تری خلاصیدل گران دی.
له شنکر نه چی چا پوښتنی کړی وی هغوی ددرمسال په لور مخه کړه،
خو تر هغوی نور زیات لا هلته وو، ځکه خو شنکر خو څو څو ځلی مجبور شو
خپلی خبری تکرار کړی، په دی کی یی ولیدل چی گوپال یی دریغه منډی
وهی او راروان دی.

ده دخلکو نه دځان ژغورلو وروستی هڅه وکړه خو بی گټی وه.
گوپال چی نژدی شو دخلکو غوښتل چی هغه هم راایسار کړی، خو هغه پر
خپلو مزبوتو متو خلک یوی او بلی خواته کړل او وړاندی تیر شو.
شنکر دگنی گونی نه هغه مهال خلاص شو چی ټول خلک یو یو ددرمسال
په لور روان شول. دنارینه نه وروسته دښځو نوبت ؤ. خوښځی دداسی
معاملو تفصیل ته نه گوری، ځکه دوی تر ډیره دشکر لاره ډب نکړای
شوه.

د سردار او مذهبی پیشوا مایبو ته چی ورغی شنکر پوه شو چی هغوی ته گوپال وختی دا خبر رسولی دی او هغوی درمسال لوری ته روان شوی دی. شنکر مایوس شو او بیر ته راو گرئید، اوس ده غوینتل چی ددرمسال په لور تلونکی بیخی او نارینه بیاده ته پام ور واپروی او په هماغه ناکراری له ده نه پوینتنی وکړی خو ډیر زر داوړته خرگنده شوه چی دی اوس چا ته نوی معلومات نشی ورکولی، چا پر دی اعتراف هم نه کاوه چی بنار ته تر تولو لومړی دغه خبر شنکر راوړ، هر سړی شنکر ته داسی وربښودل چی دنوی بوت په باب تر ده ډیر معلومات لری.

لی وړاندی یی په پوه لویه غونډه کی رام داس، مذهبی مشر او گوپال ولیدل، دی پرستومانی برسیره په منډه ورغی او په غونډه کی ورشریک شو، خو چی درام داس سترگی پری ولگیدی تری ویی پوینتل: شنکره! تا هم هغه بوت لیدلی دی؟

شنکر پردی پوینتنه داسی احساس کړه لکه چا چی دیکخواویو منگی پری ور تش کړی وی، ده په غمجنه لهجه جواب ورکړ:

باداره! ما له لمر ختونه ډیر وړاندی دغه بوت لیدلی ؤ.

ډیر تا هغه ددرمسال په دروازه کی پرینی ؤ.

دشنکر پر مظلومیت دزیاتو لو لپاره گوپال وویل:

باداره! ما خوبوت ددرمسال دننه لیدلی ؤ، اوس بنایی بهرته راوتلی وی!

مذهبی مشر وویل:

زما پر شنکر باور نشته، هغه تل دروغ وایی.

شنکر داسی احساس کړه چی پرینویی تر پخوا لس چنده وزن زیات

شوی دی، بیا هم دی حیران و چی بوت درمسال ته دننه خنګه رسیدلی دی.

درمسال ته په ورننوتلو شنکر پوه شو چی گوپال له ده سره ډیر لوی شرارت کړی دی، نوی بوت چی ده له دروازی څخه بهر لیدلی و اوس ددرمسال دننه رسیدلی و.

خلکو پر نوی بوت په خلاص زړه مال وښینده.

مذهبی مشر مذهبی سرود وویل، خو ددغو کرو وړو په دوران کی شنکر په زړه کی رندهیر ته بدرد ویل.

دی پر دی باوری و چی دنذرانی په ویش کی به دی له گوپال سره دبرابری برخی څخه برخمن نه وی.

موهنی هم درمسال ته رسیدلی وه، هغه بوت ته نژدی ورغله او ویی لیده، بیا یی دخلکو له نظره غلی ځان رندهیر ته ورساوه او ودریده.

رندهیر و موسکل پوښتنه یی وکړه:

موهنی! زه تاته یوه حیرانوونکی خبره کوم.

-ووايه!

-دلته نه، زه به دلوی ډنډ پر غاړه ترونو لاندی ستا انتظار کوم. که

غواړی چی دما دھو په باب څه واورى نو خامخا راشه، راځی که نه!

دموهنی پر مخ دحیا سرخی راخپره شوه، هغی درندهیر له سترگو نه ځان ژغورلو مخ یی بل لوری ته واړاوه ویی ویل:

درځم!

ماسپښین مهال چی کله خلک خپلو خپلو کورونو ته ستنیدل، موهنی له خپلو سهیلیو او مور څخه ځان گوښه کړ او دلوی ډنډ غاړی ته ولاړه،

رندهير پخوا هلته تللی و، موهنی چی ولیدویی ویل:

گوره رندهیره! ز مور دغسی گرخیدل بښه نه دی.

زرواښه څه خبره ده؟

رندهير وویل:

ما غوښتل چی تاته له څه ویلو مخکی خپله تسلی وکړم.

- آخر څه وایی که نه؟

رندهير وویل:

موهنی! هغه بوت لکه چی مادهو جوړ کړی دی.

موهنی وارخطا غونډی شوویی ویل:

مادهو! زه خوبی نه شم منلی. هغه داسی بوت نشی جوړولی.

- راځه زه یوشی دروښیم.

- څه شی رابښی؟

- یو داسی شی چی زما خبره رښتیا ثابتہ کړی.

راځه ولی ویریزی؟

موهنی له لږزه نازره توبه وروسته له رندهير سره روانه شوه.

دلوی ډنډ بلی غاړی ته چی ورسیدل دواړه دونو په ځنگل ورننوتل،

رندهير هغه ځای ته ورسید، ودرید چی مادهو ډبري تراشلی.

رندهير پر ځمکه خورو ورو د ډبرو ټوټو ته اشاره وکړه ویی ویل:

موهنی! آیا دا دهغی ډبري ټوټی نه دی چی تراشل شوی او بوت تری

جوړ شوی دی؟

موهنی یوه ټوټه راپورته کړه او ځواب یی ورکړ:

د ډبري رنگ خو هماغسی دی.

رندهیر وویل:

مادهو ما دهغه په تورلو دلته هغه وخت ولید چی دی بلکل نابلده ؤ،
ماتاته ویلی هم وو، خو ما دا گومان نه کاوه چی دی به دغسی بوت وتورلی شی.
- مگر هغه بوت درمسال ته چا ورساوه؟

- زه پردی پوه نه شوم. لومړی هغه گلان در کیرل او دخدای پالونکې یې
ناولې کړه، اوس یی دخدای پر درمسال هم زور راوړ، که دبشار خلکو ته دا
معلومه شوه چی دغه بوت چی دوی مال او دولت پری بنندی یوه تیتت ذاتی
جوړ کړی دی نو بیا به څه کیږی؟

موهنی وویل:

رندهیره! که بوت هغه په درمسال کی ایښی وی نو ډیر بدی کړی دی.
رندهیر وویل:

زه یوازی پردی خبریم چی دغه بوت ده جوړ کړی دی.
بیا هم زما گومان دا دی چی درمسال ته د هغور او وړونکی بل شوک دی.
امکان لری دا دگړپال او یا شنکر کار وی.

موهنی وویل:

نو بیا خو هغوی پردی خبر دی چی دغه بوت مادهو جوړ کړی دی.

- زه هم همدغه فکر کوم موهنی، دهغه ژوند په خطر کی دی.

- ته له هغوی پوښتنه نشی کولی؟

- زه له دوی نه مخکی غواړم له مادهو څخه پوښتنه وکړم.

- هغه به چیرته وی؟

- همدلته نژدی یی کور دی، راځه کورته یی ورشو.

- نه، مامه درسره بیایه، که مو شوک ووینی څه به وایی؟

- ته لری ودریږه! زه به پوښتنه تری وکړم بیرته به راشم، امکان لری هغه په لاره کی چیرته میږی پیا یی او ویی وینو.

دگنسونو نه چی راووتل دوی له یوی خوا نه دشپیلی غږ واورید او دموهنی زړه په درزیدو شو.

رندهیر وویل: دا همدی دی راخته!

موهنی او رندهیر له یوی غونډی نه چی تیر شول هوار میدان ته ورسیدل ، هلته مادهو پر وچو وبنو ناست ؤ او شپیلی یی غږوله.

شاوخوا میږی او وزی ورته خریدلی ، موهنی ودریده ویی ویل:

رندهیره! ته تری وپوښتنه او راخته ، زه همدلته دریرم.

- ته له هغه نه ویریری شه ، راخته!

مادهو ته چی ورنژدی شول لږ ځنډ دواړه ولاړ وو.

هغه په خپلو چورتونو کی ډوب ؤ. بالاخره رندهیر ورو غږ پری وکړ:

مادهو!

مادهو وویریده جگ شو ویی ویل:

تاسو راغلی! بیا یی دواړو ته وکتل او بیا یی سترگی پر موهنی میخ

پاتی شوی.

موهنی دده دنظر تاب رانه وور او سترگی یی بنکته واچولی.

رندهیر وویل:

مادهو! زه تاته دیوی پوښتنی لپاره راغلی یم.

مادهو څک غونډی شو رندهیر ته یی وکتل او په بیږه یی بیا واښه

پر ځمکه هوار کړل ویی ویل:

راخی دلته کښینی!

رندهیر وویل:

نه، زمور بیر ده، زه له تانه دیوی پوینتنی خواب غوارم.

هغه بوت چی تا جور اوه چیرته دی؟

مادهو وار خطا شو لومری بی رندهیر او بیبا موهنی ته وکتل او چی
دوارو په خیره کی بی دغوسی پر خای دخواخوری نخبی ولیدی ویی
ویل:

تاسو کینی زه بی درته وایم.

رندهیر او موهنی یوی او بلی خوا ته وکتل او بیبا پروینو کیناستل،
مادهو له دوی نه لیر بیرته کیناست ویی ویل:

تاسوله درمسال نه راغلی بی؟

رندهیر خواب ورکی:

هوکی

-نوبیا له مانه شه پوینتنه کوی!

رندهیر وویل:

زه دا پوینتنه درنه کوم چی دغه بوت تا پخپله هلته رسولی دی که...؟

-هوکی مارسولی!

-ولی؟

-له بوتانو خخه یوازی ددرمسال خاوندان گتیه کولای شی، هغه ماته په

کار نه راتلو.

-مگر تا خو غوینتل چی دخدای استازی شی.

زه اوس هم غوارم دخدای استازی شم، خوددی هیللی په ترسره کیدو کی

بوت هیخ مرسته نشی راسره کولی.

وغوښته او دهغه په اشاره کیناستله.

دموهنی ښځینه حس زردشانتا اورندهیر ترمنځ دسترگو پر سوال
ځواب وپوهیدو هغی وویل:

مورچی شانتا لیدلی وه هغه وخت دا ډیره وړوکی وه.

- هوکی، مگر دا هغه ورغ هم ما ولیدله.

- څه وخت؟

- چی دمادهور په لټون پسې راغلی وم.

رندهیر او موهنی دماشومتوب ملگری وو، او ددوی پلرونو او میندو
ددوی دتول عمر دیو بل ملگریا په اړه هم اشاری او کنایی معلومیدی.

همدغه سبب و چی موهنی دمادهور دزړه دا احساساتو پر پوهیدو برسیره
هغه ته په خپل زړه کی دځای ورکولو پریکړه ونکړای شوه. تر اوسه پوری
له مادهور سره ددی تراو تر خواخوږی پوری محدود و.

دی درندهیر په موجودیت کی دبل چا خیال هم گناه بلله.

دی دا هم احساسوله چی که رندهیر نه وای او مادهور یی دومره له نژدی
لیدلی وای خامخا به یی اغیزه پری کوله. که هغه هم درندهیر په څیر یو
نجیب زاده وای بیا به ښایی دی ټول عمر هم دا پریکړه نشوای کولی چی
دهمیشنی مینی لپاره کوم یو غوره کړی.

او که دوی دواړه ددی دماشومتوب ملگری وای نو خو دځوانی منگ ته
رسیدلی پر زړه به یی یوازی دمادهور واکمنی وای.

اوس دی له رندهیر سره مینه کوله خو له مادهور نه ویریدله.

ځکه چی هغه سره له دی چی ښکلی و تیت ذاتی و.

دی چی رندهیر ولید چی دشانتا په نندارو کی ددوب دی نو مادهور ته یی

سترگی ورواړولی دهغه ناکراره او گړندی نظر دسترگوله لاری دده دزړه تل ته ورکوز شو او دی احساس کړه چی ددی په زړه کی له دغه تپت ذاتی سره یوازی دخواخوړی احساسات نه دی، بلکی ددی دزړه دنعمو هغه تارونه چیرلی شی چی درندهیر او یا دبل چا نظر هلته نشی رسیدای.

په چور تونو کی شوه او په زړه کی یی ویل:

کاشکی مادهورندهیر وای. خو سمدستی پر خپل دی خیال وشرمیده، راجگه شوه، ویی ویل:

راخه رندهیره ناوخته شوه مور جانه به زما انتظار کوی.

رندهیر په نه زړه راپورته شو، مادهو او شانتا هم ودریدل.

رندهیر وویل:

مادهو! له موهنی سره ستا ډیره اندیبنه ده.

موهنی ته درندهیر دغه طنز بدینکاره شو غوښتل یی چی په خواب کی

یی درندهیر په باب شانتا ته څه ووایی خوبیا چوپه پاتی شوه.

رندهیر بیا وویل: ښه مادهو نور درنه څو.

ته مو ډیر پریشانه کړی.

مادهو موهنی ته وکتل ویی ویل:

کاشکی تاسو هره ورغ ما داسی پریشانه کړی.

شانتا وویل:

وروره! زه هم غواړم کورته ولاړه شم.

-ښه ده ولاړه شه.

شانتا په موهنی او رندهیر پسی روانه شوه. رندهیر مخ راواړاوه تری

ویی پوښتل:

ستا وروړ او س هم ډیری تراشی که نه؟

- نه هغه اوس بد هو کا کا منعه کړی دی، هغه بوت یی چی تراشلی و هغه یی هم چیر ته غور غولی و.

موهنی تری وپوښتل:

موردی څنگه ده؟

- ښه ده ته ورسره گوری! راځه ډیره به خوښه شی.

رندهیر وویل:

هو کی موهنی راځه ددی مور به ووینو.

- نه، اوس ناوخته کیږی، بیا بله ورځ.

لید وړاندی چی ولاړل ددوی لاری سره بیلی شوی.

(۴)

دموهنی او رندهیر له رخصتولو وروسته ماد هو تر لید ځنډه چوپ ولاړ و او هغوی ته یی کتل، خو چی هغوی دغونډی په اړخ کی واوښتل او له سترگو پناه شول.

دده په زړه کی یو توپان را اوچت شو، له لید چورت وروسته یی ورپسی منډه کړه او دسترگو په رپ کی دغونډی سر ته وخت.

رندهیر او موهنی په دی ځنډ کی دغونډی په لمنه کی دلوی ډنډ غاری ونو ته رسیدلی وو، دمادهو نا کرار و سترگو تر لید ځنډه هغوی ته کتل خو لید ځنډه وروسته هغوی په گڼو ونو کی له سترگو الوښاشول او ماد هو ته په فضا کی هر لوری ته مایوسی تر سترگو شوه.

سوچ یی کاوه چی ښایی موهنی بیا ونه وینی، دی دراتلونکی ژوندانه له

یوازیتوب، مایوسی او بی وسی خخه ولزیده، درمسال او بوتانو چی تراوسه پوری دلور ذاتو او تیبب ذاتو تر منع دپله کار ورکاوه هغه پل هم نور ږنگ شوی و، دده په زړه کی موهنی دخدای د بوت لپاره ځای کړی و خو د بدهو پر بی وخته لاس و هنی تر ډیره وخته دیوه تیبب ذاتی زړه پرینبښود چی د بوت درمسال شی.

بیاهم له بوت سره د اړیکو له شلولو سره ماد هو احساس کړه چی د زړه کلی یی دیوی داسی هستی پر خیالونو آباد شوی دی چی دنړی د ښکلیو منظرو په خیر حقیقت و.

دغه ژوندی حقیقت موهنی وه. موهنی چی دده شعور ته ورننوته او دده په زړه کی یی د بوتانو، درمسالونو او دیو تاگانو مینه پیدا کړه... موهنی چی دده وروستی ارمان و، چی ددی د ترلاسه کولو لپاره یی دخدای د بوت لار ښوونه او مرسته غوښتله.

پر خدای او یاد کایناتو پر ستر ځواک اوس هم دده عقیده وه، خو دده د الوت مخه دخدای په لور نه وه، ده د دغه ستر ځواک خخه دا توان غوښت چی دده او موهنی تر منع و اتن له منځه یوسی.

پر غونډی ولاړ و او تر لیکنډه یی دوران دی تلو او یا بیرته راگرځیدو پریکړه نشوای کولی خو ناخاپه یی له یوه خیال سره په بدن کی د برینینا خپه و غفلیده.

ایا دموهنی په دلته راتلو کی دهغه ځواکمن ذات لاس نه و.

ایا دهغی دلته راتلل دا معنی نه لری چی دهغی له ماسره زړه لگیږی؟
خو ما د ډیری هشی سره ونکړای شول چی دخپل زړه خبره ورته وکړم،
دهغی دخوښولو پر ځای مالور ذاتو ته بدرد وویل، ښایی هغه خپه شوی

وی، آیا د ضروری نه وه چی ما دخپل زړه راز ورته ویلی وای؟

له دی خیالونو سره هغه احساس کړه چی هماغه خواگمن ذات په پوره نوی اقدام کی دده ملاتړ او مرسته کوی.

ده ځان له بوتیو نه څنگ ته کاوه او له ډبرو نه را کوزیده او چی لاندی راکور شو ډیری گړندی منډی یی پیل کړی. چی له ونور اووت رندهیر او موهنی یی ولیدل دده منډی هم کرازی شوی، په زړه کی یی له ځانه وپوښتل:

که رندهیر بده ومنله بیا به څه کیږی؟

بیا یی پخپله زړه ته تسلی ورکړه:

نه، رندهیر داسی نه دی، هغه دلور ذاتو نورو خلکو سره توپیر لری. هغه زما سره خواخوږی لری، که خپه شی هم زما پری پروا نشته، مینه گناه نه ده، موهنی به خامخا زما پر خبرو نه خپه کیږی، که خپه شی هم زما له زړه نه به دتل لپاره شکونه او بدگومانی لری شی او له دی سره یی بیا گامونه گړندی شول.

رندهیر او موهنی چی دده دپښو غیر واورید شاته یی راوکتل، دوی په پوښتونکی نظر ورته وکتل او دی کتو یی دده پښو ته بیضا زولنی واچولی یوه شبیه ودرید او بیا ورو ورو روان شو او ددوی په مخکی ودرید: رندهیر تری وپوښتل:

مادهو خیر خودی؟ دهغه په لهجه کی حیرانی او خواخوږی دواړه وی. بیا هم مادهو دهغه پوښتنی ته تر لړ ځنډه ځواب ورنکړای شو. بالاخره یی په ډیر زحمت وویل:

ما... ما غوښتل موهنی دیوی ته څه ووایم.

موهنی پریشانه شوه ده ته یی وکتل، رندهیر وویل:

ووايه خه وایي موهنی ته؟

دمادهو په مغزو کی اوس نه الفاظ وو او نه خه موضوع ، په ډیر زحمت
بی وویل:

دا اوس چی ما د بوت په باب خه وویل ته خوبه پری خپه شوی نه بی؟

موهنی ددی پوښتنی د خواب پر ځای په حیرانی ده ته کتل.

مادهو بیا وویل:

زما اراده داسی نه وه چی ستازره آزرده کړم.

موهنی دمادهو د تسلی لپاره وویل:

زه درنه خپه نه یم، زه دا حق نه لرم چی له تانه خپه او یا خوبه شم.

مادهو غوښتل ووايي چی مادا حق تاته درکړی دی، خو جرئت بی

ونکړای شو، هغه دموهنی پر ځای رندهیر ته مخاطب کیدل آسانه وگڼل

ویی ویل:

رندهیره! ما له دیوتاگانو سره مینه ونکړای شوه خو زما په زړه کی

ستاسو مینه له هغی مینی خخه زیاته ده چی له دیوتاگانو سره ستاسو په

زړونو کی ده. زه هغه ستر ځواک منم چی تاسو بی خدای بولی خوزه پخپلو

لاسو د جوړو شویو بوتانو خخه دخپل خدای په لاس د جوړو شویو

دیوتاگانو سره مینه غوره گڼم او ماته تاسو د خدای جوړ کړای شوی

دیوتاگان یاست.

د تاسو اشاره تر رندهیر ، موهنی ته زیاته وه او هغی ددی خوړ والی

احساس کړ ، دیوی شیبی لپاره هغه یوه ښځه وه او په مخ کی بی مادهو یو

نارینه ؤ چی په سترگو کی بی دشپی توروالی او دستوریو خلاوه او هر نظر

بی دلور ذاتو او تیبې ذاتو تر منځ د پیر یو پیر یو راسی دریدلی دیوالونه

نرول.

دی په وار خطایی وویل:

مادهو مور درنه خپه نه یو. د ټولنی د سپیشلی لور غرور په نرمی بدل شوی ؤ، خوددی خبرونه وروسته یی چی رندهیر ته وکتل دغه نرمی په حیا بدله شوه، ویی ویل:

راغه رندهیره!

مادهو وپوښتل:

بیا به راشی؟

رندهیر ځواب ورکړ:

ښایی راشو.

ددی ښایی څخه درندهیر مطلب خامخا ؤ خو موهنی په خپل خیال کی فکر کاوه چی د تل لپاره سره بیل شول.

(۵)

ددی لیدو نه وروسته دمادهو لپاره دژوندانه ټول تصور په موهنی کی راټول شو، ده ته دنړی په هر ښکلی شی او هری په زړه پوری ننداری کی دموهنی څرک ښکاریده، هغه موهنی چی دده تر شعور لاندی ورننوتله او دی یی دخدای لوری ته ورکور کړ، دخپل پیدا کونکی دیوتا جوړولو ته یی وهڅاوه.

اوس یی دده دزړه او دماغ ټول ځواکونه دځان په لور ورکشول.

په درمسال کی دخدای دبت له پرینسودو نه وروسته مادهو داسی احساس کړه چی هغه زنگیر چی ده غوښتل له موهنی سره ځان وتړی وشلیده.

هغه پل چی د ټیټ ذاتی جونگره یی دلور ذاتو له محل سره پیوستولی شوای یوه ناخاپی سیلاب ورسره واخیست.
 تر خو میاشتو پوری چی دیوتانو په جوړولو بوخت و، ده ډیری خیالی کلا گانی جوړی کړی، د بوت په مخکی د لاس په نامه دریدو او دعا نه وروسته ده داسی احساسوله چی که نن نه وی نو سبا ته او که سبا نه وی بله ورځ به دی دخدای استازی کیږی.

خدای به خپل بی روحه بوت په خبرو راولی او هغه به ووايي:

مادهو مور زیات درنه خوښ یو، وغواړه څه غواړی؟

او دی به دنمانځنی له جوشه د بوتانو په پښو کی سرږدی او دهغه سپیڅلی

درشل به په خپلو اوبنکو مینځی بیا به ورته وایی:

خدایه! زه موهنی درنه غواړم. او خدای به ووايي چی مور ستا دا غوښتنه

پوره کوو.

بیا به خدای له خپلو نامعلومو ځواکونو سره دلور ذاتو هر سړی زړه ته

ورننوزی او و به وایی:

گوری! مادهو زما استازی دی، تا سو حق نه لری چی له هغه نه کرکه

وکړی، او بیا به دهغه ځواکمن لاس موهنی د ټولنی له زنځیرونو څخه

خلاصه کړی او ده ته به یی راولی.

بیا به دی او موهنی یوه داسی دنیا جوړه کړی، چی دلور ذاتی او ټیټ

ذاتی تر منځ به د کرکی او نفرت دیوالونه نه وی دریدلی.

خویدهو داتولی کلا گانی ورویجاری کړی د بنکلیو خوبونو ښکلی

شپه دورځی په حقیقتونو بدله شوی وه. اوده په وار وار په خپل زړه کی

ویل چی کاشکی زه ټول عمر دهمدی خوبونو په دوکه کی راگیروای.

سهار به ده له بدهو سره میړی یولی اوپر غونډی به وخت بشار ته به بی کتل، هغه خو پرونه چی شاوخوا بی له بشار سره ترلی وه ده ته حوصله ماتونکی اودنه تیریدو ورنیکاریدل.

ده به درمسال ته سترگی ورواړولی او احساس به بی کړه چی هغه بوت چی ده پخپل لاس تراشلی ؤ او هلته بی وری ؤ موهنی اوددی دقوم ټولو انسانانو ته له مادهو اودده دقوم له خلکو سره دکرکی اودبیمنی سبق ورکوی اودا ورزده کوی چی دی دخدای داستازی کیدو لپاره نه بلکی ددی لپاره پیدا شوی دی چی تیت ذاتی واوسی او بیلل شی.

خو ماسپښین مهال دموهنی له ناخا پی راتگ نه وروسته ده ته دا حقیقت څرگند شو چی دی سره له دی چی دبتانو اودرمسالونو څخه یاغی دی موهنی ته دکرکی ورنه دی تردی وروسته ده ته دژوند ترخه حقیقتونه بیا په ښکلیو خوبونو بدل شول، خیالی مانی بی بیا جوړی کړی.

دده دزړه په درمسال کی دخدای دبت پرځای دموهنی ژوندی تصویر ځای ونیو دبت په واسطه خدای ته درسیدو پرځای ده ته دا اسانه اوپه زړه پوری لاره ښکاره شوه چی موهنی بی واسطه شی.

مادهودخپل ژوند پر هراق بیوازی موهنی لیدله، ده غوښتل دشبیلی په هر سر کی دهغی دغیخوز والی پیدا کړی، اوغوښتل بی دبری دمخ ټولی دبری و تراشی اودموهنی څیره تری جوړه کړی ده غوښتل چی دټولنی دټولو درمسالونو څخه د خدایانو خیالی بوتان اوتصویرونه لری کړی اودهغوی پرځای دموهنی تصویر کیددی.

ددرمسال تصویرونه دخدای په اړه دډبرې تور و نکیو دتیتو خیالونو هنداری وی خوموهنی دخدای دتخلیق دځواک نمونه او غوره ښکارندویه وه.

له موهنی سره زیاتیدونکی مینی بی له شاوخوا سره مینه اوزره خواله کمه کړه، خوورغی وروسته بی داسی احساس کړه چی دمیریو پولو اود کبانو ښکار داسی څه نه دی چی دده دزړه مخ پرزیاتیدو ناكراری ته دوا شی، ده ته په انتظار کی اوردی ورغی اوناپایه شسپی له زغم نه وتلی وی.

دخپل زړه دبار کمولو لپاره بی یوه راز دار اودوست ته اړتیا درلوده خو په شاوخوا کی دتیتو ذاتو په کلیو کی داسی څوک نه وو چی دده دغه اړتیا بی پوره کړی وای، دکمی داحساس لاندی غپل شویو انسانانو په منځ کی یوهم داسی نه و چی دده دزیاتیدونکیو هیلو اوارمانونو حوصله بی زیاته کړی وای.

نژدی تردو اونیو پوری دپرشانی په حالت کی تیرولو نه وروسته بی دلوی ډنډ پرغاړه په ونو کی ښخ کړی سامان راویوست، ماسپین مهال بی دسیند پرغاړه دپر تو ډبرو نه یوه لویه سپینه ډبره وټاکله اویا بی هغه کور ته راوړه.

دخلکو له نظره لری دخپل شغل لپاره ده ته د لوی ډنډ پرغاړه ډیر خوندی ځایونه وو خو مادهو په دی کی دچالاس وهنه نشوای زغملی د لور ذاتو له لوری ډاډه و چی ددوی له نظره تر نورو ځایونو ورته خپله جونگره خوندی ده په خپل کور کی ترټولو زیات دبدو له مخالفت نه ویریده خو په دی ډاډه و چی بدو ددیوتاگانو له بوتانو څخه کرکه

درلوده کله چی هغه پوه شی چی هغه ددیوتا او خدای پرځای دکوم
انسان بوت جوړوی بتایي اعتراض ونکړی.

ځکه خو چی بدهو ماښام دکبانو له ښکارنه بیژته راستون شونو
مادهو دډبري په تراشلو بوخت ؤ هغه بهر له شانتا او کنول نه پوښتنه
وکره چی مادهو چیرته دی؟

کنول په سادگی ځواب ورکړ:

دنه ډبري ماتوی ، وایی چی شانتا ته له ډبرونه نانځکی جوړوم
اودی ته گوره دومره لویه شوه اوس به له نانځکو سره لوبیږی؟
شانتا دخپلی مور په ځواب کی چی بدهو وضعه بدله ولیده وویږیده
اوزری وویل:

هو کی کاکا! مادهو ډبري ښی نانځکی جوړوی دجونگری په منځ
کی ناڅا په دتیشی تک اوتوک بند شو.

اومادهو زړه نازړه بهرته راووت او پرته له دی چی بدهو څه تری
وپوښتی ده وویل:

کاکازه شانتا ته نانځکی تراشم.

بدهو بیله دی چی څه وایی جونگری ته ننوت اود ډبري پر یروالی
اندیښمن کړ مادهو ته یی وکتل.

دهغه په کتوکی ډول ډول شکونه اوبدگومانی ښکاریدلی.

مادهو بیا وویل:

کاکا! شانتا ویل ماته نانځکه جوړه کړه ، زه هم خپه وم خو ورځی به
می پام پری غلط شی.

- شانتا نور پیغله ده ددی له نانځکو سره څه دی مادهوزه ویریم

چی ستا خیالونه تراوسه سم نه شول.

• - کاکا ته فکر کوی چی زه بیا دخدای بوت جوړوم؟ نه نه زه دروغ نه وایم زه به یوه داسی نانځکه جوړه کړم چی ستا به هم خوښه شی.
دمادهو ځواب بدهو ډاډه نکړای شو بیا هم هغه پردی خوښی و چی مادهو دغه خبره تری پتیه نکره.

شو ورځی وروسته دډیری په تراشلو کی چی بدهو او کنول دی ډیر ډوب ولید پریشانه شول دلمر ختلو نه ترلمر لویدو پوری دجونگری نه دتربنځی تک ټوک غیونه پورته کیدل، اوچی دتربنځی په وهلو به دمادهو لاسونه ستومانه شول نو دلر ځنډ لپاره به یی شپیلی راپورته کړه اوپه جونگریه کی به کله دخوښیو ډکی اوکله ډیری غموونکی نغمی اوچتی شوی شانتهام دخپلی نانځکی په باب دمادهو دومره زیار او بوختیدنی حیرانه کړی وه.

کله کله به هغه بدهو دمیر وپولو او یا دکیانو ښکار ته ورسره بوتلو، خودنیمگری کار دښپرو لو مینی هغه ترډیره بهر رایساریدو ته نه پرېښود. شو اونی وروسته چی شانتهام په خپل کور کی یوه ښکلی نانځکه ولیده له خوښی په جامو کی نه ځاییده خو مادهو پر خپلو هڅو ډاډه نه و.

شانتهامی په غورکی وویل:

وروره! داخو موهنی ته ورته ده.

ده په ځواب کی ورته وویل:

نه، داموهنی غوندی نه ده زه به بله جوړه کړم.

تردی هم ښکلی.

سیا ته مادهو بدهو له رټلو او گواښلو سره سره بله ډیره تراش

رندهیر اوشانتا

رندهیر دموهنی په باب پرخپلو خیالونو هیڅکله هم فکر نه و کړی. دوی له ماشومتوبه سره یوځای و، دیوه پنډت نه یی زده کړی کړی وی، دیویل په باب یی په یوازیتوب د فکر کولو فرصت نه و موندلی اوچی دخوانی پردرشل یی گامونه کیښودل هم دوی دواړو په راتلونکی کی دبیلتون هیڅ خطر نه احساساوه ځکه خو هغه احساسات چی دبیلتون له اندیښنو څخه راپورته کیږی دیوه همیشنی نژدی والی په سبب خپ پاتی شول، موهنی ته له پلار او مور وروسته رندهیر خپل ساتونکی ښکاریده اودی هغه دخپل ژوند ډیر لوی او په زړه پوری برخه باله.

له شانتا اومادهو سره دوروستی ځل لیدو نه وروسته دواړو دخپلی راتلونکی په اړه د فکر کولو موقع ومونده، رند هیر دیوه خام ذهنه زلمی په څیر غوښتل دژوند خو ورځی دحالاتو له سیلابونو سره په څپو کی تیری کړی خو موهنی دیوی ښځی د فطرت له مخی مجبوره وه چی دراتلونکی توپان څخه دخوندی کیدو لپاره دپناه ځای ولټوی.

رندهیر به چی کله سهار دښکار او ماښام دچکر په پلمه بهر ته ووت دده لومړنی او کله کله وروستنی منزل دلوی ډنډ شاوخوا څرځایونه وو، کله به یی له مادهو سره دلیدو په پلمه له شانتا سره ولیدل او کله به نا امیده راستون شو.

له شانتا سره لومړنی دوه درې لیدنی یې دمادهو په مخکې وشوی
 ځکه یې له هغه سره دڅه ویلو اوڅه اوریدلو هیله ترسره نه شوه یوه ورځ
 یې په څرځای کې له مادهو سره بدهو هم ولید بدهو دلورذاتو په باب
 دخپل نظر بدلون ته چمتونه ؤ خوله رندهیر سره ډیرزر بلد شو، ددی
 سبب داؤ چی رندهیر له دوی سره په ډیره تواضع چلن کاوه بل سبب یې
 داؤ چی رندهیر داسی جامی اغوستی وی چی ده لومړی ځل سکدیو
 پکی لیدلی و، دسکدیو په څیر دده پر ملامه توره څوړنده وه او په یوه
 گوته کی یې دسروزرو گوتی هم وه دسکدیو گوتی اوس له کنول سره وه
 خو توره یې تراوسه پوری بدهو ساتلی وه.

بدهو وویل:

ته دپاچا سرلښکری؟

رندهیر د بدهوله خولی دسرلښکر دلفظ په اوریدو حیران شووبی

ویل:

نه زه دپوځ مشر نه یم پلارمی ؤ، خواوس هغه دښار سرداردی.

بدهو وویل: ستا پلار جان به زمور خلکو نه خامخا کرکه کوی.

- نه هغه له هر چا سره عدالت کوی.

- ما اوریدلی دی چی ستاسو یو دپوځ مشر دتیت ذاتو ډیرلوی دښمن

ؤ دهغه نوم لکه چی گنگارام ؤ.

- دگنگارام له وژل کیدو نه ډیره موده تیره شوی ده. زه هغه وخت

زیویدلی هم نه وم.

- گنگارام کوم تیت ذاتی وواژه؟

- نه هغه یوه نجیب زاده وواژه هغه زما دپلار دوست ؤ.

- دهغه نوم څه و؟

- سکډيو .

دسکډيو دنامه په اوریدو مادهو څک شو خو پردی چوپ پاتی شو
چی بسایی پردی نامه بل څوک وی ، بدهو دمادهو په مخکی ددی
خبرولری ته دوام ورکول مناسب ونه بلل هغه وویل:

مادهو ! زه تیری شوی یم ولاړشه له کوره شرومبی راوړه .

مادهو دکور په لور ستون شو او بدهوله رندهیرنه وپوښتل:

ستادپلار نوم خویه رامداس نه وی؟

- هوکی همدادی ، مگر ته بی څه پیژنی؟

- ماله چانه اوریدلی دی .

بدهو له سکډيو څخه خو غلی دخپل ژوند داستان اوریدلی ؤ اوس چی
دا ورته څرگنده شوه چی رندهیر درام داس زوی دی دده پاتی شکونه
هم لری شول او کنه دلورذاتو سره دمادهو راشه درشه دی خامخا
څوراوه ، زره بی غوښتل چی هغه ته دسکډيو په باب څه ووايي
خودمصلحت لپاره چوپ شو درندهیر سترگی دجونگرو په لور اوښتی
وی خودده دهیلی پر خلاف چی کله مادهو له شرومبوسره یوازی راغی
نو په خپل زره له بوج سره رخصت شو .

په لاره کی لوی ډنډ ته نژدی دده زره له خوښیو په توپونو شو ، شاننا
داوبو منگی پرسرایښی ؤ اوراروانه وه هغی چی رندهیرولید دیوی
ونی لاندی ودریده دده له خولی بی اختیاره ووتل:

شاننا!

شاننا سترگی ورپورته کړی او پر مرمینه څیره بی دحیا سرخی څیره

شوه.

- شانتا، زه ستاله ورورسره ناستوم ستا دراتلو انتظار می کاوه.
- شانتا زره نازره منگی له اوږی کوز کم اووی پوشتل:
- موهنی دیوی خنګه ده؟
- بڼه ده تاډیره یادوی.
- هغه ستاخه کیږی؟
- هغه زما دپلار دوست لورده.

دواړه ترلړ ځنډ چوپ ولاړوو رندهیر غوښتل چی دغه چوپتیا ماته کمږی اوڅه ووی چی یوه لوری ته دکوم حیوان دمنډو ترپهاراودچا دکنځلو غږ اوچت شو دونو له منځه یو ترهیدلی غویی راښکاره شو ورپسی شنکرو چی په یوه لاس یی دغوایی لکی نیولی وه او پر بل یی په ډانګونو واهه اومندی یی وهلی.

خو غوایه دبیرته گرځیدو نوم نه پیژاند اودساره سوځیدلی شنکر غوسه پردی هم زیاتیدله چی دغه غوایی دګوپال و.
رندهیر زروویل:

بڼه شانتا ته اوس درځه بیا به سره ووینو.

شانتا منگی ورسره واخست اورندهیر یوی خواته ودرید، شکرچی هغوی دواړه ولیدل غویی یی پرینسود اورندهیر ته نژدی راغی ویی ویل:

داډیر خراب غویی دی صیبا!

رندهیر ځواب ورکم:

غویی بدنه دی بزګریی احمق دی.

شنکر درندهیر طنز وزغملو ویی ویل :

ته دلته شه کوی؟

رهندهیر غواب ورکری:

زه دینکار لپاره راغلی وم اوس می ستامخ ولید دادی بیرته کورته

غم.

شنکر وویل:

دینکار خوروان دی!

- کوم دینکار؟

شانتالیر ورناندی تللی وه شنکر هفی ته اشاره وکره ویی ویل:

هغه!

رندهیر په غوسه ورته وویل:

گوره شنکره! په هوش خبری کوه ته یو برهنه یی.

شنکر خجالت غوندى شو ویی ویل:

ویخبه توکه می وکره.

- دتولو لپاره عقل ته اړتیا ده او هغه له بده مرغه خدای تانه نه دی

ورکری.

شنکر وغورمبیده او په غواپی پسی روان شو اورندهیر په زړه کی ده

ته بدویل او دینار په لوری میخه کړه.

(۲)

دکال خلورمی میاشتی « اهاره » وروستی ورغی وی.

لویدیخ لوری ته تر نیمایی اسمان پوری توری ، سپینی او ژیرنگی

وریخی راخپری وی ، باده چلیده او فضا بنده وه ماسپنین مهال لمر

دور یخو په پرستن کی پت شو اود وریخو سیوری دختیخ پر غرونو
او غونډیو گړندی تیریدلی شانتا او کنول دخپلی جونگری په مخه کی
دیوی ونی لاندی ناستی وی.

ناخاپه شانتا د جونگری شاته داس دپنبو ترپهار واورید دهغی زړه له
خوبنیسو په درزیدو شو او جگه شوه د جونگری بل لوری ته ورغله خو
گامه لری رندهیر د آس جلب نیولی ؤ او پلټونکی نظریی یوی اویلی
خواته اچاوه.

شانتا په کتوکی دی پوه کړ چی دلته خبری مناسبی نه دی اورندهیر
دلاس په اشاره وپوهوله چی دی دلوی ډنډ لوری ته درومی درندهیر آس
په گڼوونوکی ورک شو او شانتا راغله له خپلی مور سره کیناستله.
کنول تری وپوښتل:

خوک وو؟

هغی خواب ورکړ:

نه پوهییم خوک وولړ ځنډ وروسته یی وویل:

مورجانی! ډیره گرمی ده زه به لړ په لوی ډنډ کی ولامیم او بیرته به راشم.
- ته خو همدا اوس له هغه ځایه راغلی ، ښه ولاړه شه!

شانتا تر هغو پوری چی مور یی لیدای شوه عادی روانه وه ، خو چی
د بوتیو شاته پناه شوه دیوی غرنی هوسی په څیریی په منډو پیل وکړ.
رندهیر آس پر یوه ونه پوری تړلی ؤ او هغه په اویو کی له غوږو وهلو
وروسته خپلی جامی بدلولی ، د رندهیر په لیدو شانتا پښه ونیوه اوداهغه
ته دنژدی ورتلو پرځای دلوی ډنډ پرغاړه تریوی ونی لاندی ودریده ،
رندهیر دی ته نژدی ورغی ویی ویل:

شانتا راغلی!

شانتا ده ته دڅه ځواب ورکولو پرځای په یوه لاس دونی یوه څانگه راتپته کړه او پر بل یی پانی را وشکولی او دند ته یی وغورځولی.

رندهیر بیا وپوښتل:

شانتا! مادهو چیرته دی؟

شانتا بله پانه را شکوله ځواب یی ورکړ:

هغه ټوله ورځ په کور کی دی، نن بدهو کاکا په زور میږیو پولو ته

ورسره بوتلو.

- کری ورځ پر کور هغه څه کوی؟

- بوتان جوړوی:

- بوتان هغه څنگه؟

- هغه دری بوتان جوړ کړی دی کټ مټ دموهنی په څیره خودریم یی

تر ټولو ښکلی دی.

رندهیر په ژورو چورتونو کی ډوب شو، دموهنی بوت جوړول داسی

گناه نه وه چی یو تپټ ذاتی دی پری ویخښل شی، تر لږ څنډه یی په

خپلو ټولو پخوانیو کړو وړو شرم احساس کړ مادهو ده ته دکرکی

ورښکاره شو، خوله دی سره جوخت ده ته دا په خیال کی ورو گرځیدل

چی که دمادهو او موهنی ترمنځ ده دیوه زنځیر په څیر دوصل کار نه

وای ورکړی نو مادهو به دا جرئت نه کاوه اوس دامعامله یوه خطرناک

پړاو ته رسیدلی ده.

له بدنامی څخه دموهنی ژغورل زما فرض دی، زه مادهو پوهولی شم

او که دموهنی له هغه سره څه علاقه اومینه وی نو هغه یوازی

ترخواخوږی پوری محدوده ده ، دهغی دپوهولو اړتیا نشته که هغی ته معلومه شی چی یو تیت ذاتی ددی بوتان جوړوی نو ټول عمر به یی ونه بخښی .

..... خوزه هم له ماد هو خخه خه توپیر نه لرم ، ماترنه پوری دافکر نه دی کړی چی زما اودیوی تیت ذاتی نجلی ترمنغ یو داسی خلیج پروت دی چی تری تیریدل امکان نه لری پردی سربیره زه دراتلونکی د پایلو نه بی بروا پردی پسی مندی وهم آیا زه دومره توان لرم چی دټولنی ددستور زولنی وشلوم ؟ ددی نجلی لپاره به د « بد ذاتی » تور او پیغور و منم ؟ ددی پوښتنو په ځواب کی دده ضمیر چیغی کړی چی : نه رند هیره ! ته د ماد هو په خیر دغان په دوکه کولو روږدی شوی یی ته شانتا یوه لویه او یوه موسمی مشغولتیا گنی ، ته غواړی یوازی ددغه خوږ بویه گل نه گټه واخلي خو په زړه دی له دی سره د میننی پرځای دټولنی ددستور درناوی او یا ویره ناسته ده ته چی په کومو پښو دلته را غلی یی په همغو به بیرته ولاړ شی بیابه ددی نجلی څه حال وی ، آیا ستامینه به دی ته د زهرو پیاله نه وی ؟

رند هیر په غمجن نظر شانتا ته وکتل ، هغه اندیښمنه شوه ویی پوښتل :

ته د بوتانو په باب په فکر کی شوی ؟
ده ځواب ورکړ :

د بوتانو په اړه می فکر کاوه چی ... شانتا فرض کړه چی زه بیادلته رانه شم ... ته به څه فکر کوی ؟

د شانتا ټول حواس په سترگو کی راټول شول ، هغه خیره چی یوه شیبه

وراندی دکايناتو دخوبنيو زانگو وه دخپگان اوانديبني تصوير شوه ، د
 درزيدونكي زره هيلي ارادی او احساسات په زاريو بدل شول. ترژی
 پوری ورسیدلی شونډی ورپیدی، ورپیدی اویسا یوله بله نښتی
 پاتی شوی شانتا خه ونه ویلای شوای اودغه زاری په اوبنکو بدلی
 شوی او په سترگوکی وځلیدی.

شانتا سرخوړند و اچاوه او په خیرن تکرې یی اوبنکی پاکې کړی ښکته
 یی کتل.

ناخپه دی په وښو کی بو خوځند شی ولیدل او په رگونو کی یی وینه
 وچه شوه په سترگو کی یی د غم او خپگان پرځای دویری نڅښی
 رانیکاره شوی یو مار سر له وښورا پورته کړی ؤ او درندهیر پښی ته
 نژدی شوی ؤ دشور ماشور وخت نه ؤ شانتا د پریښنا په خیر گړندی ورغله
 او رندهیر یی تیل واهه اویوی خواته یی کړ خوله دی سره یی له خولی
 یوه وړوکی چیغه ووته او پر خپله پښه ورتیته شوه ، کوم وخت چی
 درندهیر سترگی پرمار ولگیدی هغه نژدی په یوه بوتی کی ننوتلو.

رندهیر بیا شانتا ته وکتل او ویی پوښتل:

خه وشول؟

شانتا په موسکا ځواب ورکړ:

هیڅ نه.

رندهیر وویل:

اوف ډیر خطرناک مار ؤ ، که تانه وای تیل وهلی ښای چی چپلی یی

وای.

شانتا وویل: ما اوریدلی دی دی مارچی شوک چی چپلی دی وژلی

بی دی.

- هوکی! دا ډیر زهر لرونکی دی.

- دمرگ په وخت کی خوتکلیف نه وی؟

- نه، وایی چی دمار دزهر و په سبب خوب پری راخی.
شاننا وویل:

تاویل چی زه به بیا دلته نه راخم؟

- هوکی! خوزه خبر نه وم چی ستازره به پری خپه شی.

دشاننا پر شونډو غمجنه موسکا وغورږیده وی ویل:

اوس به زما زره نه آزرده کیبری اوس که ته راشی هم مابه ونه وینی.

- ولی شاننا ته چیرته غی؟

شاننا له لږ څخه وروسته په خوبوری حالت سترگی پتی کړی وی ویل:

لکه چی خوب راخی!.... له دی خوبه بیا بنا یی زما سترگی ونه

غږیږی.

رندهیر وار خطا شو چیغی بی کړی:

شاننا ته لکه چی مار.....

- هوکی! زه مار وچیچلم خو خوښه یم چی ستا په کار راغلم شاننا دا

بنا کیناستله او خپل ښنگری ته یی وکتا.

رندهیر دیوی شیبی لپاره هک پک شو او بیا وروړاندی شو او غږونه

بی پری وکړل:

شاننا! شاننا!... ورغی ددی په مخ کی کیناست په خپلو ریږدیلو

لاسونو بی ددی پښی وکتلی بیا یی په نا کراری وویل: -

شاننا چیرته، چیرته!

هغی په بڼنگری گرته کیښوده ویی ویل :

داوگوره!

رندهیر دیوی سری نخبسی ترڅنگ وړوکی تناکه ولیدله په درد ناکه

لهجه یی وویل:

شاتتا! تازمالپاره ولی ځان په خطر کی واچاوه!

شاتتا په پرېمنه موسکا رندهیر ته وکتل او ځواب یی ورکړ:

مار تاته ډیر لنهؤ که ماته لری کړی نه وای نو مار به .....!

درندهیر په زړه کی دلورذاتو دکبر او غرورد مزیتو کلاگانو دیوالونه

چی پخوا وراسعه شوی وو اوس ټول له بیخه ونړیدل، تبت ذاتی نجلی

دلومری ځل لپاره ده ته یوه بڼسغه بڼکاره شوه، داسی بڼسغه چی دده

لپاره یی پر خپل ژوند لویی کولای شوای اودمرگ دیروونکی شمیر ی

له لیدوسره یی موسکا کولی شوای، ده په زړه کی ویل:

رندهیره ته ددی مینی اودی ایشار حقدار نه وی.

تالپر وړاندی دټولنی له دستور څخه دویری له امله له دی څخه دتل

لپاره درخصتیدو اراده کړی وه، ته بی همته یی مینه اوویره هیشکله

هم نشی پوځای کیدای، مینه گتی اوتوان ته نه گوری.

دی نجلی ته وگوره چی دمار له چیچلو سره خاندی.

کاشکی ته هم دومره زړه وروای. خواوس به څه کیږی؟ دشانتتا

دمرگ له تصور سره دده پریدن لړزه راغله له درد اودوکه په ډکه لهجه

یی وویل:

شاتتاراعه! زه دی کورته ورسوم له دی ځایه اته میله لری یو پاروگر

اوسپری زه به بیا هغه راوالم.

شاننا په غمجنه لهجه وويل:

پارو گر (مارنيوونكي) به څه وكړي؟

- هغه دهر شو مره زهر جن مار زهر زيبېلي شي.

- مگر ما اوريدلى دى چى دتور مار دزهر و هيڅ علاج نشته.

- نه دهغه سره دهر مار علاج شته، شاننا ته به وژغورل شي.

- مگر تا خو ويل چى زه به بيارانشم.

- نه، مادروغ ويل، زه به هره ورغ دلته راغم ستا لپاره به تولى نړى ته

شاكرم، زه ستايم، دتل لپاره ستايم.

درندهير له هري خبرى سره دشاننا ساه گړندى كيدله، يو ساعت ميڅكى

چى درندهير نه ما يوسه شوه له نړى نه دتل لپاره پر تلو هيڅ خپه نه وه،

بلكى دمار له چيچلو نه وروسته پردى خوښه وه چى پر رندهير يى

وروستى برى ترلاسه كړ، خواوس درندهير پر خوله دميني دا اعتراف له

اوريدو وروسته دى ته د نړى هرازغى له وومو ډك گل ټكاريده،

رندهير ددى و اودى غوښتل چى دمرگ له خوا كمنو منگولو غمان

وژغورى او په دى نړى كى ژوند وكړي، لومړى درندهير له ميني څخه

ما يوسه شوه او ژوند ورته گران شو خواوس درندهير دميني له اعتراف

سره مرگ ورته گران و، دژوند هيلو دمرگ څيره ډيره ويروونكى كړى

وه ددى په سترگو كى اوښكى راغلى وى پوښتل:

هغه پاروگر به راشي؟

- زه به يى خامخارا ولم خواوس په بپيره راغله!

شاننا جگه شوه، رندهير تر مټ ونيوله اوروان شول شو گامه چى

ولاړل دى وويل:

پرسترگو می تیاره راعی لپ کرارغه.

- نه شانتا! مور باید بیره وکرو شانتا تر لپ غایه گرنندی ورسره
ملگرتیا وکړه خو پنبی بی ریږدیدی دوه دری غلی بی پنبی له ډبرو
سره ولگیدی اوتیندکونه بی وخورل اورندهیر داپه خپلومتبو کی
ورسره واخستله اودجونگری په لوری منده واخستله.

(۳)

شانتا بی چی په دی حالت ولیده دکنول سترگی رډی رډی وختی،
اورجگه شوه اورندهیر ته بی کتل، دی دڅه ویلو او وړاندی ورتلوهمت
نه درلود خوبالاخره مورولی پروارخطایی بری وموندوی ویل:

ته څوک بی، پر شانتا څه شوی دی؟

رندهیر شانتا پرکتپ څملوله جواب بی ورکړ:

دامار چیچلی ده.

کنول چی دا اووړیدل چیغی بی کړی:

زما لوری! زما شانتا اودراپه هوبن کولولپاره بی وڅوڅوله.

شانتا سترگی وغړولی وی ویل:

مور جانی خوب ته می پریرده.

-لوری! ووايه مار چیرته وچیچلی؟

شانتا هماسی پرته وه بننگری ته بی اشاره وکړه وی ویل:

دلته.

پر بننگری وړوکی تنهاکه اوس بڼه لویه شوی وه.

رندهیر تسلی ورکړه ورته وی ویل:

تاسو غم مه کوی زه به اوس پاروگر اولم.

کنول وویل:

که دغه تناکه وچوی بڼه به وی .

- او هو! ماته معلومه نه وه ، کوم تیره شی راوړی!

مانن خنجر هم په کور کی پرینسی دی .

کنول اندینمنه شوه ویی ویل:

تبرونه مادهو اویدهو ورسره وړی دی نور تیره خه شی په کور کی نشته ، هو یوشی شته دهغی شوکه بڼه تیره ده کنول په منډه ولاړه له جونگری نه یی یوه توره له پوین سره راوړه . توره که خه هم ډیره پخوانی وه خوچی کله کنول له پوینه راوايستله نو خلیلده ، دی توره رندهیر ته په لاس کی ورکړه ویی ویل:

زه یی نشم غوڅولی ته بیره پری کړه!

رندهیر په بیره دتوری پر شوکه تناکه وخیرله ، چی توره یی بیرته په پوین کی ایښوده پر موتی یی دخپل پلار دنامه توری ولیدل ، هغه حیران شو کنول ته یی وکتل او غوښتل یی خه تری وپوښتی خو د وخت نزاکت چوپ کړ ویی ویل:

بڼه ده زه اوس غم ډیر زربه بیرته راشم .

کنول تری وپوښتل :

پاروگر چیرته اوسیری؟

- له دی غایه اته میله لری!

- اته میله لری! بیا خوبه ډیره ناوخته شی .

- مگر زما سره اس شته هغه می دلوی ډنډ پر غاړه پرینسی دی .

رندهیر له جونگری نه ووت او په منډه یی دلوی ډنډ لاره ونیوه ، ورپسې

پرتول آسمان راخپری شوی وی چی ډنډ ته ورسید ویی لیدل چی اس یی
 پرخپل ځای نشته ، ده داس دورکیدو پردول ډول سببونو فکر کاوه
 اوله کوره یی د بل آس دراختلو په نیت دینار په لور منډه واخستله خو
 چی دونوله منځه ووت شنکری ویلید چی آس یی تر جلب نیولی دی او
 ورسره کشوی یی.

یاغی اس گام پرگام په دوو پښو دریده او شنکر به تری وویریده په یوه
 لاس به یی د آس جلب نیولی ؤ او په بل کی یی لښته ورته خوځوله اوله
 ځانه یی لری دایسارولو هڅه کوله.

نن بیا بنار ته زررسیدل دشنکر لپاره د ژونداومرگ مسأله وه ، نن ده
 ډیر څه لیدلی وو رندهیر درام داس زوی دیوی تیت ذاتی نجلی پرپښو
 لاسونه وهلی وو او هغه یی دلیونو په خیر په غیر کی نیولی وه او مندی
 یی وهلی ، کاشکی رندهیر تر لړ ځنډ نور هم په هغه خپره کی پاتی شی
 خودغه یاغی آس دغه بدماش ضدی اوناپوه ځناور چی دانسان له بوج
 سره دباد په خیر زغلیدای شی دشنکر د بدمرغی په سبب نن د وړاندی
 تلو پرځای دشاته تلو تمرین کاوه.

آس په دی نیت ده ورسره راوستلی ؤ چی رندهیر ترده مخکی کور
 ته ونه رسیږی دده دی ته هم پام ؤ چی اس دثبوت په خیر وړاندی کړی
 رام داس به بیا دده هری خبری اوریدو ته چمتوشی خودااس؟
 کاشکی نن یی مخ دلکی خواته گرځیدلی وای.

درندهیر غږ اوچت شو:

شنکره ودریږه ! اود شنکر پرسر تندرا پریووت په نس کی یی په
 نڅا مورگان ناڅا په خپ شول.

آس چی درندهیر غر واورید و شنیده او دمخی پر دوو پنبو ودرید.

درندهیر دوهم غر اوچت شو:

داچیرته درسره بیای؟ گوره جلب بی پریندی... اوهر... جلب بی له

پاسه ونیسه.

شنکر وپریده:

هوصیب! داسی دی لکه غابسونه بی چی نه وی، رندهیر نژدی ورغی

اس بی تر جلب و نیو او په غوسه بی وویل:

ته ډیر احمق بی! آخر تاله هغه غایه ولی را خلاص کری دی؟

شنکر په طنزیه لهجه خواب ورکړ:

صیب! ما فکر کاوه چی تاسو لکه چی دهغه تیت ذاتی نجلی په مینه کی

دا بیچاره هیر کړ.

رندهیر په غوسه شوی ویل:

گوره شنکره! له درمسال نه بهر ستا هیخ کارنشته.

که دی یو سون له خولی وتلی و بیبا به زه پوه شم چی ته برهمن نه بی.

رندهیر بیبا پر آس پنبه واروله او دسترگو په رب کی دشنکر له نظره ورک

شو.

پاروگر

پر آسمان درنگارنگ وريځو توتي غوربدلی وی چی ورو ورو په يوه
تيساره رنگ، پرده بدليدلی، چی رندهير کوم پنځه ميله لاره ووهله
شرکند باران ونيو، دوړو کيو هسکو تيتو او غونډيو په منځ کی چی تير
شو مخی ته يی يو نسبتاً هوار ميدان راغی، وروستی ميل لاره يی وړوکی
وړوکی خوړونه مخی ته راغلل چی تری تير شو، دی په ختو او باران لیت
پیت و چی دیوی غونډی په لمنه کی دتیت ذاتو يوه کلی ته ورننوت، یوی
جونگری ته چی ورنژدی شو چیغی یی وکړی: څوک شته! څوک اوری!
یو بښخی سر له دروازی رابهر کړ او ترڅو رندهير هغی ته څه ویل بیرته په
شا ولاړه. دښخی له تلو وروسته څو شیبی وروسته یو ځوان رابښکاره شو
او دآس له قدا او قامت نه یی دسپاره دارځښت اندازه ولگوله له جونگری نه
بهر ته راووت.

رندهير تری وپوښتل:

دلته کوم پاروگر او سپی!

-هوکی باداره دهغه جونگره هغه دپرونی ته مخامخ ده.

خو نن هغه نشته. که تاسو غواړی په باران کی آرام وکړی زمور جونگره

مو په خدمت کی ده. خو مور تیت ذاتی یو او تاسو....

رندهير ورته وویل:

زه ستاسو له جونگړي نه کرکه نه لرم، مگر زه نن غواړم چی پاروگر پیدا
کړم، هغه چیرته تللی دی؟
ځوان ځواب ورکړ:

تاسو نن هلته نشی رسیدای، هغه نن سهار څو کسانو دچا د علاج لپاره له
سینده پوری غاړی ته ورسره بیولی دی.

- مگر دا ضروری ده چی نن یی پیدا کړم. هغه کلی څومره لری دی؟
- کلی لری نه دی، له سینده پوری غاړی ته بښکاری، خو په داسی باران
کی معلومه نه ده چی اوبه څه وخت او څومره پورته شی. نن به څوک سیند
ته دکښتی ورغور ځولو همت ونکړی.

رندهیر لږ مایوس غوندی شو او له آس نه پلي شو دځوان پراوزه یی لاس
کښیږدوی ویل:

گوره! دا دچا دژوند خیره ده.

زه ستا مرسته غواړم، په یوه لاره می له سینده پوری غاړی ته ورسوه.
ځوان زړه نازره شوه ته یی وکتل.

رندهیر دخپل لاس له گوتی څخه دسروزرو گوته وایستله هغه ته یی
وښوه ویی ویل:

دا واخله، اوس له ماسره نور هیڅ هم نشته.

تیت ذاتی ته دهغه پراوزه دیوه لوړ ذاتی دمینی او مهربانی لاس له هغه
گوتی څخه څو چنده قیمتی ؤ، هغه وویل:

دی ته اړتیا نشته، زما کښتی حاضره ده، خوزه پردی ویریریم چی که
سیلاب راغی بیا به مور دکښتی پرځای پر خپلو متو بسیا کیږو.

رندهیر امیدوار شو ځواب یی ورکړ:

زه په یاغی خپو کی هم له سینده تیریدای شم.
 یوازی دهغه پاروگر در اوستو لپاره کښتی ته اړتیا وینم.
 ځوان وویل:

هغه له اوبو نه لږ ویریری خو ښایي تاته انکار ونکړای شی، خیر دی وبه
 گورو هغه په زور هم راوستلای شو.
 راځه! زه به ستا آس په کور کی و ترم، سیند دلته ډیر نژدی دی.

(۲)

ځوان آس په جونگره کی دننه پرېښود او له رندهیر سره ملگری شو،
 دواړه په منډه د سیند غاړی ته ورسیدل.
 دکب نیوونکیو څلور وړوکی وړوکی کښتی وی چی د سیند پر غاړه پر
 موربو پوری تړلی وی او په اوبو کی یی تالونه خوړل. ځوان کب نیوونکی
 یو د خاورو کنډولی راواخیست او دکښتی اوبه یی پری لری وغورځولی.
 رندهیر له بلی دغسی یوی کښتی څخه کنډولی راواخیست او له کب -
 نیوونکی سره په کار کی شریک شو.
 دواړو دکښتی له منځه داوبو په ایستلو او کښتی د سیند خپو ته
 ورغورځولو کی ډیر ځنډ ونکړ.
 کب نیوونکی پری خلاص کړل او بانس یی اوچت کړ، رندهیر ور ته
 وویل:

اوبه خو تر اوسه پوری نه دی راختلی؟

- نه تر اوسه پوری د سیلاب خپه نه ده راغلی بیا هم اوبه ښی گړندی دی.
 ماڼو چی د سیند منځ ته گرداب ته ورسید له څو ډوله ستونزه سره مخ شو،

خوده له هری خپی خخه د تیریدو او د گرداب نه د وتلو نه وروسته همدغه
خیره تکراروله چی:

باداره! داخو هیخ نه دی، ما له لویو توپانو نو سره د غری وهلی دی، اوس
که پر مور هلته ځنډ ونشی نو بښه به وی، او به ورو ورو راپورته کیږی.
بلی غاری ته چی ورسیدل کب نیوونکی د کښتی پری پر یوه ډبره پوری
وتاره او دواړه په منډه ولاړل له ځنډی خخه کوم دوه سوه گامه لری یوه کلی
ته ورننوتل.

کب نیوونکی یوی جونگری ته اشاره وکړه ویی ویل:
دا د کلی د ملک کور دی، راځه ته همدلته ایسار شه زه به د پارو گر درک
معلوم کړم.

رندهیر ځواب ورکړ:
نه، ته لومړی دا معلومه کړه چی هغه په کوم کور کی دی، زه هم درسره
ځم.

کب نیوونکی جونگری ته ورننوت او لږ ځنډ وروسته له یوه عمر خوړلی
سړی سره راووت، دا د کلی ملک و، هغه چی رندهیر ولید له لری لاس په
نامه ودرید او درناوی یی پرځای کړ ویی ویل:
باداره! ته او دلته په داسی موسم کی.

راځه دننه زه به پارو گر همدلته راوغورم.
-نه زه له تاسره ځم، پر ما اوس هم ډیره ناوخته شویده.
-سمه ده باداره چی ستا څنگه خوبښه ده. راځه!

رندهیر په تلو تلو کی تری وپوښتل:
هغه چی د کوم ناروغ لپاره دلته راغلی و د هغی وضعه اوس څنگه ده؟

- باداره! هغه اوس بنه دی، خدای خبر دی چی نن دهغه پر پنبه ولی
تھاکی راوختی، هغه دپلار او مور ایکی یوازی زوی دی. موری چی
تھاکه ولیده شور یی. گد کر چی زوی می مار چیچلی دی.
او هغه هلک هم ډیر ساده دی چی ورغلو دی پر کت پر مخی پروت و چی
بیرته راغلو او پاروگر مور اوست هغه چرس خکولی وو مور ته یی کنغلی
کولی:

تاسو ټول بدمعاشان یی، تاسو زه پر باران لوند کرم.

رندهیر وویل:

اوریدلی می دی چی دی دهر ډول مار علاج کولی شی.
- باداره په دی کی شک نشته، هغه لیونی غوندی دی خو مور لیدلی دی
چی کله دی مار چیچلی ته پر وخت رسیدلی دی هغه یی مرگ ته نه دی
پرینودی.

(۳)

دوی دری واړه خبری کولی او یوی چوتری ته ورننوتل.
پاروگر دکلی دخوکسانو په منځ کی ناست و او دپیریانو، شیشکواو
دیوانو کیسی یی کولی، دهغه یوه نوکر دبنگو یو چیلم پری ابری کړی و بل
یی ورته تیاراوه.

ملک پاروگر ته لنډ ورغی او په غور کی یی څه ورته وویل.

او هغه سر وخواوه په لور غیر یی وویل:

نه، هیڅکله نه، نه ځم، که دا اوس پاچا راپسی راشی هم زه نه ځم.

ملک وشرمیده نورو خلکو ته یی وکتل بیا یی وویل:

ته پوهیږی چی دا شوک دی؟ دا دبیاس د سیند پوری غاړی لور ذاتو
دبنار اوسیدونکی دی او په دی هیواد کی یوازی دهمدی بنار سردار داسی
شوک دی چی له مور نه کرکه نه کوی.

که هغه خبر شی چی زما دبنار یو شوک دپاروگر لپاره دلته راغلی ؤ او
هغه بیا داسی نه غواب ورکړی ؤ نو خامخا به خپه شی.

خلکو چی دا اوریدل یو له بل سره یی پسپسکی پیل کړی.
او ملک پاروگر ته وویل:

کالو! پوهیږی چی دغه خلک دی زولنی په پنبو کی هم بیولی شی.

رندهیر ددی لپاره چی دملک خبری نوری هم بنی اغیزمنی شی وویل:
دبنار سردار زما پلار دی. بیا هم زه دی نه مجبوروم.

په تلو کی به خامخا به په باران کی په زحمت شی خو چی زه یی دچا
دژوند ژغورلو لپاره غواړم راسره بوزم هغه ستاسو دقوم یوه نجلی ده،
هغی زما په پنبو کی مارولید، غوښتل یی ماوژغوری او مار هغه وچیچله.

دسردار دزوی په مخ کی خلک لاس په نامه ودریدل، او ملک وویل:

باداره! ستا لپاره زموږ سرونه حاضر دی، بیا یی پاروگر ته مخ واپراوه:
کالو! جگپیری که دی په زور بوزو؟

دکالو دمغزونو نه لادبنگو نشه نه وه تللی بیا یی هم چی دخلکو غوسه
ولیده جرئت یی په ویره بدل شو، هغه وغومبیده:

گوره په باران کی می بهر ته مه بیا یی، مږ به شم، کښتی به په سیند کی
واوری او ما به... ما به نهنګ وخورئ.

تاسو نهنګ نه دی لیدلی، ما لیدلی دی، دغه سیند له نهنگانو دک

پاروگر ته د بنگو په نیشه هلته په خپره کی راتول خلک ټول نهنگان
 بنکاریدل، چینی یی کړی :
 وگوره نهنگ! او بیا یوه کونج ته ورغونج شو.
 ملک وویل:

نن یی ډیر بنگ وهلی دی. خو مور یی د نیشی تر الو تو انتظار نشو
 کولی. په باران کی به یی ماغزه زر سم شی. چه جو! ته دده کڅوره درسه
 راواخله.

یوه تن د پاروگر کڅوره او چته کړه او ملک له څلورو ځوانانو سره پاروگر
 په زور بهر ته راویوست، هغه تر لړ څنډه لاس او پښی وغورځول کنځلی یی
 وکړی خو توند باران او د ځوانانو ځواکمنو متوی یی دماغ ور برابر کړ.
 ویی ویل:

بڼه ده پری می ږدی، ځم.

چی څنډی ته ورسیدل رندهیر پوه شو چی د سیند وضع بدله شوی ده،
 هغه ډیره چی دوی د کښتی پری ټولی و اوس په اوبو کی ډوبه شوی وه،
 د ځوان مانو په تندی کی چی رندهیر د پریشانی نخښی ولیدی ملک ته یی
 وکتل.

هغه ورته وویل:

باداره! خطر خوشته خوزه درسه ملگری یم، ستا خو لامبوزده ده؟

رندهیر ځواب ورکړ:

ته زما غم مه کوه، زه له او بو څخه نه ویریم او دهغی نجلی دژوند
 ژغورلو په خاطر هر ډول خطر ته تیاریم.
 پاروگر چی دا واوریدل شور یی گډ کړ:

زما لامبو نه ده زده، ډوب به شم، پرما رحم وکړی.

خو خلکو په زور په کښتی کی ورسپور کړ.

په دی کښتی کی یوازی یو بانس ؤ، ملک یوه تن ته دبل دراوړو وویل، هغه په منډه له نژدی یوی بلی کښتی څخه بل بانس راوړ. رندهیر له پاروگر سره نژدی کیناست او ملک او ځوان مانو د کښتی پر تیل وهلو بوخت شول.

کوم وخت چی هغو دواړو د سیند له توندو څپو سره مقابله کوله پاروگر دراز په توگه ورو رندهیر ته وویل:

رښتیا ووايه ستا لامبو زده ده؟

رندهیر ځواب ورکړ:

هوکی زده می ده.

پاروگر سور اسویلی وکښی ویی ویل:

نو بیا خو به دغه بدماشان خامخا کښتی ډوبه کړی.

- ولی؟

- بس ددوی له ماسره سیالی ده، فکر کوی چی که ما ډوب کړی څوک به می پوښتنه کوی، که ستا لامبو نه وای زده نو دوی به ستا د ساتنی خیال ساتلی ؤ، خواوس دوی پردی ډاډه دی چی تاسو به په لامبو ځان ویاسی او دی بدماشانو ته گوره داسی کښتی چلوی لکه چی دا سیند نه وی کومه ویاله وی.

رندهیر پاروگر ته د تسلی په نیت وویل:

لامبو زما هم نه ده زده هسی توکه می درسره وکړه.

-نو بیا دوی ته ووايه چی کښتی آرام چلوی.

-دوی تر مور زیات پام کوی.

-خاوری پام کوی. ددی خلکو په باب به هغه وخت پوه شی چی کښتی واوری.

وای هغه ده خپه راغله.. گرداب ته کیوتو.

هلته گوره شه شی راغلل، نهنگ دی نهنگ. هغه یوه لرگی ته چی اوبو ورسره راوړ په لاس اشاره کوله.

دملک تجری او دخوان مانو همت کښتی روغه رمته بلی غاری ته ورسوله او دوی په منده کلی ته ننوتل.

خوان له خپری خخه آس راوست. پاروگر وویل: اوس خومانپام دی مور به بنار ته کله ورسیدای شو؟
رندهیر ورته وویل:

ته پر آس په ماپسی راسپور شه اوس به ورسیرو.

- هی هی .. زما پلار، زما دپلار پلار، زمانیکه پر آس نه دی سپور شوی، او دا خو آس نه دی پیری دی، زما خودده په لیدو اروا و بورنیده.
ملک رندهیر ته وویل:

ته پر آس سپور شه دا دده کڅوره درسره واخله، دی به مور له شا درپسی بار کرو.

رندهیر په بیره پر آس سپور شو او کڅوره یی ورسره واخسته. ملک او دهغه ملگریو پاروگر په داسی حال کی چی چیغی یی وهلی له شا ورپسی سپور کړ.

رندهیر پخوا له دی چی له دوی نه رخصت واخلی دوی دواړو ته یی وکتل او ویی ویل:

زه ستاسو نوم پوښتلی شم؟
 ځوان مانو په ځواب کی وویل:
 زما نوم نتهو دی.

ملک وویل: زما نوم دهر مودی. افسوس چی ته په باران کی راغلی او
 په باران کی بیر ته روان شوی. مور ستا هیڅ خدمت ونکړای شو.
 - تاسو زما سره ډیر څه وکړل. اوس خدای ته زاری کوی چی دهغی ژوند
 وژغورل شی. زه به بیا کله له تاسو سره ووینم.
 رندهیر د آس جلب لیر سست کړ او پاروگر له ویری لاسونه دده تر ملا
 تینگ راوخرخول. دهر موڅو گامه له آس سره مندی وهلی کالو ته یی
 وویل:

کالو! له مور نه خپه نشی. ته دیوه ښه کار لپاره روان یی، که ته دهغه
 نجلی ژوند ونه ژغورلای شی نوز مور ټولو بدنای به وی.
 چی له کلی راوتل رندهیر اس پونده کړ، او هغه دباد په شیر گړندی شو،
 پاروگر چیغی وهلی:
 لیر کرار! لیر کرار څه. ستادی پر خدای سوگندوی، په دیوتاگانو دی
 قسم.

چی نیمایی لاره یی ووهله رندهیر شپی راگیر کړ او آس یی کرار کړ.
 دباران زور لیر کم شو.

خوپه تیاره کی یو گام وړاندی هیڅ نه لیدل کیدل.
 وروستی دوه میله لاره خوړونه او غونډی داسی سره ورته وو چی رندهیر
 لاره آس ته پریښوده چی په خپله هوښیاری یی پکی ویاسی.
 کله چی آس دلاری پر وروستی غونډی وروخت درندهیر زړه په درزیدو

شو او په ډیره عاجزی یی د شانتا د ژوند د عاکوله. چی جونگری ته یی نژدی شو خه غیری یی وانه ورید تسلی شو، مادهو او بدهو چی د آس د پنبو ترپهار واورید له خپری نه راووتل مادهو غړو کړ:

خوک یی رندهیر؟

هغه په نا کراری تری وپوښتل؟

شانتا خنگه ده؟

هغه وړاندی ورغی د رندهیر د آس جلب یی و نیو ویی ویل:

هغه په هوبن کی نه ده. بیا یی وپوښتل:

پاروگر راته غی؟

داز ما شاته سپور دی کوزی کړه.

بدهو وړ وړاندی شو د پاروگر درابنکته کولو لپاره یی تکیه ورکړه.

رندهیر کڅوړه مادهو ته و نیوله او له آس نه پلی شو ویی ویل:

آس چیرته و ترم؟

بدهو د آس جلب په لاس کی و نیو ویی ویل:

زه به دا د خپری دلاندی و ترم. مادهو ته دوی دننه درسره بوزه.

(۴)

د چراغ په تته رنای کی رندهیر شانتا ولیده چی پر یوه کتبی سده پرته وه،

کنول یی سرته ناسته وه.

پاروگر پوښتنه وکړه:

مار په کوم غای چیچلی؟

کنول، مادهو او بدهو غوښتل خواب ورکړی خورندهیر تر ټولو مخکی

پر بننگری گوته کیښوده ویی ویل:

دلته! تناکه یی ما وڅیر له.

- تاینه وکړل چی تناکه دی څیرلی ده. نجلی به وژغورل شی ماته مار هم
دیر زهرجن نه بنکاری.

پاروگر دا وویل او پر زخم یی خوله ورکیښوده او هغه یی زینبلو او لاری
یی تو کولی، دشانتا د زخم شاوخوا پنډی توره او نوره تکه سره اوښتی وه او
سوی یی کاوه.

تر څو چی له زخم نه توله وینه پاروگر نه وه زینبلی تر هغو یی پرینښود.
بیا یی له کشوری نه دلرگی یو قطی راواخیست او له هغی نه یی تور
رنگی پودر پر زخم ودوړاوه. شانتا د پودر په سوی زگیروی وکړل او سترگی
یی وغړولی بیا یی په بستره کی لاسونه او پښی وغورځول.

پاروگر وویل:

دالړ ځنډ راقابو کړی.

بدهو دهغی پښی او مادهو اورندهیر یی متی ونیولی.

شانتا ددوی په لاسو کی بی وسه شوه یوی او بلی خواته یی وکتل او بیا
یی سترگی د رندهیر پر څیره میخ شوی.

پاروگر کنول ته وکتل او ویی ویل:

ستاسو په کور کی که غوری وی زری تاوده کړه رایی وړه!

کنول جگه شوه له یوی گوښی نه یی دکتوی نه دخاوری په پیاله کی غوری
راوايستل او په کونج کی نغری ته کیناستله په نغری کی دیوه غټ لرگی یو
سر بلیده، کنول له هغه سره دوه لرگی نور کیښودل او پوکی یی ورته پیل
کړ بیا یی پیاله په بل شوی اور کیښوده.

پاروگر له کشوری نه بل قطی راواخیست له هغه نه یی نور پودر په

ورغوی کی راواخیست او کنول ته بی غږ وکړ:

بس دی نور بی راوړه ډیر تود ولو ته بی حاجت نشته.

کنول غوړی راوړل او بیای وویل:

جگه شه لوری دغه دوا وخوره غوړی پسی وڅښه سبا ته بهر که روغه

وی.

مادهو په لاس تکیه ورکړه او شانته بی راکنښنوله.

شانته وویل:

دوا خورم، غوړی نه څښم، کانگی پری راغی.

بدهو ورته وویل:

څښی به بی لوری!

کنول هم ورته وویل:

شانته کم عقلی مه کوه.

شانته مایوسه شوه رندهیر ته بی وکتل، هغه همدومره وویل:

وڅښه شانته!

په دی الفاظو کی یوه هیله وه چی شانته رد نکړای شوای. یو حکم ژ چی

دی سرغړاوی نشو تری کولی، درندهیر په غوښتنه دی د زهر و پیاله هم پر

سراړولی شوای.

بیای و موسکل او خوله بی خلاصه کړه. پاروگر دوا په خوله کی ور

واچوله او کنول غوښتل په خپل لاس غوړی پری وڅښی خودی پیاله تری

واخسته او غوړی بی وڅښل او په بریمن انداز بی رندهیر ته وکتل.

رندهیر له خوښی خندل.

پاروگر پر ځمکه کیناست سترگی بی پتی کړی او دکوم منتر په ویلو بی

پیل وکړ.

رندهیر چی دشانتا بدلیدونکی وضعه ولیده دپاروگر تر منتر پر دوا ډیر باوری شو. ستومانه پاروگر زر خپل منتر پای ته ورساوه.

دشانتا له وضعی نه چی ډاډه شو رندهیر ته خپله لوړه او تنده ورپه یاد شوه، بدهو په یوه ذهنی کشمکش کی راگیرؤ.

په کور کی پر ډوډی او کوچو برسیره بڼه ډیر تازه کیان وو، خو رندهیر یی ډوډی دبلنی جرئت نه کاوه او دده په وړاندی یی پاروگر ته هم څه ویل مناسب نه بلل.

دذات او قوم نه پرته دوی فکر کاوه چی رندهیر به په سرو او سپینو لوبڼو کی په خوراک روړدی وی که فرضاً هغه ددوی بلنه ومنی هم په خاورینو جامونو کی خوراک به ځان ته سپکاوی ویولی.

خو سکدیو هم څه عادی څوک نهؤ، هغه د خاورینو لوبڼو نه کرکه نه کوله.

دی هم ښایی دسکدیو په خیر وی او د خاورینو لوبڼو نه کرکه ونکړی. آخر په پوښتنه کی څه عیب دی.

په دی خیال ددهو لږ تسلی وشوه او رندهیر ته یی دمناسبو الفاظو په اړه فکر وکړ. خوبیا یی دا په خیال کی راتیر شول چی سکدیو دکنول په خاطر په خاورینو لوبڼو کی په خوراک او په جونگرو کی پر اوسیدو مجبورؤ، مگر دی خو څه مجبوری نه لری، که وی نو شانتا؟

آیا دا کیدای شی چی رندهیر او شانتا یو دبل لپاره سکدیو او کنول شوی وی؟ دوی یو پر بل پسی یو بل ته وکتل او چوپ کتلوی یی له شاوخوا څخه بی پروا یو بل ته څه پیغام ورکاوه.

هغه پیغام چی دازل له ورخی یی هر ژوندی انسان خپل مخالف جنس ته ورکوی.

بدهو په خپل زړه کی وویل:

دا خوبه جوړه نه ده مگر پای به یی څنگه وی؟

آیا رندهیر دشاتا لپاره دومره لویې قربانی ته تیار دی؟

رندهیر وویل:

زه اوس کور ته ځم، پلارجان به می ډیر پریشانوی، سبا ته به بیا راشم.

دبدهو دخپالونولړی وشلیده، رندهیر له خپلی گوتی طلائی گوته

راوايستله پاروگر ته یی ونیوه ویی ویل:

نن تا ډیر خدمت وکړ. زما سره اوس نور هیڅ نشته.

زه سبا ته بیا راځم، تر څو شاتتا نه ده روغه شوی ته به چیرته نه ځی.

پاروگر دسرو زرو گوتی ته په تمه وکتل او غوښتل یی لاس ور اوږد کړی

چی کنول وویل:

نه نه، دانشی کیدای، تاسو خپله گوتی له ځانه سره وساتی.

تاسو پر مور ډیر احسان کړی دی، بیا جگه شوه دیوه صندوق سر یی

پرانیسست او یوه گوتی یی راوايستله پاروگر ته یی ونیوه ویی ویل:

ستادنیکی بدل مور نشو درکولی خو تردی گرانبیه شی له ماسره نور

نشته، دا دشاتتا دپلار وروستی نښه ده.

پاروگر وپوښتل:

هغه مر شوی دی؟

دکنول سترگی راډکی شوی ځواب یی ورکړ:

هوکی!

پاروگر وویل:

دکوندی مال پر ما حرام دی، دا درسره وساته.

رندهیر دپاروگر لاس ونیو او خپله گوتیی یی ورکره او هغه غلی دخپل پوډر په ډبلی کی واچوله او کڅوړی ته یی ور وغورځاوه.

کنول وویل:

بچیجه! دا ته واخله که نه زه به خپه شم.

رندهیر ځواب ورکړ:

نه مسوری! دادی له ځانه سره وساته، خو دبدو او مادهو په تینگار رندهیر گوتیی واخستله هغی ته یی چی په څیر وکتل څو توری یی ولیدل او چی د دیوی رنیا ته یی یووره ویی لیده په حیرانی او خوبنی یی شاننا، مادهو او کنول ته وکتل، پر گوتی دسکدیو نوم کیندل شوی ؤ.

ده پر توره دخپل پلار نوم پخوا لیدلی ؤ، دغه راز یی پت نکرای شو پوښتنه یی وکړه:

مادهو! ستا دپلار نوم سکدیو ؤ؟

مادهو ځواب ورکړ:

هوکی!

رندهیر دخوبنیو په احساساتو کی له هغه سره غاړه غړی شو، مادهو یی پرینود بیا یی شاننا ته مخ واړاوه ویی ویل:

شاننا! زه غواړم څه شی درکړم خوانکار به نه کوی.

دای ویل بیا یی دشاننا لاس راو نیو او گوته یی په گوته کی ور واچوله

وی ویل:

شاننا ستا دپلار نښانی باید له تاسره وی.

بیای بی کنول ته وکتل ویی ویل:

موری! زه درام داس زوی یم، تاسو به هغه پیژنی!

کنول لکه چی ورک کپری زوی موندلی وی په مینه بی درندهیر پر سر

لاس کینبود ویی ویل:

زویه! ته هماغه بی دنورو سره غمشریک او ملگری!

رام داس مور له جیل نه راوايستلو او تازما دلور ژوند وژغوره، ژوندی

اوسی زویه!

ترتولو وروسته بی بدهو ته وکتل ویی ویل:

بینه زه اوس خم، سهار خامخا راخم.

بدهو وویل:

راغه آس دی تر خپره لاندی ترلی دی.

بدهو او رندهیر بهر ته راووتل شانتا بیرته سترگی پتی کپری خو داخل

ددی دسترگو پتولو سبب دمار زهر نه وویلکی پر دماغ بی دخوینی

یو خانگری کیفیت خپور شوی و.

(۵)

دبدهونه له رخصتیدو وروسته رندهیر نیغ کورته دتلو پرغای لوی

ډنډته ولاړ او آس بی پرونه پوری وتاړه په ختپو کی له لیت پیت جامو سره

اوبو ته ورکوز شو.

کله چی بیرته پر آس سپریده دسهار نینی رابری شوی وی، ستومانه

آس ورو ورو گامونه اخیستل، درندهیر پر زړه او مغز ونو دخوینی یو

ډول نیشه خپره وه ده دتیری ورغی اوشپی دپینسو په اړه په وار وار له

فکر کولو نه وروسته داسی احساسوله چی دتیت ذاتو په باب چی ده دتولنی په دنگر مانیو کی داوسیدو په مهال کومه رایه او نظر درلود خومره غلط اوبی غایه ؤ.

ده په وار وار له خپل زړه نه پوښتل چی درمو او نتهو غوندی خلکو ته تیت ذاتی ویل گناه نه ده؟ زمور په ښار کی به خومره کسان وی چی شوک په مصیبت اوستونزو کی ښکیل ووینی له دومره ایشار او خلوص نه به کار واخلی درندهیر په مغز کی دتیت ذاتی معنا دانسانانو هغه ډله وه چی په تنگو اوتیارو جونگرو کی یی دمینی دیوی بلی وی.

رندهیر په خپل خیال کی یوه داسی نری جوړوله چی په هغو کی ټولو انسانانو یوه درجه درلوده. برهن او تیت ذاتی ټول په یوه صف کی ولاړوو او قانون یی هر انسان ته دژوند اوژواک یو ډول آزادی اوحق ورکړی ؤ، مذهب یی ټولو انسانانو ته د خلاصون او ژغورنی لاره ورښودله اود عبادت ځایونو دروازی یی دهر عبادت کوونکی پر مخ پرانیستلی وی هغه آسمان ته وکتل او په ډیر خلوص یی دادعا وکړه:

خدایه! ستا دنیا یوه داسی انسان ته اړتیا لری چی ستا ساده زری او کمزوری بنده گان دغرضی انسانانو له واکمنی نه وژغوری.. دغه دنیا چی تایی دښکلا لپاره لمر، سپوږمی اوستوری پیدا کړی دی، چی سیندونه پکی بهیږی شمال پکی الوزی، ونی پکی ټالونه خوری او گلان پکی غوړیږی خومره ښکلی ده، مگر آیا ته داخوبسوی چی پر دی نری چی دپراخی اټکل یی شوک نشی کولی دځواکمنو انسانانو یوه ډله دکمزورو لپاره یو همیشنی عذاب شی اوددوی پر مخ د آرامی

تولی دروازی وتړی.

خدایه! ستا په پښ کی اوس داسی ازغی لرونکی بوتی راشنه کیږی چی تر هغو لاندی په زرگونو تاند اونا زک بوتی دهوا اورنا ارمانجن دی اوس ستا پښ یوه بڼوال ته اړتیا لری چی هغه ازغن بوتی غوڅ اولری کړی اودهغو نرمواونا زکو بوتیو سره یی برابر کړی، یادغو بوتیو ته اوبه ورکړی او دازغنو بوتیو سره یی برابر کړی.

خدایه! زه نن دغلامانو جونگرو ته تللی وم، پر هغوی می لاسونه لگیدلی دی او خوښ یم چی نن زما مغزوته ستا سهی خیال راغی. زه می په زړه کی یوه نوی رڼا وینم، خوزما سره کوم داسی مشال نشته چی نورو ته ستا سمه لاره وښودلای شم.

خدایه! دی هیواد ته کوم دمشال خاوند راواستوه.

ددعا نه وروسته رندهیر احساس کړه چی راتلونکی سهار ده ته دیوه نوی ژوند پیغام راوړی دسپین سهار دزیاتیدونکی رڼا په وړاندی دورکیدونکیو تیارو په شیر دمذهب اوخدای په باب دده په فکر کی زرو خیالونو ځای نویو خیالونو ته پرېښود، ښارته چی نژدی شو داسی یی گڼله چی دتولنی دقانون په باب یی په زړه کی نه پخوانی درناوی شته اونه ویره.

چی ښارته ننوت رندهیر دسپرو یوه ډله ولیده او ده ته معلومه شوه چی کړی شپه نه سرداراو نه یی سپاهیانو خوب کړی دی. خلکو چی دی ولید چیغی یی پیل کړی:

رندهیر راغی، رندهیر راغی! اودرام داس دکور په لور یی منډه واخیسته. رندهیر دلومړی ځل لپاره دپلار اندیښنی ته پام شو او آس

یې گړندی کړې.

رام داس اوارجن له کوره بهر په یوه دالان کې ناست وو او دده انتظار یې کاوه، رندهیر په بیرته له آس نه پلې شو او هغه یې یوه سپاهی ته وسپاره په منډه ورغی لومړی یې پلار اوبیا ارجن ته سلام وکړ.

رام داس زوی ته ورته غاړې شوو یې ویل:

زویه! تاخومور ډیر پریشانه کړو چیرته وی؟

دهغه په سترگو کې دخوینې اوبنکې ځلیدی.

-پلار جانه زه..... له بناره لری ولاړم په لاره کې باران راگیر کړم، چی راستون شوم تیاره شوه لاره می ورکه کړه.

ولاړشه بچیې جامی دی بدلی کړه ته به وری شوی هم یې دودی به دی نه وی خورلی.

ماسپښین مهال رندهیر له درانه خویه راوینن شو.

موهنی یې سرته ناسته وه او خندل یې، دی وغغید اوبیا را جگ شو.

موهنی ورته وویل دا دریم ځل دی چی را غلم اوس می ډیر په زحمت

را وینن کړی چیرته وی ټوله شپه؟ زما پلار ستاله پلار جان سره ټوله

شپه لتولی او مور جانی هم ټوله شپه ژړل.

رندهیر وویل: موهنی تاته دروغ نشم ویلی زه دلوی دند غاړی ته

تللی وم.

- ټوله شپه ....؟

- نه شاندا مارو چیچله.

- مارو چیچله؟

- هوکی!

- اوف بیچاره اوس خنگه ده؟

- اوس بنایی وژغورل شی زه له دی غایه نژدی اته - نهه میله لری
دسیند نه پوری غاری ته دیوه پارو گردرا وستلو لپاره ورغلی وم.

- په داسی توپان کی له سینده شه ډول پوری وتی؟

رندهیر ددی پوښتنی په خواب کی دخپل سفر توله کیسه تیره کړه

بیایی له موهنی نه وپوښتل:

دشاتنا دلیدو لپاره غی؟

- شه وخت؟

- همدا اوس، ته ولاړه شه زه درپسی درخم.

لومړی خو په دی وخت کی په لاره کی موږ څوک نه وینی که په مخه

را غلل ورته وواپه درمسال ته خم.

(۶)

شکرله تیرو اتو شپوراسی دا احساسوله چی دبنار مذهبی مشر،

سردار اود هغه سرتیری ټول د غفلت په خوب ویده دی او خدای دټولنی

دساتنی ټول مسوولیت دده پر اوږو وراچولی دی. تیری اته ورغی

دستومانی، لوری اوتندی له احساسولو پرته ده درمسال، بنار، لوی

دند او دتپت ذاتو تریوه کلی پوری منع لاره څو غلی وهلی وه،

ماسپنبن مهال چی کله رندهیر له ده نه آس واخیست او پښه بی پری

واړوله دهغه مخه دبنار په لور نه وه.

ځکه دی بیرته دلوی دند پر غاړه جونگرو ته په منده ولاړ رندهیر هلته

نه و، هغه پردی نه و خیر چی شانتا مار چیچلی ده، هغه چی تراوسه

پوری شه لیدلی وو له لری بی لیدلی وو لږ ځنډدی دجونگرو ترڅنگ

دونو په منغ کی ولاړ ؤ اوچورت یی واهه کله چی باران پیل شوی درمسال لوری ته ولاړ په درمسال کی دده ناکراره اروا تردیره تم نه شوه.

رندهیر چیرته ولاړ؟ دی پوښتنی دی ډیر غوراوه.

تر لړ ځنډه یی په درمسال کی له آرام وروسته په منډه ځان ښار ته ورساوه رندهیر هلته هم نه ؤ. ده غوښتل چی رام داس ته دخپل زړه براس ویاسی خوچی دهغه له رعبه ډکه شیریه یی ولیده جرئت یی ونکړای شو، دده داتمه نه وه چی هغه دی ترڅو پخپلو سترگو ونه وینی درندهیر په باب داسی خبری ومنلی شی ترڅنډه یی په ښار کی درندهیر انتظار کاوه.

دشپی یوڅابنت تیر شو چی درندهیر پلټنه پیل شوه ده بیا دکنول دجونگری په لور منډه واخستله.

هغه بیا مایوسه شو خوچی دکنول، مادهو او بدهو خپلمنځی خبروته یی غور و نیو وپوهیده چی هغوی درندهیر دراتلو انتظار کوی هغه درام داس دراوستلو لپاره بیا دښار په لور منډه واخسته خو هغه سپا هیان ورسره ملگری کړی وو او درندهیر په لټون پسې وتلی ؤ، تر لړ ځنډه پوری ستړی اوبی سیکه شو، خو دمسوولیت پیژندنی اودرک بیرته دمه ور جوړه کړه، ده تردیر ځنډه د رام داس انتظار ونه کړ او بیرته دجونگری په لور ولاړ، هغه په جونگری کی دننه درندهیر غږ له لری وپیژانده، رندهیر ویل ښه ده زه نور ځم.

ددی خبری سره لکه دشنکر پر تټر چی چا تیغ منډلی وی خو ورسره جوخت یی چی دا وویل چی سهار ته به خامخا بیا راشم شنکر داسی

گنځه لکه ډوډیونکی چی کومی خانگی ته ورسیری هغه ډاډه شو
درمسال ته ولاړ او پر کټ پر یووت ویده شو.

ماسپښین مهال یی چی سترگی وغړیدی ویی لیدل چی گوپال داویو
کوزه پری ورتشه کپری ده او مذهبی مشر سری سری سترگی ولاړدی
اووایی چی که دغه بی عقل وری اوتیری نشی، نوشپه او ورغ به ویده وی
نه عبادت نه مذهبی سرود، گوپاله چی دی کله لامبی اوکهنه؟
گوپال خواب ورکړ:

باداره! زه کله کله دغسی په ویدو اوبه پری ورتشوم.

- کری شپه څه شی کوی؟

- هیڅ نه باداره! ده چی دماښام ډوډی ټوخوره ویده شو.

مذهبی مشر شنکر ته بد رد ویل اود ښار په لور روان شو او شنکر
گوپال ته له څو کنځلو وروسته د لوی ډنډ په لور منډه واخیسته، هغه
په وار وار په خپل زړه کی ویل:

هغه به اوس بیرته راغلی وی، زه ولی ویده شوم ولی خوب راغی؟

د جونگری مخی ته دلې ځنډ دریدو نه وروسته پوه شو چی رندهیر دننه
نشته هغه ډیری مایوسی په حالت کی بیرته را وگرځید خودیر نه و
تللی چی زړه یی دخوښیو په سمندر کی په غوږوشو. رندهیر او موهنی
رازوان وو. دی دیوی ونی شاته غلی شور رندهیر او موهنی خبری سره
کولی تری تیر شول، ده تر جونگری پوری هغوی وڅارل چی درندهیر په
خیر موهنی هم ده ولیده چی جونگری ته ننو تله پر خپلو سترگویی باور
نه را تلو.

دی په خپ خپ جونگری ته ورنژدی شودننه دموهنی غیر اوریدل

کیده:

شاتتا خوری! اوس خنگه یی؟

شنکر چی داواوریدل دوی پنی یی خپلی دوی یی پور کیری اودنبار په لوری منده واخیسته. کاشکی دیو تادلیر غنډ لپاره ده ته دالتو خواک ورکیری وای.

بنار ته نژدی یی مذهبی مشرولید چی خو خبری یی واوریدی هغه هم له ده سره دینار په لور په زغاسته شو.

دمادهو دیوی

کنول له بوی مودی وروسته موهنی لیدله ځکه یی ونه پیژندله ، بدهو
 دالمیری ځل ولیدله ځکه خویو ډول تری تر رعب لاندی راغی ، مادهو
 دموهنی نوم واخیست ودریدحیران شواو شو شیبی یی پر هغی سترگی
 وگنډلی ، ددوی جونگری ته دموهنی راتگ دده له هیللی ډیر لوړوو . کله
 چی موهنی له شانتا سره خبری پیل کړی نودده حیرانی په خوینی بدله
 شوه هغه کپ مخی ته را کش کړ او ویی ویل:

موهنی دیوی دلته کښینه! موهنی دماهو ترغوښتنی زیات درندهیر
 په اشاره مخ شانتا ته وپراوه او کیناستله.

کنول رندهیر ته وویل:

زویه ته هم کښینه!

رندهیر له شانتا نه لږ لری کیناست.

کنول تری وپوښتل:

زویه داستا خورده؟

هغه ځواب ورکړ:

نه ، داموهنی دیوی ده ، پلاریی ارجن نومییری ، یو ځل چی شنکر
 مادهو وواهد داهم راسره وه.

- هوکی رایاد شول، هغه وخت داوړوکی وه دی پر خپل تیکری
دمادهو سرتلی و. ډیره بڼه نجلی ده، څنگه یی لور کی!
موهنی خواب ورکړ:

بڼه یم، شانتا خواوس روغه بڼکاری!
پاړوگرچی تراوسه پوری چوپ ناست و ویی ویل:
ولی به نه رغیږی! ماخو داوینستان په لمر کی نه دی سپین کړی.
رندهیر وویل:
تا ډیر زحمت وگاله.
کنول وویل:

اوس دی غواړی ولاړ شی، ما ډیری زاری ورته وکړی چی یوه دوی
ورغی نور هم ایسار شی.
رندهیر پاړوگر ته وویل:
که یو دوی ورغی پاتی شی څه کیږی!
پاړوگر خواب ورکړ:

نور دلته زما هیڅ کار نشته که هلته څوک په ما پسی راشی چی نه وم
پریشانه به شی.
نن باران نشته، او امکان لری سبا ته باران وی. بیا به زه ډیره زحمت
شم.

رندهیر ورته وویل:
زه به دی سبا ته پرأس ورسوم.
هغه خواب ورکړ:

نه باداره، زما بدن داوسپنی نه جوړ نه دی بدهو راسره وعده کړی ده

چی پر خره به می، رسوی، زه به له هغه سره کرار کرار ولاړشم.

رندهیر تری وپوښتل!

ته همدانن غواړی ولاړشی.

پاړوگر خواب ورکړ:

زما تگ همدانن ځکه ضروری دی چی له هغه ځایه دی نجلی ته یوه
دوا را ولیم، هغه دلته له ماسره نشته، خودا هسی یوه پلمه وه اصلاً دی
ته نا کرارؤ چی کلی ته ولاړشی او خلکو ته د سرو زرو گوتی وری وښی.
رندهیر ورته وویل:

که هغه دوا ضروری وی نو له ماسره پر آس ولاړشه چی زری را ورسوم:
پاړوگر خواب ورکړ:

نه تاته اړتیا نشته تر سبا پوری به یی بدهو را ورسوی. تراوسه پوری
چی ما کومی دواگانې پری خوړلی دی همغه بس دی.

بدهو چی ولید مادهو موهنی ته په وار وار سترگی ورواړوی او په ځیر
ځیر ورته گوری نو دایی احساس کړه چی هغه تراوسه پوری ډیر لوی راز
تری پټ ساتلی ؤ. مادهو چی کرم بوتان تراشلی وو هغه ټول دی نجلی ته
ورته وو، تیر ماښام چی کنول مادهو ته وویل چی دښار ښکلی اونیک
خویه ځوان دپاړوگر په راوستو پسې تللی دی نو هغه بوتان یی
دجونگری په بړه کونج کی ترخادر لاندی کړل.

شانتا پاړوگر له گرځیدورا گرځیدو منع کړی وه، ځکه یی دجامو یوی
غوتی ته تکیه کړی اوناسته وه، درندهیر سترگی به دجونگری دننه په
ساره او اوږده راوگرځیدی اویا به پر شانتا ودریدی خودموهنی دسترگو
یوی معنا داری اشاری به اندیښمن کړ اومادهو، بدهو اویا کنول ته به

یی مخ واړاوه او کومه خبره به یی را واخسته ، ماد هو له خپل شاوخوا ناخبره اوبی پروا بیاسترگی دموهنی پر خیره گندلی وی او هغی هم په خپلو بارخوگانو کی یو ډول په زړه پوری توډوخه احساسوله .

دبدو دماد هو دغه حالت ولید چی پرده به د بوتانو د جوړولو پر وخت هم را تلواو دده په زړه کی به داسی شک را پیدا شو چی دماد هو په مغزونو څه اغیزه پریوتی ده او عقل یی پر غای نه دی ، خونن یی چی موهنی ته کتل پوه شو چی دماد هو په لاس جوړ شوی بی روحه بوتان ددغه بی ساری حسن او جمال تصویرونه وو ، هغه درد ناک راگ به چی ده هر سهار اوماښام دهغو بوتانو په مخکی تکرار اوه اصلاً ددی نجلی لپاره ؤ . او هغه تازه گلان به چی ده هر سهار د بوت په پښو کی انبار کړل دیوی لوړ ذاتی دیوی په پښو کی دیوه تپت ذاتی یو وړوکی سوغات او پیرزوینه وه .

دبدو په زړه کی دماد هو په باب درحم اود موهنی په باب دمینی اومهریانی احساسات په څپوشول ، ده په خپل خیال کی دخپلی نازولی نیور پر سر دمینی لاس را تیرول ، دلور ذاتویوی باوقاره نجلی دی جونگری ته را تگ دهمدغی یو ښکاره ثبوت ؤ چی داد ماد هو له مینی نه ناخبره نه ده .

درندهیر اوشانتا دمینی په باب هم اوس له دوی سره څه شک پاتی نه ؤ ، که څه هم دهغوی ژبی گونگی وی خو په نظرونو کی یی ډیره بی - باکی اوزرورتیا پیدا شوی وه ، ماد هو نا کراره کتلو هم دده د زړه ترجمانی کوله خو دموهنی دحیا په سبب ددوی ترمنځ د پردی توب پر دی لری نه شوی ، دموهنی اوشانتا زړونه دیوه ډول سیلاب له څپو سره

اشنا شوی وو.

توپیر یوازی دومره ؤ چی شانتا دخپلی راتلونکی نه بی پروا وه اوغان بی دهمدغه سیلاب خپو ته سپارلی ؤ خو موهنی دخپل انجام نه ویریده ځکه خویی دراوینو شویو خپو دبیرته غلی کولو او ویدولو هڅه کوله ، ددغه سیلاب په مخ کی وروستی گړنگ یوازی رندهیر کیدای شو . درندهیر په تکیه دی خپل زړه دمادهو په رواندی ډبره کولی شوای ، خواوس ددغی تکیی په ماتیدو کی هم دی هیڅ شک نه درلود ، لومړی ځل درندهیر اوشانتا ترمنځ یوبل ته په سترگو کی اشارو چی پردی اغیزه وکړه هڅه یی کوله چی زړه پردی دوکه کړی چی ددی تپت ذاتی نجلی سره درندهیر زړه خواله لنډه او تیریدونکی ده ، نن ماسپنبن چی په کور کی هغه خپله کیسه ورته تیره کړه په زړه کی یی شکونو سراوچت کړ ، مادهو په تیر ځل کتو کی ددی په زړه کی یو نه لری کیدونکی انځور پریښی ؤ ، دی ته به چی کله هغه ور په یاد شو اندیښمنه به شوه او خدای ته به یی زاری کولی چی درندهیر به مینه کی یی ټینگه کړی ، دی په خپل زړه کی دا اراده کړی وه چی بیا به مادهو نه وینی خونن یی چی درندهیر په باب زیاتیدونکی شکونه ولید ل هغه ارادی او تکل ماتولو ته یی مجبوره کړه . اودا شانته سره دخواخوری پرپلمه دی جونگری ته راغله .

(۲)

موهنی چی رندهیر ولید چی په ناکراری شانته ته گوری دایی احساس کړه چی له دی نه ډیر لری کیی . اودمادهو نظر ددی دزړه هغه دروازی ورماتوی چی دی غوښتل

رندهیر پری په پهره ودروی، بیا هم دی له رندهیر څخه دومره گیلنه نه درلوده لکه څومره چی له مادهو څخه ویریدله، یو دوه ځله یی ترسترگولاندی مادهو ته وکتل او احساس یی کره چی که نوره هم دلته پاتی شی نو دمینی ددغه دیوتا په مخکی به وسلی غورځولو ته مجبوره شی. داوویریده ویی ویل:

رندهیره راځه کورته ځو!

رندهیر تکان وخور یو ځل یی موهنی اویاشانتا ته وکتل، دشاننا نظر دده پنبو ته رنځیر ونه واچول.

دهغه زړه نازړه توب یی چی ولید موهنی بیا وویل: بڼه ده رندهیره ته

پاتی شه زه ځم بدهو وروړاندی شوی ویل:

کښینه لوری! ته لومړی ځل زموږ کره راغلی یی.

رندهیر ددهو خبره تائید کره ویی ویل:

هوکی هوکی موهنی لږ کښینه اوس به ولاړشو.

هوکی ماته یوه خبره را یاده شوه شاننا تا ویل چی مادهو دخپلی

دیوی بوتان جوړ کړی دی هغه چیرته دی؟

شاننا لږ وویریده بدهو او مادهو ته یی وکتل، مادهو ته ترلږ ځنډه

دموهنی دپاتی کیدو تدبیر نظر ته ورغی ترلږ ځنډه چورت یووړ بیا یی

رندهیر ته وکتل

رندهیر وویل:

راوبښه! دا بده نه منی دپوتانو له لیدو سره یی مینه ده.

- څنگه موهنی وینی یی که نه؟ شاننا یی ډیری ستاینی کوی.

موهنی یی سیکه غونډی شوه رندهیر ته یی وکتل او مادهو ددی چوپه

خوله رضا و گنله ، دجونگری یوه کونج ته ورغی اود بوتانو له سر نه یی
خا در لری کړ.

دری بوتان کتار ولاړوو په هغوی کی دوه موهنی ته ډیر ورته وو او په
منځ کی یی چی کوم یو دریدلی ؤ هغه د موهنی یو بشپړ تصویر ؤ.
د بوتانو په پنبو کی تازه گلان انبار وو پر موهنی تر لړ ځنډه سخته را
غله ، په ډبره تورلو کی د ماد هودغه کمال درندهیر له هیللی څخه هم ډیر
لوړ ؤ هغه یو پر بل پسې بوتانو او موهنی ته وکتل اوله چپرکت څخه
جگ شو د بوتانو مخی ته ودرید.

هغه وویل :

موهنی که ددی بوتانو په مخکی هنداره کیږدی او خپل مخ ته
وگوری نو باور می دی چی دخپل عکس اودی بوتانو تر منځ به توپیر
ونکړای شی ماد هو تاریختیا هم کمال کړی دی.

پاروگر هم ورو ورو بوتانو ته ور نژدی شو هغه وویل: په دی بوتانو
کی یوازی. د اروا کمبود دی که نه په څیره او شکل کی کت مټ دغه
دیوی ته ورته دی. موهنی داسی وه لکه چایی چی لاس او پنبی ترلی
وی اوسیند ته یی غوڅولی وی هغی تر لړ ځنډه د خپلو حواسو دراقابو
کولو هڅه وکړه بیاراجگه شوه او په منډه له جونگری نه بهر ته ووتله لږ
وړاندی چی ولاړه پر سترگویی داوینکو پردی راغلی پر یوی ونی یی
سرتکیه کړ او په سلگیو شوه خو ضمیری ویل:

موهنی ددغه بی چاره هیڅ گناه نشته، ته دده په مینه خبره وی، دده
دغه جرئت دهغه حوصلی پایله ده چی تاورکړه آخر ته دلته په وار وار
ولی راغلی؟

ته له يوی مودی راهیسی دده په لور ورنژدی کیدلی له مادهر سره ستازره خواله یوازی دخواخوری په سبب نه وه بلکی ستا ورسره مینه وه پردغه مینه دبری لپاره دی غوښتل رندهیر ته پناه یوسی ، خو ته پوهیږی چی که رندهیر سره واده وکړی هم ستا په زړه کی به دغه اور بل وی ، ته چی کوم شی دمذهب او دود درناوی گنی دا اصلاً دمذهب اوتولنی له بدل اوکسات څخه ویره ده موهنی ته بی همته یی اوله مرگه مخکی خپله قریانی ورکوی ته به له مادهر څخه وتښتی اودتولنی قانون ته به پناه یوسی ، خو پراروا به دی تل هغه برلاسی وی ، دی په ډیره بی وسی اسمان لوری ته وکتل اووی ویل:

خدایه! تاهغه ټیټ ذاتی ولی پیدا کړی دی اوکه دی دی تیټ ذاتی پیدا کاوه زه دی ولی په لور ذاتو کی پیدا کړی یم؟

(۳)

له جونگری دموهنی له وتو سره دننه ټول پریشان شول اویویل ته یی کتل ، هغه خیالی جنت چی مادهل کلونوراسی آباد کړی ؤ دسترگو په رپ ویجاړ شو . دی ډیر درد اورنخ په حالت کی درندهیر پرپښوور پریوت اوپه ژړه غونی غږی وویل:

هغه له مانه خپه شوه ، له مانه مروره شوه ، زه نه وم خبر چی دابه ده منی ، زه بی گناه یم ، ته پوهیږی چی زه بی گناه یم .

رندهیر مادهر ترمټ ونیو اوراپورته یی کړ ، په تسلی یی ورته وویل :
مادهل! هغه له تانه خپه نه ده ، زما پرخبره باور وکړه زه به بیاراشم!
رندهیر په منده بهر راووت او موهنی ته ورنژدی شو .

تری ویی پوښتل :

موهنی! داخه دربانندی وشول؟

موهنی اوبنکی پاکولی له غمجني موسکاسره یی رندهیره ته وکتل اوځواب یی ورکړ:

هیڅ هم نه دی رندهیره! رښتیا ووايه ته خوله مانه کرکه نه کوی.

- کرکه له تانه آخر دڅه لپاره؟

- رندهیره ته پوهیږی چی په دی کی زما هیڅ گناه نشته مانه غوښتل چی دلته راشم له هغه سره ماڅه خبره هم نه ده کړی.

- موهنی هغه له تاسره مینه کوی هغه مینه چی انسان یی له دیو تاسره کوی، بلکی زه خوداسی پوهیږم چی داسی مینه له دیوتا گانو سره هم لږ انسانانان کوی، زه شخصاً دمینی په اړه دذات او قوم پرتویږ باور نه لرم.

موهنی تاخو شانتا ولیده هغی پرون زما په خاطر دخپل ژوند قربانی یوه لویه گټله، دتولنی قانون ماته له هغی سره دکرکی زده کړه راکوی خوانسانیت ماله هغی نه دمینی له ځوابه نشی راییسارولی زه دهغی زړه ماتول گناه گنم.

اوکه زه ستا پرځای وای نو په هیڅ ډول به می له هغه نه کرکه نه وای کړی هغه ستا دیوتانو پر جوړولو څه گناه نه ده کړی موهنی رښتیا ووايه له هغه سره ستا مینه نشته؟

موهنی اوبنکی پاکولی ویی ویل:

رندهیره! له مانه داسی پوښتنه مه کوه زه ښځه یم چی له خپل حده پښی نشم اوږدولی.

- موهنی! زه درسره ملگری یم خو یوازی پردی ځان پوهول غواړم

چی ستاله هغه سره مینه شته .

- زه نه پوهیږم چی مینه خه شی ده؟ زه یوازی دومره پوهیږم چی دهغه هیرو ل نور زما دوس خبره نه ده. خوزه له اور سره لوبی نه کوم، زه به دیدنامی او رسوایی له ژوند نه مرگ غوره وبولم، دمور او یلار د رسوا کولو پرځای به خپله مری پخپله زندگی کړم. موهنی بیا په سلگیو شوه رندهیری پر اوړو لاس کیښود تسلی یی ورکړه او ویی ویل:

موهنی! زه پوهیږم چی ستا په لاره کی خطر ناک گړنگونه دی، خو په دنیا کی هیڅ داسی ستونزه نشته چی په همت او اراده بزی پری تر لاسه نه شی، زه ستا ملگری یم.

موهنی غوښتل خه ووایی خوناڅاپه یی په وښو کی دڅرپ څرپ غرونه اوچت شول او بیارام داس رابښکاره شو ویل یی:

شاباس زویه شاباس! په رام داس پسی چی موهنی ارجن ولید له خولی یی وړوکی کړیږه ووته.

او بی هوبښه پریوته.

رندهیر وروړاندی شو او غوښتل یی چی را اوچته یی کړی خوا رجن یی لاس ونیو او دی یی شاته تیل واهه ویی ویل:

بدماشه! لری شه دا پریږده چی همدلته مړه شی.

رام داس ورتیټ شو موهنی یی راجگه کړه او ارجن ته یی وویل:

ارجنه! موهنی معصومه ده، دا ټول درندهیر قصوردی.

دده خپل مخ تور شوی دی غواړی موهنی هم ورسره شریکه کړی.

موهنی په هوبښ راغله او سترگی یی وغړولی او په ویره یی پلار ته

وکتل، په دی کی شنکر او مذهبی مشر هم دپوتیسو له منځه راووتل، رام داس موهنی ته تسلی ورکړه ویی ویل:

لوری! مور تولى خبری واوریدلی ته بی گناه یی، ورځه کور ته دی ولاړه شه. شنکره ته ورسره ولاړ شه.

او ددی خبری په باب چاته څه ونه وایی، او بیایى مذهبی مشر ته مخ وړاوه ویی ویل:

اوس زموږ عزت ستا په لاس کی دی.

هغه ځواب ورکړ:

ته غم مه کوه، څوک به پردی خبره خبر نه شی.

موهنی له شنکر سره روانه شوه.

رام داس رندهیر تر مخ کړ او ویی ویل:

نو پروڼ تالاره غلطه کړی وه، پردی هم نه شرمیدی چی پلار دی ددی

بېزار سردار دی. تاله موهنی څخه دکومى خبری بدل اخیست. ارجنه! ته

هم ولاړ شه زه ډیر درته شرمنده یم.

اوس چی زما څه له لاسه کیږی کوم به یی، دموهنی عمر څومره دی؟

هغه پردی خبرو څه خبره ده، داتوله بدماشی درندهیر ده. تر سبا پوری

به هر څه سم شی، راځی اوس کور ته ځو.

(۴)

په لاره کی څو ځلی رندهیر اراده وکړه چی رام داس ته څه ووايي، خو

چی دهغه غوسه به یی لیده دڅه ویلو جرئت یی ونه کړای شی، شنکر

ددوی له ورتلو مخکی په دروازه کی ولاړ ووی ویل:

باداره! موهنی دیوی می کورته ورسوله اورا غلم، ماته شه بل حکم
شته؟

رام داس لیر په ترخه لهجه خواب ورکړ:

هیڅ نشته، ته ورځه!

رندهیر په مراوی غږ وویل:

پلارجانہ!

رام داس په غوسه ورته وکتل او په ریریدلی غږ یی خواب ورکړ:

زه نه غواړم چی ستا یوه خیره هم واوړم.

- پلارجانہ! ... هغه بی گناه دی، هغه تیت ذاتی هم نه دی، زه نه پریرم
چی پر هغه ظلم وشي.

د رام داس د صبر کاسه ډکه شوی وه، غاښ یی وچيچل او وړاندی

ورغی، په زوروره خپره یی رندهیر پر مخ وواځه.

بیا یی هغه تر ویستانو ونيو او په کشولوی کورته دننه بوتلو.

د رندهیر زغم او آرامی پری اغیزه ونه کړه او یو ځل بیایی دوهلو پیل

پری وکړ، رندهیر دیوه دیوال په خیر ولاړ او دا هرڅه یی زغمل، تردی

چی د رام داس لاسونه ستړی شول.

د رندهیر له شونډو وینی راوختیږدی، چی د رندهیر پر سپینو

بارځوگانو یی د گوتو سره ځاپونه او په شونډو کی وینی ولیدی د رام

داس پلرنی مینی دهغه لاس ودرول بیایی وویل:

هوکی ستا په نظر هغه تیت ذاتی نه دی، ته هغه برهمن گنی او نه

پریردی چی ظلم پری وشي.

بی شرمه بی حیا، بی غیرته!

رندهیر وویل:

پلار جانہ زہ ربتتیا وایم ہفہ...!

درام داس درانہ غیر درندھیر شونہی وگندلی:

چوپ شہ! بیای ہفہ ترمت و نیو او لہ غان سرہ بی کش کپوزیاتہ بی

کپہ:

راغہ! رندھیر بی وسہ شو او لہ ہفہ سرہ روان شو. رام داس دیوی

وړوکی کوتی دروازی تہ ورسید دی بی دننہ ورتیل واہہ او بہر بی پر

دروازہ کولپ و اچا وہ ویی ویل:

تہ اوس دلته اوسیرہ!

رندهیر دروازہ دننہ لخوا تیل و ہلہ او ویی ویل:

پلار جانہ! پلار جانہ! زما خبرہ واورہ!

دخدای لپارہ ہفہ تیت ذاتی نہ دی ہفہ ستا د دوست سکیدیو او لاد دی.

خورام داس تللی ؤ، د دبر و پر غولی د ہفہ دبیر تہ تلو د پینو غیر ورو ورو

لری کیدہ او ور کیدہ.

د ټولنی د قانون بری

بدهو له پاروگر سره تللی ؤ، یوه گاوندی شپانه دهغه میړی دڅرولو لپاره ورسره بیولی وی، مادهو ته نوره ورغ په کور کی کیناستل گران بڼکاره شول، هغه بوتان به چی ده پخوا لیدل یو ډول به یی په ننداره کی ورک شو.

اوس هسی دد بروبی روحه توتی ورته بڼکاریدلی. دموهنی دخپگان او په منډه له جونگری نه دوتلو اصلی سبب ده ته معلوم نه ؤ.

یوازی دومره یی فکر کولای شوای چی موهنی ددغه بوتانو په لیدو خپه شوه. ده ته په وار وار دا په خیال کی ورغلل چی آیا دا امکان لری چی دا به دلور ذاتو د بوتانو جوړول گناه گنی؟

نه، دا امکان نه لری، آخر رندهیر هم یو لور ذاتی دی، که په دی کی خه بدی وای نو د بوتانو په لیدو به دی هم خپه شوی ؤ. په هر صورت موهنی له دی غایه خوشاله نه وه تللی، کاشکی مابوتان نه وای جوړ کړی، خو اوس به خه کیږی؟ زه بنیایی بیا دا هیڅکله هم ونه وینم.

درا تلونکی بی خونده او غمجن ژوند له تصور سره ورپر دیده.
 په ډیره مایوسی او بی وسی کی یی دامید یوه سپرغی ترسترگو شوه. او
 ده دا احساس کړه چی دی اوس دخدای او یا دهغه سترغواک مرسته تر
 لاسه کولی شی چی دده او موهنی دسره نزدی کولو لپاره یی په وار وار
 داسی نه ا تکل کیدونکی حالات پیښ کړل.

هغه غواک چی موهنی یی دده جونگری ته راکش کړه او رایی وستله،
 او نن موهنی نه ده تری خپه شوی، خدای تری ناراضه شوی دی، خو
 ولی؟

بنیایی په دی گناه چی ده دموهنی دپوتانو په جوړولو کی خدای هیر کړی
 ؤ. ده دستر خدای پر غواک دتکیی پرغای خپل ټول پام هغو بوتانو ته ور
 اړولی ؤ.

مادهو ناکراره شوراجگ شو، بیله دی چی شانتا او کنول ته څه ووایی
 له جونگری نه بهر ته راووت. په هر گام یی له زړه نه دافریاد راپورته کیده
 چی:

خدایه! زما گناه وبخښه! ای دغمکی او اسمان ستر غواکه!
 معاف می کړه!

مادهو دلوی دند پر غاړه دیوی ونی لاندى کیناست.
 او تر ډیره پوری یی سرغورند اچولی ؤ خدای ته یی ددعا لپاره دمناسبو
 جملو په باب فکر کاوه، ناخپه دموهنی لخوا ورینسودل شوی مذهبی
 سرود ورپه زړه شو او په دردناکه لهجه یی زمزمه کړ.

ورو رو له خپل چاپیریال څخه بی خبره کیدو او غږ یی جگیده، داسی
 یی احساسوله چی دده روح دشنه آسمان له وسعتونو څخه تیریری او هغو

لورو ته رسیږی چی خدای پکی اوسیری .

خو ناخاپه یی یوه ډبره پر ملا ولگیده ، پریشانه شو سترگی یی وغړولی
او هک پک ودرید . اته تنه تیرونه او لاتی په لاس کی دده شاوخوا ولاړ وو
او په غوسه یی ورته کتل .

شنکر وویل :

راغه له مور سره ولاړ شه !

مادهو په دغه نوی مصیبت کی دخدای رضالیده او جگ شوبی ویری او
ډاره ددوی په مخه کی روان شو .

خو گامه چی ولاړل له شانہ دکوم یوه غیر اوچت شو :

ودریږی ! دا ډیر درانه دی تول یی باید په نوبت یوسی . مادهو چی شاته
وروکتل دری کسان یی ولیدل چی دده تراشلی بوتان یی په اوږه کړی وو
او ورو ورو ورسره تلل .

دمادهو کنول او شانته په خیال کی وروگرغیدلی ودرید او بیاسر تر
پایه عنر شوشنکر ته یی وویل :

دا بوتان ماجور کړی دی ، دمور او خور می په دی کی هیڅ گناه نشته .

شنکر په غوسه ورته وویل :

تیت ذاتی سپیه ! دا تا جور کړی دی که دی زموږ له درمسالونو غلا کړی

دی !

- نه ما غلا کړی نه دی .

شنکر چی پخوا دیوه تیت ذاتی سره په خپرو کی دخپل مذهب سپکاوی

کړی ؤ له غوسی تور او سور واوښت او ویی ویل :

چوپ شه که نه ژبه به دی غوڅه کړم ، دی درسره بوزی !!

چی دلاتیو او تبرونو کسان یی دشنکر حکم منلو ته چمتو ولیدل بیا له پهره دارانو سره روان شو.

(۲)

له ما بنیام نه لیر مخکی درام داس د مانی مخی ته د « پیپیل » تریوی ونی لاندی پر یوه سپاچه د پلار دنارینه او بنشو بیریار جورؤ، پر چوتره دری بوتان اینبی وو او خلکو یی په مخ کی پیسی، گلان او غلی انبار ولی. دینار په شمال کی لیر لری نن له دیری مودی وروسته د توری دیوی په درمسال کی بیروبار او گنه گونه وه.

خلکو به دغو بوتانو ته د درناوی او عقیدت له وړاندی کولو وروسته هغه لوری ته مخه کړه، درام داس د سرداری په وخت کی خلکو د توری - دیوی په نما نڅنه کی یوازی د څارویو قربانی کوله. خونن ددوی د دیری خوښی ورغ وه.

رام داس د درمسالونو د غله لپاره کومه بله سزا تا کله خو د مذهبی مشر، ارجن او دینار دنورو مخورو په مخکی یی ونه ویلای شو.

دینار اتو د اعتبار وړ کسانو گواهی ورکړی وه چی له ماد هو خخه یی سپیڅی سرود اوریدلی دی، له ماد هو خخه دری بوتان دده له کوره راپیدا شوی وو چی دینار ټولو برهمنانو پردی باورؤ چی له لری درمسالونو خخه یی راغلا کړی دی، ددومره لوی گناهکار په سزا کی هیچا دخه سوچ او فکر اړتیا نه لیده.

رام داس که دیوه سردار پر ځای پاچا وای هم د مذهبی مشر د پریکړی په وړاندی به یی سر تیتاوه.

ده غوښتل چې د بدن نامی نه د ځان ژغورلو په خاطر ماد هو له وطن نه وشړي ،
خو ده ته دا څه معلوم وه چې هغه به د مذهبي سرود د ویلو په حالت کی
نیول کیږي او له کوره به یی بوتان را ایستل کیږي . دی دخپلی لورینی له
مخې دلور ذاتو په منځ کی ډیر بدنام ؤ خو دا داسی پیښه نه وه چې دی
دخلکو عامه رایه پکی له پامه وغورځوی او درناوی یی ونکړی .

دهندوانو د سپیشلو بوتانو پر غلا کولو او پټ پټ د مذهبی سرود په ویلو
اوز مزه کولو برسیره ماد هو نیغ درام داس اواز جن پر عزت لاس پورته
کړی ؤ . ځکه خو چې ټولو برهمنانو او مذهبی پنډتانو په یوه غیر دتوری
دیوی دپوت په پښو کی دماد هو دقربانی کولو غوښتنه وکړه نو دی دومره
پری ونه ځوریده لکه معمولاً به چې په دغسی پیښو کی ځوریده .

دماد هو کورنی دنورو غریو په تیره دده دخور په باب درام داس اندیښنه
وه او ده غوښتل چې دټولنی دتویان له راپورته کیږدو نه وړاندی دوی یوې
خواته و تښتی او ځانونه ویاسی .

دډیری غوسی په حالت کی هم ده پر ښځو لاس پورته کول دخپلی ټولنی
دروایاتو خلاف چلن باله .

دښار خلکو له ډیری مودی وروسته دتوری دیوی په پښو کی دانسانی
قربانی وړاندی کولو خبر اوریدلی ؤ .

دوی ته په دی معامله کی نور یوه شیبه ځنډ هم له زغم وتلی ؤ . غوښتل
یی چې د شپي له راتلو نه مخکی ددغی سپیشلی فریضی نه اوږی سپکی
کړی ، خو له بده مرغه دتوری دیوی ددرمسال مذهبی پیشواله سینده
پوری غاړی کلی ته دخپلوانو کره تللی ؤ .

رام داس دښار دمشرانو په تینگار مابنم مهال دهغه دراوستلو لپاره

یوه کیښستی واستوله او دوی ته یی ډاډ ورکړ چی مذهبی پیشوا به له لمرختو نه مخکی راشی.

رام داس پردی خپه ؤ چی دمادهو لپاره یی هیڅ ونکړای شول، خو چی کله مشرانو پریکړه وکړه ده غوښتل چی دغه قربانی څومره زر کیدای شی ترسره شی ښه ده، چی څومره څنډیږی رندهیر باید هماغسی په کوته کی بندی وساتل شی.

درندهیر په باب دده پوره باور ؤ چی پر خپله خبره ولاړ دی، او چی دمادهو دژغورنی کومه اراده یی څرگنده کړه هغه به خامخا ترسره کوی.

(۳)

دمادهو دنیولو نه مخکی چی کوم سپاهیان دجونگری تلاشی ته تللی وو هغوی رام داس په ښځو له تیری او ظلم څخه ایسار کړی وو. ځکه خو چاله شانتا او کنول سره هیڅ خبره هم ونکړه خو شنکر ته دا ډیره گرانه وه چی دتیت ذاتو جونگرو ته دی دتلاشی لپاره ورشی او دشاننتا په څیر نجلی سره دی هیڅ خبره ونکړی.

ده په زړه کی وویل چی ښه ده بیا به گورم اوله نورو سپاهیانو سره دمادهو په لتیون پسی ووت. چی سپاهیان ولاړل کنول دمادهو په غم کی شوه. او تر لږ څنډ انتظار وروسته له جونگری راووتله.

هغه دلوی ډنډ پر غاړه او شاوخوا کلیو څو غلی راوگرځیده خو دمادهو هیڅ درک نه ؤ. څو دقوم کسانو یی هم چی ددی ناکراری ولیده له جونگرو راووتل او دمادهو په لتیون پسی راووتل.

کنول به لږ څنډ وروسته کور ته راتله او شانتا ته به یی ډاډ ورکړ بیرته به

پسی ووتله.

خومره چی شپه رانژدی کیدله دمادهو په باب ددی شک په یقین بدلیده
چی دینار سپاهیانو نیولی او ورسره بیولی دی. دشپی چی شپانه را غل
یوه تن وویل چی دهغه بل کلی یوه شپونکی له مادونه شپیلی زده کوله،
بنا بی له هغه سره تللی وی، هغه کلی یو میل لری و خود مایوسی په
سمندر کی دویدونکی دمورولی مینی یوغل بیا د خاشاک او خخلو تکی ته
لاس و اچاوه او کنول شانتا ته بیا تسلی ورکړه، هغه شپون یی ورسره ملگری
کړ او هماغه کلی ته روانه شوه.

شانتا له جونگری نه بهر پرچپر کت پر یوته اوستوریو ته یی کتل،
دمادهو په باب دکنول په خیر ددی هم داگومان و چی دینار سپاهیانو ورسره
بیولی دی.

خو دا یو ډول ډاډه وه چی درندهیر په شان نرم زری شوک هلته شته.
ناخا په یی دغان په باب فکر شو چی که شوک ماورسره بوزی خه به
کوم؟ له دی خیال سره شاوخوا ونی او بوتی ټول ورته دوهمونو دیوان
او پیریان شول، ویریده له کت نه پا خیده دننه ولاړه او دخپل پلار توره یی
ورسره راوړه بیرته راغله پر کت پر یوته او په خیال کی یی خپل ډیر د بنمان
لیدل چی په خاورو کی تر پیدل.

لیر غنډ وروسته دی دچا د پښو غږ واورید او غږ یی وکړ:

موری! موری راغلی!

یوه درانه اوسهمجن غږ پر شانتا لرزه راوسته:

ستامور په کور کی نه ده؟

دی چی شاته وروکتل، یوتن یی ولید چی مشال یی په لاس کی و اود

جونگری ترخنگ ولاړو.

شانتا په ویریدلی غږ تری وپوښتل:

ته څوک یی؟

هغه وویل:

شورمه کوه، بیا یی مشال د جونگری د درگسرونو ته ورنژدی کړ، لمبی پورته شوی، شانتا د اور په ناکی شنکر وپیژاند چی تک تور غلیده، له چارپا یی څخه راجگه شوه ودریده او غوښتل یی چی و تنستی خوشنکر مشال وغورځاوه او وړاندی ورغی او ترمټ یی ونیوله:

راځه راسره!

شانتا لاس تری کش کړ اولری تری ودریده.

- تپټ ذاتی او دومره نخری!

شانتا په حسرت خپلی جونگری ته وکتل چی لمبی یی ورو ورو زیاتیدی ، شنکر بیا ورنژدی شو او لاس یی ونیو، شانتا داخل په بل لاس زور وړه څپیره ورکړه او هغه یی لاس پرینود او خپل مخ یی وموښه.

-خدای ستا لاس د څپرو لپاره نه بلکی د ښکلولو لپاره پیدا کړی دی، دایی وویل او شنکر بیا دی ته ورنژدی شو خوشانئا گړندی ولاړه د چپرکت نه یی توره را واخسته او دهغی څوکه یی دشنکر د تهر لوری ته ورنژدی کړه ویی ویل:

بی شرمه ، بی حیا، بی ناموسه که دی یو گام وړاندی را واخست توتی به

دی کړم.

شنکر وار خطا شو بیرته په شا ولاړ او شانئا په غوسه شوه او مخکی ورغله، په شاته تلو کی دشنکر پښه له یوی ډبری سره ونښته او توکری یی

و خورد جونگری له یوه دیوال سره چی اوریی اخستی و ولگید. داور لمبویی
مخ اودسرو بستان وسوځول. شانته په حقارت ورته وکتل اویسای توره
بنکته کړه ویی ویل: بی غیرته! په دی ځنډکی دکلی خلک راووتل
اوشور ماشوری گدگری و داور په لور راغلل. شنکر په منډه
وتبیتیداودسترگو په رپ کی په ونوکی ورک شو. لږ ځنډوروسته بنځی او
نارینه پر شانته راټول شول، دجونگری داور وژل اوس دچا په وس کی نه وو،
شانته په وار وار ویل:

که زه خبره وای چی هغه دومره بی همته دی مابه اور اچولو ته نه وای
پریښی مشال به می یی له لاسه اخیستی و.

(۴)

لږ ځنډوروسته کنول راورسیده، اوشانته ورغله موری موری چیغی یی
وهلی اوور ترغاری وتله.

کنول تسلی ورکړه اوددی اوبنکی یی پری پاکی کړی ویی ویل:
مورجانی! دازما غلطی وه تری وویریدم که نه هغه ډیر بی غیرته و، که
می همت کړی وای مشال به می یی له لاسه اخستی و.
کنول ته جونگری هیڅ ارځښت نه درلود دهغی ټول پام مادهو ته ور
اوبستی و. پردی یی فکر کاوه چی په ښار کی څه ډول دهغه درک معلوم
کړی؟ خو ویریده چی کوم تپت ذاتی به ښار ته دتلو زړه ونه کړی.
اوس دامجبوره وه چی خپله وروستی وسیله په کار واچوی جونگری ته
نژدی راټولو شویو خلکو ته یی وویل:

په تاسو کی هیچا هم تراوسه پوری زه ونه پیژندلم.
خو ماستا سو ډیر کسان وپیژندل زه ستا سو دسردار لوریم، کو موخلکو

چی له نن نه شل کاله پخوا زما پلار وژلی ؤ. هغوی نن زما زوی ونیسو
او ورسره بوی تلو.

له ده سره به هم هماغه چلن کوی چی زما له پلار سره یی کړی ؤ.
په تاسو کی شوک شته چی زما دزوی دژوند دژغورلو لپاره راسره مرسته
وکړی؟

خلکو یوله بل سره خبری پیل کړی:
دسردار لور؟... شوک کنول، کنول ده!
کنول بیا وویل:

هوکی! زه کنول یم، تاسو سکدیو هم بیژنی، هغه زما میره ؤ.
خو بوداگان او دپاخه عمر خاوندان دکنول مخی ته لاس په نامه ودریدل.
یو سپین ږیری وړاندی ورغی داور په رڼا کی یی په غیر کنول ته وکتل او
ویی پوښتل!

کنول لوری! ما پیژنی؟

- زه تا کله هیرولی شم، کله چی وږه وم تا به کړی ورغ پر اوږه گرځولم،
ستا په یاد دی چی یوه ورغ د آم ترونه لاندی ویده شوی وی ستا خوله وازه
وه او زه درغلم د آم اوبه می درخخولی.

یوغل ما خاوری خوړلی وی او تا ډیره وهلی وم او بیا دی په پلار جان
هم وو هلم تیجو کاکا اوس دی زه وپیژندلم؟

دبودا سری او کنول له سترگو او ښکی بهیدلی دقوم نورو خلکو ته هم
دآزادی اوبی پروایی هغه شپي ورغی وریه زړه شوی، دتولو سترگی لمدی
شوی.

کنول وویل:

کا کا دماد هر درک معلوم کړی!

تیبجو و وویل:

کنول! ته زموږ د سردار لوری ، ستا په اشاره ځان قربانول زموږ فرض دی ، خوته پوهیږی چی موږ دخپل د بښمن په وړاندی بلکل تش لاس یو ، یووالی نه لرو .

ستاد پلار له مرگه وروسته موږ تریوی مودی پوری پټ اوسیدو او جگړه مو کوله ، خونوی سردار یو هوښیار سړی ؤ ، یوه ورغ یوازی هغه غرونو ته راغی او له موږ سره یی د عدالت او برابری وعده وکړه اوزموږ ډیر کسان یی د ځان ملگری کړل ، د ښار شاوخوا یی د هستوگنی اجازه را کړه ، خو ځینوی پر وعدو باورونه کړ او هغوی له دی ځایه لری په غرونو کی میشت شول .

رام داس له موږ سره هیڅ وعده خلافی نه ده کړی ، خو د ښار ټول اوسیدونکی موږ ته په سپک نظر گوری او موږ ته هلته د تلو اجازه نشته . موږ د دوی د درمسالونو سره نژدی هم نشو تیریدای موږ چی تر کومه وخته ددی خلکو د بښمنان و نو ځانونه مو انسانان گڼل خو چی له دوی سره موسوله و کړه اوس تیب ذاتی او غلامان شوو .

زموږ د قام هغه خلک چی تراوسه پوری په غرونو کی ژوند کوی په آزادی کی ساه اخلی ، له حاصل خیزی ځمکی اوبنو ورشو گانو نه محروم دی . خوزه د دوی د ژوند ارمان کوم ، آزادی داسی نعمت دی چی پر هغو د ژوند هر ډول آرمی قربانیدای شی ، خو کاله چی موږ په غلامی کی تیر کړل اوس موله مغزونو د آزادی خیال ورک شویدی . موږ هغو خلکو ته د تل لپاره دا حق ورکړی دی چی پر موږ حکومت وکړی .

اوس زموږ تر ټولو ستره هیله داده چی د دوی درمسالونو ته ورشو او د

دوی ددیوتانوانو عبادت وکړای شو.

ددوی دڅاه گانو اوبه وڅښلې شو او ددوی ښارونه ولیدای شو. رام داس ترننه پوری له مور سره داسې څه سلوک نه دی کړی خو ستاسو دجونگری سوځولو او د ماد هونیولو او ورسره یوولو یو سبب چی زما فکر ته راځی ، ښایی داوی چی هغه خلک په یوه طریقه پردی خبر شوی دی چی ته زموږ د سردار لوری اودوی به د سردار لمسی زموږ په منځ کی خطرناک گنی ، خوزه پردی حیران یم چی دوی پردی څه ډول خبر شول؟
کنول وویل:

نور چاته معلومه نه ده ، خو د سردار زوی زموږ کور ته راغلی ؤ ، هغه د شانتا د پلار گوتی ولیده مور یی وپیژندلو ، خو هغه .....!

شانتا دمور خبره بشپړیدو ته پرینښوده:

نه موری! ... هغه داسی نه دی ، رندهیر له مور سره داسی نشی کولی.
تیجو وویل:

لوری! ته دا خلک نشی پیژندلی ، دوی خطر څو میله لری وینی.
رندهیر ماهم څو ځلی ښکار ته دتلو په وخت کی لیدلی دی.
له څیری نه ډیر نرم زری ښکاری ، خومور باید دچا په څیره دوکه نشو ، دهغو خلکو دمخ پوست نرم دی خوزرونه یی دکانو په څیر کلک دی.
شانتا ځواب ورکړ:

خو هغه دهماغه رام داس زوی دی چی تایی دا اوس ستاینه کوله.

- هوکی ، زه پوهیږم چی رام داس له دی خلکو نه توپیر لری.

خو هغه نیک چلن هم دځان دخیر لپاره رأسره کوی. دا دهغه دنرمی

پایلی دی چی زموږ دقوم تر نیمایی زیات کسان ددوی ددوه - دوه نیم سوه

سپا هیانو په اشارو نخبیری چی که ددوی وضعه بدله وای بیابا به یی په زرگونو سپا هیانورا قابو ساتل.

دوی امر راته کوی چی زموږ بښار ته مه راغی او موږ نژدی هم نه ورغو. دا بښار هم هغه غای دی چی تر تادا اوونو لاتندی یی زموږ د جونگری وایری دی. ته فکر وکړه که موږ ددوی شاگانو ته ورشو او یا یی درمسالونو ته ورننو زو نورام داس به څه سلوک راسره وکړی.

اوس ته ووايه چی درام داس له اجازی پرته چا جونگری ته اورا چولی شوای؟ او مادهودده له امر پرته چانیولی او بولی شوای؟ دتیجو ددلایلو په مخکی شاننا څه ونه ویلای شوای. هغه په زړه کی درندهیر پر خلاف دراپور ته شو یو بدگومانو سره په جنگ وه.

کنول وویل؟

اوس به څه کیږی، له مادهوره به هغوی څه ډول چلند کوی؟
تیجو غواب ورکړ:

دماد هو لپاره زما سر حاضر دی، خوزه فکر نه کوم چی ډیر کسان ملگرتیا راسره وکړی.

دپنځو شپږو کسانو غږونه اوچت شول:

موږ ټول درسره ملگری یو.

کنول یو پر بل پسې هغوی ته وکتل ټول د تیجو په خیر بوداگان او ددوی دپلار دپنخوا نیو وفادارو څخه وو، دغوانانو په خیرو کی دخواخوږی پرغای دویری نخبی وی، دښار دخلکو به باب هسی بدخیال په زړه کی ورگرغیدل هم دوی گناه گنله، بښغو ته دکنول ترزوی خپلی جونگری گرانی وی میندو

دخپلو زامنو ، میرمنو دخپلو میرونو اوخویندو دخپلو ورونو لاسونه ونیول
 او دخپلو کورونو او جونگرو په لور روان شول له کنول سره یوازی شپږ تنه
 بوداگان اویو ۱۴ کلن هلک پاتی شول، دغه هلک لالو نومیده چی دتیجو
 لمسی ؤ.

کنول وویل:

داتول وویریدل، ماخودوی ته دانه دی ویلی چی دبنار له خلکو سره جگړه
 وکړی.

لالو وروړاندی شووی ویل:

زه ستالپاره جنگ ته تیاریم ، له چانه نه ویریوم.

کنول دهغه پرسر دمینی لاس کینبود ویی پوښتل:

بچی! ته شوک یی؟

تیجو وویل:

دازمالسی دی.

لالو له تیجو نه وپوښتل:

بابا زه دمادهو ددرک معلومولو لپاره بنار ته ولاړشم!

کنول حیرانه شوه غواب یی ورکړ:

نه زویه ، ته دی کور ته ولاړ شه.

بیایی تیجو ته مخ وروړاوه ویی ویل:

کاکا شان تادی کورته درسره بوزه، زه پخپله بنار ته غم، رام داس

دسکدیو دوست ؤ، هغه یوغل زمور ژوند هغه مهال وژغوره چی مور دپا

چا سره بندیان وو او سهار ته یی مور قربانی کولو، اوس هم زما باوردی چی

هغه راسره مرسته وکړی. که ما دهو ددی لپاره هغه نیولی وی چی دڅه خطر

احساس بی کسری و نوزه به بی داده کرم، که دلته هغه زموږ پر اوسیدو خوښ نه و نوزه به وعده ورسره وکرم چی داملك به پر یردو هغه به خامخا مادهو راخوشی کړی.

تیجو وویل:

خودرام داس ترکوره تاته رسیدل گران دی. لومړی خوبه تاڅوک پرینږدی چی ښارته ننوزی، او که غلی هلته ورسیدی هم نو د هغه سپاهیان به تاله لری و شری اوداهم امکان لری چی هغوی دالفاظو پرځای خښتی اولوتی درپسی راواخلی، بله داچی اوس به دښار دروازه هم ترلی وی، زه به لالو واستوم دی به مادهو ولتوی، که هغه ته فرصت په لاس ورغی نودده سره به هم مرسته وکرم.

کنول پوښتنه وکړه:

لالوڅوک دی؟

تیجو خپل لمسی ته اشاره وکړه ویی ویل:

دی دی!

کنول وویل:

نه کاکا، دی مه استوه، دا هلک دی څه به وکړای شی؟

تیجو ځواب ورکړ:

لوری ته دی نه پیژنی! دښار هیڅ داسی کور نشته چی دی نه وی ورغلی.

- نو هغوی ده ته څه نه وایی؟

- دی تراوسه پوری چارا قابو کړی نه دی، د شپې مهال له دیوالونو

اوبتل اودښار له کورونو څخه دخوراک څښاک شیان راوړل دده دکین لاس

لوبه ده.

دی دخپل پلار په خیر سپین رنگی دی دورغی لخوا هم ددوی نه غلا کړی جامی واغوندی کورونو اودر مسالونو ته یی ورغی.
اوس ته راڅه زموږ کور ته، لالو به ترسهاره له یوه بڼه خبر سره راستون شی، که ده په یوه لاره مادهورا خلاص کړای شو نو بیا به تاسو موږ غرونو ته ورسو.

دمادهو په اړه دکنول اندیښنی دا مجبوره کړه چی دتیبجولنه ومنی ویی ویل: نور خودلته څه نه دی پاتی شوی دغه چپرکتونه راواخلی.
شانته فرصت وموند لالویی ترمټ ونیسو اولړی یی یوی گوښی ته بوتلو ورویی ورته وویل: لالو! ته دبشارتول کورونه پیژنی؟

هغه ځواب ورکړ:

دیرینه یی پیژنم.

- رندهیر دی لیدلی دی؟

- څو ځلی.

- کور یی درته معلوم دی؟

- واه واه، دا امکان لری چی څوک دی هره ورغ بشارته ولاړ شی اود

رندهیر کور ورته معلوم نه وی.

- بڼه لالو نو ته خوزما وروری کنه!

لالو خو بڼی شو دهو پرځای یی سرو خوځاوه.

- زما یو کار به وکړی؟

- خامخا به یی وکړم

- ته رندهیر ته ورشه ورته ووايه چی دمارد زهرو په سبب دشانته صحت

بیا خراب شوی دی. هغه غواړی چی له مرگه مخکی یو ځل تاو وینی،

اوواخله دغه گوتی به هغه ته ورکری لالو گوتی واخستله اووی ویل:

بس زه همدا اوس کورته غم جامی بدلوم اوغم، شانتا وویل:

گوره! زه به هره ورغ شیدی اوکوچ درکوم.

لالو خواب ورکری:

اوا! دشیدو اوکوچو نه می زره تور دی، زه یوازی دلور ذاتو دکورونو

دودی خورم.

قربانی

دشپنوپه کلی کی هر چاله لالو سره مینه درلوده، هغه ډیر چالاکه اوزرورؤ، په منډو، لامبو او ونوختلو کی چاسیالی نه شوای ورسره کولی، دده دشیطانیو او چالاکیو کیسی دکلی دزازه او غوان پر خولووی، دی نه دڅنگل له څناورو ویریده او نه دښار له مهذبو انسانانو، یوه ورځ به داخیره خپره شوه چی لالو له څنگل نه ډیری بچی راوری دی بله ورځ به دا اوریدل کیدل چی له ښاره یی دکوم معتبرسری جامی اویا دویده شوی پهره دار وسله راوری ده.

موراوپلار دواړه یی وفات شوی وو او اوس یی پالنه دخپل بابا تیجو پرغاړه وه. تیجو ډیر زیار ویوست چی دی یوښه کب نیوونکی اوشپون شی، خو پر لالو دده هیڅ تدبیر اغیزه ونه کړه، ځکه خو تر ۱۲ کلونو پوری دهغه له پوهولو ښکته ځلو، رتلو او ډبولو نه وروسته تری مایوس شو او نوری نه یوازی دده په کار کی هیڅ کار نه درلود بلکی ورو وروی یو ډول مینه ورسره پیدا شوه.

په پیل کی به لالو په تورو شپو کی دښار اودرمسال لیدو ته تلو، خو اوس دورځی هم هلته ورتلو دده رنگ سپین و اودڅو کالو داړتیاور

جامی بی راتولی کپری وی ٹکھه خو په بنار کی هیچا هم دده دقوم
اونسب دپوبستنی اړتیا نه وه احساس کپری. دی دهغوی دژوند
اوعبادت پرتولو عادتونو اولارو چارو بلد شوی ؤ.

لالودشپی په دریمه برخه کی بنار ته ولاړ، درامداس دکور دروازه تړلی
وه اوپه ره دار دیوال ته تکیه وهلی وه او ویده ؤ، دمانی څلور دیوالونه
ډیر لوړ وو.

لالو دمانی شاته ولاړ د دیوال ترڅنگ دآم له یوی ونی نه یی دزینی
کار واخیست اود کور دننه انگرته یی ځان ورساوه، دی ددی کور دهر
کونج نه خبر ؤ رام داس اورندهیر دگرمیو په موسم کی پرپام ویده کیدل
دی خپ خپ په زینو کی پام ته وخوت خو هلته نن دمعمول پر خلاف
یوازی یو چپرکت ؤ. لالو پری ورتیت شو او په څیری ورته وکتل پر
کت رام داس پروت ؤ ده په خپل زړه کی وپوبستل: نورندهیر چیرته
دی؟

له لږ چورت وهلو وروسته لاندی راکوز شو په انگر کی خوتنه نوکران
ویده وو په خیال کی وروگر ځیدل چی بنا یی رندهیر نن له پهره دارانو
سره ویده شوی وی، خو چی هغوی یی تول بڼه ولیدل بیا مایوس شو.

دسپیده چاودنه لږمخکی چی دی څه ډول کورته ننوتلی ؤ په همغه
لاره بیرته ووت، اوس یی بل لوری ته د تلو پرځای دا غوره وبلله چی
چیرته کښینی او دسهار انتظار وکړی خولوره یی احساس کړه له بناره
بهر دیوی ونی آم دده ډیر خوښ وو او همغه لوری ته ورغی خو چی لس
پنځلس گامه یی واخیستل په یوه کور کی یی دچاغی واورید او ودرید.

یوی بڼخی په سلگیو کی ویل:

مورجانی! دخدای لپاره ما پریرده، هغه بی گناه دی بوتان بی غلا
 کری نه دی که دهغوی کره ورتلل گناه وی نوددی سزا خوباید مور ته
 راکرل شوی وای نه هغوی ته او دا بیباگناه نه ده، دغی نجلی درندهیر
 ژوند ژغورلی ؤ مور بی پوبنتنی ته ورغلو. بلی بشخی ویل:
 موهنی! دخپل پلار مخ دی پرسکرومه راتوروه که شوک واورى شه
 به وایی.

- نه مورجانی ما پریرده، که بی هغه قربانی کرزه به په سیند کی خان
 وغورغوم.

- موهنی! زماله شیدو وشرمیره! که درمسال ته ولاړه شی دخپل
 پلار پر سر به دی خاوری ور واورى هغه به تاهیشکلکه هم ژوندی پری
 نژدی.

- نومورجانی ته ورشه پلار می پوه کره هغه به خامخاستا خبره
 ومنی.

- نه هغه سوگند خوړلی دی چی قربانی کوی به بی.

نن هغه پر کوم پهره دارهم باور نه کوی پخپله بی ددرمسال پهره په
 غاړه اخیستی ده.

- نوبیادخدای لپاره بیامی درندهیر دوی ترکوره پریرده. که درند
 هیر پلار ته دامعلومه شی چی دمادهو خور درند هیر ژوند ژغورلی دی
 نو هغه به بی خامخا له وژلو وژغوری.

- موهنی دخدای لپاره چوپه شه! رندهیر بی دا خبره پلار ته نشی
 کولی؟

- ته پخپله وایی چی رندهیر په کوته کی بنددی، هغه ته داهم نه ده

معلومه چی سپا هیانو مادهوراوستی دی.

- زما په مخکی دهغه سپک سپی نوم مه اخله ، که یی خوک
واوری خه به وایی؟

-زه ددی پروانه لرم، که یی هغه قربانی کړزه به دیام سرته وخیژم
اوچیغی به ووهم چی داگناه ده هغه بی گناه و موری دخدای لپاره دهغه
دژوند ژغورلو لپاره خه وکړه زه وعده کوم چی هیخکله به هم دلوی
دند غاری ته ولاړه نشم.

بیا تردیره وخته دسلگیو غږ اوریدل کیده.

(۲)

لالو ددغه خبروله اوریدو سره آمو نه هیرکړل او دتوری دیوی د
درمسال په لوری یی منده واخیسته.

دشپی تیاره دسهار پرته رنا بدلیده، درمسال ته چی ورنژدی شو
شنکر یی ولید چی راروان دی دهغه مخ دسوخیدوله امله تک تور
اوبنتی و.

هغه چی لالوله لری ولید تری ویی پوښتل:

مذهبی مشراغی؟

- کوم مذهبی مشر؟

- دتوری دیوی ددرمسال!

- هغه چیرته تللی و؟

- درمپورته، سردار دهغه دراوستلو لپاره خلک وراستولی وو.

- بنیایی راغلی وی زه خبر نه یم خوداستا پر مخ خه شوی دی؟

شنکر په ستوغه لهجه جواب ورکړ:

هيڅ نه، اوبيا له ځانه سره وغومبيده اوروان شو.

لالو په منډه د توري د بوي درمسال ته ځان ورساوه.

مادهو په رسيو ترلي د درمسال په مخکي پروت ؤ او دارجن نه پرته پنځلس تنه سپا هيان لږ له هغه نه لري ناست و لالو هلته يوه شيبه هم ضايع کول مناسبه نه بلله اوبيره د ښار په لور راوغفاست په لاره کي د ښځو اونارينه ؤ شو دلي په مخه ورغلي چي د درمسال په لور را تلل.

درام داس دکور دروازه اوس پرانيستی وه اودي زړه وروړنوت رام داس د ښار له څو مخورو او برهمنانو سره ناست ؤ او خبري اتري يي کولي دخبرو موضوع د مادهو د قرياتولو وه.

لالو تر لږ څنډه له دروازي سره بهره ولاړ ؤ او دغو خبرو ته يي غور نيولی ؤ بيا په کور کي دننه يوه اوبل لوري ته راوگرځيد او درندهير درا پيدا کولو هڅه يي وکړه.

دهغي کوتي په پيدا کولو کي ډير سرگردانه نه شو چي رندهير پکي بندي ؤ خو پر دروازه يي کولپ پروت ؤ او بهر يو پهره دار دريدلي ؤ.

له لږ فکر وروسته د لالو مغز ته يو تدبير ورغی او پهره دار ته ورغی ورته ويی ويل:

سردار وربللی يی.

پهره دار درام داس دکوتي په لوري ورغی او لالو په بېره دروازي ته ورنژدی شو اورندهير ته يي غږ وکړ.

هغه له خوني څخه وپوښتل:

څوک يی؟

لالو ځواب ورکړ:

دخبر و وخت نشته، غور و نیسه! نن ما دهر دتوری دیوی پردرشل
حلالوی، زه شانتر را استولی یم.

هغه دمار دزه رو په سبب مرگونی ده دغه گوتی یی راکړه اوتاته یی
راواستولم هغی ویل چی زما ورور وژغوره! واخله زه گوته دوره دپلی
له چاکه درغور غوم.

رندهیر په بیره وویل:

ودریره! گوتی دننه مه راغورغوه، که ته زما پلار ته ورتلای شی
نودا گوتی هغه ته وروره ورته ووايه چی داده ددوست وروستی نخبه ده
، پردی چی دکوم سړی نوم کیندل شوی هغه دمادهو پلار دی.

په ره دار غوسمیدلی بیسرته راروان و اولالوچی هغه ولید
دستنیو تر شاغلی شو او غان یی دلوی کوتی لوری ته وکشاوه.

درام داس په کوته کی دخلکو بیرویار ترپخوازیات شوی و تر لپه څنډه له
دروازی سره ودرید او د موقع دموندلو په انتظار شو په دی کی یوسړی
کوتی ته په منډه ورغی او ویی ویل:

بازاره! مذهبی پیشوار اورسید، په درمسال کی ټول ستاسو دراتگ
انتظار کوی.

رام داس حاضر و کسانو ته مخ و اړاوه ویی ویل:

تاسو درغی زه درپسی یم، خلک یو پر یل پسی ووتل، رام داس یوسړی
دلاس په اشاره را ایسار کړ او په تیمت غږ یی ورته وویل:

گوپاله! زه بنا یی درنشم زه داسی ننداره نشم لیدای پیشواته ووايه
چی زما دیر انتظار مه کوه.

گوپال وویل بڼه ده اوله کوتی نه ووتو، خوزر بیرته راوگرځید او ویی

ويل:

باداره! تاتراوسه پوري دغه هلڪ نه دي ليدلي؟

رام داس خواب ورڪر:

نه، خوابي چي ڊير بنڪلي هلڪ دي.

- باداره! هغه ڪٿ مٿ سڪديو ته ورته دي.

- سڪديو ته ورته دي؟

- هوڪي باداره! گوپال داوويل اوله ڪوتی نه ووت رام داس په ڪوته

ڪي قدم واهه لا لالو غلي دننه ورغي.

رام داس چي وليد چيغي يي ڪري:

ته شوڪ يي لري شه ورڪ شه!

- باداره! دغه گوتی!...

لالو د خپلي خبري له پوره ڪولو نه وړاندي گوتی درام داس په لاس

ڪي ورڪنبيوده هغه گوتی په بي پروايي په يوه تاخچه ڪي ڪينبوده.

لالو بيا دڅه ويلو جرئت وڪر:

صاحبه! داستاد دوست...!!

رام داس دي تر غورو نيوبهر ته يي ويوست ويي ويل:

چي دچاوي هغه ته به ورسيري نورمي غورو نه مه خوره.

لالو وروستي ڄل لپاره همت وڪر:

باداره! داستا....

- ڇه زغله له دي ڇايه.... شوڪ شته؟

لالو مات زره له هغه ڇايه روان شو او دبرنڊي ديوي ستنی سره ودرید په

نويو تدبيرونويي فڪرو ڪر لڙخند وروسته يو سري چي شور يي گڏ ڪري و

کورته ووننوت.

- باداره! باداره تکه را ولویده!

رام داس چی چیغی واوریدی توره په لاس کی له کوتی راوت ویی پوښتل.

خه خبره ده؟

- باداره مصیبت دی بنارته یو تیت ذاتی را ننوتلی دی په لاس کی یی توره ده، سپاهیانور ایسار کړ خو هغه وایی چی ستاسوله سردار سره گورم.

دوه سپاهیان یی تپیان کړل دیوه سپاهی توره دده پر تتر ولگیده خودی پری خبر هم نه شو، صاحبه هغه پلید دی همدی لوری ته زاروان دی او شوک نشته چی را ایساری کړی د بنار تتر خلک د درمسال لوری ته تللی دی باداره؟ هغه دی راغی هغه دی راغی.

لالو د بهر دروازی په لوری وکتل، یوه تن په وینو سره توره په لاس کی وروورو گامونه اخستل اوددوی لوری ته وروروان و، هغه بد هو و پښی یی پرغای نه لگیدی او دلوخ تتر نه یی د وینو داری روانی وی دهغه شونډی بوخی وی اوله سترگو یی مظلومیت اوبی وسی خوتیده.

رام داس وویل:

ودریه! ته شوکی؟ بیا یی توره وکښله او وړاندی ورغی.

بدو هغه کوله چی دسریه اشاره دی وپوهوی چی دجگری په نیت نه دی راغلی دهغه دسترگو له چوپ فریاد خخه رام داس دیر اغیزمن شووی ویل:

شوکی یی اودخه لپاره راغلی یی؟

دبدهو په پروسو شونډو کی خپ خوځښت ښکاره شووی پوښتل:

ته رام داس یی؟

- هو کی ووايه څه وایی؟

- مادهو دسکد یوزوی دی، رندهیر ته معلوم دی هغه وژغوره دهغه

ژوند وژغوره هغه دسکد یوزوی دی!!!

دوروستیو خبروله څو ځلی تکرار نه وروسته دهغه له خولی دوینو داره

ووته اوبیارا وغورځید. دهغه شونډی هماغسی خوځیدی اودبی خودی

په حالت کی یی هم ویل:

هغه وژغوره! هغه وژغوره، غویبی ورو ورو کراریده تردی چی بالاخره

یی یوازی شونډی خوځیدی خو غویبی نه اوریدل کیده بیایی یوزگیری

وکر اودبدهو شونډی دوروستی ځل لپاره یوله بله سره بیلی شوی،

دژوند دډگر ستومانه مسافر بلی نری ته ولاړ خوبی روحه سترگویی

تراوسه پوری دخپل چوپ فریاد اغیزی درام داس په څیره کی لتولی،

لالو خپلی اوبنکی راتم نکرای شوی.

(۳)

دبدهو مرگ پررام داس هم اغیزه وکړه ترلی ځنډه یی دبدهو

دپیژندلونا کاهه څه کوله بیایی گړندی گامونه راواخیستل درندهیر

دکوئی په لوری ورغی او پهره دار ته یی ددروازی دکولپ دپرانیستلو

امروکړ.

ددروازی له خلاصیدو سره رندهیر په یوه توپ بهر ته ورووت، رام

داس ته یی په غوسه، کرکه او حقارت وکتل ویی ویل:

پلاره! اوس به دی زړه ښه یخ شوی وی خوزه داپوښتنه کوم چی ایا

هدا عدالت او انصاف و دتولنی له قانون نه سر غراوی ستازوی کړی و
خو دقربانی اچاره دی یو داسی شوک و تاکه چی دوینو، هر شاخکی به یی
ترپیروی پوری دتولنی پر تندی دبدنامی تور داغ وی اوخلیری به.

رام داس رندهیر ترلاس و نیو اووی ویل زما سره راخه! بیا یی هغه خای
ته راوست چی بدو پروت و، رام داس دبدو مری ته اشاره وکړه له
رندهیر نه یی وپوښتل:

دایژنی شوک دی؟

رندهیر ترلړ ځنډه هک پک دبدو مری ته کتل بالاخره یی نمجنی
سترگی راپورته کړی اورام داس ته یی وکتل ویی ویل:

پلار جانه! دا ستا دوهم بری دی، زه یی پیژنم.

له دی سره درندهیر په سترگو کی داوښکو سیلاب راوختیږده. دبدو
توره دهغه ترڅنگ پرته وه رندهیر یی موتی وپیژانده راپورته یی کړه
اورام داس ته یی وروړاندی کړه ویی ویل:

پلار جانه! دا مادو دپلار اوستاد دوست دوهمه نښه ده گوتی خو
می مخکی درته رالیلی، ورام داس توره واخیسته اووی پوښتل:

کومه گوتی؟

رندهیر یوی اوبلی خوا ته وکتل اولالودده په مطلب وپوهیده په منډه
کوتی ته ورنی اوله تاخچی نه یی گوته راواخیسته رایی وږه ویی ویل:
صاحبه! داده! مال! مخکی تاته درکړه خوتا په تاخچه کی
وغورخوله.

رام داس گوتی راواخته اوپه پوښتنونکی نظر یی رندهیر ته وکتل.
رندهیر وویل: پلاره! پردی گوتی دسکدیو اوپر توره ستانوم کیندل

شوی دی.

رام داس یو پرېل پسی گوتیې او توری ته وکتل او دواړه شیان یې له لړزیدونکیو لاسونو څخه پرېوتل.

په وارخطا یې یې له خولې ووتل:

اوف خدایه! آیا دا امکان لری؟ هغه رندهیر ته وکتل او ویی ویل:

رندهیره! ستا باوردی چی هغه د سکدیو زوی دی؟

رندهیر غواب ورکړ:

پلار جانه! اوس به دا څه گټه وکړی، کاشکی تا پرونزه خبروته پرینسی

وای اوس خو چی څه کیدل وشول.

رام داس وویل:

نه، تراوسه پوری هیڅ نه دی شوی، هغه تراوسه پوری ژوندی دی زه

بی ژغورلی شم، ویه یی ژغورم. رام داس دا وویل او بیا یې د طبیلی په

لوری منده واخستله، رندهیر پرته توره اولو گوتیې ورسره واخستل

اودواړو منده واخسته.

خو شیبی وروسته رندیر اورام نات پرشاتوریو اسونو سپاره وواود

درمسال په لور ولاړل.

لالو له رندهیر سره داس پرشانیتي و.

(۴)

دتوری دیوی بوت نماښتونکی دهغی په مخکی لاس په نامه

دریدلی وو، مادهوی په رسیو کلک تړلی د بوت په مخکی څملولی و،

یو جلا دی غلیدونکی توره په لاس کی سرته ولاړ و. مذهبی پیشوا په

سپیشلی ژبه کوم مذهبی سرود غږاوه.

دماد هو په خیره کی دویری پرغای دغیر معمولی ارادی او خپلواکی
نخښی وی، دهغه سترگی دداسی آرامی هنداره وی چی یوستومانه یی
خپل منزل ته په رسیدو کی ترلاسه کوی.

دی هره شیبه له نړی څخه لری کیده او خدای ته ورنژدی کیده، دنړی
په هره پښبه او کار کی دخدای اویا دکایناتو دیوه سترغواک پررضا
قایل کیده دموهنی په باب خیالونوبه یی په زړه کی دژوندی پاتی کیدو
هیلو ترلړ څنډه وغورواوه خو هرغل به یی په زړه کی ځان ته تسلی ورکړه
چی موهنی دده دالوت وروستی منزل نه ؤ. هغه درښتینی هدف لور ته
دلارښوونی یوستوری ؤ.

کله چی جلا دله توری سره دده سرته ودرید نو یوه شیبه یی پریدن
لرزه راغله خو دپرزری زړه ته تسلی ورکړه چی اوس په لمرزیدو
او ویریدو هیڅ نشی کیدای، که خدای غواړی چی ته ژوندی پاتی شی
نودغه توره دی یوویښته نشی غوڅولی او که هغه ستاژوندی پاتی
کیدل نه غواړی نو دنړی هیڅ غواک دی نشی ژغورلی.

دسرود غیروونکی مذهبی پیشواغیر نور هم اوچت شو. او حاضرینود
«توره دیوی دی ژوندی وی» چیغی اوچتی کړی. جلا دتوره په دواړو
لاسونو اوچته کړه او دمذهبی پیشوا د امرانتظار یی کاوه.
دخپل ټول همت او ارادی سره مادهو دومره نژدی دمرگ لیدو همت
ونکړای شو او سترگی یی پتی کړی.

لالو په منډه درمسال ته ورننوت او په لورغیر یی وویل:

ودریری، ودریری صاحب راغی!

دمذهبی مشرغیر په ستونی کی بند شو او دجلاد توره بیرته ښکته شوه

، خلکو دروازی ته مخونه ورواړول په دی ځنډ کی رام داس اورندهیر
 درمسال ته ورننوتلی وو خلکو له یو بل سره گونگوسی پیل کړل، رام
 داس بیله دی چی څه ووايي خلک یی یوی اویلی خواته کړل اود بوت
 مخی ته ورغی مادهویی ولید بیایی خلکو ته مخ وراوه:
 تاسو ټول خپلو خپلو کورونو ته ولاړشی نن قربانی نه کیږی.
 که دورغی رها دشپی پرتیارو بدله شوی وای خلک به دومره نه وو
 حیران او وارخطا شوی.

مذهبی پیشوا!

دقربانی ټول رسمونه پوره شوی دی اوس یی ځنډول نه ستا په وس
 کی دی اونه زمور. رام داس دمداد هودلاس او پینو پری په توره غوڅ
 کړل ویی ویل:

زه هر وخت دظلم دمخنیوی حق لرم.

دتوری دیوی ددرمسال مشر لږ وویریده خود لوی درمسال مشر
 راوړاندی شو ویی ویل:

واکمنه! داته څه کوی دا خودمذهب دعزت خبره ده.

رام داس پری پری کول ځواب یی ورکړ.

دمذهب عزت په بی عدالتی کی نه دی په انصاف کی دی، مذهبی
 مشر ویل:

باداره! څنگه بی عدالتی! هغه مذهبی سرود ویلی، بوتان یی غلاکری
 دی اودبرهمنانو قومی مشرانو چی کومه پریکړه وکړه ته هم ورسره
 موافق وی اوس ته څه کوی دا خوددیوی ددرمسال سپکاوی دی.
 ارجن راوړاندی شو ویی ویل:

نه، ددیوی سپکاوی به نه کیږی قربانی به خامخا کیږی!

خلکوهم شورگډکړ:

قربانی به کیږی، قربانی به کیږی.

رام داس دمادهو دلاس اوپښو ټول پری غوڅ کړی ووارجن ته بی وکتل
اولر په تونده لهجه بی وویل:

ارجنه! ته پوهیږی چی دابی گناه دی، بوتان بی نه دی غلاکړی.

ته پردی هم پوهیږی چی دا بوتان دچادی؟ زه ستا دعزت لپاره هرڅه
کولی شم خو پرده ظلم نشم کولی.

ارجن پښیماننه شو سترگی بی تیتنی کړی، خو خلکو همغسی شور
کاوه چی قربانی به خامخا کیږی، قربانی به کیږی. دښاریوه برهمن
مخور چی دراجه په دربار کی دلوی مذهبی مشر له خپلوانو څخه و وویل:
باداره! ته دمذهب په چاروکی دلاسوهنی حق نه لری تاسودی له دی
غایه نشی بولی که تاسو له زور نه کار واخلي نومور به راجه ته ورشو.
رام داس خواب ورکړ:

زه دعدالت په معامله کی له هیچا نه ویریریم، ما ته معلومه شوی ده
چی دغه بوتان ده پخپله تراشلی دی له درمسالونو څخه بی غلاکړی نه
دی.

-واکمنه! ستاسره بی څه ثبوت دی چی بوتان بی پخپله جوړ کړی

دی؟

رام داس وویل:

رندهیره ته بی ووايه!

رندهیروویل:

ماپخپلو سترگو دلوی دند پر غاړه لیدلی دی چی بوتان بی تراشل.

- اومذهبی سرود؟

رام داس وویل:

هغه کسان چی پرده دسرود ویلو تور لگوی زه بی دا اعتبار وړ نه بولم
رندهیره! دی در سره بوزه.

برهمنی مشرانو د سردار په وړاندی خپله ماته نشوای زغملی ، په
درمسال کی راتولو شویو خلکو ته بی دبی همتی پیغور ورکړ او غوښتل
بی راوی پیاروی . ترنیمایی زیات لوړ ذاتی دهغه پلویان شول.
دلوی درمسال مشروویل:

باداره! اوس مور پردی بحث نه کوو چی دی بی گناه دی او که
گناهکار ، چی ټول مراسم تر سره شوی دی نو خامخا باید قربانی
وشی.

نجیب زاده گان چی دمذهبی مشرانو پلویان شول رام داس خپه شو ویی
ویل: ښه ده قربانی به تر سره کیږی

په درمسال کی دتوره دیوی دی ژوندی وی ، ټولواک دی ژوندی وی ،
ناری اوچتی شوی رام داس دلاس په اشاره خلک چوپ کړل او ویی
ویل:

مگر قربانی به دی نه ورکوی زه بی ورکوم.

په شلگونو غیرونه په یو ځل اوچت شول:

ستا قربانی !!

- هوکی زما ، رام داس داوویل او دبوت په مخکی کیناست سړی

بښکته و اچاوه اوزياته يی کره:

که قربانی دومره ضروری وی نو دادی زه حاضریم.

مذهبی پیشوا! تاسو ټول مراسم ترسره کړی دی جلاد ته امر وکړ چی
زما سرووهی زه د دیوی په درناوی کی خپل سرور کولی شم خو هغه دیوه
بی گناه د وینو په شاخگو داغدارولی نشم.

رام داس دانسانی فطرت پر کمزوریو خبرؤ، دهغه دغه چل کار وکړ
دمشرانو خولی تر لړ څنډه گونگی شوی.

ارجن یی لاس و نیو او را اوچت یی کړ.

رام داس مذهبی مشر ته وکتل ویی ویل:

جنابه! بس دهمدومره خبری نه وویریدی؟

رام داس دا وویل او مادهویی تر لاس و نیوله درمسال څخه
راووت، رندهیر هم ورسره راووت.

خلک دومره وارخطا وو چی دچا په زړه کی ددوی دمخنی نیولو خیال
هم نه تیریده.

چی له درمسال څخه راووتل رام داس له مادهو څخه پوښتنه وکړه:

مادهو سکدیو چیرته دی؟

هغه ځواب ورکړ:

دهغه دمرگ ډیره موده تیره شوی ده.

دمور نوم دی کنول دی که نه؟

مادهو په اثبات سروخو ځاوه رام داس وویل:

بښه ده اوس ته په بیره کورته ولاړ شه.

دینار خلک به درپسی درشی، خور او مور دی درسره کپړه

اودغرونولوری ته ولاړ شی. هلته وگوره دهغی غونډی په لمن کی یوه
چینه ده دشپی هلته ځانونه ورسوی اوزما انتظار کوی، زه به سبا ته
مخکی له دی چی سهارشی ځان دررسوم بیره کوه وخت مه تیره.
ددغو خلکو احساسات ترډیره وخته ساړه نشی پاتی کیدای.
دمنتی لپاره الفاظ دمادهو په سینه کی ښخ پاتی شول اوده بیله
دی چی څه ووایی ددرمسال له انگر څخه منده واخیسته.
رندهیر وویل:

پلار جانه! که ستا اجازه وی زه به هم ترڅایه ورسره ولاړ شم اویا به
بیرته راوگرځم. رام داس وموسکل اورندهیر ته یی وکتل پوښتنه یی
وکړه:

دمادهو دخور نوم څه شی دی؟
دده سترگی را ډکی شوی ځواب یی ورکړ:
شانتا.

رام داس وویل:

رندهیره! اوس هلته تگ مناسب نه دی ته زما سره را ځه!
- مگر پلار جانه هغه مری.

- څوک؟ شانتا پر هغی څه شوی دی؟

رندهیر غوښتل دهغه دپوښتنی ځواب ورکړی خوله درمسال څخه
دبرهمنانو یوه ډله په شور ماشور راووتله.
رام داس وویل:

ښه ده ولاړ شه خوماته زراحوال را کړه.

رندهیر په منده له درمسال نه راووت اوله ونی څخه یی دخپل اس پری

راخلاصاوه چي لالو گړندي ورغي اوتري وي پوښتل:

ته ښارته غي؟

- نه زه بل چيرته غم دايي وويل اويي يي پر آس پښه واړوله خولالو
يي جلب ونيو او ورته وي وويل:

زه پوهيږم چي ته دشانتا دليدو لپاره غي خو هغه په کور کي نشته
مادرسره بوزه ماته معلومه ده چي هغه چيرته ده.

- ښه ده په ماپسي راسپور شه خوته شوک يي؟

شانتا څنگه پيژني او هغه گوتيي دي چي راوړه تاله کومه کړه؟

لالو بيله دي چي خواب ورکړي په يوه توپ د آس پر شا سپور شو
او چي آس چارگام په زغليد شو ده وويل:

زه يو زيري درته واوړوم؟

رندهير خواب ورکړ:

اوس ماهيخ خبر نشي خوشاله کولي، ووايه څه وايي؟

لالو وويل:

خبره اصلاً داسي ده چي شانتا رکه روغده!

درندهير زره دخوښيو په سمندر کي لاهو شو هغه د آس جلب راکش کړ

لالو ته يي مخ راواړاوه وي وويل:

دخدای لپاره رښتيا رښتيا ووايه!

لالو وويل:

خبره داسي ده چي ماتا ته دروغ وويل:

- مگر ته هلته څه وخت تللي وي؟

- زه همالته اوسيرم.

- هلته!
- هوکی.
- نو ته په ښار کی نه اوسپړی؟
- نه.
- ته لور ذاتی نه یی؟
- نه.
- نو شوک یی؟
- لومړی وعده وکړه چی له آس نه به می نه غورځوی.
- ولی به دی غورځوم؟
- زه ټیټ ذاتی یم.
- ټیټ ذاتی! .. مگر ستا جامی خو...!
- دا ټول ستاسو خلکو را کړه ده.
- زما ستا پر خبرو باور نه راځی ستا ژبه هم د ښار دخلکو په څیر ده.
- که می ستاسو په شان خبری نه وای زده کړی نو ستاسو په کورونو اودرمسالونو کی به داسی آزاد نشوای گرځیدای.
- ته ډیر زړور ښکاری، رندهیر داوویل او آس یی پونده کړ.
- لوی ډنډه چی نژدی ورسیدل مادھوبی ولید چی منډی یی وهلی چی هغه ته ورنژدی شول رندهیر لالو ته وویل: گوره اوس دېدهو په باب ده ته څه مه وایه.
- لالو ځواب ورکړ:
- ډیره ښه ده.

اقرار

دلمر لویدو نہ لہ مخکی رام داس اورندھیر دخپل کور پہ انگر کی ترپوہ
ونہ لاندی پرچوترہ ناست وو، رندھیر ہفہ تہ خپلہ کیسہ اورولہ، چی
کلہ یی دماشومتوب لہ لومہری ملاقات نہ دخوانی تروروستی لیدو
پوری تولی کیسی واورولی نورام داس وویل:

رندھیرہ! ربتتیا وواہہ شانثاربتتیا ہم ڈیرہ بنا یستہ دہ؟
رندھیر پلار جانہ! وویل اویا یی سترگی بنکتہ واچولی.
رام داس بیا وویل:

دسکدیو او کنول لور خامخا باید بنا یستہ وی بنہ تہ داراتہ وواہہ چی
تہ ربتتیا لہ ہفی سرہ مینہ لری؟

رندھیر خجالت غوندی سترگی راپور تہ کری ویل یی:
پلار جانہ!..... زہ..... زہ لہ ہفی پرتہ ژوندی نشم اوسیدای.
- تہ پوہیری چی تول عمر باید دسکدیو پہ خیر پر ازغیو مزلونہ
وکری؟ ددغو بنارونو او بشکلیو مانہیو دروازی بہ دتل لپارہ ستا پر مخ
ترلی وی.

۔ پلار جانہ! زہ ددی لپارہ تیاریم.

- رندهيره! كهزه درته ووايم چي ددي نجلي په باب سوچونه پريږده
خه وايي؟

- پلار جانه! بيا بهزه درته ووايم چي په خپلو لاسومي زندي كړه.
- اوس به هغه ډير لري تللي وي.

- هو كي پلاره، زما په گومان به يي اوس نيمايي لاره وهلي وي.
- شانتا اوس بلكل روغه ده كه نه؟
- هو كي پلاره هغه هلك دروغ ويل:
- هغه خوك ؤ؟

- رندهيره ددي پوښتنې په ځواب كي دلالو په باب ټوله كيسه وكړه.
رامداس له لږ فكر كولو وروسته پوښتنه وكړه:
رندهيره! ته خبريي چي موهني له ماد هوسره مينه لري؟
- زما باور دي.

- دا پري خبره ده چي ماد هوسكديو زوي دي؟
- نه لكه چي خبره نه ده.

رام داس بيا به سوچونو كي ډوب شو.
موهني په منډه دكور انگر ته ورننوته او چي رام داس ته نژدي شوه
ويي ويل:

كاكا جانه! هغوي وژغوره، زما پلار جان دښار ډير كسان ورسره
ملگري كړل او پر هغوي دحلمي اراده لري.

تراوسه هغوي په كور كي دي دښار ډير برهمنان هم زمور كړه راټول شوي
دي.

رام داس قصداً په بي پروايي ځواب وركړ:

نوزه خه وکرم؟

کاکا ته دبنار مشریی پلار جان می منع کولی شی.

تا هغه دقربانیدونه وژغوره ایا اوس داخوبنوی چی ووژل شی؟

- لوری! ته هغه ته دومره ولی په اندیبننه کی یی دتقدیر لیک شوک

ورکولی شی؟

موهنی چی له رامداس نه مایوسه شوه رندهیر ته یی مخ واپراوه:

رندهیره! ته خه وکړه دوی غواړی چی هغه ژوندی وسوځوی! دخدای

لپاره ورشه!

درندهیر په خیره کی چی موهنی داندیبننی پرغای دوا دینی نخبنی

لیدی زیاته یی کړه:

نودا هر خه هسی دربالپاره وو، ستا په سپنه کی هم همغسی زړه دی لکه

داد نورو ته بی همته یی.

اویسای یی په سترگو کی اوبنکی راغلی، رام داس له چوتری خخه

لاندى کوز شو او په مینه یی دهغی پر سرلاس راتیر کړ وی ویل:

لوری! دیوه تیبیت ذاتی سره دومره خواخوړی؟

موهنی سلگی وهلی ویی ویل:

زه پوهیدم چی دپلار جان په خیر تیبیت ذاتی تاسو هم انسانان نه

بولی.

- لوری! زه نه وم خبر چی ته له هغه سره دومره مینه کوی، زه به مرسته

درسره وکړم.

- زه یوازی دهغه ژوند ژغورل غواړم، هغه بی گناه دی.

- اوس دهغه ژوند ته هیڅ خطر نشته، هغوی اوس ډیر لری تللی دی.

- چیرته ډیر لری؟

- غرونو ته.

- دموهنی په خیره کی دخوښیو او غم خپی یو پرېل پسی واوښتی زره
بی یو غل په درزاشو او بیا بیرته ودرید دسترگو چراغ بی دیوی شیبی
لپاره روښانه شو او بیرته گل شو، دهغه له شونډو د درد له تل نه غږ
اوچت شو:

تا هغوی له وطنه وشړل؟

رام داس غواب ورکړ:

دهغوی دژوند دژغورنی لپاره د ضروری وو چی لری چیرته ولاړ شی.

- لری کوم غای ته؟

- بس داسی یوه غای ته چی دینار هیڅوک هم هلته دتلو توان ونه
لری.

دموهنی سترگی له اوښکوراد کی شوی. رام داس وویل:

هی هی... ته اوس هم ژاړی اوس خوستا دغم هیڅ سبب پاتی نشو،
هغه ژوندی دی ژوند ته بی هیڅ خطر نشته تردی زیات څه غواړی؟

موهنی رام داس ته دڅه غواب پرغای رندهیر ته وکتل ویی ویل:

دهغه مور او شانتا هم ورسره تللی دی؟

رام داس رندهیر ته دغواب موقع ورنکړه ویی ویل:

هوکی! هغوی هم ورسره دی اورندهیر هم په هغو پسی ورتلونکی دی،

دی دهغی نجلی پرسرزمور نه بیلیری.

موهنی بی اختیاره درام داس په پښو کی ورپرپوته ویی ویل:

کاکازده هم غواړم له رندهیر سره ولاړه شم زه دهغه لپاره ټوله دنیا

پرینبودای شم بیلله هغی زه ژوندی نشم اوسیدای.

رام داس دموهنی ترمپ ونیوه ویی ویل:

مگر ستا پلار، موردی داتول به پریریدی؟

موهنی بی دریغه وژول ویی ویل:

زه دهیچا پروانه لرم.

- مگر دنیا به شه وایی؟

- زه ددنیا پرواهم نه لرم کاکا! پر مالورینه وکیره که نه چیرته به په

سیند کی خان دوب کرم اویا به گرنگ ته خان وغورغوم.

- بنه ده لوری! اوس خان تیاروه.

رندهیر دشیپی مهال له بناره بهر دهغی غوندی سره نزدی چی پر سر

بی دپیپل ونی دی ستا انتظار کوی ستا سو دوارو لپاره به هلته اسونه

هم تیاروی خوشوک درنه خیرنه شی.

(۲)

دشیپی مهال رام داس تر دیر غنده دکور پر بام له قدم وهلو وروسته پر

چپر کپت پریووت دهغه پر زره له زغم نه وتلی بوج و. خپل پراخ کور

تول ورته ویده معلومیده، له نن نه لس کاله مخکی درندهیرد مور

دمرینی نه وروسته دده ټوله مینه اوزره خوالی له خپل ایکی یوازی زوی

رندهیر سره وه، له ماشومتوبه تر جوانی پوری درندهیر مختلف

تصویرونه دده مخی ته را تلل، هغه ماشوم هلک چی په وړوکو خپرو به

بی دده بریتونه ونیول اویا به یی په کرس کرس خندل دده گوت به یی په

خوله کی ونیوه او خپل وړوکی غابنونه به یی پری کلک کړل اوده به

دخوړو پرغای یو ډول آرام پری احساناوه هغه تنکی غوان چی ده به

غیښی ویشتل ، د آس سپارلی اونیزه وهل ورزده کول اویسا هغه ځوان
چی هره خبره یی ده ته دنړی تر ټولو انسانانو ځانگړی او غوره ښکاریده
، ده ته به درندهیر په څیسره کی دپا چا هانو دبد به اوددیو تا گانو
سپیشلتیا ترسترگو کیده د ورځی به یی څو ځلی ترخوله وتل:
زما زوی زما رندهیر!!

درندهیر موردموهنی دموراندهیواله وه او ارجن درام داس له غوره
دوستانو څخه یو ؤ. ځکه خو له رندهیر سره دارجن اوساوتری زره خواله
طبیعی وه دوی درندهیر اوموهنی دشریک ژوند پریکړه په خپلو زروکی
له ډیری مودی راهیسی کړی وه خود تازه پینو نه اټکل کیدونکی توپان
ددوی دهیلو ډیوی ورمړی کړی دوی ته له شانتا سره درندهیر دمینی
خبر له زغم نه اوچت ؤ بیا یی هم دا تمه وه چی په منت اوگوا ښلو به هغه
وپوهیږی.

خود مادهاو شانتا دپلار نه چی خبر شو ده دمایوسی وروستی گوټ
ترستونی تیر کړ.

دسکدیو سره دده پخوانی مینی یو ځل بیا دی دټولنی له قانون نه بغاوت
ته اړ کړ اورندهیر او موهنی یی رخصت کړی وو.

نو کرنن هم دپخوا په څیر درندهیر بستره دده دکټ ترڅنگ وغورول،
رام داس هماغسی چی پروت ؤ لاس یی وروغغاوه اود رندهیر بالښت
یی راواخیست پرتتر پوری یی کلک کړ.

هغه سترگی چی له ډیری مودی راهیسی له اوبشکو سره نا آشنا وی
لمدی شوی په درد من غی یی وویل:

رندهیره! زما بچیبه ته به نن شپه په ځنگل کی څه ډول تیروی؟ ته

بنایی پرده برو پر یوزی اوزه....؟
رام داس داوویل اوبیارا جگ شو.

ورو ورویی قدم واهه نژدی له نیمی شپی وروسته یی یوه نو کر ته غیر
وکر اوداس دزین کولو امریی ورته وکر نو کر دامرله اوریدو وروسته
بیرته ولاړ اولر ځنډ وروسته بیارا غی ویی ویل:
باداره! اس تیار شوی خوارجن لاندی ولاړ دی او غواړی له تاسره
ووینی.

رام داس وویل:

پاس یی راوله او پخپله بیا پر کټ کیناست.

(۳)

ارجن چی پاس ورغی ویی ویل:
باداره! موهنی دشپی مهال له کوره وتلی ده تراوسه پوری بیرته نه ده
راغلی.

ماپه تول بناړ کی ولتوله رندهیر چیرته دی؟
رام داس خواب ورکړ.
رندهیر دلته نشته ته کښینه!

- نه زه ډیر پریشانم یم رندهیر له څه وخت را په دی خوا په کور کی
نشته؟

رام داس وویل:

ارجنه! کښینه زه غواړم څه درته ووایم ارجن وویل:
نودموهنی په باب تا ته څه معلومات شته؟
- هوکی کښینه!

ارجن پریشانه شو کنبیناست.

رام داس وویل:

ارجنه! تاخوبه سکدیو هیر کړی نه وی؟

هغه خواب ورکړ:

زه سکدیو چیرته هیرولی شم خوددی خبری له موهنی سره څه دی؟

ارجنه! رندهیر اوموهنی موز پرینودو او وتبیتیدل.

ارجن وارخطا جگ شووی ویل:

موزی پرینبی یو وتبیتیدل؟

- هوکی وتبیتیدل، رندهیر دسکدیو په لور پسی اوموهنی دهغه په

زوی پسی ولاړل.

- دسکدیو په زوی اولور پسی! زه پوه نه شوم دخدای لپاره مامه

پریشانه کوه.

رام داس جگ شو دارجن پر اوږه یی لاس کینبود ویی ویل:

ارجنه! زه ریبتیا وایم.

ارجن وویل:

مگر دا څنگه امکان لری؟ ایا هغه تیت ذاتی...؟

- هوکی هغه تیت ذاتی دسکدیو لور اوزوی دی.

ارجن ترلر ځنډه هک پک ولاړ و بالاخره په غوسه شو ویی ویل:

نه، زه دانه منم، دا دروغ دی هغوی تیت ذاتی وو دینار تول خلک خبر

دی چی هغوی دغلام اولاده وه تاخپل مذهب پرینبی دی اوخپل زوی

بخبیلی شی خوکه موهنی له هغه بدماش سره تبیتیدلی وی سوگند کوم

چی هغوی دواړه به ژوندی پری نردم. زه به دشاوخوا کلیو تول تیت ذاتی

ووژنم.

تانن د دوستی حق ادا کر هغه ذلیل ، سپک تیت ذاتی زما عزت ته لاس اچولی و اوتا د توری دیوی له درمسال نه را ویوست او خوشی دی کر ، راته و وایه هغه چیرته دی؟ مایه تولو کلیو کی لتولی دی ، بیشکه سردارته یی خوزه بی غیرته نه یم زه به ترسهاره د بنار تول خلک را پورته کریم او د تیت ذاتو پر کلیو به حمله وروم ته مشری پوخیان درسره شته خوددی سیلاب مخه نشی پری نیولی.

په عادی وضع کی رام داس د داسی خبرو له زغملوسره عادت نه و خودارجن خبری یی چی واوریدی غوسه یی غلی کره په نرمی یی وویل :
 ارجنه! ته پوهیږی چی زه داسی شوک یم چی ویریوی نه ، زه به له ظلم خخه دبی و زلو اوی گناهو کسانو په ژغورلو کی دخپلو وینو تروروستی شاخکی پوری تویی کریم ، خوته زما پر خبره باورو کره زه سوگند یادوم چی هغه دسکدیو زوی دی ماددی ثبوت پخپلو سترگو لیدلی دی له جیل خخه دسکدیو په خوشی کولو کی ته زما سره ملگری وی ، هغه د باغیانو د مشرله لورسره واده کری و سکدیو مرشویدی خوینځه او بیچیان یی ژوندی دی ، دوی دی بنارته نژدی آباد شول د تولنی قانونی د بنار دروازی پر هغوی د تل لپاره تړلی وی خود خدای هم عجیب تقدیر دی هغه رندهیر او موهنی ته ددوی د جونگری لاره وروښوده.

دارجن غوسه ورو ورو کیمده هغه وپوښتل :
 ستا پرڅه باور شو چی داد سکدیو اولاده ده؟
 رام داس خواب ورکر :

مادسکديو گوتیی او خپله توره وليده چی دجیل نه له را ایستلو وروسته
می درختولو په وخت کی ورکړی وه.

اوتاپخپله هم وليده چی دهغه هلک څیره کټ مټ سکديو ته وورته وه.
ارجن وویل:

بیا هم زه موهنی دبخبنی ورنه بولم هغه زما مخ تور کړی دی زه یی
په دنیا و شرمولم دسکديو زوی دیوی تیت ذاتی نجلی له خیتی پیدا
شوی دی هغه پلید دی.

رام داس وویل :

ارجن! مینه لور اوتیت ذات نه پیژنی ، دهغی له تولنی سره هیڅ اړیکي
نشته له انسانیت سره دی ، ته ووايه زموږ په ښار کی ددغه هلک په څیر
ښایسته څوک دی؟ تا یو وخت دباغیانو د سردار له لور سره سکديو په
مینه کی پر حق باله اوزما په څیر دی ویل چی هغوی دواړه خدای یو دبل
لپاره پیدا کړی دی ، زه اوس هم همدا وایم چی دسکديو زوی اوستا لور
خدای سره یو ځای کړی دی ، هغه پرموهنی خپل سرور کولو ته تیارؤ او
موهنی دهغه لپاره په سیند کی ځان ورغورځولو اویا گړنگ ته توپ ته
تیاره وه.

ستا په غوریدو زه پوهیدم خو چی باور می شو چی موهنی دهغه لپاره
تر هر څه تیره ده بیا می یی لاره ونه نیولی شوای زه په موهنی همدومره
خپه یم لکه پر رندهیر.

ارجن وویل:

مگر دنیا به څه وایی؟

- دنیا ! اشنا د دنیا ژبه تراوسه پوری چانه ده بنده کړی ته د دنیا

دخوبی لپاره دخپلو اولادونو قریانی نشی لیدلی.

- او مذهب؟

- موږ دمذهب ترپردی لاندی د فطرت سره په جگړه یو دانسانیت
خیره مسخه کوو، یوه انسان ته له بل سره د کرکی اونفرت درس ورکوود
خدای دانسانانو ترمنځ دلور ذاتو اوتیت ذاتو په نامه دیوالونه دروو
داسی دین نه خدای خوشاله کولی شی نه دخدای دپیدا کړیوانسانانو په خیردی.
ارجن له لړچوپتیا وروسته وویل:

ته دا خبره ددی لپاره کوی چی رندهیریونارینه دی ته له کوره دهغه
دتینستی په اړه ډیری پلمی کولی شی، خوزه دیوی لورپلاریم سبا ته
به دبنار هرزور اوغوان له مانه دموهنی په اړه پوښتنه کوی زه به هغوی
ته څه غواب ورکرای شم؟

رام داس وویل:

فرض کړه چی که هغی دمایوسی په سبب ځان په سیند کی غورځولی
وای یایی له گړنگه توپ وهلی وای نوتابه څه غواب وایه؟

- رام داسه! زما عزت وساته راته ووايه هغوی چیرته دی زه به یی
پوهوم زه وعده دسرره کوم چی دغه خطایی به یی وبخنیم.

- ارجنه! زه یوازی دومره خبریم چی هغوی د سکدیوله زوی سره
تللی دی اودنری هیڅ ځواک یی اراده پری بدلولی نشی، امکان لری
زړه یی ستا په خبرونرم شی اودخپلی رضا پر خلاف بیرته دسرره راشی
خوبیا به هغه دلته هغه ژوندی موهنی نه وی بلکی یویی روحه بدن به
وی، زه پوهیږم چی ته دتولنی دقانون ددرناوی لپاره ترټولو لویه
قریانی ورکولی شی خوله خپل زړه څخه دی پوښتنه وکړه چی دتولنی

د قانون د درناوی پرځای د پلار ولی د مینې تکانونه پکې زیات دی.
ایا ته به پردی خوښ شی چی موهنی تپې تپې شی او مړه شی؟ ارجنه؟
زما دخبری ځواب راکړه ایا له واده نه مخکې تا د همدغه قوم له یوی
نجلی سره مینه نه درلوده؟ که هغی ستا مینې ته شانه وای کړی اوله
خپل پلار سره غرونو ته نه وای تللی ته دهغی لپاره د ټولنی د هر قانون
ماتولو ته تیار نه وی؟

ایا تا اوس هم کله کله دهغی خیالونه نه اندیښمن کوی؟ که هغی ستا
سره یو ځای ژوند منلی وای آیا تا به ددوی په جونگړو کی ژوند د ښار
ترمانیو غوره نه و بللی؟ یادیری دی چی ما پوهولی اوتا به خپل د ښمن
گنلم، ایا ته هماغه ارجن یی؟

ارجن دیوه زخم خورلی انسان په څیر بی سیکه پر کټ کیناست دهغه
مخې ته دنس نه شل کاله وړاندی پښو تصویرونه را غلل، هغه ښکلی
سهار چی ده یوه تپت ذاتی نجلی په سیند کی دلامبو په حال کی لیدله،
هغه د سپورمی شپه یی په یاد شوه چی دهغی لاس یی نیولی و ویل یی:

ستې! زه ستا لپاره هرڅه پرېښودو ته تیاریم، دده په ځواب کی
دهغی ساده او معصومی خبری شل کاله وروسته په غورو کی
کړنگیدلی چی ویل یی:

نه، نه، زه خبره نه وم چی ته دپاچا سپاهی یی، ستا پر غاړه زموږ
د قوم سلگونو تنوبی گناهو وینی دی ته زموږ د ښمن یی زه به له تاسره
د مینې کولو پرځای مرگ غوره ویولم ستا پر هیش خبره زما باور نشته.
رام داس وویل:

څنگه ارجنه! ماخو به دروغ نه وی ویلی؟

ارجن تکان و خور رام داس ته یی وکتل اووی ویل:

رام داسه ما خجالت کوه مه هغه زما دخوانی او ناپوهی شپی ورخی وی.
 - نه، یوازی ته نه! په داسی عمر کی هر انسان ساده او کم عقل وی زه
 پخپله که ستا یاسکد یو پرغای وای نو همداسی به می کول او که
 درندهیر مورد کومی نجیبی کورنی پرغای دتیت ذاتو په کور کی
 زیریدی وای نو ما به هم دهغی لپاره دتولنی دکوم قانون پروانه و کړی
 ، ته دا دخوانی ناپوهی بولی خوزه یی د فطرت د قانون پیروی بولم
 تقدیر چی کله وغواړی دوه زړونه یو غای کړی نو دلور او تیت ذات دیوالر
 نه ماتوی.

خدای شوک لوی او شوک وړوکی نه دی پیدا کړی، زموږ دتولنی قانون
 دتقدیر دقانون پر خلاف بغاوت دی .

زه پوهیږم چی دتولنی له قانون څخه سرغړاوی به دلړی مودی لپاره
 موهنی اورندهیر ته یو تکلیف وی خو که دتولنی له ویری دوی د فطرت
 قانون ماتوی پردوی به یو همیشنی عذاب مسلط وی.

ارجن بی غوا به شووی ویل:

رام داسه! ما وپخپه، زما تر خوله شو تر خی خبری ووتلی، خود موهنی
 پر همیشنی بیلتون به یی دمور څه حال وی؟
 رام داس جواب ورکړ:

مور ته دخپلو اولادونو تر بنه ژوند هیڅ شی هم غوره نه وی، دموهنی
 مور ته تردی بنه خبر بل څه کیدای شی چی هغه ژوندی او خوشاله ده.

خو که هغه وغواړی چی ورسره وینی نو په غرونو کی به یی چیرته

لتوو؟

رام داس خواب ورکړ:

ددی ذمه واری پرما!

- هغوی اوس چیرته دی؟

- اوس کورته ولاړ شه ساوتری خور ته تسلی ورکړه، زه به مو په خو

ورځو کی هغوی ته بوزم، که چا پوښتنه کوله ورته ووايه چی موهنی له

سینده پوری غاړی ته د بابا خیلو کره تللی ده.

ارجن جگ شو او ښکته کوزویدو چی رام داس ورته وویل:

زه یوه ضروری خبره درته کوم.

ارجن مخ راوگرځاوه او ورته ویی کتل، رام داس وویل:

زه سهار ته چیرته غم، بیایی ترما سپنښین پوری را نشم.

دینار زیاتره خلک د تیت ذاتو په باب راپاریدلی دی. زما تر راتگه

دهغوی د جونگرو دساتنی ذمه واری ستا پر غاړه ده.

ارجن وپوښتل:

ته چیرته غی؟

رام داس خواب ورکړ:

دیوه طبی بوتی په لټون پسې، زما د پښو بندونه بیا خورزیږی.

د رام داس خواب ارجن ډاډه نه کړ، بیایی هم د ساوتری لپاره ځان کورته

رسول ضروری ویلل.

دارجن د تلونو وروسته رام داس احساس کړه چی له زره څخه یی بودروند

بارسپک شو.

لږ وروسته لاتندی را کوز شو. توره اولینده یی ورسره واخیستل او پر آس یی

پښه واړوله.

د هیلو سهار

نژدی تر نیمی شپې پوری رندهیر او موهنی په سختو غرنیو لارو کی یوی
اوبلی خواته سرگردانه وو، بالاخره یی یوځای اور تر سترگو شو او رندهیر
ووویل:

بس نور راورسیدو، لالو ویل چی زه به اور بل کړم هغه ډیر هوښیار هلک دی.
موهنی تری وپوښتل:
لالو څوک دی؟
رندهیر ځواب ورکړ:

یو عجیب هلک دی، زړه یی د زمري دی، سترگی یی د شاهین او بدن یی
ډیر انگ په خیر دی، ته خوبه یی د عمر تر پایه د احسان بدل ورنکړای شی،
که دی یوه شیبه مخکی درمسال ته نه وای رسیدلی او د جلا د لاس یی نه
وای نیولی نو د هغه تیغ د ماد هو ورمیپ ته وررسیدلی.
- بیا هم هغه څوک دی؟

د موهنی ددی پوښتنی په ځواب کی د لالو په اړه رندهیر ټوله کیسه هغی
ته وکړه، موهنی بیا وویل:

زه اوس وپوهیدم څو ورځی وړاندی پلار جان پر بام له نوی څادر سره ویده

شوچی سهار راپاخید خادر او پایزار یی نه وو.

بنایی دا هم دده کار نامه وی.

ناخاپه له یوه لوری غیر راغی:

دیوی! هغه خادر اوس هم له ماسره شته خو پایزار می په کار را نغلل ستا

دپلار پنبی ډیری لویی دی.

رندهیر او موهنی آسونه و درول او په تیاره کی یی سترگی په خیر خیر

یوی او بلی خواته اړولی، رندهیر وویل:

لالو ته یی؟

لالو په کرس کرس و خندل او وړاندی ورغی درندهیر د آس جلب یی ونیو

وی وی وی:

خنګه جنابه! تا خو ویل چی توله لاره راته معلومه ده که ما اور نه وای بل

کری خه به مو کول؟

اوس دلته را کوز شی وړاندی لاره خطرناکه مخ خوری ده.

دوی دواړه له آسونو پلی شول رندهیر د موهنی آس تر جلب ونیو او له لالو

نه یی وپوښتل:

په لاره کی خوبه تکلیف نه وی درر سیدلی؟

لالو جواب ورکړ:

په لاره کی خه تکلیف نه ؤ خو چی دلته را ورسیدو ما د بدهو په مرگ خیر

کړل، مادھو او دهغه خور او مور دری واړه تر اوسه ژاړی.

(۲)

بودا تیجو دستومانی په سبب زړ ویده شوی ؤ، لالو اوس پر رمه پهره

کوله، مادھو، کنول، رندهیر، موهنی او شاننا تر ډیره وخته د بدهو یادونه

راسپرلی وو.

کنول به په وار وار دهغه د مینې، قریانی او خلوص یادونه کوله او ژړل به یی اورنده هیر به ډاډینه ورکوله.

موهنی د حیا په سبب زیاتره چوپه وه.

مادهو ته دهغه راتلل له اټکل لری وو، که دبدو د مرگ ویر نه وای

خدای خبر دی چی دموهنی راتگ به دده په زړه شه ډول اغیزه کړی وه.

بیا به هم هغه په زړه کی داپوښتنی تکرارولی چی آیا هغه رښتیا راغلی

ده، دا امکان لری او هسی خوب خونه دی؟

دهغوی ټولو لپاره دا دوهمه ناآرامه شپه وه.

شاننا د شپې په وروستی برخه کی پریوه ډبره سرکیښود او ویده شوه،

موهنی هم له خوبه زنگیدله، کنول چی هغه په دی حالت کی ولیده سریی

په غیبه کی کیښود او ورته ویی ویل:

لوری ویده شه.

سهار چی موهنی سترگی وغړولی کنول به پری ورتیتته شوه او ښکلو له

یی، موهنی بیا لاسونه وغځول او ورسره غیر په غیر شوه ویی ویل:

موری!

-لوری.

دموهنی په سترگو کی دمننی او ښکی وځلیدی.

رندهیر دچینی پر غاړه ناست و او لاسونه او مخ یی مینځل.

شاننا دوزی د شیلو له یوی پیالی سره ورغله او چوپه ودریده، رندهیر یی

په راتلو پوه شو خو قصدی یی تر ډیره ځنډه بل لوری ته کتل بالاخره شاننا

ورته وویل:

دا واخله!

رندهیر له یوی شوخی موسکا سره ورته وکتل اوچی شاننا ورته موسکی
شوه نورندهیر ته ټول کاینات په خندا کی ډوب ښکاره شول.
ده ورته وویل:

لومړی یی موهنی ته ورکړه چی ویی څښی.
شاننا ځواب ورکړ:

مورمی هغی ته هغه وخت وروڅښلی چی ته ویده وی.
رندهیر پیاله واخیسته اوخوله یی پری کیښوده.
په شیدو کی نن ده نوی خوند او خوږ والی احساساوه.

(۳)

لړ څنډه وروسته رام داس راورسید، لالو په منډه ورغی.
د آس جلب یی ونیو، موهنی اورندهیر وړاندی ورغلل او دهغه پر پښو
یی لاسونه ورکیښودل اوچی دوی یی ولیدل، مادهو او شاننا هم په دی
نیت ورنژدی شول، رام داس د شاننا پر سر دمینی لاس کیښود، کنول ته
یی وکتل او ویی ویل:

خوری ما پیژنی؟

کنول هغه ته د مننی په نظر وکتل او ځواب به یی ورکړ:
نوزه تا چیر ته هیرولی شم!

دواړو یو بل ته تر لړ څنډه په چوپتیا کتل بالاخره رام داس وویل:
خوری! دا ځای ستاسو لپاره امن نه دی، زر تر زره باید لری ولاړشی،
دهغه لوړ غره په لمن کی ستاسو د قوم ډیر خلک میشت دی، تر سبا پوری
به تاسو هلته ورسیدای شی.

بنیایی له لاری سره تاسو نابنده وی خو ددی غونډی شاته به خامخا کوم
شپون او یا ښکاری په مخه درشی.

کنول ځواب ورکړ:

زه په دی سیمه کی لویشت په لویشت بلده یم ، خو تر مازیات تیجو او
لالو په دی لارو بنه بلده دی.

تیجو شو گامه لری لاس په نامه ولاړ ؤ ، رام داس هغه ته وکتل او تری
ویی پوښتل:

ته له دوی سره څی؟

هغه ځواب ورکړ:

هو کی یاداره.

- ډیر ښه ! نور مه نا وخته کوی ، زه هم تر لړی ځایه در سره ځم.

لالو درام داس د آس جلب مادهو ته ورکړ او پخپله دمیسرو په راغونډولو
کی له تیجو سره ملگری شو.

رام داس دمادهو له لاسه د آس جلب واخیست او رندهیر او مادهو ته یی
ووویل چی هغه دوه آسان راولی چی هلته نژدی په یوه بوتی پوری ترلی وو.

کله چی هغوی آسان راوستل ده بیا موهنی او شانتا ته ووویل:

تاسو دواړه پراسونو سپری شی.

شانتا او موهنی د ادب او حیا په وجه زړه نازړه وی ، خو درام داس پر

تینگار موهنی رندهیر او شانتا مادهو پر آس سپری کړی.

رام داس کنول ته ووویل:

موری! ته زما پر آس سپره شه.

هغی ځواب ورکړ:

نه زه پلي غم.

رام داس وويل: نه خوري په پيچو مي ختل درته گران دي نور بايد غنډ ونه كړو.

رندهير درام داس خبره تائيد كړه او كنول مجبوره شوه چې پر آس سپره شي. رندهير، مادهو او رام داس دموهني، شانئا او كنول داسونو جلبونه ونيول او په يوه تونده او نري لاره پر غره وروختل.

رام داس په لاره كي دسكديو په باب وپوښتنل او كنول له جيل څخه دخلاصون نه دهغه تر مرگه ټوله كيسه ورته تيره كړه.

كله چې دبدو ياد راغي بي اختياره په ژړا شوه، رام داس دټولي كيسی له اوريدو وروسته وويل:

خوري! افسوس چې ته دومره وخت دلته وي خوزه درباندي خبر نه شوم، زه دبدو په مرگ خپه شوم اوس دهغه پرځای رندهير او موهني درته سپارم.

رام داس موهني ته مخ ورواړاوه، هغی سربښکته اچولی ؤ او اوښکی یی تویولی.

(۴)

نژدی ماسپښين دغه خلك پر غره واوښتل او يوی سمسوري دري ته ورننوتل، هلته يوځای تم شول او دلالو او تيجو دورتلو په انتظار شول.

پر نیلی آسمان ورو ورو وریخی راخوړیدی. دموهني دزړه حالت دهغي پر خیره ښکاریده، رام داس نژدی ورغی او ورته یی ویل:

لوری! زه یوزیری درباندي كوم. ستا پلار دسپی ماته راغلی ؤ ما هغه ته

ډاډ ورکړ اوس له تانه خپه نه دی هغه پردی خبر نه وچی ماد هو دسکدیو
زوی دی .

ما وعده ورسره کړی ده او ډیر زر به هغه او مور دی دواړه تاته راوالم.
بیا یی رندهیر ته وویل:

زویه! ماته دی تر خو ورځو پوری دنوی کور ځای راوښییه.

رندهیر په غمجنه لهجه وویل:

پلار جانه! ته ولی له مور سره نه ځی؟

کنول هم وویل:

هوکی وروره راسره ولاړ شه!

موهنی هم ورغبرگه کړه:

راځه کاکا!

ماد هو وویل:

راځه هلته به تاته هیڅ تکلیف نه ده.

شانته تراوسه چوپه وه، رهی ته وکتل ویی وویل:

لکه چی شانته لور می نه غواړی چی ورسره ولاړ شم.

هغه تراوسه چوپه ده.

شانته وار خطا غوندي شوه ویی وویل:

پلار جانه! که زما خبره منی نویو ځل نه زر ځله به ووايم چی راسره ولاړ شه.

رام داس له مینې څخه په ډکه لهجه وویل:

لوری! زه ستا کومه هیله رد ولای نه شم. زه به ډیر زر درته راشم. په

کومو جونگرو کی چی ته اورندهیر اوسیدی ماته دینار تر مانپو ډیری

گرانی دی خو اوس زما مسؤولیتونه مانه پریردی چی بشار پریردم.

زه چی هلته اوسیریم دزرگونو مظلومانو ساتنه کولای شم . که زه نن ښار پریردم امکان لری بیا دگنگارام په خیر شوک دښار سردار شی او دتیت ذاتو دقربانی لپاره به دتوری دیوی ددرمسال دروازی بیا پرانستل شی . زه چی تر شو پردی ډاډه نشم چی زما پرغای به یو نرم زری انسان راغی همالته به وم او دهغو خلکو ساتنه به کوم .

رندهیر وویل :

مگر پلار جانه ددی پښو نه وروسته به خلک ستا په باب خامخا پاچا ته دشکایت لپاره ورشی او امکان لری چی راجه ستا سره ښه سلوک ونکړی . هغه ریښتیا ستا ډیر عزت کوی خودا هیله می نشته چی هغه دی دا تولی خبری وزغملای شی .

رام داس خواب ورکړ :

راجه هر شه زغملی شی ، خودانسی زغملی چی دخپلی واکمنی له کومی برخی خخه دتل لپاره بی برخی شی . دهغه باور دی چی زمانه پرته نور شوک دغه خلک نشی رام کولی . که شه هم په دی خلکو کی نور دبغاوت جذبې نه ده پاتی شوی بیا هم دتیرو جگړو ناکامیو دهغه په زړه ډیری ژوری اغیزی پرینی دی .

دی په زړه کی تراوسه له هغو برهمنانو نه کرکه کوی چی دی یی دسکدیو پر خلاف راپارولی ؤ .

لومړی زما لورینه له هغو خلکو سره دشه مصلحتونو په خاطر وه خواوس ورسره خواخوږی زه خپل دین او مذهب بولم . زمالورینه ددوی لپاره یوه خوب راوستونکی نیشه وه ، اوس یی زما خواخوږی غواړی چی له خوبه یی زاوین کړی .

رام داس مادھو ته وکتل او ویی ویل:

مادھو! زه ستا په باب ډیر نا امیده شوی یم.

په رنگینو خوبونو زړه خوشالوونکی انسان نه دځان لپاره څه کولی شی او نه نورو ته، ټولنه د غلطو قوانینو بدلولو ته په زاریو او غوږه مالی نشی تیاریدای. دادنیا یوی واپت دی، چی دمختلفو قومونو کاروانونه پری تیر شویدی او نور به هم پری تیر شی، په دغه واپت کی هر قوم گام پر گام له ویروونکیو کندو، هیبتناکو تیارو او خطرناکو توپانونو سره مخ کیږی.

پردی واپت د تیریدونکی هر کاروان دا هیله ده چی تر نورو وروسته پاتی نشی، خو تاریخ مور ته دا را ښیسی چی تقدیر دبری تاج یوازی دهغو پرسر ردی چی اراده یی ددغو کندو په لیدو نه کمزوری کیږی او په ډیره میړانه دتیارو او توپانونو سره ډغری وهی. کوم قومونه چی دغه کندی ووینی او پښی یی ولرزیږی او په تیارو او توپانونو کی وویریږی او پاتی شی، د تقدیر لاس ددوی دمرستی لپاره نه راوړاندی کیږی. گړندیو کاروانونو هم دوی تر لاس ورسره ونه نیول او دملگ تیا هڅه یی ونکړه بلکی خپل بوج یی هم پر هغوی ورواچاوه، هغوی ولویدل او دشانه چی نوری قافلی راتلی دهغو تر پښو لاندی او همغسی پاتی شول.

د تاریخ په پانو کی یوازی دڅو پرمختللو اولسونو داستانونه لیکلی دی، خو تر ننه په تیارو کی پاتی او په کندو کی لویدلیو او مرو شویو انسانانو ته هیچا هم پام اړول لازم نه دی بللی، بس لکه هغوی چی هیڅکله هم نه وو داسی هیر شول.

هغه خلک چی دغه ویروونکی کندی پر خپلو مریو ډکوی او تری تیریږی او د توپانونو له څپو سره دگړنگونو او کمرونو په څیر مقابله کوی او ورته

دریږي.

په حوصله ماتوونکيو تيارو کې دخپل ايمان او عمل ډيوې بلي گرځوي.
په نړۍ کې بری او سرلوري ددوی پښې ښکلوي.
دغه لوی واک چیرته له سپيرو دښتو او چیرته له سمسورو او شنو باغونو
څخه تیريږي.

څوک چې ددښتو په نندارو ستومانه شوی او په سمسور و باغونو کې یې
ددمی جوړولو لپاره اړولی دی هغوی له څوارگميو وروسته خوب وړی او
بیا هغوی چې له دوی نه ډیر وروسته وو وړاندې تری ولاړل.
دتلو پر وخت یې هغوی ورسره راوښئ نه کړل بلکې دغلامی په زنجیرونو
کې یې وتړل، چې بیا ددوی دغه هیله چې دوی تل باید زموږ غلامان وی
دمحکومانو لپاره قانون شو.

په کومو خلکو کې چې تاسو دژوند څو کلونه تیر کړل هغوی نوی غلامان
شوی دی. په دوی کې تر اوسه پوری لږ څه دآزادی جذبې ژوندی پاتی ده،
تاسو هغه ټیټ ذاتی نه پیژنی چې له کلونو راسی په غلامی کې پراته دی.
دوی دڅواکمنو دمتروکی اشاره دخدای قانون گڼي.

که ته هغوی ته ورشی او ورته ووايي چې ستاسو او ستاسو دلور ذاتو
بادارانو تر منځ توپیر نشته نو هک پک به درته وگوري. که ته هغوی ته
ووايي چې خپلواکی ستاسو فطری حق دی نو تابه لیونی وگڼي.

که ته ورته ووايي چې دخدای په وړاندې لور ذاتی او ټیټ ذاتی یوشان دی
نو هغوی به دی گناهگار وگڼي. دواکمنو دټولنی قانون ددوی مذهب
گرځیدلی دی.

او دخپلواکی لپاره هر ډول هلی غلی د مذهب پر خلاف بغاوت او دجگړی

اعلان گنی.

چی کله په کوم قوم کی دغان کم گنلو احساس د مذهب تر حده ورسپیری
دهغوی بیا لاری ته برابرول ډیره گرانه شی.

بیا هم زه نه غواړم چی تا مایوس کړم.

تاریخ رابنسی چی غینی قومونه دعروج له لوړو شو کونو نه د زوال او
غور تیا تیتو کونو ته لویدلی دی، او غینی بیا د ذلت له ډیرو ژورو کونو نه
دعروج او لوړ تیا وروستیو شو کو ته ختلی دی.

خو په یاد لره چی تاسو دهغوی له ډلی نه یاست چی لویدلی قومونه
راپورته کوی او کندي پخپلو لاشونو او مړیو ډکوی او له غواکمنو څخه
د خپل حق داخستلو لپاره خپل تتر سپر کولی شی.

له لوړ ذاتو سره ستاسو جگړه ددی لپاره نه ده چی هغوی ستاسو ټول حقوق
درنه اخیستی دی.

نه، تاسو له خپلو غواکمنو با دارانو څخه یوازی څه آسانتیاوی غواړی،
هغه دا چی دوی دی تاسو ته دخپلو درمسالو دروازی پرانیزی، تاسو دی
پریردی چی ددوی له شاگانو څخه او بده وڅښی. خپلو ښارونو ته مو
ورپریردی او ددوی د بوتانو عبادت ته دی تاسو پریردی.

ستاسو مثال دهغه چا دی چی کور ته یی غله ورشی او ددوی لاسونه او
پښی کلک په زنجیرونو وتیری او په یوه تنگه او تیاره کوټه کی یی واچوی.
دوی بیا د غلو څخه ووپریری بس همدومره ورته وواپی چی دغه زنجیرونه
لږ سست کړی چی خوروی مو، په دی تیاره کوټه کی مو ساه ایساریری یوه
کړکی یی پرانیزی.

په تیاره کی می په زړه ویره غلبه کوی، یوه ډیوه راته بله کړی.

کله چی تاسو زموږ په پراخو کوټو کی کینی او سندری وایی نوزموږ هم همداسی زړه غواړی ځکه خو موږ ته هم دکومی شلولو اجازه راکړی . دوی یوازی دڅو تنگو سوال کوی او دایی هیر کړی دی چی دغه ټولی خزانی ددوی وی ، چی اوس څه تری ترلاسه کړی .

دا ځانته یو لوی انعام گڼی او چی څه شی نشی ترلاسه کولی دهغو په باب گومان کوی چی دایی حق نه و .

غلامی ، بی وسی او مجبوری یی مذهب او دین شی . او ځواکمن لوټماران انسان نه دیوتا ورته بشکاری .

فرض کړی چی ټولنه تاسو ته دخپلو درمسالونو دروازی پرانیزی ، تاسو ته اجازه درکړی چی ددوی له څاگانو اوبه وڅښی ، ښارونو ته یی ورشی او دپوتانو عبادت یی وکړی . نو آیا ستاسو مثال به دهغه سړی په څیر نه وی چی کور یی چا تری نیولی وی بیا هغه په تیاره کوټه کی یو چراغ ورته مخی ته کپیدی او یا یوه کړکی ورته پرانیزی ؟

آیا ددی آسانتیاؤ له ترلاسه کولو وروسته دټولنی له نورو قومونو سره دسیالی او برابری دعوه کولی شی ؟

هیڅکله هم نه ! دوه انسان که په یوه ښار کی اوسی ، له یوه کوهی اوبه وڅښی او دیوه بوت نمانځنه وکړی هم بادار او غلام کیدای شی .

په دی نړی کی به دزورور لاس تل پر کمزورو یروی .

کمزوری که له زورور سره یو ځای کښینی هم له هغه سره دبرابری دعوه نشی کولی . ځواکمن به دکمزوریو جونگری وړانوی او خپل محلونه او ماڼی به پری جوړوی .

دځواکمن هیلې کمزوریو ته قانون او قانون بیا پر مذهب بدلیدی .

مادهوا درالویدلی اولس راپاشول ډیر گران کار دی.
ستا پلار یوزور سری و دهغه ارادی ډیری اوچتی وی.
اوزه پوهیدم چی تقدیر هغه دلویدلی قوم دراپورته کولو لپاره پیدا کړی
دی او دی به په دی هیواد کی یو لوی انقلاب راولی، خو هغه دپینسو په
سمندر کی له یو غل غوتی وهلو وروسته دتل لپاره خندی ته ووت. دی
ددی خلکو دراپورته کولو لپاره راغلی و خو پخپله ویده شو، بیا هم دهغه
په زړه کی داخلص او صداقت تکانونه وو.
هغه ظلم وزغملو خو دظلم ملاتړی ونه کړ.
له مظلومانو سره یی مینه وکړه خو دده مینی دی دمظلومانو دحق ترلاسه
کولو لپاره تتر سپر کولو ته تیار نه کړ.
که په کنول خور بده نه لگیږی نو ویه وایم چی دهغه دذهنی انقلاب سبب
دا وه چی اوس ستا وروستی هدف موهنی ده.
ته تر دی زیات څه نه غواړی، ته هغه ځای ته ځی چی آزاد خلک
اوسپړی، هلته به ته له موهنی سره وی چی دښارونو او درمسالونو یاد به
دی نه غوروی.
دا ټول به هیر کړی، د بوتانو جورو لو اړتیا به هم نه وینی.
خو خپل زړه ته دا دوکه مه ورکوه چی ته خپلواک یی او خپلواک به
اوسی، ته به هم هغو خلکو ته ورشی او ورسره ویده به شی او ویده
کیدونکی تر ډیره وخته په امن کی نشی ویده کیدای، په دی دره کی به بیا
کوم گنگارام راپور ته شی او غافل ویده شویو شپنو ته به زولنی واچوی.
درام داس دخبرو په وخت کی دمادهو په خیره کی خورنگونه راغلل او
ولارل. هغه پردی اعتراف کاوه چی موهنی یی دژوند تر ټولو ستر ارمان وه.

او دی دموهنی لپاره دڙوند دهر ډول خوبښيو قربانو لو ته تيار ؤ. خو دایي نشوای منلی چی ساحل ته دخپلی کښتی له رسولو وروسته به دگرداب په منځ کی درابښکیلو خلکو چیغی او فریادونه نه اوری او غورو نه به پری کانه کړی. ده دهغه ستومانه مسافر غوندي غوښتل چی تر لږ ځنډه په دښته کی دیوی چینی پر غاړه دونی سیوری ته دمه جوړه کړی او بیا دلاروار کو لپاره دلارښوونی تدبیرونه سنجوی.

دغه یخه او خوره چینه موهنی وه چی ده یی په لتون پسی ډیر کسان په دښتو کی سرگردانه ولیدل چی له تندی یی ساه ورکړه...

ده ددی پر ځای چی موهنی دیوی نیشه یی دوا په خیر وگنی او پری ویده شی دخپل ژوند داوچتو ارمانونو لپاره یی دلاری توبنه بلله. ده دموهنی په ملگر تیا له توپان سره ډغری وهلی شوای. موهنی ورته هغه چراغ ؤ چی دهدف په لور دلاری کندی او ژوری یی پری لیدای شوای.

بیا هم ده درام داس دخبرونه وروسته په زړه کی یوه نوی اندښنه او کشمکش احساساوه.

ده په زړه کی په وار وار دا پوښتنی کولی چی آیا دی لویدلیو انسانانو ته یوازی دیوه داسی لارښود ضرورت دی؟ آیا دنری دتولو مسایلو حل یوازی په زور او ځواک کی دی؟

آیا کمزوری چی ځواکمن شی په عام ډول ظالمان نه تری جوړیوی؟ آیا دڙوند پرواوت وړاندی تلونکو ځواکمنو انسانانو دا حق دی چی پر کمزوریو انسانانو خپل بوج ور واچوی، هغوی دذلت او غلامی کندو ته ورتیل وهي، آیا دځواکمنو پاچهی دکمزوریو دغلامی سبب نه ده؟

تر لږ ځنډه هغه سر ښکته اچولی ؤ او سوچونه یی وهل.

بياسي سر راپور ته ڪر او رام داس ته پي وڪتل وي وييل:
 تازو سم نه ٿي پيڙندلي، زهبي همت نه ٿي، زه دا هم نشم ڪولي ڇي آرام
 ژوند وڪرم او دنورو له حاله بي پروا شم، خود لويديو انسانانو دراپور ته
 ڪولو په اڙه زما نظر ستا سره ڊير توپير لري. زه دغوا ڪمنو دا حق نه منم ڇي
 ڪمزوري تر پنبو لاندی ڪري، زه په نري ڪي دزور قانون نه بلڪي دعدالت او
 برابري قانون غواڙم.

دغوا ڪ قانون فطرتاً انسانانو نه غناور جوڙوي او پر نري ديوه داسي
 جنگ تخم ڪري ڇي هيڻڪله پاي نه لري. ظالم ڇي ڪمزوري شي مظلوم
 شي او مظلوم ڇي غوا ڪمن شي ظالم به تري جوڙيڙي.

له غلام نه به بادار اوله بادار نه غلام جوڙيڙي. په دي نري ڪي نه
 دڪمزوري غلامي غواڙم نه دغوا ڪمنو پاڇاهي او واڪمني. زه دغوا ڪ لپاره
 نه بلڪي دعدالت لپاره غواڙم ڇي مبارزه وڪرم. او په دنيا ڪي دعدالت
 قانون هغه ڪيداي شي ڇي دغلام او بادار له وجود خه منڪروي. ڇي دلور
 ذاتي او تپت ذاتي تر منغ توپير پڪي نه وي او انسان دبل انسان پر درناوي
 او احترام مجبور ڪري او دهغه ويه زورور دڪمزوريو پر ڪورونو له ورختلو
 نه ايسار ڪري.

رام داس وويل:

زويه! دا يوازي ستا آرزو گاني او خيالونه دي.

د دنيا په هيڻ هيواد ڪي هم داسي قانون نشته. او ڪه ڇا داسي قانون
 راوي هم دي نو دنري ٽول باغي انسانان به پي په وڙاندي سره يوشي. په
 دنيا ڪي دلور او تپت په يوه سطحه درول داسي ڪار نه دي ڇي يوازي پر
 خبرو دي ووشي.

مادهو خواب ورکری:

په نړی کی دیو شی دنشتوالی مطلب دانه دی چی اړتیا یی هم نشته په غارونو کی اوسیدونکیو انسانانو د جونگریو جوړولو اړتیا احساس کړه، جونگری دتوند باداو باران په وړاندی نشی تینگیډای نو دوی دختیو او ډبرو دکورونو جوړولو ته اړ شول. امن دنړی تر ټولو ستره اړتیا ده. دغواک تر قانون لاندی نه پای ته رسیدونکی جگری به انسان دداسی قانون هڅو ته اړ کړی. زه دامنم چی دداسی قانون اړتیا به مظلوم انسانان زیاته احساسوی. او دکمزوریو پر هډوکو دخپلو مانیو او محلونو جوړوونکی به یی مقابلی ته ودریری. خو دخلوص اوسپنه به بالاخره دجیر زنجیرونه وشلوی او هغه به دداسی قانون بری وی.

دداسی قانون علمبردار به دیوه داسی دیوتا نظریه وړاندی کړی چی ټولو ته په یوه سترگه گوری.

هغه به داسی عبادتغای جوړ کړی چی دروازی به یی دتپت ذاتی او لوړ ذاتی دواړو لپاره یو ډول پرانیستی وی. هغه ورغ لری نه ده چی انسانان په قوم او ذات نه بلکی په کرو ورو وپېژندل شی.

دغواک متروکه دنیکی دتوری په مقابل کی ښکته شی. دنړی دغه جگری به دظلم پر خلاف دنیکی جگری وی. او که زه ژوندی وم نو په دی جگری کی به دیوه سرتیری او سپاهی په توگه شریک وم. بیا به نړی وگوری چی زه بی همته او ډارن نه یم.

رام داس وویل:

خدای دی وکړی چی زړ داسی وخت راشی او زه هم ستاسو ملگریا وکړای شم خو که کوم څوک دداسی قانون بیرغ او چتونکی رانغی نو بیا؟

مادهو په غمجنه لهجه خواب ورکړ:

دچا په لاس کی چی دسپیی لخوا په مزله کی مشال نه وی، هغه ددی پرته بله هیخ چاره نه لری چی باید دسهار راتلو ته انتظار وکړی، زه به هم انتظار کوم.

رام داس و موسکل ویی ویل:

ترخو سهار شوی نه وی بنارونو او درمسالونو ته مخه مه کوی. تا په تیارو کی ډیر څه له لاسه ورکړی دی.

کنول وویل:

زه به یی اوس څار نه کوم.

کنول ته دلته بدهو ورپه یاد شو او موسکایی ناڅاپه پر شونډو ورکه شوه. رام داس رندهیر ته وکتل ویی ویل:

بینه نور په مانا وخته کیږی. زویه! کنول خور ته خپله مور وگڼه، شاننا ته څه تکلیف پیښ نه شی.

مادهو خپل مشر ورور وگڼه. او مادهو تا ته خوددی وینا ضرورت نشته چی موهنی ته څه تکلیف ونه رسیږی.

کنول خوری! ددوی په واده زموږ د ټولنی یو مذهبی مشر هم خوبن نه دی. زه دا نه غواړم هم چی هغوی دی پری خبر شی. تر پنځلس ورځو پوری رندهیر ماته راو لیږه. زه به ورسره راشم او موهنی ستا پلار جان به هم راسره راو لم.

دموهنی او شاننا پر مخونو دحیا سرخی راخپږه وه.

درندهیر او مادهو په زرونو کی دخوبنیو توپانونه په خپو وو. دکنول په

سترگو کی دخوبنی اوبنکی ځلیدی.

در خسنولو په وخت کی رام داس خپل آس کنول ته ورکاوه او غوښتل یی
پلی ولاړشی، خو کنول درام داس غم کاوه او پر خره سپریدل یی غوره ویلل.
هغه مجبور شو چی خپل آس بیرته واخلي.

(۵)

دوریغو کاروانونه دختیغو دنگو غرونو څخه دلویدیغو پراخو میدانونو
په لور خوځیدل. رام داس چی دغونډی شوکی ته ورسید آس یی ودراره او
مخ یی واړاوه لاندی یی وکتل.
کنول او دهغه دسفر نور ملگری له دری څخه تیر شوی وو او او س په یوه
گرځندی کی پر غره پورته ختل.

رام داس تر ډیره ځنډه په هغوی پسې کتل. چی دغه کاروان دغونډی
ښاته و اوښت او پناه شو هغه د آس جلب پرښود او ورو ورو ښکته روان شو.
دخیالونو چپا ورام داس له خپل شاوخوا څخه ناخبره کړی ؤ.
ده په خیال کی دکوم لوړ غره په لمن کی دشرشرو تر څنگ دگنیوونو تر
سیوری لاندی یوه جونگره لیده چی زوی او نیوری پکی اوسی. دی
دهغوی دواړو په مینځ کی ناست ؤ. شانتا یو وړوکی ماشوم په غیبه کی
نیولی ؤ چی بیا یی ده ته په غیبه کی ورکړ، ویی ویل:

بابا ته دی ورشه! ته ډیر شوخ یی.

او هغه وړوکی ماشوم په خپلو وړوکو لاسونو دده دبریتونو درانیولو هڅه
کوله.

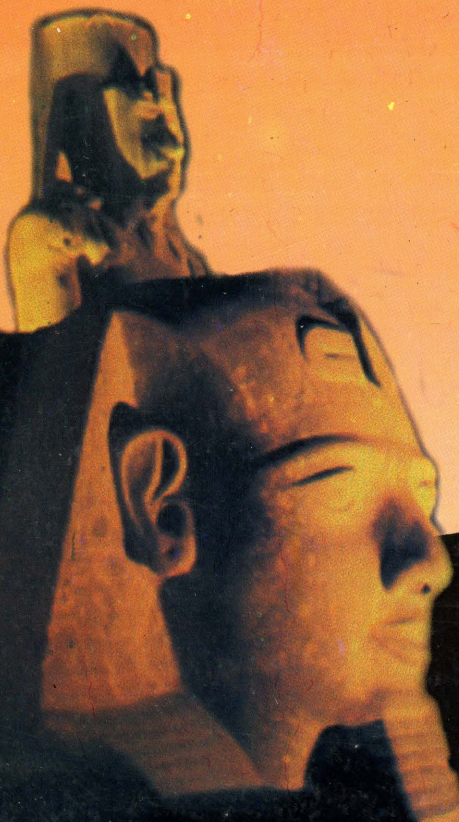
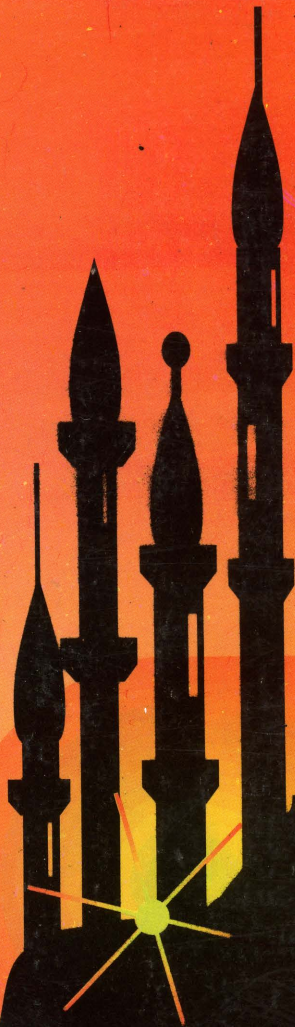
دده گوته یی ونیوه او په خوله کی یی نیوله او ده یی لاسونه او پښی
ورښکلولی.

۱۳۸۱ لمریز دتلی ۱۶ مه

(پای)

MAN & GOD

By: Naseem Hijazi
Translated by: Shafiqi

الازھر

ڇپرنديوہ مؤسسہ

ڊھڪي نعلبندي. قصه خواني.

پوسٽ بڪس ۴۶۳. پيسور پاڪستان

تلفون ۲۵۶۴۴۱۴

بريشنالنگ: alazhar@hotmail.com